GUIDO DA VERONA

Mimi Bluette

Guido da Verona

MIMI BLUETTE

Traducere de ȘEBASTIAN DUMA

EDITURA NIKAWA
BUCUREȘTI, 1993

Coperta : SEBASTIAN DUMA

GUIDO DA VERONA
„MIMI BLUETTE“

Toate drepturile asupra acestei versiuni aparțin Editurii NIKAWA. Orice reproducere fără acordul editurii și al traducătorului este ilegală și constituie un delict sancționat de Codul Penal.

ISBN 973-95093-0-4

Lector : ANAMARIA RĂZVAN

Corector : MIHAI RĂZVAN

Tehnoredactor : ANETA CARAGHEORGHEV

Și-a pierdut virginitatea, întîia oară, într-o seară de aprilie, în una din acele întîmplări neprevăzute care vin în calea fecioarelor menite prin natura lor să cadă.

Atunci avea aproape optsprezece ani ; era frumoasă, fragedă și voia să fie fericită. Și dorea atît de mult să fie fericită, că nu avu îndeajuns tăria să găsească pe un altul care să-i dorească fericirea.

Dar un altcineva fu din întîmplare, un student la medicină, tînăr, slab și gălbejit ; pe lîngă asta purta și ochelari. Cămașa nu-i era mai niciodată bine spălată, i se vedeau întotdeauna manșetele destrămîndu-se și piepții umflați de scrobeala rău întărită.

Avea, la prima vedere, înfățișarea desăvîrșită a oficosului. Îi lipsea un dinte canin și-și pregătea licența în stil măreț.

Acest bărbat înfățișa, pentru ea, iubirea ; tăria irezistibilă a primei iubiri.

În luna aprilie, către ora în care odăile etajelor se întunecă privind soarele apunînd pe acoperișurile luminate ale minunatelor orașe, se găsește cîte o fată de optsprezece ani care să se îndrăgostească de un student la medicină.

Mama ei era nemulțumită de cele întîmplate.

Aceasta trăia din pensiunea unui bancher obosit ; dăruia cravate unui maestru de scrimă ; era renumită prin sînul ei frumos, și cînd se găsea vreunul care să vrea să plătească — chiar bine — plăcerea de a-i pipăi sînul, nu zicea nu.

Mama ei avea o soră care ajuta femeilor însărcinate atunci cînd se împlineau nouă luni, și cîteodată mai devreme.

Amîndouă o sfătuiră să-și refacă fecioria.

În vremea aceea studentul la medicină își luă licența, își puse un dinte de aur, și o părăsi.

Amanții își luară adio pe sală, cu un mic surîs pe buze ca două ființe bine crescute, între care nu s-ar fi întîmplat nimic.

Atunci recunoscu că mama ei avea dreptate.

Se duse la Mătușa Moașă, încet, purtînd la centură un buchețel de flori și acoperindu-și drăgălașul chip cu o umbreluță de soare.

Bancherul obosit, îndată simți renăscînd, pentru fiica unei astfel de mame, focul sacru al iubirii pătimașe.

Avea peste cincizeci de ani și știa că banul e poezia vieții.

Emise un cec la banca cu care avea afaceri, îi făcu un trusou frumos, se prezentă cu un briliant într-o cutioară și îi luă, cu oarecare greutate, și a doua fecioție.

Dar bancherii cîteodată își fac rău socotelile. Ei nu luase nimic... și fata se întoarse fecioară pentru a treia oară.

Ce minunată copilă!

De data aceasta trebuia să se dea unui cunoscător; trebuia să aleagă un bărbat care să știe să rămînă cu eleganță și pentru toată viața, „primul ei amant".

Acesta era un Irezistibil.

Irezistibilul își făcea hainele întotdeauna la Londra. Avea nu mai puțin de patru sute de cravate; colecționa bastoane, bastonașe și nuiele de toate soiurile; purta monoclu și se numea Conte.

Nu făcea altceva decît pe Irezistibilul. Toate femeile frumoase s-au culcat cu el; unele în realitate, altele în vis.

Fetele de măritat căutau un logodnic care să semene Irezistibilului.

Libertinele se dădeau de plăcere Irezistibilului.

Femeile în vîrstă, acelea care frecventau cu asiduitate institutele de înfrumusețare, ar fi plătit cu plăcere grațiile Irezistibilului, dar el era bărbat cinstit; nu primea nici un ban. Dimpotrivă, plătea mereu cu buchete de flori. Pe lîngă astea își dădea și fotografia, cu dedicație.

De la prima vedere Irezistibilul știa să citească în inima femeii. Era atît de cunoscător în domeniul psihologiei feminine, că, în fața lui, amuțeau toți ceilalți cunoscători. În bilanțu-i de fiecare an număra aproape o jumătate de duzină de fecioare. Și ăsta e un număr însemnat, întrucît, în vremea noastră, fecioarele sînt greu de găsit. Dar Irezistibilul găsea, și — după cît se pare — cu mare ușurință.

Într-o seară, la teatru, alături de mama ei vioaie, fata purta cu modestie o frumoasă rochie dăruită de bancher.

Irezistibilul, după ce a săgetat-o cu lumina teribilului său monoclu, se întoarse către prieteni, ca să le spună că blondina din rîndul al treilea era indiscutabil o ființă răpitoare.

Toți fură de aceeași părere.

Irezistibilul trimise florăreasa teatrului să-i ofere ceea ce avea mai plăcut în coșul ei.

Această florăreasă știa bine cum se dau buchețelele de flori domnișoarelor în căutarea unui bărbat, cînd sînt însoțite de mamele lor. La sfîrșitul spectacolului, aproape de ieșire, Irezistibilul în cravată albă le invită la masă.

Nobila doamnă, cu sînul clasic, a trebuit firește să răspundă: — „Credeți oare?... Nu se poate, prea distinse domn!"

Totuși se lăsară conduse pînă la poarta casei. Dar ceea ce plăcuse mai mult fecioarei fusese salutul pe care-l făcuse Irezistibilul, descriind în aer o mișcare perfectă cu mănușa lui albă și pălăria-i tare.

Cînd ajunseră pe scări, mama cea înțeleaptă zise fecioarei:

— Cu tipi de soiul ăstora, trebuie să bagi bine de seamă să n-aluneci pe o canapea.

Fecioara nu răspunse nimic. Poate pentru că pericolul acela grozav nu îi insufla o teamă prea mare.

Astfel, în prima zi făcură o plimbare sentimentală.

A doua zi, într-un cupeu, ea se lăsă strînsă în brațele lui.

A treia zi, cu mult roșu pe buze, se duse la el acasă să-i arate că e fecioară.

În seara ultimei zile, Irezistibilul consumat reuși să se convingă, — o, sfîntă nevinovăție !... — că faptul era într-adevăr așa ; — și pentru a treia oară îi fură acea floare pe care pedanții o numesc virginitate.

Se-ndrăgostiră.

Luna lor de miere apuse odată cu începutul lunii a doua, cînd Irezistibilul, care avea pe atunci prea mult de lucru, o cedă cu multe recomandări unui amic cu dare de mînă.

Ea fu desigur puțin întristată, fiindcă amicul era bogat, — nu știu ce alte lipsuri să fi avut, — dar ca bărbat nu-i prea plăcea.

Era prea logic și prea serios, meticulos ca o silabisire, neîngrijit la îmbrăcăminte, și mai întotdeauna neras.

Din pricina aceasta, cu multă gingășie îi punea coarne cu prietenii lui mai tineri și mai eleganți, alegînd pe cei care știau să danseze cu mai multă pasiune.

Căci ea avea pentru dans o patimă de adevărată îndrăgostită, iar muzica unei orchestre îi da acea beție a simțurilor, pe care poetul încearcă s-o exprime în ritmul unei poezii. În afară de asta, mama ei o sfătuia să se ducă cîteodată, între patru și șase după amiază, în casele de *randes-vous*.

Și asta din pricină că bărbatul cu dare de mînă, cu barba nerasă, era prea avar.

Casa de întîlnire e ultima moștenire păgînă care poate va dura veșnic în orașele catolice. În ele, pentru toate clasele de femei, cum a fost odată în templele din Babilon și Efes, prostituția e sfîntă. Stăpîna, în multe cazuri, e o mamă cumsecade de familie, care se spovedește de mai multe ori pe an și frecventează societatea micburgheză. Nu rar se întîmplă să fie mai frumoasă decît clientele ei ; dar nu e lucru prea ușor s-o faci să păcătuiască și ea. Bărbatul ei e gelos, și cînd nu e bărbatul,

se găsește un amant mîndru și energic, care să-i supravegheze castitatea și mai ales încasările.

Casa de toleranță e o școală de filosofie : acolo se învață că frumusețea trebuie să se supună plăcerii primului venit, și că pentru a te bucura de plăcerile vieții, trebuie întotdeauna să-ți lași idealul la intrare.

*

Această minunată fată, care la ofițerul stării civile figura sub numele de Cecilia Malespano, într-o frumoasă zi, și nu din vina ei, deveni Mimi Bluette.

Cum altădată avusese un Irezistibil, acum avea un Pictor. Unul dintre acei pictori care zilnic mîzgălesc cu puțină vopsea o pînză catolică sau ortodoxă, din care pricină ajung însemnați și cîteodată celebri.

Acest Pictor era desăvîrșit în nuduri. Era un maestru al nudului și îl făcea într-un chip cu totul original, atît de original că natura era mai vinovată decît el. Un critic de artă, dintre aceia care trec drept însemnați, și care au făcut și o călătorie prin Franța, impusese modei nudul și tehnica nudului pe care o practica acest Pictor. Familiile avute își plăteau plăcerea de a pune în galeriile lor o zugrăveală de-a acestui Pictor.

Actrițele la modă — acelea care au născocit un fel transcedental de a exprima interjecția : ah !... se duceau cu plăcere în atelierul lui și îi întindeau o mînă prefăcută, numindu-l : maestre...

Americancele, fete întreprinzătoare, închiriau anume transatlantice și umpleau fundul vasului cu saci de dolari ca să vină la el să le picteze chipul.

Fetelor americane le făcea numai jumătate de nud.

Acest Pictor vorbea frumos despre Rafael Sanzio din Urbino.

Purta o pălărie atît de excentrică încît nu putea fi confundată cu nici una, și-și lua baia o Duminică da, o Duminică nu, în celebra cadă de marmură, din nu mai puțin celebra sa locuință.

Această baie părea un cavou. Locuința cuprindea mai multe minuni de felul acesta. Pictorul ținea în casă o femeie de 30 de ani, care era geloasă ca o Eumenidă, dar care îi administra purgativul cu o bucurie farmaceutică, de cîte ori excesele alcoolice îi suprimau pofta de mîncare.

Pictorul își căuta modelele în saloanele bogate, în casele de toleranță și în cîrciumi. Acesta era singurul criteriu drept, după care se conducea pictura lui. Pentru expoziția din Veneția însă, pregătea un fel de tablou mult mai complicat decît celelalte și mai mare, căci, într-adevăr, nu măsura mai puțin de doi metri pe trei. Avea nevoie de un sîn deosebit, absolut inedit, un sîn cum îl înțelegea el pentru figura principală. După ce a vizionat cu interes mai multe duzini de exemplare nepotrivite, într-o seară, bîndu-și ca de obicei vinul, i se vorbi discret despre alcătuirea sînilor Ceciliei Malespano.

Aflase acestea din gura unui noctambul somnoros care-și sorbea băutura galbenă, și care după o astfel de mărturisire îi propuse să joace pe băutură la zaruri.

Pictorul dădu nouă, noctambulul trei și pierdu. Păcat! Dar noctambulul o conduse a doua zi pe frumoasa fată în atelierul Pictorului, care cu multă delicatețe o sfătui să se dezbrace.

Era cea mai frumoasă făptură goală pe care Pictorul o văzuse vreodată.

Era tocmai sînul pe care și-l închipuia el. Acel sîn de familie; ca al mamei Malespano, care dăruia cravate peste cravate vajnicului ei maestru de scrimă.

Acei sîni țîșneau din piept cu un impetuos cinism, despărțindu-se unul de celălalt cu o largă și calmă simetrie.

Priveau în toate părțile cu gingășie dar și cu vigoare.

Pieptul rotund, îi purta mîndri și limpezi ca doi minunați ciorchini de struguri. Pictorul conchise:

— Foarte bine, scumpa mea micuță...

Și cum băgă de seamă, după ce i-a privit sînul, că mai sus și mai jos, din față și din profil, mergea din mai

bine în mai bine, acest Pictor scrupulos refăcu întregul trup blestemînd ca un hamal cînd Cecilia nu stătea drept.

În afară de ceea ce îi datora ca model îi dădu un frumos inel care desigur prețuia puțin, dar era original.

Părea să fi aparținut nici mai mult nici mai puțin decît unui papă din secolul al XVII-lea.

Pictorii, cînd e vorba să dea un titlu tablourilor lor, sînt întotdeauna în aceeași încurcătură în care se găsesc balerinele, actrițele și divele atunci cînd trebuie să-și aleagă un nume sugestiv pentru teatru.

Tabloul trebuia să se numească : „Oglinda fericirii" — sau „Fericirea oglindită" — sau pur și simplu „Oglinda".

Dar Pictorul citea din întîmplare toate nuvelele sentimentale care se publicau în gazetele săptămînale și zilnice. Astfel mintea lui universală tindea să îmbrățișeze întreaga mișcare literară contemporană.

Într-una din aceste nuvele cu o eroină pariziană găsi din întîmplare un frumos nume azuriu : Mimi Bluette.

Îi plăcu atît de mult numele încît și-l alese ca titlu pentru tablou.

La deschiderea expoziției, fetița și Pictorul se îndreptară spre Veneția.

N-aș putea să spun dacă el a primit mai multe elogii sau ea mai multe vizite, dar faptul sigur e următorul : toți o doreau pe Mimi Bluette.

Mimi Bluette nu era Ecaterina a II-a și putea să primească cel mult de două ori pe zi, păstrînd normele cuvenite spre a nu suferi prea multe observații din partea hotelierului.

La mustrările acestuia ea găsi totuși un remediu, lăsîndu-se să cadă în brațele lui, căci era un tînăr frumos și poliglot, care plăcea mult străinelor melancolice.

Iar în ce privește înghesuiala prea mare a doritorilor, și pentru asta se găsi o ieșire : ridică prețul sărutărilor.

Această hotărîre, care pare atît de simplă, nu fusese născocită de mintea drăgălașei Bluette. Ea era prea naivă, prea dezinteresată, plină de o simțire delicată și de tai-

nică poezie, ca să poată să-i treacă prin minte așa ceva. Nu avea decît o singură iubire : dansul. Nu trăia decît pentru un vis mare : să se lase purtată de muzică, să ajungă într-o zi balerină.

Cel care-i dădu acest sfat fusese din întîmplare un oarecare filfizon elegant, care proteja fetele inexperte în clipele grele ale vieții lor.

Mimi Bluette era o prostuță. Nu dădu importanță, decît în parte, bunelor sfaturi ale acestui Protector. La închiderea expoziției din Veneția ea avea totuși multe geamantane pline de rochii costisitoare, multe pălării împodobite cu flori și panglici extravagante, oarecari giuvaeruri de preț și o frumușică comoară în bani, ce trebuia să-i ajungă spre a-și desăvîrși studiile de balerină.

Dar Protectorul nu o pierdea din ochi, și-și permise într-o zi să-i administreze două palme zdravene, pentru că, după ce fusese a lui de mai multe ori, în seara aceea, sub motiv că o doare capul, nu vru să-i cedeze.

Erau primele două palme pe care Bluette le primea de la un bărbat. Faptul mai mult o uimi decît o duru. Palmele au fost bine date, fără introduceri, mai întîi cu fața, apoi cu dosul mîinii, așa fel că văzu de două ori străfulgerînd briliantul pe care Protectorul îl purta pe deget. Nu știu ce să răspundă sărmana Mimi Bluette... dar băgă de seamă, ca prin minune, că durerea de cap îi trecuse. Se privi în oglindă, își puse mai multă pudră pe obrajii înroșiți, și apoi, cu gingășie, începu să-și dezbrace cămășuța. Numai cînd fu în pat lîngă el izbucni într-un plîns neîntrerupt. Atunci Protectorul fu mișcat. Buclele lui frumoase și negre îi cădeau pe chipul întunecat. Mărturisi fetei că o iubea, că era gelos pe ea și că o prefera fără îndoială tuturor celorlalte femei pe care le întîlnise în viața lui.

Poate în clipa aceea nu mințea.

O sărută ; dar în chipul acela deosebit pe care îl înțeleg bărbații obișnuiți cu tot soiul de femei.

Bluette își deschidea ochii lucitori sub lacrimile mari, îl privea prin vălul blond al părului ei ciufulit. Simțea

că a fost bătută și aceasta îi dădea o pasivă beție fizică, o durere a noutății, și-i era aproape recunoscătoare.

Nu voia să fie femeia acelui amant frumos și de temut, dar se culca mereu lîngă el, cuprinsă de o tulburare neobișnuită, și se lăsa pierdută sub gura lui puternică.

El îi smulse plăcerea în plîns ; — și într-adevăr ea plîngea de plăcere.

Începu să-l dorească și s-o ispitească, așa cum dorești și te ispitește un fruct oprit.

Băga de seamă frumusețea lui bărbătească, pe care la început nici n-o observase, și cu ochii închiși asculta răsunetul glasului lui șovăielnic, observa surîsul și dinții lui albi. Era aici cu ea, întins ca un leopard alături de o pradă neînsemnată ; cu ea singură, noaptea tîrziu ; simțea că era bărbatul care ar fi putut s-o ucidă, — și aceasta îi plăcea.

Îi plăcea mult privirea piezișă a ochilor lui cînd surîdea, a acelor ochi întunecați ca perlele negre ; îi plăcea mult frăgezimea robustă a trupului lui șerpuitor, brațul aspru care se înfunda în părul ei risipit, pînă în pernă.

Îi vorbea cu vioiciune, cu convingere, despre alte femei care au fost ale lui, care s-au jertfit de multe ori pentru el, care și-au disputat, uneori cu puternică gelozie, cu mici tragedii, iubirea lui capricioasă.

Îi povestea aceste lucruri calm, cu un fel de nepăsare voită, sărind cu brio dintr-un amănunt într-altul, de la numele unei amante nobile, la acela al unei balerine, de la multele țări pe care le-a colindat, la aventurile cele mai neasemuite, — și toate acestea cu mult adevăr.

Bluette băgă de seamă că ceilalți bărbați erau afemeiați în comparație cu el, că pe el nu se putea să nu-l asculți, că numai el era un adevărat bărbat.

Ea nu se mai mișca ; glasul lui o subjugase, își închipuia femeile pe care el le avusese, și le invidia. Nu scosese nici un cuvînt, s-a lăsat cucerită în tăcere, păstrîndu-și plăcerea pentru ea însăși, silindu-se aproape să-și închidă toate simțurile față de iubirea aceea pu-

ternică ce-o asalta ; apoi își ghemui umerii ei albi, sub părul blond, ca să-l asculte cum vorbește. Dar deodată îi păru că e beată, că și-a pierdut mintea, i se păru că este o femeie ca toate celelalte, îndrăgostită și geloasă pe el. Deodată îi luă brațele în jurul gîtului ei și în tăcere, din toate puterile i se dădu.

Există o noapte în care femeia plăcerilor bagă de seamă că este încă naivă și temătoare ca o tînără mireasă.

Protectorul se numea Max.

Acest bărbat plin de experiență îi istorisea că Italia e o țară unde femeile frumoase se consumă fără să-și găsească norocul meritat. El prefera mai mult republica franceză, căci, din punctul de vedere al exploatării femeii, era republican.

Într-o seară luară trenul pentru Paris. Ca s-o deprindă curînd cu spiritul galilor, îi cumpără de la chioșc ultimul număr din „Frou-Frou".

Parisul pentru o italiancă e ca și visul voluptuos al unui fumător de hașiș. Toate femeile din lume pot, pînă la o anumită margine, să devină pariziene. Afară de nemțoaică, — femeie inflexibilă, — care va zice pînă la moarte : — „Cheu suis un beu amoureusse de fous cet soir..."

*

Lipseau douăsprezece minute ca să fie ora două după amiază, cînd Max și Bluette coborîră pe peronul gării Lyon.

Bluette intră într-un taximetru galben ; dar puțin mai lipsea ca la prima răspîntie să-și piardă dulcea ei viață sub un autobuz uriaș, care alerga pe străzile înguste, suflînd și răbufnind ca un mamut ciclopic.

Găzduiră într-un vechi și cunoscut hotel parizian, cu fațada spre strada largă, ale cărui coridoare păreau culisele unui teatru de mîna a treia. Dar o cameristă cu fața ca mărul, ca femeile din Picardia, întrebă zîmbind :

„La ce oră să trimit coafeza ca să onduleze părul doamnei ?". Bluette răspunse : „Merçi, bonjour !" — şi se simţi fericită ca o pariziană.

Cu nasul în sus căuta pe toate străzile turnul Eiffel. Cînd îl văzu, înţelese în sfîrşit că Parisul era un oraş ca toate celelalte, însă ceva mai mare, căci avea turnul Eiffel.

Cînd Max îi arătă faimoasa Rue de la Paix, ea începu să rîdă, ca şi cum Max ar fi făcut o glumă. În Place de l'Opera Protectorul îi spuse că în acel moment se afla în centrul lumii.

Bluette privi în jurul ei uimită, cu aerul acelora ce, aflîndu-se la ecuator ar căuta un obiect oarecare prin care să-l atingă. Dar bulevardele, seara, întreceau imaginaţia ei. Deodată îi păru că e purtată în vîrtejul unui imens carusel şi că se învîrteşte şi se învîrteşte pe o circumferinţă fără sfîrşit, prin carnavalul unui oraş îmbătat, deasupra vagonetelor „montagne russe" care zboară în mijlocul unei străluciri de lumini. Privea femeile trecînd pe lîngă ea, mirîndu-se că sînt atîtea bătrîne şi urîte, neelegante şi sărace ; privea la soldaţii republicani cu pantalonii purpurii, gîndindu-se la penele de cocoş ale frumoşilor puşcaşi. Observă scorojeala de pe trăsurile de piaţă şi şorţurile albe ale cafegiilor.

Se întreba pentru ce erau luminate toate străzile cu frînturi de cuvinte neînţelese, scrise pe ziduri, pe balcoane şi pe acoperişuri. Deoparte capul unui bucătar, de altă pîntecele unui adult, al cărui buric e arătat de degetul unei modiste ; morişti de stele, proiectoare, cinematografe aeriene, semne de exclamare, semne de întrebare, cuvinte în toate limbile : „Maxima Maximum chez Dusansoy — Bouillons Maggi — le Martin sait tout — la Revue de l'Alhambra — Rouli Rouli... Crémieux... Luna Park... habille bien — Le Martin... Michelin... Galeries... Polin... sait tout...".

Această ameţeală dăinui în creierul ei vreo două săptămîni ; apoi începu să înţeleagă că în toată acea dezordine era o absolută coerenţă. Care ? Poate cea mai simplă : aceea că se găsea înaintea Parisului.

Max, în scurtă vreme, îi făcu cunoștința tuturor persoanelor mai de vază ale Capitalei : Mimyss d'Holby, „qui avait perdu son gant“ (care-și pierduse mănușa) sau care mai curînd pierduse cele cinci mii de franci pe lună ale parfumierului Houbigant ; Florina Bey, care avea credit pe lîngă ambasada turcă ; Jennie, Minnie și Lelie, societate în comandită, al cărei girant era un emul al lui Max, vicontele Jean Pinal Kennedy, care se mai numea și Jean Kiki. Apoi Boblikoff, fost îmblînzitor de urși, care astăzi dresa doi minori ; Micaello, creatorul unui vals „chaloupée“ ; Garcia Poids-Lourd sau Garcia Poilu, boxer dezamăgit ; Lucien-Lucienne și P'tit Béguin, un soi de cocote masculine.

Aceste distinse persoane luau masa la Barul Mamei Rouquine, patroană cu frumos trecut. Acolo se întîlneau toți, de la Mimyss la P'tit Béguin ; în afară de ei un număr însemnat de clubmeni, jockey care aveau un oarecare „finish“, deosebit de plăcut, fie pentru Florina, fie pentru Jennie, iepe de rasă ; bookmakers, dansatori, dandy, noctambuli, desenatori, spiritiști, compozitori de cuplete ; critici de artă predispuși sifilisului ; consumatori de gin și cocaină ; adolescenți abrutizați ; cumpărători și vînzători de giuvaieruri false ; spadasini care își amestecau numele în toate afacerile dubioase ; prinți din Caucaz decorați în Mississippi ; foști maîtres d'hotel, care după ce și-au părăsit distinsul plastron scrobit, se lăsau tîrîți cu multă plăcere în afacerile tripoului ; profesori de biliard, puzzle și patinaj ; în sfîrșit, atîți imbecili cîți se pot găsi, pentru care în timpul prînzului și al cinei țiganul scorbutic trebuia să cînte bucata favorită.

La barul Mamei Rouquine, Mimi Bluette află multe lucruri.

Mai întîi de toate învață să repete cîteva fraze în argou. Max o inițiase în franceza „lui“ internațională, pe care ea avea s-o uite curînd.

După ce învață argoul, Bluette înțelese că fiecare din acele ciudate ființe corespundeau unei nevoi. Astfel ea lăsă la o parte ideile provinciale că, a face pe un străin

beţiv să-ţi plătească silit tot ce are în pungă, ar fi un furt; părăsi de asemenea părerea că Lucien-Lucienne sau P'tit Béguin sunt nesuferiţi pentru puţinul rouge pe care-l puneau pe buze; sau că Jean Kiki ar fi o lichea pentru că avea un şaizeci cai putere cu marca Jennie-Lélie şi Minnie; că mama Rouquine ar fi o răzbunătoare şi periculoasă codoaşă pentru că avea de amant un comisar de poliţie.

Toate-s prostii !... Toată această lume minunată făcea să prospere micul ei comerţ, plătind taxele către stat şi bătîndu-şi joc de uimirea provincialilor naivi.

Mama Rouquine, de cîte ori putea să stea de vorbă cu Bluette între patru ochi, îi spunea cu insistenţă, strîngînd între dinţi lunga-i ţigară rusească :

— Ei ! eşti o proastă !

Şi acest „Ei, eşti o proastă !" izbucnea dintre buzele sale subţiri ca şuieratul veninos al unei frumoase vipere.

Bluette nu ştia ce înseamnă „o proastă". Cînd i s-a tălmăcit cuvîntul privi în faţa Mamei Rouquine cu ochii ei uimiţi şi rotunzi. De ce „o proastă ?"

— Lasă-l naibii pe acest macaronar care face atît pe grozavul ! Tu eşti destul de bine crescută ca să poţi merge pe picioarele tale.

Acesta fu sfatul Mamei Rouquine.

Mama Rouquine era amărîtă că avea un sîn cum au de obicei minorele tuberculoase. Apoi, avea şolduri atît de lungi încît părea că merge în cîrji; o înfăţişare de ceară, cu doi ochi mari verzi, ca de pisică; şi o lungă şuviţă de păr roşu care îi stătea pe tîmplă ca o ispită. Avea un glas ascuţit şi sonor, înăbuşit de fumul ţigărilor ruseşti. Se spunea că în viaţa ei ar fi dat de vreo două ori cu cuţitul cum ai împunge cu un ac. Iar poliţia, ca recunoştinţă, i-a îngăduit să deschidă un bar.

Limka, violonistul orchestrei de ţigani, faimosul Limka, cehul din Batignolles, era fratele ei, adică fiul mamei sale.

În ce priveşte însă tatăl, nici Limka, nici Mama Rouquine nu ştiau nimic clar.

Un văr al lui Limka, făcea pe regizorul în Montmartre, și i-o recomandară pe Bluette.

Regizorul îi puse un deget sub bărbie : — Trebuie să te lansezi, găinușa mea !...

„Să te lansezi ? Să te lansezi !“ nici Max nu înțelegea ce vrea să spună.

Garcia Poids-Lourd, boxer dezamăgit, care nici el nu era băștinaș, își dădu cu părerea : — „Ei, Doamne sfinte ! asta însemnează *achalander*, adică să atragi clienți !“

Micaello, creatorul unui „vals chaloupée“, își luă însărcinarea să facă din ea în puține săptămîni prima dansatoare de la Scala. Era un frumos băiețandru, sprinten ca o minge, cu ochi de sarazin. „Ai să-mi plătești cînd vei avea mai mulți bani !... Doar nu sîntem compatrioți degeaba !“...

Cînd învață Cake-Walk-ul, Sailor's-dance, Chaloupée, și toate celelalte, Jennie, Minnie și Lélie veniră s-o angajeze la un dans împreună : Micaello îmbrăcat în negru, iar ele patru, în pielea goală.

Max și Jean Kiki au descoperit între timp o americancă oxigenată și robustă.

Numărul alb și negru repută un succes respectabil în fața publicului și deși celelalte aveau mai multă școală, aceea care plăcuse mai mult fusese Bluette.

Regizorul îi dădu un rol în revistă și pînă atunci o invită la masă.

Era un om scrupulos ; plătea șampania șase franci sub prețul listei și zicea chelnerului :

— Ei, Ernest, nu mă mai plictisi cu verișoara ta. Dacă ea nu reușește să-și salte dosul, care-i cade peste pulpe, cum vrei să fac din ea o actriță ?

În ceea ce-o privește pe Bluette, îi zise : — Eu nu-ți dau nimic, micuța mea, dar firește nu-ți cer nimic, ceea ce e destul de delicat din partea mea.

Bluette începu să rîdă mîngîindu-i ușor chelia.

Îl rugă numai să-i aducă hîrtie și cerneală pentru că vroia să scrie cîteva rînduri mamei sale.

„Scumpă mămiţică,

În sfîrşit am reuşit să devin o „stea"; în curînd voi deveni ceea ce se cheamă la Paris o „vedetă", ceea ce înseamnă o stea de prima mînă. Bani aş avea mulţi, dacă nu mi i-ar lua bunul meu prieten Max. Dar n-are nici o importanţă pentru că săptămîna viitoare voi avea mobilele mele, căci am găsit un mare industriaş care mă va aşeza în casă şi-mi va cumpăra un automobil. Dacă doreşti să vii la Paris anunţă-mă numaidecît şi voi da ordin tapiţerului să-ţi pregătească un dormitor stil Liberty, în care vei dormi bine. Dar te rog să nu-mi aduci pe maestrul de scrimă, pentru că nu ştiu unde aş putea să-l pun, şi apoi aici vei găsi mulţi alţii mai eleganţi decît al tău. Marele industriaş e unul dintre oamenii cei mai bogaţi din Paris.

Are 47 de ani; e văduv; are două fete de măritat; o amantă bătrînă în pensiune, care-l costă cît ochii din cap; e încă un bărbat frumos, cu faţa rasă şi pare un englez. Aseară mi-a trimis un şir de perle răsucite în jurul unui coş cu orhidee. Sînt la masă cu directorul teatrului unde sînt angajată, un drac de bărbat, mereu vesel, care mă protejează şi mă iubeşte.

Adio, mămică; îţi trimite un sărut a ta

Bluette"

Colanul de perle al marelui industriaş fusese pricina definitivă a rupturii dintre Max şi Bluette.

În săptămîna aceea de curse, toţi favoriţii alergau; nu era nici un mijloc de a avea o bună informaţie; Max pierdea o avere şi era dator lui Jean Kiki. Vroia să pună amanet colanul de perle, cum de fapt îi luase tot ceea ce avea. Atunci se iscă între ei o violentă ceartă intimă şi la trei noaptea ea fusese văzută intrînd iritată în barul Mamei Rouquine. Toţi o înconjurară. Bluette începu să povestească.

— Ce-i cu colanul tău? — întrebă Rouquine, cu glasul ei cavernos.

— Zît ! lasă-mă să vorbesc ! — se răsti Bluette.

— Las-o să vorbească mămico, — insistă Boblikoff, fostul îmblînzitor de urşi, cu glasul lui fenomenal, de bîlci. — Se înţelege că-l are ! Altfel ar fi ţipat ca o raţă sălbatică : mi-a furat perlele !... mi-a furat perlele, grobianul !

— Taci din gură, Koff, nu mă plictisi. Nu mai sînt fraieră ca pînă acuma ! Perlele mele le-am dat Leliei să mi le păstreze.

— Dacă m-ai fi chemat pe mine, — zise Boblikoff, — n-ai fi avut atîtea necazuri.

P'tit Béguin stătea în poalele lui Dorée d'Arnac, una dintre cele mai frumoase femei din Paris, care îi mîngîia părul strălucitor, castaniu, îndrăgostită de el, poate pentru că practica aceeaşi perversitate.

Florina Bey vorbea în şoaptă cu un actor de revistă, un anume Patrick Audel.

Puţin după aceea intră Max. Întunecat şi scrîşnind din dinţi, fără să privească pe cineva, se aşeză într-un colţ, cu amîndouă coatele pe masă.

Bluette se îndreptă spre el cu intenţia vădită de a reaprinde cearta. Ceilalţi o urmară şi, stînd unul în spatele celuilalt, erau gata să ia apărarea fetei...

— Ei bine, îţi zic, poţi să-ţi faci bagajele şi să pleci ! — îl anunţă Bluette cu mîinile în şolduri. — S-au împlinit 15 luni de cînd mă exploatezi şi n-am zis nimic fiindcă sînt bună...

Ochii piezişi ai lui Max o fixară cu un surîs batjocoritor. Apoi scrută fulgerător chipurile celor de faţă, dar băgă de seamă că îi erau ostili.

— Da, bună... şi toată lumea poate s-o spună ! Dar m-am săturat, frumosule. Du-te la mumia ta americană ! Dacă îi placi, să-i fie de bine ! În ce mă priveşte îţi zic : mă plictiseşti ! Şi cînd Bluette îţi spune : mă plictiseşti... să ştii, micule, că-i pentru totdeauna.

— Dar ştii că are dreptate, turturica, — glăsui Boblikoff.

— Crezi ? — zise Max aprinzîndu-se ca un chibrit.

Şi ridicîndu-se în picioare o strînse de braţ pe Bluette arătîndu-i uşa : — Ieşi afară.

Bluette încercă să se desprindă din strînsoarea lui, vîrîndu-i unghiile în mînă. Atunci Max îi cîrpi o palmă care ar fi trîntit-o desigur jos dacă n-ar fi susţinut-o în clipa aceea braţele vînjoase ale lui Boblikoff.

Urmă o învălmăşeală. Femeile erau de partea Bluettei ; dar bărbaţii ezitau din principiu să-i ia apărarea. Mama Rouquine, fără să-i cadă ţigara din gură, strigă cu glasul ei ascuţit : — Ei, porc murdar ! Pleci de aici ori chem gardistul să te ia ?

Bluette plîngea în braţele lui Boblikoff ; Limka, cehul făcea pe dracul în patru să obţină linişte.

— Ei, domnilor şi doamnelor, puţină tăcere !

Şi sperînd că muzica ar fi putut să învingă zgomotul, atinse tangoul melancolic *«Noche de Garufa»*.

Dar degeaba toată strădania lui Limka ! Max, răsucind braţul fetei ca pe un vreasc, nu asculta de nimeni.

Bluette, prinsă cu cealaltă mînă de gîtul lui Boblikoff se lăsa trasă ca frînghia unui clopot.

— Scapă-mă, Koff... — se ruga Bluette încet.

— Păcătosule, dă-i drumul îţi zic ! — răcni Boblikoff pălind.

— Lasă-mă în pace, cazacule ! — strigă Max.

Atunci cu braţul stîng Boblikoff o ridică uşor pe Bluette şi asemeni unui uriaş care vrea să-şi apere copila o dădu la spatele lui, astfel că-i sta în faţă ca un parapet. Aproape în acelaşi timp, cu braţul drept azvîrli un pumn atît de puternic, că trupul lui Max, îndoit, desfăcu gardul acela viu din spatele lui şi se rostogoli pînă la paravanul care ascundea intrarea barului.

Rămase cîtăva vreme trîntit şi părea mort.

Într-o tăcere aproape tragică, Mama Rouquine se apropie de el şi cu vîrful piciorului îl atinse să vadă dacă mai mişcă.

Max tocmai atunci se mişcă. Într-o clipită scoase din buzunar un mic revolver şi sprijinit într-un cot, descărcă două gloanţe spre Boblikoff.

Uriașul abia avu timpul să-și prindă capul între mîini, apoi se aruncă înainte cu o mișcare ce părea a unui om rănit. Dar nu era ; și se prăbuși peste Max ca o catastrofă de mușchi și furie.

Cine știe ce drum vor fi luat acele două gloanțe, dar nu atinseră pe nimeni. Primul găuri zidul, celălalt se înfipse în tejgheaua cîrciumii.

P'tit Béguin, cu un curaj neprevăzut, se aruncă și el asupra lui Max ca să ajute lui Boblikoff să-l dezarmeze.

Dar între timp Mama Rouquine ieșise afară și fluiera dintr-un mic fluier de aur, pe care-l avea atîrnat de gît, printre alte talismane.

Apoi intră înăuntru.

— Ține-l bine, Bob ! Vin „sticleții".

Agenții erau în ușă ; dar de data aceasta vederea lor îi făcu pe toți să respire ușurați.

Max nu putea să stea în picioare ; avea impresia că stomacul îi fusese străpuns.

Dar cînd trebui să se facă procesul-verbal, Mama Rouquine începu să glumească : — Ce proces-verbal !?... Sărmanul Max a băut atît c-a trebuit să-și verse și mațele. Nu-i așa Max c-ai băut azi ceva mai mult ? Ascultă bine ceea ce-ți spune mama... Cînd te vei trezi va fi deajuns să spui comisarului : „Ce nerozie !... Îmi erau buzunarele prea pline... glonțul a pornit singur"...

Și Limka bătînd cu arcușul pe vioară, atacă încă odată, ca să pună lucrurile la punct, tangoul melancolic «*Noche de Garufa*».

*

În Avenue Kleber, între strada Villejust și strada Boissière, Marele Industriaș, ras și văduv, o așeză „printre mobilele sale".

Marthe d'Aussolles, amanta neîntrecută a Marelui Industriaș, era și dînsa instalată „între mobile", dar în cealaltă parte a Senei, mai precis, în Rue de Medicis, alături de grădina Luxemburg.

Cînd între două amante ale unui Mare Industriaș curge cel puțin un fluviu e nădejde de trai pașnic.

Și așa se întîmplă.

Marthe d'Aussolles își începuse viața la Palais de Glace și avea s-o sfîrșească desigur în Rue de Medicis. Casa în care trăia era proprietatea ei. Mică dar elegantă. La primul etaj locuia ea, la al doilea un judecător, la al treilea un ofițer în rezervă. La stradă erau trei prăvălii, care mergeau bine. Poseda deasemeni o modestă proprietate în Normandia, locul său de origină. Acolo se numea Thérése Bouguereau, ca și tatăl ei. Întreținea, afară de bătrînul Bouguereau, încă doi frați, tot atîtea surori, trei unchi și cinci nepoți. În tinerețea ei exercitase profesiunea de a place Marelui Industriaș ; acum o practica pe aceea de a-l plictisi. Și astfel au fost salvate cinci, plus trei, plus cinci, în afară de a sa proprie : în total paisprezece vieți.

Mimi Bluette n-avea desigur simțul practic al Marthei d'Aussolles, și deci nu se gîndea la viitor. Deși, în vremea aceea, Marele Industriaș poate i-ar fi dăruit și columna Vendôme.

Ca să devii Marthe d'Aussolles trebuie multe generații. Bluette sărmana, micuța italiancă, nu era poate decît un strămoș al ei.

Nu s-a dat înapoi de a primi în dar o limuzină strălucitoare, o grămadă de blănuri siberiene, modele ale unor celebre croitorese. Ea nu cerea nimic ; i se părea că totul e bine așa cum e, și era recunoscătoare.

Marthe d'Aussolles ar fi cerut de două ori pe atît ; ea ar fi găsit că nu toate merg așa cum ar fi dorit ea și nu ar fi fost recunoscătoare.

Bluette în schimb, cu sufletul ei limpede de transalpină, dorea numai ca mama ei, aceea cu sînul celebru, să vină cît mai repede, ca să-i arate toate acele minunății.

Printre alte lucruri, i l-ar fi arătat pe Maurice, cameristul impecabil ca un diplomat, apoi pe Linetta ei, camerista cu ciorapii de mătase, cu unghiile strălucitoare și cu un șorț minuscul.

Acum, de-a lungul bulevardelor, seara, se vedeau mii de reclame luminoase : — „La Cigale : — Mimi Bluette" ; — „Gaumont-Palace : — Mimi Bluette și dansurile sale".

Cinematografele aeriene proiectau pe pînzele acoperișurilor opuse semi-nuditatea frumuseții ei.

Micaello plecase cu Minnie, desfăcînd faimosul trio. Bluette avea acum un dansator american, sobru, și îndrăgostit de ea. Se numea Jack Morrison. El i-a spus cu simplitate : „Believe me, dear Friend... Micaello dansează ca un poștaș !"

Îi crezu. Începu din nou cursurile ei de dans cu Jack Morrison, maestrul de dincolo de ocean, care îi dădea de data aceasta o perfectă instruire.

Cînd învață în sfîrșit să danseze din tot sufletul ei de irezistibilă frumusețe Mimi Bluette bagă de seamă că, prins într-o rețea fină de mătase, ascuns în ea ca parfumul într-o floare, avea un vis al frumuseții, și simțea că dansul era poezia ei. Natura o concepuse într-un tempo de muzică, felul ei de a se mișca era ca un dans înăscut.

Adesea însă dansează acelea care au fost născute într-un tempo de zgomot, cum adesea scriu aceia pe care natura îi concepe într-o clipă de dezolare.

Parisul e mare, pentru că știe să prețuiască valorile și pentru că procură bucurie frumuseții pe care o primește. Bărbaților ca și femeilor, sfinților ca și prostituatelor.

Parisul n-are frontieră. El e metropola lumii.

La noi, în Italia, poate că o Mimi Bluette ar fi fost o vînzătoare de înghețată asortată și sirop amar, pentru publicul teatrelor de varieteu, unde se croncănește în toate cadențele veșnicul refren napolitan ; Parisul, în schimb, făcu din ea cea mai curată, cea mai divină dansatoare ; îi dărui atîta aur cît răspîndea splendoarea părului ei blond ; îi întinse, la picioarele ei ușoare, un frumos covor de soare, ca s-o facă să danseze pe scena sufletului său măreț, pe zgomotul gloriei lui imense ; pentru că nimeni nu poate să-și dăruiască sieși desăvîrșire și delir dacă nu găsește o glorie pe care să pună piciorul.

Mai întîi o primiră pezevenghii și cosmopoliții ; dar după aceea o privi cu bună voință unul dintre oamenii Parisului, poate unul din nemuritori.

Și trebuie în sfîrșit să recunoaștem că în fața fericirii vieții o dansatoare prețuiește mult mai mult decît un poet academic.

— Da, mămico, după cum vezi, această limuzină e a mea, aceste diamante și perle de asemeni ; dar nu te mira pentru atît de puțin, pentru că altfel nu-ți voi mai arăta celelalte !

Erau pe peronul gării. Bluette purta o rochie de culoarea primăverii.

— Ia-o încet la încrucișare, Robert, — zise șoferului. — Și bagajul ăsta vîră-l undeva, că mă încurcă.

Mașina pașnică porni strecurîndu-se printre pericolele străzii ca o barcă cu motor prin marea navigație a Senei. Bluette își aminea vag prima ei intrare în Capitală, într-o după amiază plină de zgomot, ce-i părea departe în amintire, ca și povestea primei sale virginități. Cu ochii, de departe, revăzu în același loc enormul autobuz zgomotos, apoi și-l închipui pe Max, maestrul involuntar al marelui ei noroc. Din ziua aceea plină de frămîntare au trecut douăzeci și cinci de luni... Și Max ? Unde e Max ?

A plecat, a dispărut, poate în închisoare, poate călătorește în lume „avec sa momie Américaine".

La barul Mamei Rouquine, Bluette nu se ducea aproape deloc.

Boblikoff a încercat cu insistență să obțină recunoștința Bluettei pentru energica lui protecție.

Bluette, într-adevăr, îi fu recunoscătoare de vreo două ori, din delicatețe, nimic mai mult.

Sărmanul Boblikoff era într-adevăr enorm și pentru o micuță ca ea, trebuie să fi fost groaznic.

Caterina Malespano cu sînul ei legendar venise cu intenția să rămînă la Paris o lună sau ceva mai mult. Dar din săptămînă în săptămînă, strașnica doamnă se simțea atît de bine că începu să uite profilul maestrului de scrimă și scrise surorii sale moașe : „Închipuiește-ți că

micuța mea Cecilia nu vrea absolut de loc să mă lase să plec..."

Asta era o minciună sfruntată, pentru că Cecilia-Mimi s-ar fi lipsit cu plăcere de mama ei inoportună, care după ce a cinstit-o și a servit-o în primele zile ale vizitei cu uimirea unei servitoare proaste, acum nu-și făcea nici un scrupul în a-și lua, cu aroganță, aere de stăpînă a casei, ceea ce îi da destulă bătaie de cap. .

Această fericită și bătăioasă mamă a Ceciliei nu respecta nici cît negru sub unghie pe gingașa Bluette. Dimpotrivă, o critica.

— „O, de mi-ar fi trecut prin gînd, pe vremea mea, să vin la Paris !" — obișnuia să spună.

Cine știe, ar fi ajuns cel puțin președinta Republicii.

Desigur ar fi avut nevoie de mai puțin timp decît i-a trebuit fiicei ei ca să se adapteze atmosferei aceleia, ca și cum s-ar fi născut acolo. Bagă de seamă că la Paris femeile de patruzeci și patru de ani reușesc ușor a face să se creadă, ici, colo, că au numai treizeci. La această plăcută eroare contribuia în parte Institutul de Înfrumusețare, adevăratul institut clinic al magiei moderne, unde sînii fleșcăiți și zbîrciturile înrădăcinate se tămăduiesc ca prin minune prin autosugestie.

Cum frumusețea constă în chipul cum te privești în oglindă, bărbatul care născoci ideea primului Institut de Înfrumusețare, fu fără îndoială un mare umorist.

Dar femeile ar trebui să-i ridice un monument și bărbații de asemeni, căci dacă un amant își închipuie că poate încă să pară tînăr, de cele mai multe ori reușește chiar să fie.

Ceea ce făcu Institutul de Înfrumusețare din Caterina nu se poate spune.

O convinseră că e nevoie să-și scoată doi dinți sănătoși pentru că erau cam înegriți și să-și pună doi de porțelan.

Și atunci ea își puse doi dinți de porțelan.

O trimiseră la o corsetieră, care îi făcu un corset ce-i distribuia sînul, pîntecele, și șalele, ca o ecuație de gradul întîi.

În corsetul acela recontemplă formele pe care trupul ei le avea pe vremea primului voiaj de nuntă.

Îi vîndură pe urmă o mască de cauciuc, ca să-i suprime grăsimea ce-i atîrna sub bărbie. Ea își punea în fiecare noapte această mască.

O sfătuiră să-și facă părul jumătate roșu, jumătate blond.

Atunci cunoscu miracolele apei oxigenate și ale tincturii henné.

Îi spuseră c-ar putea face să-i crească foarte bine genele și că o s-o antreneze pentru a slăbi cu masaje mai complicate.

Ea se lăsă ciupită, biciuită, manipulată, pălmuită, stropită în așa fel, că pielea-i fleșcăită de tradiție, deveni dintr-o dată ca aceea a unei copile. Și chiar și genele i se păru că s-au lungit. O! de ar fi putut s-o vadă astfel reîmprospătată voinicul ei maestru de scrimă, care a costat-o atîtea cravate! Acel bărbat neuitat, spilcuit, care tulbura visurile vîrstei sale matusalemice!...

Sărmana Caterina Malespano, văduvă la patruzeci și patru de ani, devenită bătrînă isterică prin mijlocirea Institutului de Înfrumusețare.

Trebuia să-și găsească un leac.

Îl găsi, deși cu scandal din partea Bluettei. Maurice, cameristul impecabil ca un diplomat, avea aproape înfățișarea unui maestru de scrimă. Era încărunțit la tîmple, dar părul negru și bine pieptănat, îi era despărțit de o cărare dreaptă.

În fiecare seară, Maurice îi aducea o ceașcă cu ceai de mușețel: un vechi obicei. Într-o seară mușețelul se răci pe masă.

Bluette în vremea aceea dansa pe scena de la Marigny și în inocența ei imaculată n-ar fi îndrăznit niciodată să bănuiască ceva. Dar Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase, dezbrăcînd-o într-o seară îi spuse tare mîhnită:

— Mama dumneavoastră suferă cumva de dureri de rinichi?

— De ce Linette?

— În fiecare noapte cheamă pe Maurice să-i facă masaje, care cîteodată durează cam mult, doamnă.

Întrebată în grabă, a doua zi, semi-blonda și semi-roșia Caterina Malespano, afirmă că Maurice era de bună familie, — din nenorocire decăzută.

Și apoi oare nu era acesta un mijloc mai plăcut de a învăța franceza ?

Desigur exista și un alt mijloc, încet și migălos de a învăța franceza — acela pe care Marele Industriaș i-l impusese cu gingășiei Bluettei.

Bărbații Franței își culeg cîteodată amantele în aventurile de stradă, dar adesea le părăsesc cînd ajung să fie doamne perfect educate. Pentru ei e o mare nenorocire să trăiască cu o femeie lipsită de finețea înțelegerii vieții și care nu știe să vorbească despre orice cu mult har ; și cum venim pe lume pentru a învăța cum se trăiește, bărbații găsesc că dragostea nu le împiedică pe femei de a-și face puțină educație.

Astfel, copilele din Montmartre și din Bois de Vincennes ajung să stea de vorbă cu Academicienii. Atmosfera însăși a Parisului e o școală de improvizare ; chiar cele mai silitoare eleve găsesc totuși timp, între baie și ora ceaiului, între ora ceaiului și aceea a teatrului, să asculte, în capot, glasul monoton al unei bătrîne profesoare căreia îi plac caramelele, sau al unui licențiat de provincie care locuiește în cartierul latin.

Așa făcea Bluette, care prin instinct era foarte curioasă, înțelegătoare și docilă ca o adevărată femeie.

Acea urmă de accent transalpin îl cam plictisea pe Marele Industriaș, și mai mult încă, ignoranța tăcută pe care o revela în toate domeniile.

Era un om atît de perseverent c-ar fi făcut și pe-o călugăriță să danseze tango.

Mimi Bluette nu putu să reziste insistenței. De aceea îi îngădui să-i aducă o bătrînă profesoară lunatecă, ce obișnuia să dea elevilor ei această frumoasă temă eroico-sentimentală : — „Il y avait la guerre en Algérie. Mademoiselle X. était fiancée à un souslieutenant de spahis, qui tomba au champ d'honneur. Racontez... etc.“

Aceasta era povestea iubirii ei nefericite.

Mai tîrziu îi dădu lecții un tînăr licențiat în litere, erudit posomorît și plin de mătreață, care avea obiceiul să bată străzile Capitalei. Acesta îi amintea într-un chip ciudat pe studentul la medicină, care o dezvirginase prima dată.

Era prin luna lui April către ora în care odăile etajelor se întunecă, privind primăvara care apune pe acoperișurile luminoase ale orașelor strălucitoare.

Cît de departe era vremea aceea !... Bluette surîse ; îi părea un vis.

Și astfel învață că verbul „s'en aller" face la subjonctivul imperfect : „que je m'en allase, que nous nous en allassions, que vous vous en allassiez, qu'il s'en allasent..."

Mai învață că Pepin cel Scurt a fondat dinastia Carlovingienilor...

Îi citi pe Chateaubriand, Renan, etc. ; ceea ce o făcu să revină la literatura soților Willy.

Dacă n-ar fi fost surprinsă în pat cu un oarecare Hubert Normand, un tînăr comediograf de mare viitor, Marele Industriaș ar fi luat-o poate de nevastă.

Dar ce sfîrșit trist pentru ea, să se îngroape așa de frumoasă, și așa de tînără la umbra unui soț bătrîn... Ce apăsătoare melancolie pentru ea, sărmana Bluette, în inima-i gingașă, azurie !...

*

Nu, desigur, nu-l iubea ; era numai un joc nebun din partea ei, numai o încercare a curiozității sale. Viitorul academician Hubert Normand era în iarna aceea aventura la modă. Și cum Dorée d'Arnac, una dintre cele mai frumoase femei din Paris, i-a cuprins într-o seară gîtul cu brațele într-un cabaret, firește Mimi Bluette nu avea nici un motiv ca să fie cu el mai aspră decît colega și prietena ei, Dorée.

Ceea ce dorea numai, era ca aceasta să nu se întîmple într-un cabaret. Și nenorocirea a fost să se întîmple cum

n-a vrut ; iar Marele Industriaș care în alte împrejurări i-ar fi iertat mai ușor, de data aceasta n-a vrut să-i ierte.

Și persoana care-i făcu acest mic serviciu de a-l înștiința, fusese cea de pe malul celălalt, Marthe d'Aussolle, care pentru desfătările Marelui Industriaș ținea în Normandia o rudă cu un trup mai fraged.

În astfel de împrejurări viteazul Jack Morrison îi dădea cele mai bune sfaturi.

— Nu-i nici o pagubă „Bliouette", dacă te părăsește, — zise el liniștit și laconic, chemînd-o ca de obicei Bliouette, din pricina accentului lui american. — Hai cu mine la Londra, vom dansa la Hipodrom. Acum e și sezonul.

— Ei bine, dacă vrei, haidem, scumpe Jack !

*

Șapte ore de drum. Strîmtoarea Mînecii. John Bull se îndrăgostește și delirează înaintea scenei Hipodromului. În cămăruța Bluettei trandafiri palizi de Henley, flori suave și gingașe ale primăverii engleze. Apoi frumoșii urmași ai lordului Brummel mîngîie cu ochii lor feciorelnici pe balerina Franței, pe Mimi Bluette. Jack Morrison e puțin gelos, Jack Morrison ține pipa între dinți, americănește, cu gura strînsă. E un du-te vino neîntrerupt pe sala largă a lui Carlton-Hotel. Într-o zi, pe o tavă de argint se vede cartea de vizită a Lordului G. A. M. F. B. — urmează numele, căci cartea de vizită a unui englez îți dă impresia unui manual de semnalizare.

Aceea a unui german e o diplomă universitară.

Aceea a unui american din sud e o încercare de reconciliere cu patria mumă.

Lordul G. A. M. F. B. — urmează numele, avea despre orice lucru punctul lui de vedere. Astfel trebuia să aibă o părere și despre Mimi Bluette, care fără zăbavă l-a făcut să înțeleagă că trebuie să-și plătească foarte scump aceste puncte de vedere.

Jack Morrison amenința cu plecarea, și în ziua aceea, deși era american avea lacrimi în ochi.

Dar Bluette era convinsă că Jack se va resemna.

Și așa a și fost.

Lord Alfabet proceda cu totul altfel decît Marele Industriaș pentru a face aceleași lucruri. Doar îi despărțea canalul Mînecii.

Lord Alfabet nu era nici văduv, nici însurat, de aceea n-avea urmași. Se îmbogățise mult în colonii. Acuma se odihnea. Totuși acest Lord, în orele de odihnă, era surprinzător de activ. Bărbat frumos, cu trăsături fine și nobile, înțelegea, într-un chip deosebit, să ia lumea peste picior.

Cu Mimi Bluette cheltui un potop de lire sterline, cu multă gingășie, dar o luă pe sus.

Ea avea impresia că face la fel.

Și rămaseră buni prieteni.

Numai după ce trecu Canalul Mînecii ea băgă de seamă că aducerea în pîntece din Anglia, o nouă viață. Nu spuse nimănui nimic, și cu atît mai mult mamei sale ; rămase trei zile în pat, crezînd că e bolnavă. Bluette se întreba cu uimire, pentru ce lucrul ăsta nu i s-a întîmplat mai înainte. Uimirea ei de la început, se schimbă puțin cîte puțin într-o ciudată spaimă.

Spre seara celei de a treia zi începu să se întrebe al cui putea să fie copilul. Stătuse patru luni la Londra. Îi părea mai întîi că trebuie să aibă în pîntece un tînăr Lord Alfabet, apoi își aminti că putea să fie un micuț Jack. Îndoiala îi făcea oarecum plăcere. Firește nu era îndrăgostită de Jack, dar oricum, ținea mai mult la el. În timp ce era cuprinsă de aceste îngrijorătoare gînduri, intră în odaie blonda Caterina, întrebîndu-și copila dacă vrea să mănînce. Bluette își ascunse capul sub plapumă și iritată o rugă să n-o plictisească.

Trimise în schimb să-l cheme pe tăcutul Jack.

— Stai aici, Jack.

Adică pe pat alături de brațele ei goale, pe locul lăsat de trupul ei rezemat într-un cot. Părul ei frumos, despletit cobora pe dantelele pernelor. Își aprinse o țigară, și după ce trase de vreo două ori, o puse între buzele lui Jack.

Lumina electrică făcea un cerc de aur în părul lui. Umerii largi, bine modelați păreau că se supun cu greutate obiceiului lui de a ține neîntrerupt mîinile în buzunar.

— Jack, de ce în seara aceasta nu mă îmbrățișezi ?

El o privi fără să răspundă, apoi îi mîngîie vîrful nasului și în sfîrșit zise :

— Berton a spus că dacă acceptăm angajamentul pentru Geneva ne va da cincizeci de piese de aur pe seară.

— La naiba și tu și Berton ! Eu te întreb de ce nu mă săruți ?

— Fiindcă sînt foarte necăjit pe tine, Blioueţte.

— Adevărat, Jack, dragul meu ?

Atunci îi sărută ochii și rîzînd se răsturnă pe perne. Față de el nu-i era rușine ; cămașa ei în dezordine se desfăcea lăsînd să se vadă ici colo, de sub ușorul văl, sînii splendizi.

— Tu ești un mofturos, Jack !

— Ba tu ești răutăcioasă, My Blu.

— De ce răutăcioasă ?

Jack se întoarse imediat, cu una din acele mișcări ușoare și libere de dansator.

Se culcă pe trupul întins al Bluettei și începu să-i mîngîie sînii, cu o nevinovată neruşinare.

— Ai temperatură, My Blu ?

— Temperatură ? Deloc !

— Poate că te doare piciorul ?

— Deloc ! Uite-mi piciorul...

Îl scoase afară de sub plapuma în dezordine și-l mișcă cu ușurință ca o micuță petală roză. El se întoarse și-i pipăi piciorul de-a lungul curbelor delicate ținîndu-l în cele două palme ca și cum ar fi încercat o plăcere deosebită.

— Atunci de ce stai în pat ?

— Vino mai aproape, Jack... Apleacă-te... am să-ți mărturisesc o mare taină, dar încet la ureche... Sau mai bine... închide ușa întîi, apoi dezbracă-te și vino de te culcă lîngă mine.

Jack privi la ceas : era şapte fără un sfert. I se păru că ora nu era prea potrivită ; dar puse la loc ceasul în buzunar şi se duse să închidă uşa.

— Întoarce cheia de două ori, Jack. Fiindcă altfel s-ar mai putea deschide. Tu ştii că mama e foarte curioasă.

Jack îşi scoase haina, căută unde s-o pună şi în sfîrşit o aruncă pe jos. Era foarte mulţumit şi ochii lui străluceau, căci My Blu nu era prea des aşa de bună cu el. Foarte puţin îl interesa în clipa aceasta să afle misterioasa taină. În general mărturisirile femeilor îi păreau demne de un interes foarte limitat.

— My Blu, sînt pe cale să născocesc un nou dans. Ai să vezi : paşi extraordinari !

— Adevărat, încă un vals ?

— Nu ; un Rag-Time.

— A, un Rag-Time ! Atunci mă scol să mi-l arăţi.

— Da, scoală-te Bliouette.

Jack mai avea pe el pantalonii, My Blu era în cămaşă. Îşi trase o pereche de pantofi de piele de antilopă fără să-şi pună măcar ciorapii. Din părul care-i cădea pe spate îşi făcu un nod pe ceafă. Pe jos era haina lui Jack ; iar celelalte erau în pat.

Ca de obicei, de cîte ori începea s-o înveţe un dans nou, o îmbrăţişa puternic, cu o brutalitate plăcută. Apoi o ţinea în braţele lui şi o strîngea purtînd-o în dans. Fluiera, ca să-i arate tempo-ul, aria „How do you do, Miss Rag-Time ?“

Pentru Mimi Bluette a dansa un dans nou, însemna ceea ce era pentru alte femei să-şi ia un amant. Îl învăţă repede şi înebuni după acest Rag-Time. Îl găsi „foolish and sweet“, nebun şi gingaş, după părerea lui Jack.

Ca toate dansurile, şi acesta sfîrşi în pat.

— Micuţul meu Jack... — zise My Blu după o jumătate de oră mîngîind părul de aur al americanului, — un lucru totuşi mă nelinişteşte. Plodul acesta, pe cale

de-a se naște, e el un supus al președintelui Roosevelt sau al regelui Angliei ?

— Problemă foarte grea, — răspunse Jack. Apoi căzu pe gînduri. În sfîrșit afirmă : — Dacă ar fi al meu aș fi foarte bucuros.

— Și eu la fel. Într-adevăr prefer să fie al tău.

— O, cît de drăguț din partea ta, My Blu.

— Dar, vezi tu, nu poate fi nici o siguranță și voi fi întotdeauna frămîntată de această îndoială.

— Yes, foarte grav, — repetă a doua oară laconicul Jack.

My Blu ceru o țigară. Aprindea de la patruzeci pînă la cincizeci pe zi fără să le fumeze, trăgea doar de două-trei ori din ele.

— Ascultă, Jack. Tu crezi că trebuie să-l nasc ?

— Depinde, My Blu. Dacă accepți propunerea mea, da. Altfel nu.

— Adică să mă căsătoresc cu tine, Jack ?

— Quite right, My Blu ! — răspunse el scurt, mînios.

Bluette îl privi o clipă, în tăcere, apoi zise :

— Nu prea doresc asta, Jack.

Americanul dădu din umeri.

— Foarte bine. Atunci va fi fiul lordului.

— Fără îndoială... un mic lord. Dar tu, fii bun, Jack ; ridică-te, ia tocul și scrie ceea ce-ți spun.

Cum Jack întîrzia, ea îl goni din pat.

Atunci se auzi bătînd în ușă discret mama Malespano. Bluette enervată îi răspunse :

— Fă-mi plăcerea și lasă-mă în pace. Acum învăț Rag-Time.

Imaculata doamnă plecă domol.

— Scrie, Jack. Bine sau rău, nu importă ; cu sau fără greșelile tale de ortografie. Am să copiez scrisoarea după aceea. Scrie :

„Scump prieten,

Am ceva să-ți spun... — Nu, șterge ! — „Scump prieten, vreau să-ți spun direct că..."

— Mai încet, mai încet... — se ruga Jack care știa mai bine să danseze decît să scrie.

„...direct — două puncte, literă mare : — Sînt însărcinată cu dumneata și asta îmi întrerupe cariera, fără a socoti..."

— Pooh ! indeed ! — blestemă Jack, zvîrlind tocul. — Ce ai să te faci acum că nu mai poți dansa ?

— N-am să dansez, foarte simplu — zise Bluette afabil. — Ai scris ?

— N-am scris nimic, Blioutte. Mi-am schimbat părerea. Acest plod nu va fi nici dansator, nici lord. Acest prunc nenăscîndu-se încă, poate foarte bine...

— Sst... Scrie și lasă-mă în pace.

Jack repetă :

— „...cariera mea, fără a socoti"...

— „...fără a socoti că, a avea un copil" — virgulă — „pentru o femeie fără bărbat" — virgulă — „e cea mai mare nenorocire ce-i poate veni pe cap". — Semn de exclamare. Nu : puncte de suspensie... Nu : de exclamare ! În sfîrșit, cum vrei.

— Înțeleg, — zise Jack, punînd unul după altul toate acele semne ce-i erau dictate. — A, vrei ca lordul să te ia în căsătorie.

— Tu ești un măgar, Jack. Scrie și taci din gură. — „Un avort mi-ar fi cu neputință, pentru că..." Nu, e cam grosolan... Scrie : — „Ce să fac ? N-aș vrea să-ți pricinuiesc supărări și eu nu mai știu unde mi-e capul... Doctorul mi-a spus" — virgulă — „că avînd mitra întoarsă" — virgulă — „aș duce foarte greu sarcina la capăt ; dar încercînd alte mijloace ar însemna sfîrșitul meu".

— Cine e doctorul care ți-a spus aceste prostii ?

— Tu ești un prost, Jack ! Mai bine e să ai cîteodată mitra întoarsă.

— Ah...

— Și de ce scoți așa un „ah“ sforăitor ? N-am fost noi la Londra ? Îmi pare că ai fi putut să-ți îndrepți cel puțin accentul transatlantic.

Acum My Blu îi dădea lecții de pronunție. Dar Jack ridicînd din umeri, repetă cu franceza lui yankee :

— „... va însemna sfîrșitul meu“.

— Punct. — „Tu mă cunoști, scumpule, și știi prea bine că la Londra am trimis la plimbare pe toți prietenii tăi. Imediat ce-am sosit la Paris trebuia să am...“ — Puncte de suspensie... și nimic mai mult !“ Semn de exclamare ! — „N-am vrut să-ți scriu înainte de a fi sigură. În sfîrșit, sînt abătută, nu mai știu la ce să mă hotărăsc și nu mai părăsesc patul de șapte zile...“

— Trei zile.

— La naiba ! Am spus șapte ! — „... și dacă nu vii numaidecît, voi veni eu la Londra, îndată ce doctorul îmi va îngădui. Tu ești un gentlemen, o știu ; și poate că puțin-puțin tot o iubești pe micuța ta

Bluette“.

Acuma recitește tot ce-ai scris, Jack.

El se supuse, în timp ce Bluette își mîngîia bărbia.

— Mai citește-o odată, Jack.

El se supuse din nou. Atunci Bluette aruncă în sus așternutul.

— Ai scris prostii, micul meu Jack ! Rupe această capodoperă și dă-mi tocul. Am să-i trimit mai bine o telegramă.

— De ce s-o rup ? Scrisoarea asta e strălucită.

— Încă odată, Jack, ești un măgar. Rag Time-ul e o afacere, literatura e alta. Dă-mi o coală de hîrtie și îmbracă-te repede : am să te trimit la poștă să dai telegrama.

Inventatorul dansului Rag-Time ascultă smerit.

*

Dar cînd sosi la Paris acel gentilom pur sînge care era lord Alfabet, lucrurile deși încurcate se descurcară ca prin farmec.

Îi dădu o rentă viageră respectabilă și o rugă să dea nou născutului, dacă va fi băiat, numele de Patrick, dacă va fi fată Eleanor. Apoi, îmbrăcat aproape tot în galben, traversă Canalul Mînecii..

Mîneca e canalul ce-i împiedică pe englezi să fie neurastenici ca popoarele continentale.

Și atunci eventualul Patrick în luna a treia de incubație se hotărî să nu mai vină pe lume. Dispăru, pentru a nu o mai necăji pe mama lui, cu un gest de abnegație la care fu martor numai un tînăr elev de-al doctorului Doyen.

Eventualul Patrick era o creatură melancolică, hotărîtă să plece din lume fără să-și fi dat măcar osteneala de a-și alege un sex, scîrbit de viață.

Și bine a făcut. Poate a înțeles că totul se reduce de fapt la a-și alege un loc în cimitir.

My Blu între timp se îmbogățise. Avea mobilele ei, pe deasupra un palat, aproape de Champs-Elysées, multe bijuterii, un dulap cu rochii, un tezaur de monede vechi și fel de fel de mărunțișuri feminine, pe care le procură renumitele ateliere ale Parisului ; avea rentele ei profesionale și în sfîrșit renta viageră dăruită de englez pentru trudnica ei maternitate.

Era o mică făptură fericită. Părea o orhidee crescută într-o seră caldă, ce răspîndea un parfum îmbătător. O lumină a sufletului, prezentă și în fibrele pletelor ei blonde, radia o aromă plăcută. Parisul măreț i-a dăruit duhul propriului său suflet trecător și strălucitor, a înconjurat-o cu stelele paradiselor lui vremelnice.

Erau poate altele mult mai frumoase, mai inteligente decît Bluette ; dar Bluette era la modă și moda e o glorie ce nu se poate cerceta la lumina criticii. Moda e adevărata putere pe care o decretează mulțimile, printr-un fel de plebiscit sau un fel de curiozitate colectivă, care cîteo-

dată din nimic face să izvorască chiar și geniul. Moda e un fapt care stăpînește gîndirea, arta, frumusețea, în sfîrșit viața întreagă. Nu întotdeauna a fost la modă ceva măreț, dar întotdeauna o oarecare măreție strălucea și înconjura capriciile acestei universale divinități.

Poate că și capodopera nu e altceva decît expresia mai pronunțată a unei mode trecute ; religiile însăși nu sînt nimic altceva decît un fel ilogic și schimbător de a îmbrăca mai decent goliciunea periculoasă a sufletului.

Și Bluette, care nu-și făcea planuri de glorie, care se născuse pentru a dansa cu poezie, și pentru a fi cuprinsă în brațele puternice ale unui amant, Bluette, care nu mișca un deget pentru a-și călăuzi propria-i soartă, avea de partea ei, într-un chip neașteptat, favoarea acelei divinități.

Faptele se petrecură treptat, treptat, într-o ordine înțeleaptă. Dacă Bluette ar fi vrut aceasta cu tot dinadinsul, n-ar fi reușit niciodată.

Astfel la Paris, se găsea, fără îndoială un mare număr de financiari care mînuiau afaceri murdare și administrau banul venit din buzunarele altora. Dar ea fusese iubită tocmai de acela, care, pe lîngă că o înconjurase cu un lux extraordinar, îi dăruise și un scandal zgomotos, unul din acele scandaluri periodice, care în divinul Paris sînt trebuincioase ca și Grand Prix de Longchamps, căci Curtea cu Juri e primul teatru al metropolei și judecătorii Senei sînt artiști nu mai puțin admirabili decît admirabilul Mr. Le Bargy. Francezii au reușit să găsească în crimă un element de utilitate socială. Alte țări încearcă să facă același lucru dar scandalurile lor sînt lipsite de spirit și haz. Astfel alte țări încearcă s-o creeze pe Mimi Bluette, dar energia li se pierde în zadar. Mimi Bluette e o floare a grădinii pariziene, chiar dacă vine cîteodată de dincolo de Alpi sau de dincolo de mare.

Financiarul deci s-a pus pe furat, pentru că afacerile lui probabil nu-i îngăduiau să procedeze altfel ; dar toată lumea spunea că furase ca să alimenteze luxul Bluettei. Într-o bună zi ea își văzu fotografia expusă în vitrinele

fosforescente, proiectată în cinematografe, publicată în reviste și în primele pagini ale jurnalelor franceze.

O mulțime de ziariști veniră s-o intervieveze pe faimoasa My Blu, și unii își dădură ostenaala să născocească biografii extraordinare, pe care a doua zi dimineața, întinsă în pat, ea le citea cu uimire. Gazetarii, în ziua de azi, știu să scoată din nimic biografii atît de verosimile că înșiși eroii, încet, încet, se conving că le-au trăit în realitate.

Deci Bluette stătea liniștită, așteptînd să vină clipa ca să fie trimisă pentru cîteva luni în mult frecventata închisoare Saint-Lazare, dar mai sus lăudații jurați ai Senei au preferat s-o lase liberă.

Financiarul ticălos avu el singur plăcerea să se lase tîrît în închisoare. Dar puțin după aceea, un procuror scrupulos, ceru o revizuire a procesului și ca de obicei ieși la lumină că sărmanul financiar era cel mai cinstit cetățean al Republicii, ba pe lîngă asta își mai pierduse și averea.

După această întîmplare, nu mai era îngăduit Bluettei să danseze dansurile născocite de alții ; un impresar o făcu să înțeleagă că picioarelor ei li se cere originalitate.

Era drept ; și Bluette conveni. Cu atît mai mult cu cît picioarele ei nu erau lipsite de harul inventivității. Dar acum se căia că l-a lăsat să plece, cu o mutră plouată, în tovărășia unei vioaie balerine irlandeze, pe voinicul ei, tăcutul Jack.

— Nu-i nici o nenorocire, — spunea impresarul, care ar fi angajat și pe un general de corp de armată cu întreaga lui trupă, dacă publicul ar fi cerut-o. — Nici o nenorocire, My Blu. Haidem în căutarea unui alt născocitor.

Se duse la locuința unui mare fabricant de dansuri și-l rugă să-i arate tot ce avea în prăvălie. Avea dansuri de toate felurile, făcute pe măsură.

— Pe măsură, — afirmă impresarul. — Nu numai atît, dar va trebui să nimicești tiparul.

— Atunci adu-l aci, să-l văd.

Și îi pregăti cinci sau șase dansuri, care îi veneau ca mănușile.

Dar acela care o făcuse să strălucească de glorie fusese neuitatul „My Blu".

Și de-atunci întreg Parisul nu făcea altceva decît să danseze „My Blu".

„My Blu" era un dans vechi, foarte vechi. Pare să fi fost de origină chaldeiană ; mulți îșI dădeau însă cu părerea c-ar fi aparținut vechilor civilizații mexicane. S-au tipărit cărți despre acest glorios „My Blu". Nunțiul apostolic puse la curent și Sfîntul Scaun. Se credea că va trebui să se dea o enciclică „De My Blu". Iar între timp se ținu un discurs la Academia Nemuritorilor.

Bluette era uimită cum picioarele ei aveau o astfel de putere. Adevărul e că My Blu se dansa din tot trupul, și cu cît trupul era mai gol cu atît era mai eficace.

Numai de-aceea blonda mamă Malespano ținea atît de mult să învețe „My Blu". Seara, în camera ei făcea încercări neîntrerupte în fața oglinzii, cu cameristul impecabil, Maurice. Acesta o tortura cu scene de gelozie, pentru că nesăturata mamă Malespano flirta în același timp cu alți tineri.

Dragostea unui camerist e acea dragoste care are calitatea de-a fi la îndemînă întotdeauna ; dar e lipsită de lirism și cu vremea, și de energie. Dragostea maeștrilor de scrimă e infinit mai combativă.

Această blondă mamă Malespano devenise între timp femeia cea mai flecară din cartier. În casă nu dădea pace nimănui ; oamenii de serviciu preferau să plece, decît să asculte de capriciile ei. Numai Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase, lăudîndu-se cu protecția Bluettei, nu uita ades să-i răspundă în aceiași termeni. Această Linette avea un frate, tînăr, frumos, cu spirit întreprinzător, care s-a făcut cunoscut în metropolă, învingînd într-o faimoasă cursă de motociclete. Dar asta era o poveste veche. Honorée Messanges, fratele Linettei, cu vremea și-a schimbat sportul. Devenise un nobil de provincie și avea

pe cartea de vizită coroana originii lui. Adică își zicea Honcrée Messanges conte d'Olonzac. Cînd nimeni nu se îngrijește să facă conte dintr-un om care are nevoie să poarte stemă, e firesc ca sărmanul om să facă o sforțare pentru a se înnobila el însuși. Oricum, acest amabil Honorée Messanges, conte d'Olonzac, dacă nu avea în realitate o origine nobilă, desigur știa să ducă aceeași viață pe care o duceau cei care aveau printre alte belșuguri și un arbore genealogic ; iar la înfățișare și după felul lui de a se purta, desigur părea un autentic d'Olonzac. Nu era prea înalt de statură, poate numai cu o palmă mai înalt decît Linette, și avea ca și Linette în pieptănătura părului o cărare strălucită. Delicat și molatec în toată făptura lui, avea în mișcări aceeași grație, oarecum feminină, a îndrăzneței Linette ; dar ochii lui negri străluceau în schimb de o bărbăție vehementă. Domnul d'Olonzac ținea norocul de coarne, ca și ghidoanele faimoasei lui motociclete ; și fiindcă moșia nu-i aducea nici un venit știa să stoarcă bani, fără scrupule, din alte multe afaceri.

Nu-și cîștiga pîinea cu sudoarea frunții ; ci vreo frumoasă femeiușcă asuda, desigur, pentru el. Domnul d'Olonzac își făcea hainele la un croitor englez ; fuma țigaretele groase „Favoritos" ale principelui de Galles ; lua masa de dimineață în pijama, la parterul casei lui ; lua ceaiul la hotelul Ritz și prînzea la Paillard. Cînd îl vedeai cumpărînd un automobil, cînd îl vedeai vînzîndu-l ; avea o amantă pentru cîteva luni, apoi se lăsa răpit de alta ; în general viața lui întreagă atîrna de capriciile și soarta schimbătoarelor lui admiratoare.

Ar fi căzut firește în greu păcat acela care l-ar fi confundat de pildă cu un oarecare Boblikoff, Max sau Jean Kiki. Acești întreținuți și protectori de josnică speță nu se bucurau deloc de stima aproapelui ; în schimb domnul d'Olonzac era un elegant pezevenghi, care se bucura pînă la un anumit grad de stima aproapelui. Sînt apoi alții de un grad mai înalt, care, nu numai că se bucură de stima necondiționată a altora, dar sînt chiar chemați să-și dea părerea în materie de onorabilitate.

Viața e fără îndoială cel mai plăcut vodevil la care pot asista oamenii.

Deci într-o bună zi domnul d'Olonzac urcă scările palatului, unde locuia Mimi Bluette. În prag își scoase mănușile, își aruncă țigara și apăsă pe butonul soneriei.

Cînd Linette veni să-i deschidă, purta un șorțuleț, totul numai o minune de floricele. Văzînd o astfel de guvernantă, oricare gentlemen, de bun gust, s-ar fi oprit, fără îndoială, în anticameră. Dar domnul d'Olonzac, poate pentru că era prea întuneric, dădu buzna înainte, fără s-o privească.

— Ce dorește domnul ? — zise Linette.

— Dă cartea mea de vizită doamnei — răspunse contele ținînd cartea de vizită cu stema între arătător și mijlociu. Atunci Linette îl recunoscu.

— Dar cum ! Tu ești, Roré ?

— Ei !... — făcu contele scrutînd-o, apoi o recunoscu pe Linette și începu să rîdă :

— Ei da, eu sînt. Chiar eu ! Dar ai aerul că ești uimită ! Adevărat ! Și mie îmi pare cam comic !

— Și mie !... — făcu Linette. Apoi mîngîindu-și nasul :

— Dar ceea ce mă neliniștește e mai mult pricina care te-a adus la noi.

— La noi ? Ia auzi cum spune !

— La noi, adică în casa doamnei, căci doar vezi că sînt la ea.

— Asta n-o știam. În orice caz, Linette, să nu scoți nici un cuvînt. Auzi !

— Așa crezi tu ?

— Ca și cum n-ar fi fost nimic, pentru că eu sînt contele d'Olonzac și tu nu ești decît Linette.

— Numai atît ?

— Dar înțelege odată !

Linette își vîrî mîinile în buzunarele șorțului și începu să-l privească cu admirație.

— Dar știi că ai stofă, Roré !

— Firește scumpa mea. — Apoi bolborosi ceva, totuși foarte clar ca să se poată înțelege : — A trebuit să am ghinionul să-mi întîlnesc sora la My Blu !

— O, sărmane, cît te plîng... În sfîrșit, să vedem, dacă-ai de-a face cu stăpîna, nu-ți dau voie.

— Linette, micuța mea, sînt cinci minute de cînd mă faci să aștept pe sală. Asta nu se întîmplă în fiecare zi contelui d'Olonzac. Am vorbit destul ; dă cartea mea de vizită doamnei Bluette, te rog.

Linette vru să se dea înapoi, dar contele adăugă scurt :

— Dacă nu vrei, voi povesti doamnei unele mici întîmplări care nu prea îți vor face cinste. Căci tu știi că sărmanul Godineau...

Sărmanul Godineau, Michel Anselme, în vîrstă de 33 de ani, de profesie crescător de cîini înțelepți, fusese primul păcat al Linettei. Acum medita într-o celulă asupra neîntrecutei lui abilități în a domestici cîinii, fetele și broaștele de la ușile altora.

Linette roși la gîndul sărmanului Godineau.

— Atunci, tu vrei în adevăr să te introduc la doamna...

— Dacă-i vorba de asta, pot s-o fac singur, — zise contele cu mulțumire. — Tu dă-i numai cartea mea de vizită.

Linette șovăia.

— Dar dacă-ți fac acest mic serviciu, te vei duce s-o vezi pe mama ? — întrebă, cu glasul ei plin de reproș filial, grațioasa Linette. — S-au împlinit șase luni de cînd nu te-au mai văzut cei de acasă.

Contele d'Olonzac se strîmbă.

— Mă voi duce, fără îndoială... da, fără îndoială... într-o zi cînd o să am mai multă vreme ! — Apoi ridică din umeri : — Ah, Dumnezeule cît e de prost, cînd ești conte d'Olonzac, să ai o soră guvernantă !

— Porc de cîine ! — îi răspunse Linette, plecînd încet cu cartea lui de vizită.

My Blu, în clipa aceea, era foarte ocupată cu studiul unui sistem de cîștigat la ruletă, vîndut pe un preț de ni-

mic, de către un oarecare Filipescu, grafolog, spiritist și profesor laureat la nu știu care universitate română. My Blu avea pe măsuță o mică ruletă și trei sau patru foi pline de cifre complicate. Bila alerga. Sistemul cîștiga sume enorme, astfel că My Blu era într-o foarte bună dispoziție.

— Doamnă, cineva așteaptă afară și-și zice conte d'Olonzac... Iată-i cartea de vizită.

Și puse cartea de vizită pe măsuță cu oarecare dispreț.

— Cum, „care-și zice" ?... Așa se anunță cineva ?

— A, nu știu nimic, doamnă ! Mi se part că... se poate întîmpla să mă înșel. Dar dacă doamna vrea, îl introduc.

— Fără îndoială că da. Îl cunosc doar.

— Cum, doamnă, îl cunoașteți bine pe acest conte d'Olonzac ?

— Și la ce ți-ar folosi să știi asta Linette ?

— Mie ?... la nimic doamnă !

— Atunci ?

— Atunci mă duc să-l anunț că doamna îl așteaptă.

Se întoarse indispusă ; cu pași repezi, se duse lîngă el și-i spuse :

— Doamna mi-a spus să spun domnului conte d'Olonzac că doamna îl așteaptă pe domnul conte.

— Salutare, micuța mea ! Data viitoare, te rog să fii mai expeditivă !...

Și intră.

Era într-adevăr domnul d'Olonzac. N-avea nici o trăsătură deosebită a fizionomiei, nici o cută a hainei care să amintească pe fostul campion motociclist ; vorbea însă cu un accent ușor afectat și părea c-ar fi coborît proaspăt, nu de la etajul al patrulea al mamei Linettei, ci indiscutabil dintr-o pagină a almanahului Gotha.

Numai îndrăciții lui ochi frumoși rămîneau podoaba adevărată a lui Roré ; și aceștia, mai mult decît orice, erau pe placul capricioasei My Blu. Ea se lăsa în glumă

curtată de domnul d'Olonzac și supravegheată de ochii lui Roré. Știa foarte bine cine era acesta : amantul Finnei, amantul lui Lea la Roseraie, iubitul Fredei Chinchilla... Dar ceea ce o interesa, erau tocmai ochii lui Roré.

Domnul d'Olonzac îi făcu o vizită scurtă, desăvîrșită, elegantă ; îi sărută mîna străvezie și ieși din sală cu pași de pisică.

Bluette sună de mai multe ori pe camerist ca să-l conducă. Dar impecabilul majordom ieșise să facă niște comisioane pentru mama Malespano, astfel că Linette îl conduse în sală.

— Dacă n-ai să te duci la mama, am să-ți joc o festă — îi șopti ea cu răutate.

— Să nu faci una ca asta, micuțo, — îi răspunse cu blîndețe, mulțumitul Roré.

Linette văzu dispărînd după ușă reflexul multiplu al frumosului lui joben.

Și My Blu gîndea : — Imbecilul ! N-a înțeles că astăzi am toane ! Ce oameni ! Dracu știe ce au în căpățînă. În sfîrșit... hai să încerc iar ruleta !

Și dădu drumul bilei, — care arătă în clipa aceea numărul 27.

Numărul 27, cum știm toți, e „rouge, impair et passe".

Cînd Frede Chinchilla află că Roré d'Olonzac se dusese în vizită la My Blu își înfipse în palme micile ei unghii roșii ca sîngele, strînse din dinți și-și zise sieși : „hai să vedem dacă această tîrfă de Bluette mi-l va sufla pe grobianul de Roré !"

Frede Chinchilla, știa toată lumea, se născuse în Norvegia și era la modă, căci se purta mult blana cu numele ei. Ochii îi erau albaștri-cenușii, cu reflexe de plumb ca și chinchilla, și, ca numele ei să aibă o înrudire potrivită, se lăsa întreținută public de proprietarul unei mari blănării, cavaler al legiunii de onoare, însurat, divorțat, reînsurat și cu plozi.

În toți anii, în preajma iernii, Frede Chinchilla era aceea care lansa blana la modă. În anul acela adusese la modă blana maimuței.

Era bine făcută, ușor dispusă la îngrășare, cu părul de culoarea unor cîlți auriți, genele ochilor norvegieni, delicați, de o lungime și o desime exagerate.

Roré fusese dragostea ei de șase luni, dar în semestrul acela Frede Chinchilla cheltuise atît, că bogatul blănar fu silit să-i spună : — „Scumpa mea, va trebui curînd să-l concediez pe d'Olonzac... El știe bine că blănurile se vînd greu anul acesta !"

Frede Chinchilla tocmai îi dădea dreptate, cînd Roré văzînd că blănurile merg greu se gîndise să se apropie de Mimi Bluette, care în schimb administra — cu ajutorul celui mai mare acționar al ei — o industrie renumită de cauciucuri.

Femeile, afară de cîteva cazuri rare, nu iubesc bărbatul pentru el însuși, — și pînă aici, au, poate, dreptate. Dar dacă iubesc întrucît bărbatul place sau a plăcut alteia, — aici fără îndoială n-au dreptate, întrucît greșeala uneia singure aduce greșeala celorlalte. Fiecare femeie caută în primul rînd să întreacă, în simțurile și amintirea amantului prestigiul acelora ce au precedat-o. Gelozia, care-l amăgește atît de mult pe bărbat, e într-adevăr o gelozie de origină feminină, sau o problemă de amor propriu de la femeie la femeie.

Cînd Roré învinse la faimoasa cursă de motociclete, dădu, probabil, peste o capricioasă care îi făcu o bună reclamă ; din ziua aceea dragostea îl purta pe brațe, și încet îl împinse pînă în pragul Bluettei.

Mimi Bluette i-ar fi hărăzit cel mult, cum spunea ea, una din zilele ei de plictiseală. Dar căzu la mijloc gelozia. Frede Chinchilla s-a lăsat sedusă din vina Lélei la Roseraie, aceasta din vina Finnei și Finna pentru că Mary Dhjynn, nebuna Mary Dhjynn și-a tras un glonț între coaste, în ziua în care Roré n-a mai vrut să știe de ea.

Așa cad oile, una după alta, la rînd, cum zicea de mult încă eternul Dante, care găsește mereu prilejul de a fi la modă.

Domnul d'Olonzac își permitea între timp să trimită frumoasei My Blu, mari buchete și parfumate coșuri cu

flori zîmbitoare ; apoi o conducea să-și ia ceaiul, după aceea o conducea la teatru, o întovărășea la cină și însfîrșit în irezistibilul alcov care văzuse altă dată amorurile norvegiene ale Fredei Chinchilla.

My Blu era o femeie cu nervi ultrasensibili, ce nu putea să reziste prea mult flacării ispitei ; de aceea privea cu simplitate dragostea pentru ea însăși și a altuia. Se lăsa cucerită de cele mai multe ori de un nimeni care i-ar fi plăcut ; dar uita repede, cu o ușoară umbră de melancolie. Era puțin inertă, puțin zburdalnică, poate puțin ironică, pentru a nu atribui sens și preț evenimentelor care întreteseau viața ei. Nu-și căuta de loc norocul și norocul se distra cu ea cum s-ar juca cu un copil naiv ; nu căuta niciodată dragostea și dragostea bîjbîia în jurul ei întruna, nu serios, nici grav, nici periculos, ci asemeni unui pîrîiaș de voluptate neîncetată.

Carnea ei frumoasă simțea plăcerea firesc, cum un trandafir simte primăvara. Apoi, numaidecît, amintirea ei se pierdea... fusese un suflu puternic de vînt, un nor roșu de praf, care sfîșia, mărea, mai încolo, luînd cu el cîteva grăunțe de polen parfumat. Era o femeie vîndută și totuși nu cerea niciodată nimic, niciodată nimic, nici măcar față de acei amanți cărora nu se da din plăcere. Bogăția, risipa, luxul, deveniseră obiceiuri zilnice ale vieții ei și unii oameni chiar, s-au ruinat pentru ea, fără ca măcar Bluette să bage de seamă aceasta. Nu mai putea să dorească ceva care să nu coste un preț fantastic ; dar se găsea mereu cineva care să plătească pentru ea, numai să fi vrut să-și trimită conturile vreunui îndrăgostit bogat. Avea comori în micul ei palat și foarte ades nu-și amintea nici măcar numele acelora care se întreceau în a-i da probe de dragoste și mărinimie.

Un bătrîn administrator, Mr. Bollot, mai credincios decît amantul care-l însărcinase cu administrarea averii Bluettei, venea la fiecare sfîrșit de lună să-i plătească renta și să-i explice ce nouă și mai bună întrebuințare ar trebui să dea capitalului. Mr. Bollot bea regulat două pahare de Kümmel, îi mîngîia părul blond cu surîsul

dulce al unui bătrîn tată, punea la loc terfelogul în geantă, și pe jumătate plecat din pricina durerilor de rinichi, îi zicea înainte de a pleca :

— Atunci, draga mea copilă, dacă ai nevoie de mine știi unde locuiesc : strada Taibout 47, la al doilea. Fără ascensor.

Și pleca punîndu-și la butonieră o floare din vazele Bluettei.

Dacă n-ar fi avut atîta noroc această frumoasă fată, desigur că ar fi fost ușor să cadă pe mîinile unui ticălos care din nou ar fi adus-o în mizerie, fără a o lăsa cel puțin să înțeleagă, sărmana Bluette, ce înseamnă o administrație. Însă Mr. Bollot era chiar un gentleman pur sînge ; supraveghea această avere ca și cum ar fi fost bunul său propriu, și era în stare să stea de vorbă cîteva ceasuri cu îndărătnicia lui de bătrîn reumatic, ca să mărească cu o nimica toată capitalul Bluettei.

Toți țineau la Bluette. Acesta era norocul ei. Era în ea ceva care părea că spune lumii : „m-am născut pentru a face plăcere celor care mă privesc". A vorbi cu ea, sau a o vedea mișcîndu-se, însemna să încerci una din acele senzații primăvăratice, pe care numai florile frumoase și frumoasele făpturi ți le dau. Glasul ei, zîmbetul pe care-l răspîndea întreaga ei făptură, culorile pe care le purta în îmbrăcăminte, simpla gingășie pe care o punea în mișcările ei și nu știu ce profundă, dar dulce senzualitate răspîndită, întrețesută în întregul înconjur al vieții ei și acel aer de copilă, care părea că se hrănește din tinerețea ei, ca și culoarea soarelui dintr-un pahar de apă limpede, tot ce-i aparținea, era astfel alcătuit că încercai o bucurie proaspătă, fragedă alături de ea.

Trecuse prin viciu, dar părea că nimic din toată murdăria nu-i străbătuse pînă la inimă.

A cunoscut mulți bărbați în tinerețea ei, și n-a iubit încă pe nici unul. Max o buimăcise ; ceilalți abia i-au dat

vreo oră de tulburătoare și complicată plăcere ; numai bunul Jack, născocitorul dansului Rag-Time, fusese pentru ea ceva mai mult decît un amant : aproape o neînsemnată, zburdalnică, inconștientă și ridicolă dragoste. Sărmanul Jack Morrison. Ea-și amintea, cîteodată, că fusese bun cu ea, că fusese pentru ea un fel de frate morocănos și dulce, că și-a șters cîteodată, în grabă, o lacrimă cu dosul mînecii și în sfîrșit, că nici un alt dansator un știa să danseze ca Jack !... Acum îi păstra numai o fotografie în casă, în odaia ei, deasupra unei măsuțe pe care se găseau mereu cîteva ramuri proaspete de flori. Cîteodată, ducîndu-se la culcare, îi zicea în glumă : — Good night, bunul meu imbecil, Jack !...

Numai el, Jack, o iubea dezinteresat, și-i părea aproape ; chiar și de dincolo de mare, străbătînd infinita singurătate, acel dansator blond îi trimitea un parfum de poezie.

Astfel domnul d'Olonzac o conduse în patul nupțial al Fredei Chinchilla și se purtă cu ea atît de drăgăstos, că Bluette gîndindu-se la faima lui oribilă, se convinse că vioiul și frumosul domn, trebuia să fi fost, din pricina invidiei, un om grozav de calomniat.

— Vezi, — mărturisi ea Linettei, confidenta ei, — acest d'Olonzac îmi place fiindcă cunoaște femeile. Cînd ești cu el împreună te simți în largul tău...

Linette era îmbufnată. În seara aceea nu voia să dea sfaturi, nici să ceară lămuriri cum făcea de-obicei. Dar fiindcă Bluette insista, își enunță părerea :

— Mie, doamnă, îmi e antipatic.

— Ei, la naiba ! Ce găsești antipatic la el ?

— Totul și nimic. Nu e genul meu... Asta-i tot ! Și apoi vă mărturisesc, doamnă are o inteligență de care ar trebui să vă feriți.

Bluette începu să rîdă. Stăteau amîndouă înaintea oglinzii, Bluette pe scaun, iar Linette o pieptăna..

— Tu n-ai văzut că are ochii și fruntea ta, Linette ? Găsesc, privind în oglindă, că tu semeni grozav de mult cu el. O, la dracu, dar tu-mi smulgi părul !...

Linette se făcu roșie ca o doică și, ca să-și ascundă chipul îmbujorat lăsă să-i cadă din mînă o grămadă de ace de cap.

Într-o zi de curse, Frede Chinchilla avu norocul de a se întîlni față în față cu Mimi Bluette. Își făcură la început o mulțime de complimente, lăudîndu-și reciproc linia rochiilor, modelul pălăriei și se plimbară puțin pe gazon, căci, deși rivale, simțeau că le stă bine împreună. În sfîrșit erau de acord să parieze pe același cal. Dar după ce au discutat amănunțit călărirea, greutatea, condițiile terenului, cînd se dădu semnalul de încălecare, Frede Chinchilla zise fără jenă :

— Totuși nu te felicit, Bluette !

— De ce, Frede ?

— Tu știi bine cîte sacrificii am făcut pentru omul acesta și tu...

— Care om ?

— Ei care ; Roré !

— A, Roré, Roré... mi-e indiferent...

— Dar vezi că nu așa se spune, și el mai ales povestește altfel !

— Crezi tu ?

— Roré te cam plimbă prin toate părțile, lăudîndu-se că a fost silit să cedeze de milă avansurilor tale !

Bluette se sprijini în umbreluță, cu atîta nervozitate că aproape s-o fărîme.

— Doar n-ai să mă faci să cred în aceste paiavre !... Dacă e cineva care mă vorbește de rău, scumpa mea, aceea ești tocmai tu !

— Eu, Bluette ?

— Da. Ți-o spun. Dar fiindcă am prilejul trebuie să-ți mărturisesc, Frede, că eu nu i-am făcut nici un avans, pentru că n-am obiceiul acestor mari sacrificii de care vorbești... Și apoi, la revedere, Frede !

Se întoarse pe călcîie și ca s-o mînie se duse să-l caute pe Roré.

În clipa aceea domnul d'Olonzac le observa de departe cu binoclul. Și încîntat de acea despărțire oare-

cum bruscă, se întoarse să discute despre alegeri cu soția liberală a unui deputat clerical.

Atunci, ca toate femeile care trebuie să ia o hotărîre serioasă, Frede Chinchilla se îndreptă spre toaletă, ca să-și pună, înaintea oglinzii, puțin roșu pe buze și pudră fină pe obraji. Își potrivi și pieptănătura cu cinci sau șase ace, în timp ce matroana toaletei, o vioaie femeie burtoasă, îi mărturisi în șoaptă :

— Astăzi, doamnă Frede, am un frumos pont pentru cursa a șasea.

— Lasă-mă în pace, Judith ! Am pierdut pînă acum 30 de franci cu pronosticurile tale blestemate !

— Ți-i vei răscumpăra astăzi, doamnă Frede. Iată aceste două monezi, am să le pun eu însămi. Atît sînt de sigură.

— A, pronosticurile tale le știu. Ai să joci pe Bib Lalo, pentru că îl călărește Head.

— O, nu, nu, doamnă Frede. Pe Bib Lalo pun eu însămi cinci contra unu.

— Poate că ai dreptate. Dar acest Head mi-e cu ghinion !...

— Atunci trebuie să pariezi pe Maid Marian. Și dacă Maid Marian nu va aduce zece contra unu, n-ai să-mi dai nici un bacșiș, doamnă Frede.

— Cum, Maid Marian ?

— Da, ai s-o vezi pe Maid Marian ! Bob, antrenorul, a pariat el însuși o sută de franci. La urma urmei, doamnă Frede, nu uita că ți-am recomandat pe Roule-ta-bosse, și acum ți-o dau pe Maid Marian... Fă după cum îți spun și ai să-mi mulțumești.

— Ei, bine, Judith, am să te ascult încă o dată. Dar dacă ai să mă faci să pierd iar zece franci, care împreună cu ceilalți fac patruzeci, pe legea mea, am să-ți tai pofta de a-mi mai da sfaturi !

— Bine, doamnă Frede.

— Și dacă Bib Lalo cîștigă, am să-ți smulg peruca.

— Bine, doamnă Frede. Ah, ești atît de frumoasă astăzi ! La Worth ți-ai făcut acest frumos tailleur ?

— Nu. La Green ; iar pălăria la Lewis. Cu toate că tailleurul în general mă cam îngrașă.

— O, ce idee, doamnă Frede ! Ai vrea mai curînd să fii o scobitoare ca micuța Estella ? Așteaptă : numai un ac și totul e perfect.

Atunci Frede Chinchilla se duse să caute pe cineva pe care dorea să-l întîlnească. Acesta era fiul fabricantului de cauciucuri, adică al bogatului amant al Bluettei. Nu era greu să-l recunoști chiar de departe, după statura înaltă și profilul lui acvilin. Dintr-un tată bondoc și o mamă cît o găină venise pe lume așa : lung, nesfîrșit, cu o constituție de tuberculos, pe două picioare disproporționate. Arătă puțină pricepere în industria pneurilor, însă era în schimb un încercat jucător la „chemin de fer", avea liberă intrare la toate teatrele, conducea un automobil, făcea datorii cu seriozitatea unui delegat și își dăruia toate trufandalele care veneau să înflorească în bordelurile din Montmartre...

— Ei, Victor ! — îl strigă Frede Chinchilla, trăgîndu-l de mînecă, pe cînd stătea de vorbă cu cineva.

— Tu ești, Frede ?

— Da, eu.

— Toată în maro ?

— Se pare că așa îmi stă bine.

— O, negreșit !

— Ascultă, Victor ! Am un pronostic dintre cele mai sigure, dar nu trebuie de loc să mă întrebi de unde îl am. E o taină.

— Cum ?

— Ți-l dau ca să-ți răsplătesc cei o sută de franci cîștigați ieri seară la cerc. Tu știi doar că sînt o bună prietenă.

— Nu mă îndoiesc, Frede, — răspunse cu amabilitate lungul principe moștenitor al cauciucului.

— Ei bine, iată. Pontează la cursa a șasea pe Maid Marian. Pune tot ce ai în buzunar. Ai să vezi că-mi vei mulțumi.

— Maid Marian ? Hm !... Nu cred !

— Cum vrei, Victor. La revedere, Victor. Sînt foarte grăbită.

Făcu doi pași ca să plece, dar se întoarse înapoi.

— Doar un cuvînt, Victor... la ureche. Tu știi bine că d'Olonzac, acest pezevenghi de d'Olonzac, acest renumit porc, pentru care aveam atîta slăbiciune...

— Ei, mai departe ?

— Pe legea mea, zi-i tatălui tău că e absolut ridicol.

— Oh, în ce privește tatăl meu, știi foarte bine că sîntem certați. Dar ești bună să-mi spui de ce e ridicol ?

— Ah, scumpul meu, îi merge bine cu cauciucurile ! Dar dacă d'Olonzac se amestecă...

— D'Olonzac ! Dar despre ce e vorba ? Nu înțeleg o iotă !

— Adevărat ? Atunci iartă-mă... Am făcut o gafă ! Credeam că ești la curent.

— La curent cu ce ?

— Cu noutatea de care toată lumea vorbește... că adică Bluette...

— Bluette ? Ce-a făcut ? Divorțează de tatăl meu ? Scumpul meu tată i-a dat drumul ?

— Nu încă, sărmane Victor. Dar cu atît mai rău ! Pentru că am început, hai să sfîrșesc. Roré trăiește cu Bluette. Bluette e nebună după el, ceea ce înseamnă de fapt că tatăl tău îl întreține pe Roré...

Sprintenul principe moștenitor al cauciucului făcu atunci un mic salt, care îl îndepărtă cu cîțiva metri de Frede Chinchilla. Apoi dădu drumul la o grămadă de blesteme pitorești.

— Da, dragă Victor... îți face mutre, ție, care ești fiul lui legitim, cînd e vorba să-ți dea douăzeci și cinci de franci, pe cînd Bluette îl ruinează și Roré îi va ruina pe amîndoi.

Apoi își deschise umbrela și plecă zicîndu-i :

— În orice caz nu uita pe Maid Marian, fiind vorba de bani siguri.

Roré, întins pe un divan, cu capul în poalele Bluettei, cu părul în dezordine, din pricina a ceea ce se întîmplase mai înainte, îi explica cu vioiciune că el se născuse pentru a fi om de afaceri. După el, Mimi era rău administrată. Acel bătrîn Mr. Bollot, dacă nu era cu adevărat un pungaș, era cel puțin un imbecil. De altfel el, d'Olonzac, își luase sarcina să pună puțină ordine în treburile ei ; el, d'Olonzac, știa că bătrînul Bollot, cu cîteva luni mai înainte, își măritase o nepoată dîndu-i o dotă de aproape o sută de mii de franci. Or, dacă bătrînul Bollot nu avea decît o neînsemnată pensie din partea statului și micile lui lefuri profesionale, era vădit că frumoasa dotă provenea din averea Bluettei. Nu numai atît, dar el, d'Olonzac, știa că averea Bluettei aducea abia o pătrime din ceea ce ar fi trebuit să aducă, pentru că cinstitul Mr. Bollot se distra, nefiind controlat, dînd împrumuturi, mari și mici, propriilor lui prieteni, pe ipoteci puțin sigure ; ba ajungea pînă a face și cămătărie pe cont propriu, — după cum a aflat, pe calea informațiilor secrete el în persoană, prea distinsul domn d'Olonzac...

Dacă Bluette i-ar fi dat o mică procură !... două rînduri, nimic mai mult decît două rînduri, în fața unui notar, el, d'Olonzac, ar fi făcut cu ușurință să se dubleze venitul în șase luni și să-l întreiască pe urmă ; el, d'Olonzac care a moștenit numai datorii de la tatăl lui contele, acum avea o avere înfloritoare... el, d'Olonzac, se născuse cu menirea omului de afaceri.

Bluette, buimăcită de ceea ce fusese o furtună mai înainte, acolo, pe larga și delicata blană de urs de Canada, îl asculta cu un surîs neglijent, fără a lua drept bun sau rău, ceea ce-i spunea, căci femeia prin instinct, are totdeauna o încredere foarte limitată în cei ce-i mînuiesc banul. Nu era pe deplin convinsă că monsieur Bollot era un om cinstit, era în schimb perfect sigură că domnul d'Olonzac era o lichea simpatică. Mai ales era un simpatic fără de cusur cînd stătea culcat pe blănurile de urs de Canada.

Dar nepăsarea Bluettei era compensată în schimb de atenția Linettei, care, ca toate guvernantele de soi, asculta și privea de după ușă, fără să piardă vreun gest sau vreo silabă, din acele intimități de după amiază.

Dacă n-ar fi făcut astfel, aceste sărmane servitoare, în ce chip ar fi apucat ele să cunoască, cu alte cuvinte să imite caracterul capricioaselor stăpîne? După aceea intră și mama Malespano, care văzînd pe jos blana morfolită, o așeză la loc cu piciorul. În ziua aceea purta o frumoasă rochie albăstrie, care o făcea să pară o blondă nebunatică, mulțumită oxigenării Institutului de Înfrumusețare. Mama Malespano avea o simpatie afectată pentru domnul d'Olonzac și, respirînd greu înaintea lui, își umfla în chip nerușinat frumosul ei sîn.

El nu se mișca. Bluette nici atît. Blonda Caterina se așeză, picior peste picior, alături, pe canapeaua lor.

Atunci se văzu și mai bine că Maurice, majordomul impenabil nu avea gust rău. Blonda Caterina dădea dreptate domnului d'Olonzac. După părerea ei, Providența trimisese în casa lor pe acel tînăr ca să supravegheze învîrtelile bătrînului Bollot... În schimb Mimi Bluette nu putea s-o sufere pe blonda Caterina care venise să-și vîre nasul în treburile ei. Îi toca iarăși nervii această mamă scandaloasă și palavragioaică — iată, acum nu mai era mulțumită nici cu cameristul și începuse să comită, tocmai în cartierul lor, cîteva infidelități nerușinate.

Așa că, îndată ce mama vru să-i dea un sfat, Bluette o și repezi :

— Ascultă mamă, ți-am mai spus-o : dacă vrei să ne înțelegem, nu te amesteca în treburile mele.

— Ah ! Doamne, Doamne, ce caracter urit ! — răspunse blonda Caterina în franțuzeasca ei împodobită de licențe pitorești lombarde.

Roré, schimbînd obrazul pe genunchii Bluettei, întinse o mînă, surîzînd, către mama Malespano, în timp ce repeta :

— Scumpă prietenă... prea scumpă prietenă !...

Blonda Caterina dărui acestor slabe degete o mîngîiere lipicioasă şi atit de mult se umflă în sine, că pieptul ei frumos nu-şi mai revenea.

— Nu înţeleg, mamă, răspunse Bluette, de ce te încăpăţinezi să rămîi aici. N-ai reuşit nici să înveţi franţuzeşte, nici n-ai lăsat să treacă o săptămînă fără să dai naştere unui scandal.

— O auzi, o auzi, domnule conte de Lonzac ?... Şi eu o iubesc ca pe ochii din cap !

— Scumpă doamnă, sînteţi încă prea frumoasă ca Bluette să vă asculte !... răspunse cu o uşoară galanterie domnul d'Olonzac, făcînd cu ochiul Bluettei care surîse.

Blonda Caterina roşi atunci de mulţumire.

— Ce vreţi domnule conte ? Nu-i vina mea dacă mai rezist încă !...

— Ba ar trebui, mamă, să faci tocmai ceea ce te-am sfătuit eu : să-ţi pregăteşti bagajele încet-încet, să-ţi pui înăuntru tot ce ai nevoie şi să te întorci liniştită la casa ta.

— Casa mea ? Ştii bine că n-o mai am.

— Vreau să spun la sora ta, pentru cîtăva vreme. Apoi îţi vei face o casă nouă, frumoasă, comodă, în oraş, sau la ţară, unde are să-ţi placă. Eu îţi voi trimite în fiecare lună atîţia bani, cît o să ai nevoie şi dacă vrei ţi-l voi trimite şi pe Maurice care are să te servească conştiincios... Şi acesta, vezi, e singurul mijloc prin care putem fi fericite împreună.

— Fiică nerecunoscătoare !... — exclamă blonda Caterina, atingîndu-şi o buclă a părului ei coafat.

— De ce nerecunoscătoare, mamă ? Tu vei veni la Paris cîteva luni pe an, în timpul primăverii de pildă, şi eu îţi voi trimite prin colet poştal toate acele lucruri pe care trebuie să ţi le dau cînd locuieşti aici.

Vorbind astfel, ea mîngîia gura şi ochii lui Roré ; fuma distrată cu capul dat pe spatele divanului.

— Afară de asta — urmă ea — tu mamă eşti încă destul de frumoasă, şi, dacă te plictiseşti, ai putea să te măriţi din nou.

— Firește, nu sînt bătrînă, și nu sînt nici măcar de aruncat pe stradă... — mărturisi mama Malespano, privindu-și frumosul ei trup. — Dar vezi că, a-ți lua un bărbat e un lucru serios, pentru că bărbații din ziua de azi, mai toți caută cu orice preț să fie întreținuți...

Delicatul domn d'Olonzac își schimbă din nou obrazul pe genunchii Bluettei și surîse liniștit.

— Totuși, — conchise blonda Caterina —ceea ce mă sfătuiești nu-i cu totul stupid, și poate, într-una din aceste zile voi lua o hotărîre.

— Bravo, mămico ! Dar decide-te cît mai curînd, căci știi bine că peste o lună începe turneul meu.

*

Atunci, imediat după ce domnul d'Olonzac plecă, Linette, care ascultase la ușă scrupulos își făcu în sfîrșit curaj, intră în odaia unde era stăpîna ei și începu să plîngă în hohote.

Bluette la început o privi uimită, apoi o prinse de amîndouă mîinile în care Linette își ascundea fața, și mișcată o întrebă ce s-a întîmplat de plînge astfel. Lacrimile cădeau pe frumosul șorț de in, dese, iuți și se rostogoleau în jos ca perlele. Sărmana Bluette care avea un suflet de copil, văzînd-o plîngînd și nereușind să-i smulgă un cuvînt, aproape-aproape era gata să plîngă împreună cu ea. Își închipui că i s-o fi întîmplat vreo nenorocire în familie, sau că era vorba de vreo dragoste neîmpărtășită, ori că era poate însărcinată, cum se întîmplă cîteodată împotriva tuturor prevederilor, sau că i s-or fi furat economiile, sau poate o fi lăsat să ia foc vreo cutie de Valenciennes... Dar la fiecare întrebare, Linette clătina capul în tăcere și plîngea înainte. Atunci o așeză pe divan, ca și cum ea ar fi fost stăpîna și îi mîngîie părul.

— Spune-mi tot, Linette... N-avea teamă. Dacă ai săvîrșit o greșeală am să te iert, iar dacă ți s-a întîmplat vreo nenorocire te voi ajuta din tot sufletul.

Linette atunci bolborosi :

— Din pricina dumneavoastră plîng, doamnă...

— Din pricina mea, Linette ?

— Da, da... fiindcă trebuia să v-o spun de la început... nu să aștept să treacă atîta vreme...

— Dar spune-mi despre ce e vorba, Linette.

— O, da, da... sînteți atît de bună, doamnă, și vă iubesc atît de mult... în timp ce el nu e decît un șarlatan oarecare, o lichea... Da, doamnă ! Și datoria mea era să v-o spun înainte de a vă fi îndrăgostit de el...

— Dar de cine vorbești, Linette ?

— Dumneavoastră știți foarte bine, doamnă... vorbesc de acest fals conte d'Olonzac, care nu e altcineva decît...

— Decît, cine, Linette ?

— Ei bine, nu e altcineva decît fratele meu !... Da, doamnă !... da, doamnă, chiar fratele meu, nenorocirea bătrînei mele mame, un tip infect, doamnă !

Bluette se dădu doi pași înapoi, făcu un gest nervos și se clătină ca și cînd și-ar fi pierdut echilibrul. După o clipă își frîngea degetele. Linette se ridicase în picioare, însă după alte cîteva clipe, Bluette, cuprinsă de rușine, zise :

— Adevărat ? E groaznic ceea ce-mi povestești, Linette !

Apoi adăugă ca pentru sine :

— La urma urmei, dacă e fratele tău, asta nu face nimic... Știam foarte bine că nu-i conte... totuși îl credeam d'Olonzac.

— Nu e d'Olonzac, doamnă.

— Cine este atunci ?

— Messanges, ca și mine, Honoré Messanges, și nimic mai mult. A fost mecanic odată ; mai tîrziu a ajuns pilot de curse pe motociclete. Azi trăiește după cît se pare, pe spinarea femeilor...

— Auzi !... — făcu Mimi prefăcută. — Tu ești convinsă, Linette ?

— Dar toată lumea știe, doamnă ! Numai cu titlul lui de conte ajunge să fie crezut și pătrunde peste tot. E o canalie șireată, doamnă ! De altfel eu v-am atras atenția.

— Tu mi-ai spus, într-adevăr, că nu este pe placul tău... dar asta n-avea prea mare importanță, întrucît, pentru moment, îmi plăcea mie.

— Iată nenorocirea, doamnă. Și cum am auzit că vrea să se amestece în treburile dumneavoastră, v-am spus tot, fie ce-o fi, chiar cu prețul răzbunării lui, și cred că am făcut bine. Fără îndoială, doamna nu mai are nevoie de mine acum...

Bluette se pudra, dar zvîrli jos puful cu un gest de mînie neașteptată.

— Ascultă, Linette, pleacă de aici și lasă-mă. Mi-ai făcut nervi și mă plictisești ! Nu am nevoie să te ocupi de treburile mele, căci nu sînt un copil și știu ce am de făcut. Strînge-ți părul, șterge-ți ochii și pleacă !

Cînd Linette era la ușă, gata să plece, cu capul în jos, Bluette adăugă :

— Bagă de seamă să nu sufli un cuvînt fratelui tău despre cele ce mi-ai spus.

— Bine, doamnă.

— Nici fratelui tău, nici nimănui.

— Bine, doamnă.

— Și dacă te va întreba cineva de ce ai plîns, vei spune că suferi din dragoste...

— Bine, doamnă.

Era în coridor cînd Bluette o rechemă :

— Vino înapoi, Linette ! M-am purtat aspru cu tine ; tu ești o fată de treabă și îți mulțumesc, deși, m-ai crezut o proastă. Căci d'Olonzac sau Messanges, fratele tău sau nu, trebuie zece ca el să pună în pericol inima Bluettei.

— Îmi pare bine, doamnă.

— Păream îndrăgostită, pentru că așa voiam ; dar nu sînt, ți-o mărturisesc.

Linette îi luă brațul gol și-l sărută cu pasiune.

— Dacă de altfel tînărul conte a fost bine primit la mine e fiindcă m-am săturat de bătrînul fabricant de cauciucuri !... Dar puteam găsi ceva mai bun chiar, Linette ! Am vrut s-o necăjesc pe Frede Chinchilla... Și apoi... asta

nu te privește, Linette, dar te asigur că e foarte bine cînd n-are pe el nici haina, nici blazonul d'Olonzac.

*

„Și mai bine" era bărbat politic, aspirant *in petto* la o viitoare președenție a Republicii. Ex-avocatul *„Și mai bine"* se născuse într-un colț de provincie, ca toți aceia care reușesc să fie luați în serios în Capitală. Parisul e un cîmp de luptă, unde își găsește greu norocul lumea care își face prea multe scrupule și aceea care, fiind neclintită în principiile ei sfîrșește prin a se da bătută în fața societății.

În ce privește principiile, ex-avocatul *„Și mai bine"* habar n-avea de ele.

În ce privește scrupulele lui, erau asemeni cu maleabilitatea unui om de spirit.

Faptele pe care le săvîrși în treizeci de ani de carieră fură următoarele :

schimbă partidul de cinci sau șase ori ;
soția de două ori ;
amante schimbă destule,
ca secretar își înșelă maestrul,
ca avocat își înșelă clienții,
ca speculator, acționarii,
ca om politic, alegătorii,
ca guvernator, Republica.

Dar marea lui iscusință îndemnă diferitele partide cărora le aparținuse, să-i mențină locul.

Cele două soții divorțate îl plînseră.
Maestrul său deveni secretarul lui.
Amantele părăsite nu i-au păstrat ură.
Clienții se îngrămădiră din ce în ce mai mulți.
Acționarii îi vărsară noi capitaluri.
Parlamentul îl alese ministru.
Republica îi promise să-l aleagă Președinte.

Era un om agil, abil, maleabil, care știuse cu simplitate să-și împlinească vocația.

Domnul d'Olonzac avu deziluzia să vadă că Mimi Bluette, cu toate faptele grave aduse la cunoştinţa ei, avea încă o încredere absolută în administraţia bătrînului monsenior Bolliot.

Acest fapt îl convinse pe prevăzătorul domn d'Olonzac să intre din nou în graţiile ironicei Frede Chinchilla. În acelaşi timp comerciantul de cauciucuri, care, firește, nu putea să se pună cu ministrul Industriei şi Comerţului, îşi retrase creditele, dar ca să se consoleze că fusese părăsit, tapisă pereţii Capitalei cu un afiş în care cauciucurile lui trebuiau să fie oferite publicului de zîmbetul unei femei goale ce semăna în chip nerușinat cu Mimi Bluette.

Iar Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase, rămase îngerul păzitor al casei Excelenţei Mimi Bluette.

De-acum înainte deci, i se deschidea în faţă ceea ce se obişnuieşte a se numi „un orizont politic". Din mîinile sale mici, aproape străvezii, putea să fie zvîrlit un zar în balanţa soartei Republicii ; în Departamente şi Colonii se răspîndea parfumul tainicei şi gingaşei ei suveranităţi. Dacă ar fi avut vreo înclinare pentru conducere, care făcuse ilustre atîtea sfătuitoare ale politicii franceze, strașnica Mimi Bluette, inventatoarea lui My-Blu, ar fi putut să intre în istorie împreună cu amanta generalului Boulanger sau cel puţin în tovărăşia acelei admirabile inspiratoare, sau aspiratoare, care fusese Madame Steinheil.

Dar ea se pricepea foarte puţin în ce priveşte guvernarea, şi ministrul nu reuşi să deştepte în ea nici o dragoste pentru politică, nici pentru oamenii care-şi disputau puterea. Ea îndura tovărăşia acestei Excelenţe, cum îndurase pe Comerciantul de Cauciucuri, cum îndurase pe Marele Industriaş, ca şi pe toţi ceilalţi care s-au îngrijit de ea, trudindu-se să facă ceea ce putea pentru binele ţării ; întrucît afacerile unui ministru depind adesea de chipul cum Excelenţa sa Ministrul şi-a petrecut noaptea..

Acum, Industria şi Comerţul Republicii nu puteau decît să se mîndrească cu ea.

În calitatea ei de Excelență, fusese delegată în vremea aceea să reprezinte Republica în așternutul bourbonic al unui tînăr Rege Catolic, pe care Parisul îl sărbătorea.

Mai tîrziu un Mare Duce neurastenic puse capăt plictiselii melancolice a sufletului lui imperial de slav, în brațele ei delicate.

Și rămase cu această misiune pînă ce Cabinetul fu răsturnat. Apoi părăsi politica pentru ca să intre în dragoste.

*

Era iarna, într-o seară albă de iarnă, cînd pe neașteptate, și cu sufletul ei de fecioară, divina Bluette se îndrăgosti.

Cîteodată se ducea la barul Mamei Rouquine ca să-și regăsească tovarășii și tovarășele de altădată, alteori rămînea acolo cu mare bucurie, în serile de libertate, cînd nu trebuia să danseze sau cînd Excelența Sa Ministrul îi făcea plăcerea s-o lase în pace. Acolo, în micul bar, o primeau ca pe o regină, și imediat ce Bluette intra, toți o înconjurau cu bucurie. Mama Rouquine, cu mănunchiul ei de păr roșu, cu ochiadele ei de pisică sălbatică, cu glasul sonor și pițigăiat, pîrlit de arsura țigaretelor rusești, Mama Rouquine, femeie care avea un frumos trecut, era întotdeauna acolo după tejghea, să țină în frîu acea clientelă defăimată. Văzînd-o intrînd, sărea în sus ca o păiață cu arc dintr-o cutie închisă, îi ieșea înainte și-i dădea două sărutări teribile, strîngînd-o în brațele ei de uriașă.

Limka, cehul din Batignolles, cu vioara la umăr, cînta My-Blu.

Dar cum, în fond, Bluette nu era născută să-și petreacă viața cu miniștrii, nici să guste răciturile vreunui locatar din Rue Royale, Mimi Bluette, care trecuse la mijloc, se simțea mult mai bine aici, între aceste canalii simpatice, între acești sinceri și zgomotoși oameni de nimic, care desigur prețuiau ceva mai puțin decît niște iezuiți respectabili, afiliați la societăți de publică moralitate.

Pentru ea barul Mamei Rouquine reprezenta o dorință și într-un oarecare sens, o odihnă pentru viața-i de dan-

satoare, un refugiu sigur pentru cazul cînd din întîmplare jocul schimbător al soartei ar fi voit s-o pedepsească de prea ușoara ei prosperitate.

Mama Rouquine, înaltă, subțire, lipsită de sîni, cu chipul de ceară, o iubea în felul ei, cine știe pentru ce, dar o iubea. Dacă într-o zi, din întîmplare i-ar fi lipsit un franc, Limka, cehul din Batignolles, sigur i l-ar fi dat cu împrumut. Florina-Bey deși se îmbrăca la o croitoreasă din Billancourt, avea desigur mai mult spirit decît Frede Chinchilla, și Boblikoff, teribilul Boblikoff, fostul îmblînzitor de urși, o iubea mereu cu o pasiune resemnată, umilă.

Acolo, în barul echivoc și elegant, unde se întîlneau atîția puțgași și atîția desfrînați, unde mizeria și noblețea luau aceleași droguri, în aceleași pahare ; unde prostituata bătrînă și cea încă nedeflorată cinau la aceeași masă, ascultînd un My-Blu ; unde, în ceasurile tîrzii ale nopții, cînd clienții serioși, adică cei care plătesc, pleacă ; iar Garcia Poids-Lourd, boxer dezamăgit, joacă pichet pe un sirop cu lapte de migdale cu efebul, Jean Kiki, în timp ce Mama era mai rea în aparență, decît în realitate, pe cînd Rouquine își face socotelile de casă, — acolo poate, mai des decît în altă parte, lumea e mai rea în realitate, decît în aparență. Tocmai în seara aceea Ministrul se dusese să reprezinte guvernul Republicii în nu știu care Departament ; îi dăduse un ultim sărut prin telefon și respectuos, afabil, înconjurat de admirație, plecase la orele nouă precis din gara de Lyon.

Singura care nu-l admira pe acest bărbat era tocmai Mimi Bluette. Pentru că Bluette îl cunoștea în intimitate.

Ministrul e poate bărbatul cel mai puțin iubit din cîți se cunosc pe pămînt. Nu mai este tînăr, are mereu în glas un ton declamatoriu, niște purtări birocratice, nu e liber, nu e nebunatic, nu poate fi gelos, e prea autoritar ca să poată fi considerat ca un pierde vară și prea aproape pentru a fi temut. Plătește de obicei din banii Statului și scrie scrisori de dragoste, care par protocoale de cancelarie

Apoi cel de la Industrie și Comerț e un Ministru care nu exercită nici un prestigiu asupra femeii, pentru că instituția Ministerului lui e lipsită de atribuții deosebite și de ceremonii teatrale. Mai caraghios decît ministrul Industriei și Comerțului, e ministrul Poștelor și Telegrafelor; apoi cel de la Belle-Arte și Culte, care nu prea se știe bine ce treabă face.

Dar în general nu prea se știe ce face nici unul dintre miniștrii.

Oricum, pentru motivele de mai sus, Mimi Bluette era mult mai bine dispusă cînd Excelența Sa călătorea prin Departamente; și în seara aceea, cu toată zăpada, se gîndi să se ducă la barul Mamei Rouquine. Nu vru măcar să se servească de propriul ei automobil; chemă în schimb un taxi de piață, ca să-și creeze mai mult iluzia că e încă o Pariziană liberă.

Cînd soarta ne-a ridicat pe culmile cele mai înalte ale norocului, cea mai desăvîrșită bucurie constă în a te întoarce de unde ai plecat. Și fiindcă sîntem absurzi, dacă din întîmplare viața ne readuce la existența umilă de mai înainte, acel bun pe care l-am pierdut capătă în ochii noștri o îndepărtată culoare de fericire.

Bluette, în vehiculul care o legăna, revedea cu precizie după-amiaza aceea uitată, cînd săracă și plină de visuri ajunsese în Capitala uimitoare a lumii. Își aminti de acea strălucire ce apăruse pe marile bulevarde în prima seară: „Crémieux... Luna Park... habille bien... Le Matin... Michelin... Galeries... Polin... sait tout..."

Și Max? unde-o fi Max?

Poate în închisoare, poate făcea înconjurul pămîntului sau poate s-a făcut un om de treabă... cine știe?

Între timp zăpada, fără vînt, cădea jos fulg după fulg, prinzînd culoarea lampioanelor, forma caselor, afînată, albă, ușoară. Un fel de tăcere candidă se așternea în jurul zgomotului Capitalei.

Sărmanele tîrfe bătrîne băteau trotuarele în dezordine.

Inima ei micuță se strînse. Îi era aproape milă, în seara aceea înzăpezită, de fiecare făptură care nu era frumoasă, voioasă, fericită ca ea.

Mimi Bluette !... se numea Mimi Bluette !... și rostind pentru ea însăși numele acela o cuprindea aproape o bucurie subtilă, intimă.

Prin geamurile oblonite de ger, vedea casele strălucind, străzile avîntîndu-se ca niște coridoare de lumină prin labirintul cartierelor întunecoase ; vedea pieţele pustii, grămezile de scaune răsturnate cu picioarele în sus pe terasele cafenelelor, șirurile lungi, imobile de trăsuri de piață, cinematografele care săgetau pe zăpadă curcubee violete, clădirile publice, solemne și impunătoare ca niște închisori, măturătorii, asemeni unui convoi de deportați, care strîngeau zăpada, marile vestibule ale teatrelor, pline de lumină, — toate acestea erau ceva din ea, erau o parte din sufletul ei ; oricine ar fi făcut vreun rău unuia din aceste lucruri pe care le vedea, în seara aceea albă de iarnă, i-ar fi făcut un rău și ei.

În barul Mamei Rouquine fusese primită ca de obicei cu entuziasm și zgomot.

P'tit-Béguin, care lua masa față în față cu un străin cu un aer de pașă, se ridicase anume ca să se ducă să-i sărute mîna. Asta, chiar în cazul lui P'tit Béguin, era desigur o galanterie.

Jennie și Lélie, care, deși întrucîtva mai îmbătrînite, constituiau un inseparabil duo, îi făcură o caldă primire, prevăzînd chiar că Mimi voia să le plătească cina. Bookmaker-ul Cliffton își întrerupse lectura ca să-i facă un compliment sec, englezesc, care voia să însemne probabil o invitație. Dar ea se așeză la ultima masă, alături de tejghea ca astfel să poată pălăvrăgi mai bine cu Mama Rouquine.

Între timp Limka cînta My-Blu.

Acum My-Blu erau cu sutele ; orice scripcar încerca să-l aducă la modă pe al lui. Dar Limka, cehul din Batignolles, cînta clasicul My-Blu, primul, acela care a fost creat pentru divina Bluette.

În seara aceea Mama Rouquine era îmbrăcată într-un verde curat, și avea în jurul gîtului o blană neagră, de un negru care stătea bine chipului ei rece ca gheața.

Era multă lume în seara aceea și Mama Rouquine supraveghea tot serviciul cu flacăra ochilor ei verzi. Pe vremea Bluettei, barul nu avea decît acea mică sală și o altă odaie unde se jucau jocurile de noroc ; dar acum sălile de la parter s-au înmulțit, deși au păstrat o dispoziție nepotrivită de labirint, și aproape de ușă se vede încă acel faimos paravan peste care căzuse Max cînd primise formidabilul pumn al lui Boblikoff. Era același Boblikoff care avea să devină cineva în administrația localului, deși păstrînd un aer de client respectabil.

Bucătărie bună, femei frumoase, bărbați frumoși, atmosferă clandestină de afrodisiace și stupefiante, iată unele dintre mijloacele de care se servea Mama Rouquine ca să-și modernizeze localul de întîlnire.

În primul rînd, Mimi voia să mănînce niște midii pe care le văzu în treacăt fumegînd în supiera de teracotă.

— Atenție ! sînt cam greoaie pentru seară... — o înștiință amabil Sanderini, personaj în redingotă, mare consumator de paiuri Négri-Pipoz, și care trebuia probabil să exercite și vreo altă meserie în afară de aceea de a-și petrece șase sau șapte ore, din douăzeci și patru, în barul Mamei Rouquine.

Acest Sanderini era slab ca un ofticos și strălucitor ca o briantină, din pricina fracului său cu mînșete.

Fața îi era adîncită, lăsînd afară numai gura și o bărbie ce părea un nas răsturnat. Sanderini făcea tot ceea ce ar fi vrut Sanderini să facă : de la a conduce pe curioși ca să vadă tablourile vii, pînă la a măslui cărțile de joc sau a stabili o întrevedere cu Arhiepiscopul Parisului. Dacă-l chemau la masă venea cu multă plăcere ; dacă îl invitau să bea, bea cu mai multă plăcere ; dar pe cont propriu, amabilul Sanderini consuma numai paiurile Négri-Pipoz.

Acum, cu tot sfatul lui, Bluette, lacomă, mînca midii. Sanderini, pe un scăunel alături de tejghea se mărgini să guste cinci sau șase. Le găsi sărate, căci avea spirit critic, și fiindcă el, care făcuse înconjurul lumii, în nici un lucru nu era lipsit de experiență.

Boblikoff, care tocmai venea să-i facă puțin curte Bluettei, îi aduse din bucătărie un Barsac memorabil, care avea să ungă foarte bine midiile.

Mimi era distrată.

Jockeul Ferry, a cărui farfurie era sîngerată de costița fumegîndă, o plictisea vorbindu-i cu gura plină de la masa bookmaker-ului Cliffton.

— Ai să vezi, — zise Mama Rouquine, — că au să pună muștar chiar și în omleta cu compot !

Mimi surîse, dar Sanderini izbucni într-un rîs homeric și era gata să cadă de pe scaun. Asta o aduse și pe Florina-Bey, care începu să le spună o istorie interminabilă, pe care Bluette o asculta doar pe jumătate. Căci My Blu era plictisită și tristă.

Atunci intră Lucien-Lucienne, care, ca o sfidare se îmbrăcase în haine de dimineață, cu acea excentricitate deosebită a prostituaților. Era bine sulemenit, și cu toate acestea își mai puse puțină pudră sub bărbie, puțin scuipat pe sprîncenele lui negre : și astea toate fără să se ascundă, ci în fața oglinzii din sală. Apoi, înaintă, mergînd ca pe ouă, ca să pară mai dulce decît era.

— Sărmanul Lucien-Lucienne ! — gîndea Bluette ; — a început să îmbătrînească. Îi crește burta, apoi se vede cît colo că poartă o semi-perucă pentru a-și ascunde chelia...

Colonelul Pistafer, clubman pergamentos, pe care toți îl numeau „Mon Colonel" lua masa cu două minore care aveau numai cîte o brățară de argint fiecare și purtau părul despletit pe spate. Lui Pistafer i-ar fi fost desigur prea greu să împiedice pe acele cinstite fete să rămînă fecioare atît cît ar fi dorit ele ; afară de asta Pistafer suferea de vezică, și de cinci sau șase ori cel puțin, în tim-

pul mesei, era constrîns să părăsească mîncarea ca să se ducă „să-şi spele mîinile“ cum zicea el cu multă seriozitate. Dar imediat ce ieşea, Limka, cehul din Batignolles, ataca refrenul colonelului, în timp ce muzicanţii îl cîntau în cor :

„Colonelul, Coloni,
S-a dus iarăşi la pi-pi !“

Ryff îşi expunea schiţele lîngă paravan ; Gorgonel improviza catrene pentru un pahar de şampanie ; indiana Sit, încolăcită de şerpi fosforescenţi, juca dansul opiului ; ziaristul Linnée Ledoux, între o sticlă de whisky şi o grămadă de cartofi prăjiţi, se gîndea desigur la şantajul lui sentimental ; Jennie, cea mai frumoasă din faimosul duo, nădăjduia să seducă un mic german franţuzit : Mohamet prepara cafea turcească pentru cîteva frumoase americane.

Lison, pervertita activă cerea mereu mîncăruri substanţiale pentru micuţa şi anemica Loulou. Mîncau împreună la o masă separată arătînd limpede că bătrînul Adam fusese un personaj inutil în istoria speciei omeneşti.

— Sărmana Loulou, — zise Mama Rouquine, — parcă-i sînt numărate zilele ! Într-o zi sau alta Lison asta are s-o facă să-şi dea sufletul...

— E o chestie de gust, — răspunse Bluette. — Mie, de pildă, viciul lor nu-mi spune nimic.

— Pentru că dumneata eşti o adevărată femeie ! — exclamă Sanderini, care între timp lua puţin cîte puţin fără să se bage de seamă, toată mîncarea îngăduitoarei Mimi.

— Crezi, Sanderini, crezi asta ?...

— La naiba, cred şi te felicit scumpă doamnă.

— Taci din gură, porc bătrîn ! — strigă Mama Rouquine.

— Am şi eu principiile mele, mămico ! Şi am oroare de acelea cărora nu le place sexul nostru.

— Şi tu vrei să spui că ai vreun sex, tu ? — îi strigă Mama Rouquine cu dispreţ.

— Ei bine, mămico, sînt oricînd gata să-ţi probez dacă inima-ţi va dori vreodată.

Mimi surîdea din vîrful buzelor ; dar, în seara aceea Mimi părea visătoare, şi deşi îşi îndreptase mereu privirea spre paharul cu şampanie, nu găsea în fundul lui decît un fel de nelinişte nervoasă şi distrată. Era ceva care o plictisea vădit, o tulbura, îi dădea un fel de nesiguranţă sau perplexitate inexplicabilă.

În sfîrşit se aplecă peste tejgheaua Mamei Rouquine, ca s-o întrebe :

— Dar cine e bărbatul acela, care stă în faţa mea, lîngă Clifton şi care are o înfăţişare aşa de ciudată ?

De-acolo, de unde stătea, Mama Rouquine nu putea să vadă bine, pentru că avea în faţa ei o grămadă de cutii de Havana ; dar ridicîndu-se în picioare şi văzînd bărbatul despre care vorbea Bluette, îi răspunse în şoaptă :

— Ei bine, e cineva, pe legea mea, care mă intrigă şi pe mine. Într-adevăr are un chip extraordinar !

— Îl cunoşti ?

— Deloc. Îl văd la răstimpuri. Vine, mănîncă, citeşte jurnalele străine, sau observă tot ceea ce se petrece aici cu ochii lui de hipnotizator şi cu aerul acela nepăsător, care-l face atît de plăcut. Hotelierul mi-a spus că-l cheamă Castillo.

— E spaniol ?

— Cine ştie ? Vorbeşte franţuzeşte ca şi mine ; de altfel, vorbeşte mai toate limbile, căci, într-o seară, l-am auzit vorbind cu un rus şi cînd Mohamet îi serveşte cafeaua, îi vorbeşte turceşte.

— E frumos, ştii !

— Pe legea mea, — şi cînd te gîndeşti că mulţi bărbaţi cîştigă pentru că sînt frumoşi !...

Bluette îşi luă un aer de capricioasă, o înfăţişare aproape timidă, aproape misterioasă, un aer de copilă şi, şoptind, zise Mamei Rouquine :

— Tare aș dori să-l cunosc.

Se vede că ilustrul Sanderini avea un auz foarte delicat căci răspunse cu gura plină :

— Nu e nimic imposibil cînd poți socoti printre amicii tăi pe numitul Sanderini sugător din pai.

— Tacă-ți gura, porc bătrîn ! — îl repezi Mama Rouquine.

Dar Bluette arăta zăpăcită, ca și cînd i-ar fi revenit în ochi întreaga pudoare a unei castități uitate și foarte îndepărtată. Trase o lungă sorbitură, apoi răspunse amabilului Sanderini :

— Ești un josnic ! Nimic nu te obligă să mă faci ridicolă ! Și apoi, am zis toate astea așa ca să rîd, Sanderini... Te rog, nu face nimic.

— Am înțeles, am înțeles ! Dar cum ? Ai să lași să ducă înapoi în bucătărie neatinsă, o astfel de friptură, așa de grasă și albă ? Asta ar însemna o mare nedelicatețe !

— Îngăduie-mi să-ți servesc o aripă, scumpe Sanderini.

— Am s-o gust din lăcomie și din complezență, căci stomacul meu e obișnuit. Mîine dimineață de altfel, voi ieși afară.

— Foarte bine, prietene. Pînă atunci toarnă-mi șampanie, căci după cum vezi aș vrea să fiu foarte veselă... foarte veselă !... Dar unde s-a dus Florina ?

— Florina trebuie să-și joace numărul numaidecît. S-a dus să se deghizeze în femeia goală. Un costum care-i șade foarte bine, căci e foarte bine clădită.

Dar pălăvrăgelile lui Sanderini o interesau foarte puțin ; și el înțelese că era mai bine să-i respecte neatenția.

Străinul acela o privea, și ea, deasemeni se uita la el. Într-o clipă cînd nimeni n-o zări, ridică paharul de șampanie, paharul care strălucea ca o floare de cristal între micuțele ei degete — și acesta fu gestul timid, pe care ea îl făcu în cinstea acelui străin. Îi trimise mai întîi

un surîs, apoi își duse paharul la gură, își plecă puțin fruntea înapoi, închise ochii și bău pentru el...

În vremea aceea Florina Bey era gata să-și înceapă numărul.

Străinul răspunse făcînd la rîndul lui același lucru, încet, firesc, fără cea mai mică uimire. Surîsul apăruse pe chipul lui fără să-i schimbe înfățișarea ; năștea în ochii lui hotărîți, strălucirea oțelului unei țevi de revolver.

Nu mai era tînăr ; trebuia să aibă aproape patruzeci de ani, deși pielea lui bronzată păstrase culoarea fină a tinereții. Robust, aspru, vioi, avea o ciudată înfățișare, între gentleman și cow-boy. Cîte un reflex alb trecea prin părul lui negru ; mustățile aspre, tăiate deasupra buzelor, păreau un semn de asprime pe fața lui aproape delicată.

Divina Bluette încercă fulgerător bucuria de a avea în suflet și în simțiri o mică taină. Încercă bucuria subtilă, iritantă, care înviora, acea bucurie înțepătoare ca spuma șampaniei, care îmbată ființa, asemeni unui afrodisiac, atunci cînd primești primul zîmbet al unei făpturi care-ți place.

Dragostea nu-i nimic altceva decît o amintire prelungită a acestei clipe.

Iar Mimi se bucura de plăcerea de a se simți frumoasă, de a trimite lumină din orice fibră a trupului ei tînăr; de a avea în toate ungherele cărnii albe, parfumata și calda sa feminitate, ca un curent submarin încă adormit. Avea aproape douăzeci și șapte de ani, divina Bluette, și nu se îndrăgostise decît numai în glumă. În adîncul ființei ei parcă vorbea ceva, care pînă atunci nu rostise un cuvînt ; și deodată băgă de seamă că și ea ar fi putut să se dea unui bărbat, unui amant închipuit, cum pînă atunci divina Bluette nu se dăduse niciodată. Îl privea, subjugată, puțin confuză, ca și cum în ea era încă un nu știu ce copilăresc, și încerca în același timp o enervare înăbușită împotriva ei însăși, o surdă gelozie pentru acel bărbat care era pur și simplu un necunos-

cut, — o frumoasă umbră, trecătoare, pe dinaintea paharului ei de şampanie.

Cu toate acestea, dacă el ar fi venit s-o întovărăşească afară, fără un cuvînt, s-ar fi dus cu el. S-ar fi dus cu el prin zăpadă, pe străzile întunecoase ale Parisului adormit, fără să-i vorbească, doar strîngînd braţul lui, afundîndu-şi pantofii în zăpadă, ascunzîndu-şi bărbia rece în gulerul de blană acoperită de promoroacă. Şi s-ar fi dus cu el oriunde ar fi luat-o tăcînd, fără să-l privească, ca o copilă timidă, ascultătoare, numai pentru că nici un bărbat n-a ştiut vreodată s-o facă să gîndească la dragoste, cum o făcea să gîndească chipul nelămurit al acelui necunoscut...

Şi Sanderini zicea :

— Pe legea mea, mămico, dacă Florina ar avea tot atîta spirit pe cît de frumoase îi sînt fesele, Florina-Bey ar fi cel puţin Florina-Paşa ! Dar sărmana n-a ştiut niciodată să facă datorii ori să facă să-i fie plătite de alţii : ceea ce pentru o femeie înseamnă să-şi fi greşit cariera.

— Nu mă mai plictisi, cîine bătrîn ! — rosti Mama Rouquine cu glasul ei aspru.

Iar Mimi între timp îşi sorbea paharul de şampanie, încet, încet, cu deliciu, fixînd ochii în pahar ca să observe lichidul blond ce dispărea.

Imagini dispersate, se năşteau în mintea ei confuză ; flăcări, dorinţi, desprinse din ea ca petalele unui trandafir, se întorceau, parfumate, să-i cuprindă din nou fiinţa ; pagini de dragoste petrecute cu voluptoasă dar fugitivă plăcere, treceau cu înfăţişări de adevăr prin amintirea ei, supraexcitată, şi, sub puterea unui afrodisiac delicat, se închipuia în patul ei cald, în braţele acelui amant necunoscut. Îl privea cu insistenţă şi aproape se temea, privindu-l, că el ar fi putut să-i ghicească gîndul ascuns.

Deodată, străinul se ridică, veni să-şi ia o ţigară aproape de tejgheaua Mamei Rouquine. Sanderini, politicos, îi ceda propriul scăunaş şi nu se dădu înapoi să înceapă o convorbire, sugerîndu-i :

— Marele fumător care sînt, scumpe domn, mă îndeamnă să-ți recomand aceste faimoase Corona y Corona, — Claro — ale căror foi sînt satinate ca și pielea voluptuoasă a creolelor... Nicăieri nu vei găsi țigări mai bune, în întreg Parisul. Cînd eram la Havana...

Și povesti lucruri așa de frumoase despre țara țigării Havana, încît străinul, ca să-l răsplătească, sfîrși prin a-i oferi una.

Toate acestea se întîmplau alături de masa Bluettei, în timp ce Bluette confuză, privea în mijlocul sălii. După numărul Florinei Bey, un mic negru în haină roșie dansa, cînta și glumea cu amîndouă tălpile pantofilor lui îndrăciți.

Frumoasele americance se agitau la sunetul acestor muzici naționale ; băteau cu entuziasm din palme și îi aruncau monede de aur.

Iar Sanderini spunea :

— Într-adevăr, domnule, sînt de origină italiană ; dar m-am născut la Chartres și mi-am făcut studiile la Geneva.

— Tu, amice, — întrerupse mama Rouquine, — tu trebuie să-ți fi făcut studiile în Noua Caledonie, căci e deajuns să te privească cineva, ca să înțeleagă că vii de la răcoare.

— E cam iute Mama Rouquine... — observă cu delicatețe minunatul Sanderini. — În orice caz sînt de adevărată origină italiană după cum și numele o spune, și licențiat în drept, dacă doamna nu se supără.

— Ceea ce este sigur, e că ai trecut prin Codul Penal ca firul prin gaura acului. Și în ce privește originea, șarlatani ca tine n-au nici una. Tu te-ai născut Sanderini și ai să crăpi Sanderini într-o zi apropiată, sper...

— Ea mă necăjește, domnule, mă necăjește numai ! Și știți de ce ? Pentru că-i place de mine, fără îndoială !

Mama Rouquine începu să rîdă.

— Știi că îndrăznești prea mult, porc de ciine !

— În orice caz, domnule, — zise Sanderini, — dacă ați dori să cunoașteți o adevărată italiancă — cu toate că ea este azi cea mai delicioasă dintre parizienele noastre, — vă voi prezenta doamnei Mimi Bluette căreia îi plac oamenii de spirit. Ascultă puțin, doamnă Bluette. Îți prezint pe acest domn al cărui nume e Castillo, și care de cinci minute mă cinstește cu prietenia lui.

Mimi se întoarse repede, neștiind ce să răspundă : se roși ușor și schiță un mic salut. Atunci minunatul Sanderini, după ce rămase lîngă ei atît cît i se păru lui potrivit ca să-i ajute să învingă greutatea începutului convorbirii, se gîndi că de-acum, ca o răsplată pentru oboseala lui, putea desigur să conteze pe cîteva monede, stoarse într-un chip delicat, generoasei Bluette ; și de aceea, delicatețea lui, firească, îi sugeră ideea de a-i lăsa absolut singuri..

Acest gînd îl avu și Mama Rouquine, care fără să zică nimic și cu aerul cel mai natural din lume, își mută casa tocmai în colțul opus al tejghelii.

Între timp, strașnicul Sanderini trecea prin toate părțile scrutînd cu ochii lui de linx, ca să hotărască unde ar fi cea mai bună masă la care să-și întindă din nou plasa, prevăzător și sfios.

Și fiindcă i se păru că clientele cele mai îmbelșugate ale seratei erau tocmai acele zgomotoase americane, își adună o bună provizie de paie Négri-Pipoz și cu țigareta frumosului Castillo între dinți, se duse să ocupe un locșor liber, aproape de masa unde se înșirau, în rînduri numeroase, sticlele goale de Pommery — drapel american.

Fără îndoială, strașnicul Sanderini avea o ciudată înclinație pentru mesele vesele, la care zboară cu ușurință monedele de aur.

Și astfel cei doi au rămas acolo, apropiați și muți, cu buzele pe marginea paharelor de șampanie.

Cîteodată, singurătatea neașteptată devine o adevărată oboseală, o adevărată greutate. Bluette, ca să facă ceva, se privea cu atenție, să vadă cum îi vin brățările. Castillo, ca bun fumător, avea o grijă deosebită de ce-

nușa Coronei y Corona — Claro — într-adevăr o țigară excelentă.

Și totuși nu zicea nimic.

Bluette, divina Bluette, atît de spirituală, ca să fie la fel cu el, nu rostea nici un cuvînt.

Poate se temeau amîndoi să nu-și spună de la început vreo prostie.

Bluette îl privea cu de-amănuntul cum o femeie privește bărbatul pe care vrea să-l cunoască. Ceva nelămurit, inexplicabil, se mișca în jurul acelui chip, ca și cum ar fi fost aura vizibilă a spiritului lui, culoarea voinței lui ascunse.

— În sfîrșit, zise el. Știu că vă cheamă My-Blu.

— Într-adevăr mă numesc My-Blu... Da, domnule, mă numesc My-Blu. Mă cheamă și Bluette și Mimi Bluette, dacă ar fi să fiu pedantă. Da, domnule! Dar ceea ce e mai comic e că se scrie My-Blu și se pronunță My-Blou... Peste tot sînt oameni care nu știu gramatica.

— Foarte frumos, My-Blu...

— Credeți? Eu nu găsesc nimic extraordinar. Dar dumneavoastră cum vă numiți, dacă nu-s indiscretă?

— Mă întrebați de numele meu adevărat?

— Nu... deloc!

— Ei bine, mă numesc Hilaire Castillo.

— Hilaire? Hilaire?... E ceva de prisos în numele acesta de bătrîn călugăr! Mie, de pildă, mi-ar plăcea mult să-ți spun simplu, Laire.

— Accept.

— Mulțumesc. În cazul acesta toarnă-mi șampanie, domnule Laire!

— Iată, paharul dumitale întîi, al meu pe urmă, și beau în sănătatea dumitale My Blu! Căci ești de multă vreme singura femeie care-mi place...

Bluette privi în spuma paharului; ochii îi străluceau, puse gura pe pahar și rîzînd se dădu pe spate sprijinită de spetează scaunului, cuprinsă de o dulce ameteală.

— Dumneata îmi spui ceva care-mi face o extremă plăcere... Nu știu cine ești... dar în sfîrșit e foarte plăcut totuși !

Ce se petrecea în ea ? Nu știa, nu se gîndea, nu voia să se gîndească ; dar ceva se petrecea desigur, asemănător beției pe care ți-o dă muzica unui dans nou, în acele seri pline de nebunie, cînd fericirea închisă în suflet pare să aibă o savoare pe marginea clepsidrelor, un tril pe arcușurile viorilor...

Bluette, fiindcă nu se îndrăgostise niciodată, era frumoasă din toată făptura ei și putea să se îndrăgostească într-o singură seară.

Erau niște dorințe, nimic altceva, înaintea excitării pe care ți-o dă un pahar de șampanie ; poezia care e în viață, care e în dragoste ; muzica simțurilor în suflet, a sufletului în simțiri — nimic altceva.

Ea trecuse aproape ca o fecioară între plăcerea ei însăși și oboseala plăcerii altora ; el venea cine știe din care viață, singur, cu ochii încă tineri strălucind de un trecut aventuros.

O privise pentru întîia dată, într-o doară, de la masa lui printre palavrele lui Sanderini și jocul Florinei-Bey ; o privise în tăcere, cu ochii lui hotărîți, așa cum se privește trandafirul înroșit, plin de polen parfumat... Și deodată ei i se păru că un lung sărut de amant îi arsese goliciunea vie. Se ascunsese în tăcere, înapoia vălului genelor ei lungi, aproape pentru a închide în sine însăși, pentru a ascunde acea plăcere involuntară.

Simțise născînd în pudoarea ei, o irezistibilă dorință de a se lăsa dezbrăcată.

Pe marginea paharului, încercase să înăbușe ispitirea de a părea doar o femeie.

Și acum îi vorbea aiurită, aplecată puțin înspre el, stăpînită de vraja lui : îi vorbea fără să-i spună nimic și cuvintele ei erau ca niște gesturi de mîngîiere.

Tot așa bărbatul, mai tulburat sau poate mai irritat, vorbea cu ea nimicuri, doar pentru a învălui, pentru a ascunde, poate pentru a nimici tot ceea ce simțea.

— Da, te-am văzut prima oară la Teatrul Michel ; veneam de foarte departe în seara aceea... Era în mișcările dumitale ceva ce n-aș putea niciodată să uit ! Și-apoi, Bluette, în unele seri, frumusețea unei femei cuprinde întreaga ființă a unui om, ca un fum de opiu. În seara aceea, dansai dansuri molatice sau, cine știe ? poate erai doar lasciva... Viața mea e dintre acelea care n-admite frumusețea. Am trecut prin mii de furtuni și am văzut soarele apunînd peste toate oceanele pămîntului... inima mea e făcută pentru depărtări ca și prora unei mari corăbii... Dar tu aveai ceva atît de dulce pentru mine, erai așa de frumoasă, atît de nevinovat de frumoasă, atît de fragedă pentru ochii mei, că am simțit cum un fel de amețeală mă pătrunde, fulgerător, pînă în suflet... Nimic n-ar putea să-ți explice cît de absurdă era această tulburare în mine ! De cînd ai părăsit scena, sute, mii de cortine negre înăbușeau deodată bucuria din ființa mea... ți-ai schimbat în seara aceea cel puțin zece costume și fiecare din stofele tale îmi transmiteau fericirea unei mîngîieri, îmi inspira o voluptate deosebită... Oricît de dezamăgiți am fi, există întotdeauna o femeie care ne poate readuce, cu frumusețea ei, prima noastră tinerețe Tu ești această femeie pentru mine. Mi-ai plăcut atît, că n-am îndrăznit să caut a te cunoaște. Dar din seara acea ai devenit nebunia mea... da, acesta-i cuvîntul, Bluette... adevărata mea nebunie !...

Ea asculta fără să surîdă, puțin amorțită, ca și cum toate acestea i-ar fi făcut un rău profund. Asculta cu mîinile împreunate dinaintea gurii, fixîndu-l, fără să clipească din ochi. Îl asculta uimită și hotărîtă. Cu sufletul strîns tot, pe marginea acelei uimitoare fericiri.

Apoi lăsă să-i cadă mîinile și zise în șoaptă, cuprinsă de amețeală :

— E prima seară din viața mea, în care mă simt fericită că-s frumoasă.

Iar pe îmbrăcămintea închisă pe care o purta, mai albastre decît zorii lunii mai, parfumate de parfumul Coty, sclipeau presărate pînă aproape de umăr, sub gulerul

unei mari blăni de zibelină, acele flori ale soarelui cîmpiilor, acele flori pe care le purta întotdeauna, ca să semene cu culoarea ochilor ei, cu culoarea sufletului ei fraged... albăstrelele Bluettei.

Atunci, pe mîinile ei întinse deasupra feței de masă care strălucea, el puse ușor mîna lui și simți prin întreaga sa ființă strîngîndu-i-se întregul mănunchi de nervi cu o durere intensă, plină de bucurie, ca și cum ar fi simțit pentru prima oară născînd în el tulburarea amantului, ca și cum ar fi posedat prin mîngîierea aceea goliciunea albă a femeii.

Mîna Bluettei era simplă ca și sufletul ei, avea o nuanță aproape transparentă, purta în culoarea ei fără umbră, o nuanță albăstrie de virginitate. Acele unghii subțiri, prea lucioase, roșii, dădeau mîinii mici expresia unui păcat care ascundea nevinovăția, ca un fard pus în glumă pe obrazul unei copile. Acele mîini aveau în ele calda mîngîiere aurie a unei raze de soare.

Îl iubea. Era pentru prima dată că iubea. Printr-o minune parcă, devenise o îndrăgostită. Îi părea ceva cu totul firesc să fie alături de acel străin, să se lase mîngîiată astfel. Îl iubea pe neașteptate pentru plăcerea aspră ce-i venea de la el, pentru chipul lui calm și obosit, pentru glasul lui, deosebit de toate celelalte pe care le auzise...

Îi zisese cu patimă, așa cum nimeni nu-i zisese încă: „Din seara aceea Bluette, ești pentru mine o adevărată nebunie..." Și acest cuvînt, numai în căldura glasului lui părea că închide în el infinitul, îi transmitea un fel de teamă, venită din întîmplările care se întîlnesc în orașele nocturne, cine știe, poate din tragediile vieții sau poate de pe buzele care nu au pronunțat încă niciodată cuvinte de dragoste...

Tăcură.

Muzica viorilor acompania o cantonetă nerușinată a efebului Jean Kiki.

Americancele îngrozite își puneau imensele evantaie înaintea gurii. Colonelul nostru înțepa cu un ac lung semi-fecioarele de alături.

— Ei, ce zici, Bluette ?

— Da, Laire.

— Dacă am pleca de aici ?

— Unde ?

— Oriunde.

— Haidem !

Ea își retrase mîinile și chemă chelnerul :

— Adu-mi repede blana și fă-mi socoteala, Hector, — apoi adăugă : — Mi-ai servit astă-seară o mîncare foarte nepotrivită.

— Cum se poate, doamnă !...

Masa ei costa o nimica toată : o sută treizeci și doi de franci — „plus doi franci, — zise în șoaptă scrupulosul Hector — pe care domnul Sanderini mi-i datorează de patru săptămîni. M-a rugat să vă întreb dacă aceasta vă supără..."

— Nu, mi-e totuna... dar, totuși zi-i că preferam să-i dau eu însămi, fără să mă tapeze, — răspunse Bluette, — înfășurîndu-se în blana pe care i-o aduse micul turc Mohamet.

Ieșiră împreună printre saluturile zgomotoase ale acelei întregi societăți cinstite.

— Ei... murmură Mama Rouquine, — Bluette e gata să facă o prostie !

Limka, cehul din Batignolles, făcînd cu ochiul țiganilor lui în haine stacojii, cînta cu măiestrie, cu avînt, notele vrăjite ale vechiului My-Blu.

După vreo sută de metri Castillo lăsă fereastra ca să spună șoferului :

— Ia-o spre Bois de Bologne și mergi cît se poate de încet.

Acesta îl privi cum se privesc clienții execrabili, apoi își ridică gulerul paltonului și răspunse :

— Bine, domnule !

Zăpada cădea deasupra orașului, în linii lungi, verticale, care păreau că răspîndesc un tremur de electricitate albă ; se strîngea sub streașinele ferestrelor ca pentru a le închide ; construia lungi diguri de nestrăbătut pe

marginea trotuarelor. Automobilul mergea fără să se ciocnească prin dedalul cartierelor pustii, prin albele amfiteatre ale piețelor, înainte, ușor, aproape tăcut, deasupra acelui element fraged, peste care felinarele zvîrleau coloane lungi de lumină prin zonele întunecoase.

— Domnule Laire, parcă mi-e frig... această blană mă îngheață...

Atunci se strînse mai aproape de ea, umăr lîngă umăr, lipindu-și gura de respirația ei, ca și cum dorea s-o mirosă ca pe o floare.

În jurul luminilor de la Tuilleries, zăpada veselă cădea ca o funingine albă, asemeni unor fluturași nocturni în jurul unui foc de paie. Ciubucurile largi ale clădirilor răsfrîngeau albul zăpezii în noaptea de iarnă ; grele grămezi de negură pluteau pe Sena invizibilă ; de dincolo, de pe malul celălalt, lungi fîșii de lumini electrice străbăteau cu greu norul imens. Palatele înzăpezite, grădinile desfrunzite, vegheau mormîntul minunat al marelui Împărat. Arcul de Triumf făcea un hotar confuz în mijlocul Cîmpiilor Elysee.

— Cred că sîntem smintiți, domnule Laire ! La orele unsprezece seara, în luna Ianuarie să faci o plimbare la Bois de Boulogne... Ce idee, nu-i așa, domnule Laire ?

Căldura aerului interior făcea să se ivească pe geamuri un fel de văl subțire, numai flori de ghiață și întortochiate rîulețe de picături care se opreau solidificîndu-se.

— Locuiești la Paris, domnul Laire ?

— Aproape niciodată.

— Ești francez ?

— Mama mea era franțuzoaică, eu... eu, nu sînt nimic.

Aerul pe care-l respirau era plin de parfumul Bluettei.

— Care e hotelul dumitale, domnule Laire ?

— Am un mic apartament, aproape întotdeauna închis, gol, acolo, în cartierul Luxemburgului.

— O, ce nostim !

— Ce este nostim, My-Blu ?

— Ceea ce spui...

Afară, prin smalțul geamurilor, treceau arbori morți sub greutatea albă a mantalelor de zăpadă. Departe apărură barierele lui Bois de Boulogne.

— Nu mai spui nimic, domnule Laire ?

— Da, într-adevăr, nu-ți mai spun nimic... e plictisitor !...

— Sînt uimită că mă aflu aici... dar dumneata ?

— Nu sînt deloc uimit ; mă gîndesc că ar fi fost mai bine să nu fiu aici.

— Oh !... eu nu sînt de părerea dumitale, domnule Laire.

— Ce vrei, Bluette ? Fericirea e singurul lucru de care trebuie să te temi în viață. În ce privește nenorocirea, ce importă ?... asta se întîmplă în toate zilele... îți vine și nu te mai sinchisești ! Dar a iubi ceea ce-ți este drag, iată un lux pe care anumiți oameni n-ar trebui să și-l îngăduie.

— Adevărat ? Fără îndoială, asta e filosofie, căci nu înțeleg nimic. Poate îți închipui că sînt o femeie ușoară, dar...

— Oh, nu, Bluette ! Știu foarte bine că astă seară... ei da, că astă seară ești poate puțin mișcată...

— Ba sînt chiar foarte mult... mai mult ca niciodată... E prima dată, ți-o jur, că Mimi Bluette se plimbă noaptea cu un necunoscut.

El tăcu o clipă, apoi zise, schimbîndu-și glasul :

— Firește, știu foarte bine că ai un amant, Bluette.

— Un amant ?... da, am un amant, aceasta nu mai e un mister pentru nimeni.

— Și-l iubești ?

— Iată o întrebare de prisos !

— Îl iubești, Bluette ?

— Dar deloc, domnule Laire ! deloc !

El luă involuntar mîna ei și în tăcere, o strînse. Atunci ea adăugă cu un glas afabil :

— Cu toate că este un mare ministru, după cît se pare, eu pot să-ți spun, domnul Laire, că tot talentul lui, mă sicîie !

Se apropie mai mult de el cu o tulburată moleșeală și îi se păru necesar să afirme încă odată :

— Da, mă plictisește ! Sînt lucruri care nu se explică.

El rise cu o pornire aproape crudă de fericire. În penumbra interiorului, dinții lui albi scînteiară. O prinse, o cuprinse, o strînse în brațele lui vînjoase. Plecîndu-se în dreptul buzelor ei, cu beție o chemă : My Blu...

— Laire... domnule Laire...

— Mă simt beat.. o nebunie mă cuprinde... Din seara aceea, din seara aceea de ameteală, dansurile tale voluptoase au vrăjit întreaga mea ființă. Mi-am zis că nu trebuie să te iubesc, Bluette, și totuși te iubesc ! Ce nebunie ! Te doresc... în fiecare noapte te mîngîiam în visurile mele... ce nebunie ! Tu ești pentru mine o creatură a soarelui, și a muzicii... tu ești ultimul meu pahar de șampanie, ultimul meu buchet de trandafiri... ce nebunie !...

Ea își lăsă capul înapoi, amețită, ca în clipa în care fibrele trupului încearcă cea mai puternică voluptate ; și așa, răsturnată, cu fața în sus, cu gura ei roșie, umedă, căuta respirația lui caldă.

— Eu sînt dintre aceia pe care frumusețea nu-i neliniștește prea mult ; nimic în lume nu-mi părea că poate fi ceva serios, și chiar spiritul și talentul cîteodată mă descurajează și mă plictisesc... Totuși, cînd te-am văzut, Bluette, am simțit că tu ești frumusețea mea, ceea ce pentru mine se cheamă într-adevăr frumusețe. Am străbătut întreg pămîntul fără să găsesc o femeie care să fie pentru mine atît de frumoasă. Așa e, Bluette... cînd te privesc, tu-mi trimiți primăvara în suflet...

Bluette nu răspunse ; își ridică brațele, pierdută, îl cuprinse cu căldura trupului ei, și-l sărută.

În marea pădure albă, scheletele uriașe ale arborilor susțineau avalanșe de zăpadă ; curcubeul îndepărtat al felinarelor, aprindea stele albe pe turnurii fîntînilor.

Numai bătăile motorului întrerupeau amorțita tăcere a pădurii Boulogne ; treceau, ca decorurile unei fabule nordice, lacurile pline de ceață, hipodromurile pustii ca stepele, fermele închise, cascadele imobile, prefăcute în

gheață, și se părea că străbătînd o astfel de iarnă, n-are să se mai nască niciodată primăvara. Primăvara neuitată din Bois de Boulogne, mirositoare de viorele, de răşină şi de salcîm, unde fiecare fir de iarbă e aproape o flcare, cînd în serile de Mai, în largi colțuri de seninătate, cerul coboară ca să se parfumeze, iar pădurea copleşită se umflă de voluptate primăvăratecă, covîrşind Parisul aurit, peste care zvîrle în fîntîni de muzică, fluviul respirației ei largi...

*

Și aceasta era poezie.

Poezie adevărată, născînd din visul nocturn al unei mari Metropole, poezie liberă de toate perfidiile, goală ca şi dragostea, absurdă şi simplă ca şi dragostea.

Un bărbat şi o femeie : două suflete adevărate, două desfrînări adevărate care alergau în căutarea unui pat în Parisul alb, adormit.

Nu aveau altă poveste pentru începutul lor, decît un suris ascuns pe marginea paharului de şampanie.

Aceasta era poezie.

Fiindcă printre miile de făpturi, care ne trec pe dinaintea ochilor, în întîmplările vieții, e întotdeauna una singură, şi întotdeauna numai aceea care împlineşte desăvîrşit dorința noastră.

Cînd trecem pe stradă, cînd ochii noştri neatenți rătăcesc prin mulțime, simțurile încordate ca o strajă, caută femeia pe care dragostea noastră o doreşte. Cînd soseşti într-un oraş străin, cînd intri într-o casă necunoscută, cînd treci de-a lungul zidurilor unei mînăstiri, cînd te afunzi într-un cartier de prostituate, simțurile încordate ca o strajă caută femeia pe care dragostea noastră o iubeşte.

Tot astfel în cimitire şi în teatre, pe prorele vaselor care pleacă şi înapoia ferestrelor închise.

Dar să nu credeți în dragostea logică, în dragostea lipsită de nebunie, nici în aceea care observă cum naşte propriile-i înmuguriri, ca firele de iarbă îragedă ale pajiştilor.

Aceasta e o floare de seră caldă, desăvîrșită, dar fără parfum.

Nu credeți în dragostea înceată, în dragostea castă, în dragostea care se deapănă ca un ghem, care se destramă ca o mătase, care se învîrtește în jurul ei însăși ca un șoricel în jurul cozii.

Aceasta e ceea ce literații se încăpățînează să numească pshologie.

Nu credeți în romanele de dragoste, care întrebuințează trei sute de pagini pentru a conduce în pat pe eroii lor, și nici în scriitorii bisericoși, care au bunul obicei de a nu-i conduce niciodată.

Nu credeți în femeile extraordinare, care se distrează în a părea complicate ca și teorema lui Pitagora.

Nici în acele grozav de plicticoase, care pentru a vă povesti viața lor, vă fac să consumați, plimbîndu-vă cu ele, trei perechi de ghete. Acestea, desigur, sînt femei care plac celor ce au vreme de pierdut.

Să nu credeți amanții care au teorii asupra dragostei, nici pe cei care, în jurnalele de gelozie înregistrează intemperiile spiritului lor propriu, ca oscilațiuni barometrice ; să nu credeți în dragostea răbdătoare, în dragostea care rezistă, în dragostea care nu se poate îndrăgosti într-o seară ; să nu credeți, vă rog, în analizele chimice tle sentimentului, nici în recile ipocrizii ale amanților care întrebuințează idealul ca o centură de castitate, căci toate acestea poate au o muzică, dar nu sînt adevărata poezie.

Numai ceea ce viața face să se nască în voi, ca un trandafir de primăvară și întreaga ființă vi-o preface firesc în parfum, cînd pentru voi și cu voi infinitul e tulburat de voluptate, aceasta, în dragostea oamenilor, e adevărata poezie.

*

Două zile și nopți cei de-acasă n-au văzut-o întorcîndu-se. Telefonase numai Linettei :

— Dacă întreabă cineva de mine, Linette, să spui că lipsesc.

— Oh, dumneavoastră sînteți, doamnă ? !... Allo ! Allo ! Ascultați doamnă...

— Zît !

Și biata Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase, începu să plîngă în fața aparatului rău educat, care pe neașteptate tăcuse.

Două zile și două nopți Bluette fusese, zăpăcită lîngă el, ascunsă în casa lui, sărutîndu-l de moarte, așa cum se sărută cînd dragostea devine o nebunie.

Deasupra zăpezii de iarnă se ridicase în acele două după-amiezi un soare palid.

Casa era ascunsă într-o străduță calmă, veche, din acelea pe care edilii inteligenți o șterg puțin cîte puțin.

Se vedea de departe coloana cea mare răsărind în piața Bastiliei.

Mergeau pe jos, în întuneric, seara, vorbindu-și în șoaptă. Bluette vedea la cinematografe, strălucind cu litere de flacără afișul luminos al numelui ei — Mimi Bluette — sau apărînd pe ziduri printre mulțimea de afișe teatrale, chipul ei surizător între buchetele de albăstrele — Mimi Bluette.

Dar îl iubea ! Era cu el micuță, modestă, umilă, ca o fată de mahala.

Le privea cîteodată cu simpatie, pe aceste frumoase fete de mahala, cînd treceau la braț cu îndrăgostiții lor, și îi părea că înțelege poezia unei iubiri de adevărată pasiune, cu care erau iubite aceste vioaie fete, modeste și frumos pieptănate, care își iuteau sub fluturarea șorțurilor scurte, piciorul lor ușor.

Mimi Bluette, trandafirul trandafirilor, floarea florilor !...

Întregul oraș, imens, acel oraș delirant al minunilor, rostise numele ei !... Acum, mergînd la brațul iubitului ei, zgomotul imens al Parisului îi părea o muzică îndepărtată, și o spaimă îi strîngea inima, o umilă dorință de a nu fi recunoscută.

Mimi Bluette, dansatoarea, care avea cel mai frumos păr și piciorul cel mai nobil din Franța, Mimi Bluette, balerina care avea sufletul și ochii albaștri ca și albăstrelele ei, — Mimi, făptura care părea născută într-un tempo de muzică, străina venită de dincolo de Alpi, cu sufletul ei limpede de transalpină, simțea deodată bucuria de a nu mai fi nimic, de a nu mai privi în față pe nimeni, de a nu-l iubi decît pe *el*.

Două zile și două nopți îi dădu trupul ei nesecat, îl învălui cu părul ei despletit, îl strînse cu brațele ei puternice, se zbătu lîngă el în delir, cu o disperată fericire, și îi părea că orice strigăt de bucurie trebuia să lase în el o urmă de neîntreruptă plăcere.

Îi dădu parfumul ei violent, îl impregnă de ea însăși așa cum o floare presară cu polenul ei potirele pe care le fecundează.

Îl făcu să simtă cu buzele, cu sînii, și cu întreaga ei frumusețe, că o femeie într-adevăr îndrăgostită este cea mai îmbătătoare putere a infinitului.

Îl ameți ca o otravă suavă care aprinde în ochi colțuri de paradis.

Apoi se întoarse acasă într-o dimineață, cînd străzile vibrau înaintea ochilor ei tulburi.

Era o dimineață rece, limpede, transparentă. Orașul avea o culoare de ghiață ; formele lucrurilor, oamenilor, aveau parcă un contur de ger.

Cînd oglinzile o priviră în față ea se găsi schimbată. Biata Bluette, ce somn îi era în dimineața aceea ! Cît era de obosită și fericită, micuța Bluette ! Ar fi dormit pînă seara în patul ei mare, apoi s-ar fi reîntors la el, din nou la el, nebună, acolo, în strada depărtată. Doar un singur gînd o irita, acela de-a trebui să răspundă celor care ar fi întrebat-o : — Unde ai fost ?

Fusese fericită, nimic altceva. Și aceasta era ceva ce nu se poate spune în cuvinte.

Dar Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase, nu prea severă, tînără și ea, fusese singura care prin instinct înțelesese.

Văzu ochii ei tulburați, și nu zise nimic.

Văzu rochiile ei terfelite, și nu zise nimic.

Văzu că trupul ei obosit era plin de o fericire neobișnuită și în ascuns îi surîse, căci ea însăși, cu sufletul ei de douăzeci de ani, știa să înțeleagă poezia întoarcerii de dimineață, terfelită și frumoasă după două zile de dragoste.

Cînd fură amîndouă în buduoar, Bluette, îi puse o mînă pe umăr, apoi o privi în ochi și zise :

— O, micuța mea Linette, dacă ai ști tu cît de fericită am fost !...

Atunci două lacrimi mari căzură din ochii Linettei.

— Ce, tu plîngi ?

— Da, doamnă, plîng... eram neliniștită din pricina dumneavoastră ! Nu mai știam ce să fac. Mi-ați răspuns : „zît !".

— E adevărat, fiindcă n-aveam vreme să-ți dau explicații. Șterge-ți ochii, Linette, și dezbracă-mă.

Tocmai începuse să-și mărturisească taina, în timp ce Linette îi scotea pantofii, cînd blonda Caterina intră, în capot, nepieptănată și iritată, ca femeile bătrîne înainte de a lua masa de dimineață.

— Ah, doamnă, iată-te iar !

Bluette săvîrși un lung, complicat și voluptuos căscat, la sfîrșitul căruia zise cu naturalețe :

— Bună ziua, mămică, prepară-mi, te rog, o cafea cu gogoși calde, căci mi-e tare foame.

— Am să-ți dau eu gogoși ! Se poate ști unde ai fost zilele astea ?

— Am fost departe, mamă, departe... departe...

— Adevărat ? Și acum, scumpo, ai să stai pe drum !

— Eu pe drum, de ce ?

— Te anunț că Excelența Sa s-a întors ieri, ba încă ieri de dimineață. A fost aici de cinci sau șase ori cel puțin. Și întreab-o pe Linette ce mînios a fost în fața telefonului ! Pînă la două noaptea, mă-nțelegi ? El, atît de liniștit, își pierduse capul și aproape mă brusca.

„Bluette ?... Bluette...". Ce știm noi de Bluette ! Era să-l cheme și pe Prefectul Poliției.

Bluette începu să rîdă mai tare, în timp ce camerista o dezbrăcase pînă la cămașe.

— Și mai rîzi ? Frumoasă obrăznicie ! Povestea asta se va termina rău.

— Ascultă, mamă, spune să mi se aducă gogoșile sau du-te tu, Linette, și adă-mi-le. Am o foame de lup.

— Ei, firește !... Cînd se fac destrăbălări ca acestea pe care le faci tu !...

— Ai înebunit, scumpă mamă...

— Da ? Așa crezi ?... Cînd va veni Excelența Sa, ai să vezi și tu.

— Cînd va veni Excelența Sa, să-i spui că dorm și că doresc să nu fiu deșteptată.

— Da... nimica toată ! Să-i spun că dormi și că vrei...

— Da, să nu fiu sculată cel puțin pînă la ora cinci, căci sînt foarte, foarte obosită și nu-mi pasă de întreg Ministerul !

— Da, dar dacă nu te sinchisești tu, mă sinchisesc eu ! Mie nu-mi convine deloc ca pentru obiceiurile tale urîte să se strice renumele casei !

— Înțeleg, deloc !

— Da, întocmai : renumele, situația oficială pe care o ocupăm și renta lunară pe care ți-o dă. Eu nu vreau să pierd din pricina murdăriilor tale, ai înțeles ? Și cînd va veni Excelența Sa, îmi vei face plăcerea să te scoli numai-decît, sau mai curînd să-l primești în pat, explicîndu-i sub un motiv plauzibil această frumoasă idee de a te fi ascuns două zile fără să spui nimănui nimic !

Mimi, pieptănîndu-și cu un pieptene rar părul ciufulit, începu să cînte încetișor :

«Mîinile femeilor,
O mărturisesc,
Sînt comori,
Care mă-nnebunesc !»

— Ai înțeles, Mimi ? — urmă mama. — Nu mă face să mă enervez !

— „...*o mărturisesc*...“

— Cîntă, cîntă ! Pot să-ți spun că o descreierată ca tine nu va reuși niciodată să-și facă o carieră !

Bluette lăsă să-i cadă pe spate grămada de păr, care cobora pînă la încheietura genunchilor, și desprinse de pe pieptene firele de păr ce se prinseseră.

Atunci intră Linette cu ceașca de cafea cu lapte, aducînd totodată și caldele gogoși. Bluette luă una, mai înainte ca Linette să le așeze pe masă, și cu gura plină rîse, privind la mama ei.

— Uite, ce frumoasă specie ! — zise blonda Caterina. — Cearcănele ochilor îți ajung la gură și parcă te-ai întors din pușcărie ! Am să te văd la vîrsta mea, copilă, dacă ai să mergi tot așa !

— Mă găsești urîtă, mămico ? Știi ce-am făcut ? Știi ce-am făcut ? Nimic... Am fost cuminte, cumintică, într-o stradă pe care tu n-o cunoști, într-o casă pe care n-o cunoști, cu un bărbat pe care nu-l cunoști. Dar ce gustoase gogoși ! Gustă-le și tu, mămico.

Bătrîna ascultă. Se așeză supusă înaintea fiicei sale frumoase, care înghițea gogoșile calde, unse cu unt. Între timp, Linette, cu mîinile ei iuți, îi strîngea, de după spatele fotoliului, părul blond în dezordine, și-l pieptăna ușor.

— Ascultă mamă ! — îi dădu o jumătate de gogoașă strălucitoare, bine pregătită. — Nu-i așa că sînt bune ?

— Ce noutate ! Gogoșile sînt gogoși, untul e unt și tu ești o stupidă ! Ce este extraordinar în ce mîncăm în fiecare dimineață !

— Ei, Linette, mai încet ! Pentru că am atîta păr nu e un motiv să mi-l smulgi.

— E foarte încurcat, doamnă !

— Ți-am zis-o de atîtea ori, Bluette, fii mai puțin cochetă și fă-ți cozile chiar dacă nu te duci în pat singură, căci sînt oameni care nu pot să se miște fără să nu ne smulgă părul din cap.

— Totuși, tu ți l-ai păstrat, mamă.

— Eu n-am făcut niciodată prostiile pe care le faci tu. Să pierd... un ministru ca să stau o oră mai mult cu un amant... e ridicol !

— Ascultă mămico... fă-mi o mărturisire, dar o mărturisire sinceră... Care e bărbatul de care te-ai îndrăgostit într-adevăr ? cel care te-a răpit cu trup și suflet de cum l-ai văzut ?

— Eu ? Am avut mulți.

— Nu, nu ; unul, cel mai tare... acela la care, dacă te gîndești, mai tremuri încă.

Blonda Caterina suspină, închise ochii, ca să-și amintească, apoi deveni serioasă.

— Dacă vrei să-ți spun, acela a fost porcul căruia i-am îngăduit să devină tatăl tău. Îl iubeam atît de mult, că atunci cînd am rămas însărcinată cu tine, n-am avut nici măcar curajul să i-o spun, ca să nu-l supăr, și nici pe acela de a mă duce la sora mea, care e după cum știi, moașă.

— A, da !... — făcu Bluette, privind-o cu ochii mari.

— Da, întocmai. Dar ce te interesează acum să știi ?

— Nimic, mamă, era o simplă curiozitate.

În clipa aceea se auzi sunetul lung și imperios prin care portarul obișnuia să anunțe vizitele Excelenței Sale.

Blonda Caterina, împietrită, se retrase în camera ei, Linette de teamă, rămase cu pieptenul înfundat în părul stăpînei sale.

— Ei, Linette, ce, ți-ai pierdut capul ? Dă-mi capotul și pleacă !

Deodată, el intră. Avea o înfățișare de dictator mîniat.

— Bună ziua, „Excelență !“ Te-am crezut la Ministeri... dar iată-te ! Ce noroc !

— Ei, lasă gingășiile, Bluette ! Vreau să știu unde ai fost aceste două zile și cine era persoana cu care ai părăsit Duminică seara la unsprezece, barul Mamei Rouquine.

— I-auzi ! Te-au și informat ? Foarte bine !

— Aștept un răspuns, Bluette.

— Da ? Dar am fost cu această „persoană“, evident !

— Blestemat-o ! — exclamă Ministrul, apropiindu-se de ea cu un aer amenințător.

— Ce vrei ?

— Ai aerul că-ți bați joc de mine, dacă nu mă înșel !

— Deloc... am aerul că-ți spun adevărul, fiindcă mă-ntrebi. Ai dori mai curînd să te mint ?

— Vreau să știu cine este acest om. De rest... nu-mi pasă !

— Asta nu te interesează, domnule Ministru. E cineva, fără îndoială, care nu-i atît de grosolan ca dumneata.

— Cum ? Îndrăznești ?

— Te rog, „Excelență", dă-mi pace.

— Cred că glumești !

— Nu, nu glumesc deloc. Începînd de azi, eu îmi dau demisia din Minister și intru în viața particulară.

— Vorbești serios ?

— Firește, pentru că te-am înșelat. Ceea ce ar fi încă de iertat dacă n-aș avea intenția să te înșel și de acum înainte, în toate zilele și chiar de două ori pe zi.

— Asta-i tot ce-mi spui ca să te dezvinovățești ?

— Tot...

— Pe legea mea, nu am crezut astfel !

— Cu atît mai rău pentru dumneata, „Excelență !" Dar mi-e somn, așa de tare că-mi vine să cad, și ți-aș fi foarte recunoscătoare dacă îmi vei îngădui să mă culc.

— Vom mai vorbi despre aceasta, Bluette.

— Cînd vei dori, „Excelență !"

Era doar bărbat de stat, astfel că nu mai insistă și plecă.

*

Zile de dragoste.

Singurătate amețitoare și uimitoare în mijlocul orașului plin de zgomot, sub puterea bărbatului pe care nu-l cunoștea ; cu buchetul ei de albăstrele în păr, ea nu mai era Bluette.

Era o lumină credincioasă în drumul lui.

Zăpada s-a dus ; veniră deasupra cerului străveziu norii limpezi ai lunilor de primăvară.

Copacii grădinilor căpătau o margine transparentă de aur în vremea crepusculului ; lumea săracă punea cîte o floare în pervazul ferestrelor.

Deasupra fluviului care străbate metropola se zărea, din cînd în cînd, o umbră albăstrie ; zgomotoasele bărci cu motor mergeau pe sub poduri. Cele mai frumoase fete din oraș mergeau pe stradă cu gîtul gol.

Aceasta era primăvara.

Deasupra marelui oraș zgomotos care-i dăruise gloria, numele ei de curtezană tînără apusese.

Nu o mai văzură teatrele strălucind la rampă, înconjurată de covoarele pline de albăstrele pe care dansa balerina inimitabilă.

Nu o mai văzură străzile obișnuite, hipodromurile înflorite în zilele de primăvară, străduțele matinale din Bois de Boulogne, întîlnirile de după amiază ce se dădeau la ora ceaiului.

Dispăru din casele de modă, unde cele mai rare comori ale născocirii parisiene erau păstrate tainic pentru ea, de maeștrii eleganței ; dispăru din sălile spectacolelor nocturne, unde înfățișarea ei obișnuia să aducă bucurie, buchete de flori, și, pe tremurătoarele viori, cadențele vechiului My Blu.

Nimic n-a putut să învingă dorința ei de-a se izola ; dispăru așa cum venise, asemeni unei raze de soare. Dispăru cum cad florile de pe copacul matur, într-o singură noapte, lăsînd încă în atmosferă parfumul lor amețitor.

Această făptură care fusese atît de frumoasă să se îndrăgostească de ea un oraș întreg, a putut să devină frumoasă pentru un singur amant. Pentru acesta simțea că orice femeie cînd se îndrăgostește despecetluiește și-și pierde într-adevăr cel mai ascuns colț al virginității sale.

Fusese femeia plăcerilor, strălucitoare și liberă, care se dădea cu pasiunea rece, cu mimica rece a dansurilor ei ; cîteodată se dădea cu un fel de iluzie lucidă, ascultînd

doar de puterea tinereții ei. Dar acum, pe neașteptate, după atîția ani de vicii, cunoștea pudoarea.

Da, cunoștea pudoarea. Voia să pună un văl deasupra trupului ei divin, pe care baldachinele și teatrele îl posedaseră.

Și era cuprinsă de melancolie cînd el îi spunea vreun cuvînt care i-ar fi amintit de trecutul ei.

E greu să se înțeleagă această reînfeciorire a sufletului, care înfățișează poate cea mai adevărată și poate singura puritate.

Era iritată cînd, în vreun chip oarecare, în convorbirile lor refăceau istoria lui Mimi Bluette.

Nu fusese niciodată copilă ; acum era, acum înțelegea perfect vălul alb al logodnicelor care îngenunchiau înaintea altarului. Deasupra strălucirii părului ei blond n-ar fi dorit să poarte greutatea acelei transparențe albe ; ci o înțelegea ca o poezie, ca o nevinovăție a acelui sentiment care începea să se nască și în sufletul ei.

După ce avusese la picioarele ei orașul cel mai puternic, îi plăcea acum să se ascundă, să fugă de ochii lumii, pentru a-și tăinui fericirea ; îi plăcea să se piardă în mulțimea necunoscută, unde nu se auzea nici măcar o șoaptă înapoia dîrei de parfum pe care o lăsa Mimi Bluette.

Trupul ei, — dansînd, mișcîndu-se, — înfățișase plăcerea, comunicase voluptatea, — prin ochi, — iubirilor nenumărate care o urmăreau ; fusese frumusețea păgînă, vinovată de sfîntă goliciune, care-și poate satisface orice dorință ; trupul ei fusese aproape o capodoperă vie, o glorie trecătoare a orașului voluptos ; — și iată, acum ar fi dorit să nu fi dansat niciodată, să nu auzit vreodată, din stalurile zgomotoase, aplauzele nerușinate ale mulțimii, care îmbată și amețește, să nu fi încercat sărutul tentacular al mulțimii care te încolăcește și secătuiește...

Albăstrelele lui Mimi Bluette redeveneau ceea ce sînt : florile simple răspîndite pe cîmp.

Iar ea nu știa măcar cine era acest bărbat. I-l dăruise puternicul oraș strălucitor, într-o seară de beție și muzică. Brațele ei îl strînseseră cu avînt fără să-l întrebe : cine ești ?".

Cine era ? nimic, sau aproape nimic ; ceva nelămurit și simplu : dragostea.

Parisul îi dăduse adevărata frumusețe, Parisul o învățase să danseze, el îi dăruise bogății, o cufundase ca un pahar limpede în marea lui fîntînă de plăceri ; Parisul îi dăruise, firesc, apoteoza, și acum, firesc, îi insinua dragostea.

Orașele uimitoare nu dăruiesc nimic pentru nimic ; nici măcar împăraților.

Acest bărbat străbătuse lumea, purta în inima lui de rătăcitor praful tuturor străzilor. Pe pămîntul plin de miracole, își tîrîse la întîmplare sufletul greu și nomad.

Cine era acest om în realitate, nu știa nimeni. El însuși poate, nu-și mai amintea ; își pierduse patria și acele indefinibile aparențe care-i fac pe oameni asemănători pămîntului unde s-au născut. Fluxul tuturor mărilor îi pietrificase o undă în suflet, soarele strălucise în ochii lui hotărîți, cu scînteierea tuturor curcubeelor.

Era obosit, avea conștiința obscură de a fi ajuns la sfîrșitul drumului. În el se vedea apusul sufletului, cum în adîncimea unei fîntîni se vede izvorînd întunericul.

Venise la ea printr-o viață poate tragică, poate dubioasă, poate iritată ; acest om ducea cu sine vreo taină pe care nici dragostea n-ar fi putut s-o dezvăluie.

Despre el se zvoneau multe lucruri ; pentru că, pe ori unde trece omul, nu poate să se dea în lături de la datoria de-a îndura o definire ; chiar în cazul unui străin există întotdeauna cineva care vrea neapărat să-i cunoască viața. Dacă străinul n-are istorie sau nu vrea s-o spună, acest semen o inventează. Se povestea despre el că era un aventurier și un exilat ; că o femeie fatală îl tîrîse, cu mulți ani înainte, într-un proces scandalos. Marea mulțime parisiană, care, desigur nu uită pe nimeni, își amin-

tea că l-ar fi văzut altădată apărînd și dispărînd prin cețoasele labirinte ale vieții sale.

Dar el era dintre acei oameni care fac în jurul lor o umbră mare.

Trecuse pe aici, prin aceste străzi, cu o femeie extraordinar de frumoasă, mai necunoscută și mai misterioasă decît el ; poate o soră sau o complice, poate o victimă, o soție sau o amantă. Se spunea chiar că ar fi fost un spion politic, un agent secret al comitetelor revoluționare ; se mai spunea că fusese ofițer al palatului, persecutat de invidii imperiale. Din gură în gură, lumea îl făcuse să exercite toate acele profesiuni pe care nu e îngăduit să le scrii pe propriile cărți de vizită.

Poate că el nu era nimic din toate acestea. Numai atît, că venea de departe. Această depărtare era în el, cuprinsă în mișcările lui, exprimată în culoarea ochilor lui, pecetluită de rezonanța glasului lui.

Venea din locuri pe care lumea le numește : „de departe".

Era un izolat al marilor mulțimi care se îngrămădesc în jurul societăților constituite, un exilat de sentimentele comune tuturor, un obosit și tăcut aventurier, care purta cu sine, ca singură amintire, praful largilor căi bătute.

Poate avea vreo casă sau vreun loc depărtat, și vreo femeie răbdătoare, care în fiecare seară îl aștepta în vreun oraș necunoscut.

Poate el însuși, în serile profunde, plîngea de remușcare și melancolie, gîndindu-se la depărtarea de nestrăbătut care-l despărțea de viața ei.

Era bărbat frumos, aspru, iute și puternic. Pe chipul lui viril se vedea că altădată sălășluise seninătatea. Acum, surîsul nu-și mai găsea liniile printre trăsăturile aspre și, atunci cînd totuși se năștea, părea că le silește la o muncă neobișnuită. Viața lui era modestă, aproape săracă, cu neașteptate și mici îngăduințe. Nu-și bătea capul cu nimic, nu zicea niciodată : „asta e bine, asta e rău" ; — ci vorbea de orice ca un spectator rece și obosit. Se vedea că în el era un fel de mînie reținută, un

fel de durere, de revoltă continuă, care nici nu-l frămînta măcar.

Singurul lucru care părea că-i redă sufletul, era într-adevăr Bluette ; poate îi împărtășise adevărul în seara cea dintîi, cînd îi spuse „...tu ești ultimul meu pahar de șampanie, ultimul meu buchet de trandafiri... ce nebunie !..."

Ce nebunie, într-adevăr, această făptură tînără, parfumată, amețitoare, cu sufletu-i trist care-și pierduse drumul... Ce nebunie într-adevăr, pentru el și pentru ea, această dragoste care îi împreuna într-un fel de bucurie funestă, de caldă și îndoielnică fericire, ca și cum ar merge împreună spre un vîrtej sau o prăpastie îndepărtată...

Cîteodată, auzindu-l vorbind, cu glasul lui sonor și profund, îți dădea aproape impresia unui om care-și legase într-un sac propriul suflet și care se ducea să-l ofere pentru doi gologani primului negustor din piață. Era poate unul dintre aceia care prețuiesc bine înțelesul cuvîntului : — a trăi.

De aceea era un om pierdut.

Cînd pentru alții, din orice groapă și din orice gunoi, se năștea aurore, pentru el, pe pămîntul nemărginit, deasupra iluziilor infinite ale oamenilor, apusese pentru totdeauna poezia.

Vorbea de obicei cu o liniștită și rece veselie ; privea oamenii fără să-i iubească, fără să-i urască ; asculta cu indulgență enormele lor tragedii trecătoare, ierta fără bunătate păcatele lor mizerabile. Poate nu mai avea dorința nici măcar de a pricepe și considera ca un păgubitor joc al răbdării oboseala enormă a minții, pe care oamenii o risipesc, ca să dea un înțeles deosebit acestei vieți care n-are nici unul.

Cine știe unde, cine știe cînd primise în mijlocul inimii, din partea oamenilor, sau din partea întîmplărilor o lovitură brutală ca a unui stilet ; și apoi pornise în lume, pe pămîntul larg, ascuns într-o umbră echivocă, într-un mister nesigur, care îi făcea pe oameni curioși să-i afle viața.

Văzu prin aerul dens al amurgurilor, cînd orașele măreţe se înalţă ca insule din infinit, locomotivele învăluite de fum, pufăind sub acoperișurile pline de funingine ale gărilor ; văzu, în dimineţile limpezi, — cînd pămîntul care se apropie de navigator nu e decît o fîșie de fum în tremurarea soarelui, — portul strălucind deodată de după muntele transparent, pămîntul venind în faţa provei ca o apoteoză a infinitului.

Văzu cum se nasc fluviile tumultuoase și barbare, țișnind din granitul inaccesibil, umflate de estuarul îndepărtat ; văzu Alpii giganţi înălţîndu-se deasupra continentelor, ca niște valuri de pămînt ; apoi încet, puţin cîte puţin, irosindu-și puterea lor ciclopică, coborau în vaste zone muntoase, pline de arbori, locuite de oameni, și leneșe, aproape dormind, aceste valuri se prefăceau în cîmpii imense unde cresc holde de aur și unde se înșiră, una după alta, la poalele munţilor depărtaţi, orașele victorioase...

Venea din locuri pe care lumea le numește : „de departe".

Ca și navigatorii oceanelor, purta, în sufletul plin de spaţiu, dragostea stelei celei mai îndepărtate.

Era omul pretutindeni în exil, un nomad care nu-și mai găsea locul.

*

Excelenţa Sa intră în cabinetul său cu un pas de Prim Consul victorios și de trei sau patru ori în șir apăsă cu degetul butonul soneriei de pe birou. Furia sunetului micului clopoţel nu se răspîndise încă bine în odaie, că imediat bărboasa și burtoasa constituţie a unui secretar decorat, se ivi cu mare greutate în pragul ușii.

— Ascultă, domnule Pétimel !... Ai putea să fii aici cînd vin eu !

— Sunetul soneriei aleargă întotdeauna mai iute decît picioarele oamenilor, domnule Ministru !

— Şi dumneata ai rămas pentru totdeauna un implacabil sofist, domnule Pétimel ! Fă-mi plăcerea, cu darul dumitale de a vorbi, şi dă un telefon acestui idiot de Prefect al Poliţiei, pentru a-l ruga, dacă vrea să binevoiască, să vină pînă la mine i-me-di-at ! M-ai înţeles, domnule Pétimel ?

— Prefectul Poliţiei Parisiene aşteaptă pe sală de aproape o jumătate de ceas. Era cît pe ce să plece, cînd am auzit de la fereastră claxonul ministerial al automobilului dumneavoastră...

— Vezi că... domnule Pétimel, am venit pe jos ! Deci încetează a-mi mai străpunge urechile cu glasul dumitale oribil, şi trimite-l te rog, pe prea amabilul domn Ardouin.

— În cazul acesta sînt silit să cred că sînt claxoane de automobil care seamănă între ele ca două picături de apă... iar în ceea ce-l priveşte pe domnul Ardouin, am făcut foarte bine că l-am reţinut.

— Ai făcut foarte bine, domnule Pétimel... şi mai du-te la dracu !

În acest chip era primit de cele mai multe ori, metaforicul secretar Pétimel, decorat cu Legiunea de Onoare.

Puţin după aceea intră Prefectul Poliţiei, un om cu înfăţişare uscătivă şi neurastenică, care-şi plimba mereu între buze un rest de scobitoare şi îşi zbîrcea încreţiturile feţei într-o strîmbătură deosebită, ca şi cum ar fi suferit de vreun abces la dinţi.

— Bonjur, domnule Ardouin. Foarte încîntat că aţi venit, — zise ministrul pe un ton afabil. — Luaţi loc, vă rog.

— Din nefericire, domnule Ministru, n-am nimic important să vă comunic.

— Cum, nimic încă ?

— Nu, nimic.

Firește, ca Prefect al Poliţiei, nervosul domn Ardouin nu se putea ocupa, nici măcar în vis, de ordinea, de bunele moravuri şi nici de siguranţa publică parisiană. Pungaşii, răufăcătorii, satirii, jucătorii de cărţi, proxeneţii erau tocmai acei care prilejuiau existenţa şefului poliţiei,

deci el se păzea bine de a mișca vreun deget, ca să nu împiedice aceste minunate ființe de a se deda în toată liniștea nevinovatelor și diferitelor lor treburi.

Pentru Prefect — ca și în genere, pentru orice alt funcționar al statului — cetățeanul care are cea mai mică importanță, acela care nu servește la nimic, și de care nici nu se vorbește măcar, e tocmai omul cinstit. Pare aproape o nedreptate ; dar cînd te gîndești că oameni cinstiți sînt, mai mult sau mai puțin, în proporție de unu la o mie, se înțelege de ce nu este posibil să se sacrifice comunitatea în profitul unei minorități.

Ori, Prefectul are altceva de făcut decît să se pună pe urmele răufăcătorilor, ori să depene cu prea mare iuțeală enigmele romanțioase ale delictelor pasionale care servesc de minune să umple coloanele ziarelor cotidiene. De aceste fleacuri se ocupă numai atunci cînd n-are ce face.

Dar ceea ce trebuie să facă mai înainte de toate un bun prefect, este să asculte orbește de ordinele politice pe care le primește de la ministrul lui ; apoi să strîngă informații secrete pe seama marilor instituții bancare, să fie în cele mai bune raporturi cu șefii asociațiilor proletare, să urmeze justiția în felul și măsura pe care le cere, să împiedice sau să provoace un anumit scandal, o anumită manifestare a voinței populare, să facă să coincidă rezultatele unei anchete cu presupunerile dinainte stabilite, să facă astfel ca legea să fie respectată, de cine trebuie s-o respecte, sau să fie luată peste picior de cine are libertatea s-o ia, și în sfîrșit să supravegheze ca pungașii, asasinii și atentatorii la morala publică să nu întreacă numărul mediu, pe care tabelele statistice îl acordă acestora într-un mare oraș.

Căci e cunoscut tuturor că întrebuințarea calculului statistic a devenit astăzi piatra filozofală a științei moderne.

Nu e deci o meserie ușoară aceea a Prefectului. Să se noteze pe deasupra, că și dragostea Miniștrilor, Marilor Duci, Principilor de sînge, Oaspeților însemnați, e de cele mai multe ori încredințată supravegherii amănunțite a

prefectului. Nu va fi deci de mirare pentru nimeni, dacă printre atîtea bătăi de cap nu-i mai rămîne timp să se ocupe și de meseria lui.

Acesta era tocmai cazul nervosului domn Ardouin, pe care Excelența Sa îl chemase fulgerător în cabinetul său, în faimoasa dimineață în care Bluette îi prezentase demisia din Minister.

— Vrei să-mi faci un serviciu, domnule Ardouin ?... îi spuse Ministrul cu o neobișnuită amabilitate.

— La ordinul dumneavoastră, domnule Ministru !

— E vorba de o afacere particulară, dar care poate indirect să aibă legături cu interesele Republicii.

Cînd un Ministru îi vorbea de „Republică", domnul Ardouin știa la ce trebuie să se gîndească. Răspunse cu glasul său plin de respect prefăcut :

— Voi face tot ceea ce vă poate face plăcere, domnule Ministru.

— Ei bine, prietene, e foarte simplu. Un oarecare domn cu o înfățișare foarte suspectă, respiră în clipa aceasta aerul Parisului. Dumneata vei găsi un mijloc prin care să-l faci să plece.

— Am să-l închid !... zise cu o elocvență mișcătoare Șeful Poliției.

— Mai încet, — îl potoli cu o insinuare diplomatică gloriosul Ministru de Agricultură și Comerț — mai încet, scumpul meu domn Ardouin ! Măsura nu trebuie luată decît conform cu justiția, căci orice abuz este întotdeauna prejudiciabil.

— Asta se înțelege de la sine, domnule Ministru. Vă rog, spuneți-mi numele acestui personaj.

— Iată ceea ce nu știu deocamdată.

— În cazul acesta am să vi-l spun eu. Se numește, sau așa cel puțin i se zice, Hilaire Castillo, și a petrecut timp de trei zile și trei nopți cu frumoasa dansatoare Doamna Mimi Bluette.

Era un procedeu politicos, dar energic, de a-l face pe Ministru să-și înțeleagă situația de Excelență incornorată. Într-adevăr, ca Șef al Poliției, el nu-și făcea decît datoria.

— Castillo îi zice ?... Bine, Castillo... foarte bine ! — repeta Ministrul neștiind ce înfățișare să-și ia. Apoi conchise, ca un om de spirit ce era : — În sfîrșit... nu sînt nici primul nici ultimul, nu-i așa, domnule Ardouin ?

— Așa se obișnuiește, domnule Ministru.

— Bine ; îți încredințez această afacere, dar țin să se facă în termenii legii și cu multă prudență, pentru ca să nu se răspîndească zvonul.

— Aveți încredere în mine, domnule Ministru.

Dar, cu toată conjurația unui Ministru și a unui Șef de Poliție, numitul Castillo continua să-și mențină locuința în imensul și liberul Paris. Era a treia oară de cînd lunaticul domn Ardouin, prezentîndu-se în cabinetul Excelenței Sale, îi declara cu un fel de satisfacție răutăcioasă că lipseau motivele pentru a-l exila legal pe indezirabilul Castillo.

— Ce să facem, domnule Ministru ? Avem în arhivele noastre un dosar din cele mai romantice în jurul acestui personaj, dar sînt foarte încurcat, dacă e vorba să vă spun cine e și ce face în realitate.

— Se poate asta ?

— Cum să vă spun, domnule Ministru ? E supravegheat de toate polițiile pămîntului, dar nu există nimic clar împotriva lui ; și Scotland Yard-ul nu știe mai mult pe socoteala lui decît poliția din Berlin, sau chestura din Roma. E supravegheat de ani de zile, dar știți foarte bine, domnule Ministru : nimeni nu e mai fără de prihană ca un om supravegheat.

— Ascultă, domnule Ardouin, cred că glumești.

— Nu mi-aș permite, domnule Ministru.

— La naiba ! Ești destul de priceput pentru a afla cine e, de unde vine, care îi e meseria și din ce surse trăiește.

— Chiar dacă ar fi să-mi pierd postul, n-aș putea să răspund la nici una din aceste întrebări. Sînt doisprezece ani de cînd se plimbă, străbătînd pămîntul, săvîrșind pretutindeni aproape tot ceea ce săvîrșește la Paris.

— Adică ?

— Adică nimic. Respiră... Se pare că miroase mediul înconjurător. Dar actele lui, locurile pe care le frecventează, corespondența lui, toate acestea n-au nimic compromițător. Am alergat după el săptămîni întregi ; deocamdată pot să vă spun că nu se ocupă decît de Doamna Bluette.

— Ah ?...

— A ridicat un cec de 3,725 fr. de la Crédit Lyonnais, acum patru zile. Acești bani îi veneau din Varșovia, din partea unui oarecare domn Louwoievich. Acest Louwoievich e un negustor de mobile ; deci vedeți că aceasta nu este o pistă importantă.

— Asta-i tot ceea ce ai să-mi spui în privința lui ?

— Din nenorocire tot !... v-am spus că acum cinci ani, s-a crezut că fusese condamnat în procesul baroanei D'Elsoën ; dar el fusese achitat imediat și după aceea s-a dus să călătorească pe mare.

— Foarte bine !... — zise Ministrul cu un aer mohorît.

— Am încercat să obținem mărturisirile Doamnei Bluette. Am trimis la ea o modistă care e foarte dibace în acest soi de sondări ; dar vă mărturisesc că Doamna Bluette nu știe nimic mai mult decît noi.

— Foarte bine ! — zise Ministrul cu un glas și mai mohorît..

— Și, în sfîrșit — conchise Prefectul Poliției, — vă repet părerea mea dintîi : dacă doriți, îl închid și-l exilez pentru motive de stat.

Era o subtilă ironie, aproape un sarcasm evident în glasul scrupulosului domn Ardouin..

— Nu ! — răspunse mîndrul Ministru al Agriculturii și Comerțului. — Domnul Castillo să se ducă să se spînzure unde vrea ! Și Bluette de asemeni ! În ce mă privește, nu vreau decît calea cea dreaptă. Legalitate înainte de toate !

— Foarte bine, domnule Ministru. Totuși, oricînd veți dori, îl voi aresta.

— Ei bine, domnule Ardouin, nu știu dacă mă crezi, se petrece în mine un fenomen psihologic. De cînd ne

ocupăm de acest domn Castillo mi-a devenit simpatic, și aș avea aproape dorința să-l numesc șef în vreun cabinet la Minister.

— Să nu-l numiți însă niciodată Șef de Poliție, căci astfel îmi voi pierde locul, și asta m-ar pune într-o situație neplăcută, „Excelență !...“ — spuse cu o săgetare realistă, Prefectul Poliței republicane.

În clipa aceea Franța democrată își plătea cu o regularitate scrupuloasă taxele.

*

— Nu te face că nu mă recunoști, Bliouette.

Bluette care-și iuțea pasul, crezînd că are de-a face cu un urmăritor oarecare, se opri la o vitrină și rămase cîteva clipe ca să-l privească bine în față.

— Cum, tu ești ?

— Yes, eu sînt.

Deodată le veniră aproape lacrimi în ochi.

— Oh, scumpul meu Jack.

— My dear Bliuette !...

Rămaseră astfel cîteva clipe, mînă în mînă, fără să-și vorbească. Apoi ea găsi cuvîntul ca să-l întrebe :

— Ce faci aici, Jack ?

— Dansez la Marigny, cu două partenere americance.

— Ia auzi ! Nu știam deloc.

— Yes. Am auzit că ai părăsit teatrul și că ai devenit puțin „foolish“, după cît se pare...

— Da, sînt puțin nebună, fără îndoială... Dar asta îmi face plăcere. Hai să mergem.

Îi luă brațul ca și acum cîțiva ani și porniră.

Pe trotuarele Parisului înserat, imensa mulțime forfotea în zgomot nervos ; norul de electricitate atîrnat în aer absorbea de pe chipurile trecătorilor un fel de strălucire albă, aproape asemeni strălucirii fosforescente pe care o trimit vitrinele cu perle false.

— Jack, dragul meu tu n-ai să poți niciodată să-ți închipui cîtă plăcere îmi face să te revăd !

— Și mie ! I have never forgotten my Blu. (N-am uitat-o niciodată pe Bluetta mea).

— My Blu a murit de mult, — spuse Bluette surîzînd cu ușoară melancolie.

— Atunci e adevărat că nu mai dansezi ?

— Da, e adevărat Jack, deocamdată aceasta mă obosește.

— Da ? te obosește ?... Foarte bine ! Sper, Bluette, că nu e pentru multă vreme.

— Domnul știe !... Deocamdată mi se pare că va fi pentru totdeauna.

— Ce prostie !... — o întrerupse americanul dînd din umerii lui largi. — Nu se poate să fie pentru totdeauna !

Trebuiră apoi să se oprească în urma unui zid de oameni. Patru șiruri de automobile barau drumul, o mulțime de vînzători de ziare alergau printre mașini, strigînd știrile ziarelor abia ieșite. În adîncimile împrejurimilor opuse se zăreau, cît se putea vedea cu ochii, cum strălucesc, ca lungi canaluri de flăcări, vitrinele scînteietoare.

Bluette îi ținea brațul și mergea tăcută, concentrată în sine, ca și cum zgomotul străzii ar fi fost muzica unuia din dansurile pe care le dansaseră împreună. Alături de acest simplu și cinstit american, îi părea că se simte renăscînd, ca altădată, dansatoarea Parisului, Mimi Bluette.

În sfîrșit reușiră să străbată strada. Ea spuse :

— Vezi Jack ? Ne-am întîlnit, dar nu mai sîntem aceiași...

— Ce s-a schimbat ?

— Totul, scumpul meu Jack ; ochii și inima.

— Am auzit că ai avut mult noroc de cînd ne-am despărțit.

— Da, mult noroc. Sînt foarte bogată. Și tu ?

— Eu, cîștig destul de bine. Am cumpărat în Statele Unite o mică proprietate pentru bătrîna mea mamă.

— Tu ești un băiat bun, Jack ! Un băiat bun.

— Oh... asta nu-i nimic ! Dansatorii americani sînt și ei citeodată bine crescuți.

— Asta nu e chiar atît de puțin ; am cunoscut și șarlatani.

— All right ; și eu de asemeni.

— Ei bine, Jack, cînd sînt cu tine îmi pare că sînt cu un frate. Asta îmi mîngîie sufletul.

— Și mie la fel.

— Atunci, cu prilejul următoarei întîlniri îți voi povesti multe lucruri, pe care nu le-am spus nimănui..

— Cum dorești, My Blú.

— Da ; căci dacă ți le-aș spune numaidecît, aș avea aerul că nu mă ocup decît de mine, ceea ce nu-i tocmai corect. Vreau să te întreb numai un lucru : crezi tu oare că sînt mereu frumoasă ?

— Yes, foarte frumoasă.

— Ca altădată ?

— Nu mai rău. Numai că n-ar putea spune nimeni la prima vedere : iată o dansatoare ! — Și-i foarte trist.

— Mii de draci !... Dar cum se face că vorbești franceza mai bine ca altădată ?

— Tu îți bați joc întotdeauna de mine, Bliouette !

— De loc ! Constat.

— Ei, da. O Miss din Canada m-a învățat.

— O Miss dansatoare ?

— Bineînțeles.

— Foarte șic ! Atunci erai îndrăgostit ?

— Eu îndrăgostit ?

— Da ; asta poate să se întîmple oricui.

— Asta mi s-a întîmplat numai odată... Dar știi foarte bine că am fost găsit ridicol. Dacă tu n-ai fi găsit aceasta ridicol, tu și cu mine am fi avut căminul nostru în Statele Unite, alături de bătrîna mea mamă. Și noi am fi dansat încă, fiindcă asta e natura noastră.

— Ești convins, Jack ?... crezi într-adevăr că menirea noastră este de a dansa ?

— Firește, Bliouette. Trupul tău de dansatoare nu e făcut decît pentru a urma ritmul unei muzici, și orice altceva vei încerca, nu va putea niciodată să-ți reușească.

— Scumpul meu Jack, ți-am spus de atîtea ori : tu ai mult suflet, dar ești un prost. Astfel, cînd ții discursuri spui întotdeauna prostii.

— Quite right (ai dreptate) My Blu !

— Da, prostii. Tu nu ar trebui să te exprimi decît în monosilabe. Atunci ești desăvîrșit.

Jack surîse ; dinții lui frumoși străluciră.

— Jack...

— My Blu ?

— Mă simt foarte bine lîngă tine.

— Fiindcă am fost profesorul tău de dans, fiindcă mi-am dat o parte din timpul meu ție. Și acest timp, e un fel de complicitate mecanică foarte greu de uitat.

— Poate din pricina aceasta, Jack. Tu spui cîteodată lucruri adînci. Asta se întîmplă cu deosebire cînd nu ești inteligent. În sfîrșit, spune-mi, ai vreun dans nou ?

— Da, am.

— Aș vrea să mă înveți.

— Dacă vrei.

— Vino la mine mîine la orele patru. Vom vorbi. Deocamdată te părăsesc.

— Mă părăsești ? Oh !... Așa curînd ?

— Fără îndoială. Doar n-o să străbatem Parisul pe jos !...

— Văd bine.

— Ce vezi ? Ce vezi, Jack, cu ochii tăi de pește fript ?

— Văd bine Bliouette că tot ceea ce mi s-a spus e adevărat : „E îndrăgostită ca o nebună... iar noi, ceilalți, am murit și sîntem îngropați în inima ei !".

— E o exagerare cu îngroparea aceasta... dar ceea ce este adevărat e că-l iubesc.

— Îl iubești ?... Da ? cu adevărată dragoste ? întrebă el fixîndu-i chipul cu ochii lui mari.

— Mai mult decît îndrăgostită, Jack... îl iubesc nebunește ! Am ajuns pentru el ceea ce femeia nu-i decît o singură dată în viață : sclava lui... Tu ești fratele meu, Jack ; trebuie să-ți spun adevărul.

El lăsă capul în jos și nu răspunse nimic ; părea că profilul îi era sculptat într-o durere imobilă, într-un fel de melancolie resemnată.

Strada mergea scînteind să întîlnească norii cerului coborît. În labirintul mișcării sale, sufletul electric al mulțimii izbucnea și ardea ca un scurt circuit.

Ea se strînse din nou la brațul lui, pe care i-l lăsase, și repetă cu gingășie :

— Da, tu ești fratele meu, Jack... tu nu trebuie să fii supărat că-l iubesc...

— Trebuie să fii fericită, Blioutte, ăsta-i cel mai însemnat lucru !... Restul nu-i decît o farsă.

— Da, ai dreptate ; restul nu-i decît o farsă. Dar eu nu-s nici măcar fericită... Și vezi tu, ți-o spun numai ție, Jack, căci tu ești fratele meu...

*

Blonda Caterina, de cîtăva vrme, suferea de nostalgia de a da un asalt acelui ticălos simpatic care era Maestrul ei de Scrimă. Totodată ardea de dorința de a se întoarce pentru cîteva luni în Italia ca să facă pe Parisiana.

Sentimentalele legături cu Maurice, cameristul impecabil, treptat-treptat s-au răcit, pentru singurul motiv că sîrguitorul valet al casei, destul de cărunt cînd începuse să-i pregătească acele faimoase cești cu ceai de mușețel, acum îmbătrînise de-a binelea.

Ea, care în schimb rămînea roșie-blondă cu încăpățînare, datorită miracolelor Academiei de Înfrumusețare, nu putea să fie indulgentă cu înzăpezirea părului lui Maurice ; iar părul negru al veselului ei maestru de scrimă strălucea ca niciodată în amintirea ei aprinsă. Gîndul de a se întoarce printre cunoștințele ei lombarde, pariziană, ca și o cantonetă napolitană la modă cîntată de viorile din Montmartre ; gîndul de a uimi întreaga clientelă a sorei ei, integra moașă diplomată, cu îmbrăcămintea-i costisi-

toare, cu hainele și cu blănurile pe care i le dăruise Bluette, ispita de a amesteca, vorbind cu acei provinciali, cîteva cuvinte franțuzești, printre dialectele care se vorbesc cu triste prelungiriri prin dulcea Vale a Padului; toate acestea împreună, o făceau atît de nerăbdătoare să treacă Alpii, încît Parisul i se părea lipsit de farmec, ca și cameristul îmbătrînit.

Afară de asta, ca o bună mamă ce era, nu voia să asiste la nebuniile Bluettei. Nebună de trimis la balamuc, după părerea ei !... Și mai mult încă, cu un astfel de caracter că nu puteai să-i aduci nici cea mai mică dojană.

De cînd se încurcase cu blestematul de Castillo, gelos ca un turc și mai șarlatan, fără îndoială, decît amabilul domn d'Olonzac, nu mai era chip s-o faci să înțeleagă.

Bine, să-și facă de cap proasta sentimentală ! În ce o privește însă, ca să nu fie de față la aceste nenorociri, își strîngea bagajul și pleca. Să lase un Ministru ca să se îndrăgostească de un individ care nu-i trimisese pînă acum nici măcar un buchet de garoafe, era o idee atît de trăznită, că pentru a o pune în practică, trebuia să te numești într-adevăr Mimi Bluette ! Mai bine l-ar trimite la dracu, pe el și pretențiile lui de mare pașă ! Dragostea... Ce dragoste ! Ăla... vrei să-ți spun eu ?.. te tîrăște în mizerie și apoi pleacă în lume lăsîndu-te ca pe o cîrpă !"

După astfel de discursuri Bluette o fixa, albă de mînie ; voia să-i spună o obrăznicie, mare ca acelea care se aud pe scenă... Dar nu îndrăznea, căci era mania ei.

— Ascultă, — îi răspunse ; — te rog un singur lucru : nu te ocupa de treburile mele. Ordonă, strigă, răstoarnă toată casa, rînduiește și fă ce-ți place ; numai nu te ocupa de treburile mele.

— Dar nu înțelegi că te ruinezi, fată ?

— Dacă mă ruinez, cu atît mai rău pentru mine. Asta înseamnă că am plăcerea să mă ruinez. Pe tine deci nu te privește.

— Bine, atunci mă duc.

— Poate te-am rugat eu să rămîi ? Nu cred. Dimpotrivă, ți-am zis : fă o frumoasă călătorie în Italia, mă-

mico ! Eu îți voi trimite acolo banii de care ai nevoie și orice lucru îți va trebui... Dacă vrei să-l iei cu tine și pe Maurice, ți-l dăruiesc... Deci, de ce nu pleci ?

— Îți jur, Mimi, că dacă l-ai mai fi avut încă pe Ministrul tău, adică dacă ai fi fost tot atît de fără grijă ca pînă acum n-aș fi plecat. Mimi, dă-i un telefon... Ai să vezi că se întoarce numaidecît.

— Nici nu te gîndi ! Miniștri sînt cîți vrei ; dacă aș vrea să iau parte la conducerea Franței n-ar trebui decît să mă vîr în viața politică.

— Uite naiva ! și crede...

— Nu cred nimic, dar te rog, te implor, lasă-mă în pace. Dacă nu, știi ce fac ? Mă duc de-a dreptul să stau cu amantul meu în casa lui, și nici n-am să mai vin deloc.

— Da... văd că ești în stare ! Schimbă-te odată. Așa ai să-ți faci un cămin ?

— Poate. Dar așa îmi place Astfel vei rămîne tu stăpîna, ce te mai plîngi ?

— Înțelege că mă plictisesc, copila mea ! N-am nimic de făcut, de dimineața pînă seara, în acest binecuvîntat Paris. Iată pricina pentru care voi vă îndrăgostiți ca niște stupide.

Bluette surîse de această extraordinară părere.

— Și la urma urmelor de cine vă îndrăgostiți ? — se întreba blonda Caterina. — De cel mai respingător dintre cei care vă cad la picioare ! Și ce dracu găsiți atît de fatal într-asta ?... Dumnezeu știe !

Făcu o pauză, și umezindu-și de buza inferioară vîrfurile degetelor mijlocii, își netezi cu grijă arcurile lungi ale sprîncenelor. Apoi scoase din adîncul sinului ei clasic un suspin prelung, ca și experiența întregii ei vieți, și conchise :

— Ah, copilă !... e un mare păcat că nu poți să-mi împrumuți pentru 15 zile vîrsta ta... te-aș face eu să vezi cum trebuie s-o întrebuințezi și ce înseamnă să te numești Mimi Bluette !

— Doar tu ai fost aceea care m-a făcut așa cum sînt, nu-i adevărat ?

— Norocul, micuța mea, nimic altceva decît norocul. Și tu îl scapi acum. Din ziua în care ai sosit la Paris puteai să sfîrșești în bordelurile din Montmartre, sau să devii Mimi Bluette. Ai ajuns Mimi Bluette ; dar să nu crezi că aceasta-i pentru că ai vrut-o tu. Soarta, micuța mea, nimic altceva decît soarta !

— Și după asta ? întrebă Bluette, fără să protesteze.

— Și după asta, cum n-ai cheltuit nici o oboseală ca să obții favorurile soartei, cheltuiește cel puțin atît cît trebuie ca s-o oprești să nu te părăsească.

— Știi ce am să fac pentru asta ?

— Nu știu, dar firește o prostie.

— Uite, mă duc la Cock, îți cumpăr un bilet, îți rezerv locul în „sleeping-car", și-n cîteva zile, mămico, pleci. Sîntem înțelese ?

Ochii îndepărtați ai Maestrului de scrimă, învinseră dragostea maternă și o făcură să răspundă „da". Dar se răzgîndi apoi și adaușe :

— Ascultă, Bluette ! Dacă tu ai fi o fată cuminte ai lua două bilete, două locuri în „sleeping" și-n cîteva zile ai fi cu mine în Italia. Nici nu știi cît de bine are să-ți facă respirînd aerul țării tale.

— Țara mea ? Dar țara mea e Parisul ! Nu-mi amintesc măcar să fi avut o alta.

— Ce grozăvie ! Tu chiar crezi că semeri acestora de aici, dar în fond ai sufletul parizienei, cum îl am eu. Iată de ce mi-e teamă cînd îmi spui : „Sînt îndrăgostită". Dacă mi-ar fi zis asta vreo pariziană... atunci ! Nimic grav, parizienele sînt mai inteligente, mai cuminți, și e desigur cu totul altceva.

— Altceva ? adică ?

— Adică nimic... Va fi o dragoste, dar o altfel de dragoste. Mai puternică dacă vrei, mai însemnată dacă vrei, dar întotdeauna o dragoste pariziană sau, ceva așa, un amestec ca într-o ciorbă de pește.

Bluette începu să rîdă, dar blonda Caterina își urmă discursul :

— Eu îți spun adevărul, Bluette : acum că ești bogată, că ai stors ca o lămîie acest Oraș periculos, că i-ai luat toată plăcerea pe care putea să ți-o dea, acum că-și amintesc încă de tine ca de o rază de soare, eu, în locul tău, aș face ceva foarte simplu dar foarte îndrăzneț : aș dispare.

— Într-adevăr ?

— Da, chiar așa. E un Oraș care într-o bună zi se va răzbuna. Tu ai avut noroc ; mulțumește-i și să ne întoarcem acasă. Eu sînt o proastă, dar te asigur că nu mă înșel. Aici aerul e înveninat ; pentru noi cel puțin e înveninat. Norocul Parisului e ca și banul cîștigat la ruletă ; nu ajungi niciodată să-l scoți afară pe ușă.

— Ce tot pălăvrăgești acolo, mamă.

— Pălăvrăgesc ?... Fă cum vrei. Adu-ți numai aminte că mama ta ți-a spus-o. Eu sînt fericită că mă întorc acasă, și te rog, dacă vrei să-mi iei un „sleeping" alege-l să fie jos ; cînd am venit încoace îmi amintesc cum mă loveam de tavan și n-am putut să închid ochii pînă aici...

*

— Da, Jack, mă iubește și n-a vrut niciodată să vină la mine ; mă iubește și nici nu-i știu măcar numele adevărat ; mă iubește și niciodată nu mi-a spus ce va fi cu noi după o săptămînă.

— Sărmana Blioutte ! asta mă întristează...

— Nu ai dreptate, Jack. Eu dimpotrivă îi sînt recunoscătoare, el mă îmbată ; e sticla mea cu eter, morfina mea. Dacă mîine mi-ar spune, de pildă să mă omor cu el în cămăruța lui... ei bine, aș face-o, Jack ! aș face-o zîmbind, fără ca inima mea să tremure...

— All right, Blioutte ! Asta înseamnă abrutizare.

— Numește-o cum vrei, Jack. Totuși e dragoste. E ceva ce eu n-am cunoscut înaintea lui.

— Mi s-a spus că l-ai întîlnit la Barul Mamei Rouquine.

— Da, la Barul Mamei Rouquine într-o seară înzăpezită.

— Aha!... într-o seară înzăpezită... It must have been very nice. (Trebuie să fi fost foarte frumos).

— De ce zici tu : aha!... Mai întîi nu este corect, și-apoi sună atît de americănește, că-mi irită timpanul! Și te supără cumva că a fost într-o seară albă de zăpadă?

— Mă supără că dansatoarea mea de altă dată poate să-și piardă capul pentru necunoscuții care vin la Mama Rouquine. Acest domn nu e ce-ți trebuia ție.

— Ascultă Jack... mai întîi te rog să nu-mi calci mătăsurile, că mi le strici, și nu mai frămînta atît perna aceea care nu ți-a făcut nimic... Prefer în cazul acesta să-ți fumezi pipa. În sfîrșit...

— Yes? You permit?

— Da „permit". Infectează-mi cît vrei casa : „permit". Dar te rog spune-mi ce ai tu cu „acest domn".

— Eu mai întîi de toate nu-l cunosc.

— Și apoi?

— Apoi cred că trebuie să fie vreo pricină dacă toată lumea îmi spune : — „Sărmana Bliouette... ce trist sfîrșit!"

— Cine ți-a spus asta?

— Toată lumea.

— Foarte bine. Poți să le răspunzi tuturor că nu mă sinchisesc de condoleanțele lor! Tu vii la mine, zicînd că vrei să mă înveți dansuri noi, dar văd că vii mai curînd ca să mă faci să plîng.

— Fiindcă pianistul n-a venit...

— Întîrzie, într-adevăr. Locuiește departe, micuțul, în Rue des Fermiers... Nu știu nici eu unde se găsește! Știi tu unde este această stradă?

— Asta nu-i meseria mea, nu-s încă birjar. Sînt dansator.

— Oh... iartă-mă! Indeed! Și cum se numește noul dans?

— Byrigo-step.

— Unde se dansează?

— Nicăieri. E o creație proprie.

— Greu de dansat ?

— Pentru tine deloc.

— De ce ?

— Pentru că ești o bună dansatoare.

— Mulțumesc. Și-așa, tu susții că ei spun : „Sărmana Blouette !...“

— Da : ce trist sfîrșit !

— Așa zic ei : sfîrșit !

— Yes, sfîrșit.

— Femeile ?

— Și bărbații. Toți.

— De ce oare ? O femeie e sfîrșită atunci cînd iubește ?

— Uneori, da.

— Și tu crezi la fel, Jack ?

— Întrucîtva, da !

— Din care pricină ?

— Nu poți fi silit să știi pricina tuturor ideilor tale.

— Ei bine, continuă.

— Dar nu mai am nimic de spus.

— Atunci învață-mă Byrigo fără muzică.

— Dacă vrei.

— Nu, așteaptă puțin. Cînd vei vorbi din nou cu acești oameni, să le spui : — „Am văzut-o pe Bluette și e foarte fericită.“

— De ce să spun minciuni ? Nu e deloc nevoie. Pot să tac.

— Dar îți mărturisesc, Jack, că singura mea părere de rău este că nu mai dansez.

— Și de ce nu mai dansezi ?

— Fiindcă nu-i place lui... e foarte gelos.

— E ridicol.

— Nu, are dreptate, sînt lucruri pe care tu nu le poți înțelege, pentru că tu, Jack, ți-ai mutat capul la picioare. Ele te ajută să dansezi, dar nu să fii un psiholog.

— Trebuie mai întîi să știi care din două, psihologia sau dansul, are un preț mai mare. Ascultă Bluette, am să-ți pun o întrebare.

— Pune-o.

— Mi-ai spus că el n-a venit niciodată la tine... De ce ?

— De ce ? Foarte simplu ! Mi-a spus că mă preferă la el, deşi locuinţa lui e mult mai umilă decît a mea.

— Da, şi pricina ?

— Ţi-am spus doar pricina ! sau eşti surd ?

— Mi-ai spus că la el e mai modest, dar nu mi-ai spus ce îl împiedică să vină aici.

— La naiba, nu mă enerva, Jack !... Dar pricina e foarte simplă ! Pentru că la mine, trebuie să recunoaştem, nu s-ar găsi la largul lui. Tu, cînd eşti la mine, te simţi ca la tine acasă... îmi calci mătăsurile, îmi infectezi aerul cu fum şi-mi arzi faţa de masă... El, dimpotrivă, nu s-ar simţi la fel. Înţelegi acum ?

— Aha... nu înţeleg nimic.

— Taci atunci ! Şi totuşi e atît de simplu ! Ascultă-mă, Jack. Încearcă de fii cît poţi de înţelegător ; am să te lămuresc. El, mai întîi de toate, nu-i un om ca toţi ceilalţi...

— Nu ? Atunci cum e el ? Îi lipseşte ceva ?

— Nu face spirite, Jack. Tu, care eşti atît de adorabil stupid nu încerca să fii spiritual, pentru numele lui Dumnezeu ! Dealtfel te previn că e foarte frumos, de o frumuseţe într-adevăr nobilă ; e unul dintre acei bărbaţi care sileşte lumea să întoarcă capul după el cînd trece.

— Mi s-a spus.

— I-auzi ! Ţi s-a şi spus. Sînt foarte încîntată. Pe lîngă asta nu-i ca toată lumea ; are ideile lui, e original. Cînd spune : Nu vreau cutare lucru, într-adevăr nu-l vrea. Foarte simplu... Te-am lămurit ?

— Poate.

— Cum poate ? Aşteaptă.... Nu fluiera. Ce fluieri acolo, muzica lui Byrigo ?

— Yes, Byrigo-step.

— Foarte frumos. Ghicesc deja cum trebuie să se danseze... Dar mai înainte de toate vreau să te fac să înţelegi pricina care-l împiedică de a veni aici. Casa mea

și tot ceea ce este în ea, mi-a fost dăruită de amanți... Pricepi ?

— Aha... ăștia ertu admiratorii dansurilor tale.

— Întocmai. Dar, cum el este foarte mîndru, de o mîndrie oarbă, asta îl supără, îl enervează... și de aceea nu vine !

— Chiar el ți-a povestit această bazaconie ?

— Nu mă plictisi. Jack ! Într-adevăr, mă plictisești îngrozitor.

— Caracterul tău s-a înrăutățit mult, Bluette.

— Ei bine, îți mărturisesc că nu el... Nu, nu el a găsit aceste motive, căci, de fapt, noi vorbim foarte puțin...

— Atunci imaginația ta le-a născocit ?

— Așa-i, imaginația mea. Mai mult încă : certitudinea mea. Mi-am zis : „Cum el nu este bogat și eu sînt foarte bogată, cum el nu este fericit și eu sînt foarte fericită, cum..." Oh, dar la urma urmelor la ce bun să risipesc atîtea cuvinte, ca să te fac să înțelegi un lucru atît de limpede ?

— Am înțeles.

— Ai înțeles ?

— Yes.

— Atunci ești mai inteligent decît mine, căci eu, îți mărturisesc, n-am putut înțelege niciodată nimic din toată această treabă.

— Bravo, Bluette ! Tu n-ai fost niciodată logică, și aici stă tot farmecul tău.

— Nu rîde, Jack. Astea nu-s lucruri de care se poate rîde. Trebuie să știi că orice logică nu e sinceră. Nu e nimic mai nelogic, decît sinceritatea. El mă iubește și eu îl iubesc : iată adevărul. Restul n-are nici o însemnătate... Ei, tu fluieri mereu ?

— Yes, Byrigo-step !

*

Byrigo-step.

Un fel nou de a-ți tîrșîi picioarele pe parchet și de a pune în ritm de muzică propriul echilibru, făcînd puțină poezie din vîrful picioarelor.

Aceasta nu e numai definiția unui dans, e și definiția tuturor acelor încercări pe care omul le face ca să meargă în pas cu viața.

Dansul distrează, pentru că se crede că este important de a potrivi o mișcare cu un sunet, cum se crede că se descoperă adevărul cînd literele alfabetului par că merg în pas cu incognoscibilul.

Firește, în sufletul omului e o dorință de muzică, un dor de poezie ; și această nevoie, în fond, nu e decît o aspirație către neant. Dar în viața reală e muzică, e poezie numai aceea care poate satisface formele inferioare ale gîndirii.

Omul cu adevărată inteligență își pierde drumul și întrece poezia omenească.

Cînd omul ajunge să înțeleagă dansul, vede cu o elementară limpezime cum născocirea unui nou dans și aceea a unei metafizici noi, reprezintă aproape aceeași incongruență. În aceasta din urmă e gîndul care încearcă noi echilibre, în cealaltă e scheletul ; dar în orice caz, pentru a da preț și uneia și celeilalte, trebuie să începem cu a le admite importanța intrinsecă sau a le uita pe amîndouă cu fundamentala lor năzdrăvănie.

E greu să credem că un sistem filosofic, o carte de jurisprudență sau o poemă epică, sînt lucruri mult mai serioase decît un Byrigo-step.

„Pare" așa, pentru că sîntem încă în cuprinsul sistemelor noastre, care nu sînt altceva decît piramide, labrinturi și cercuri de litere ale alfabetului.

Culmea simțurilor, pe care omul o desfășoară în afara lui, se numește fantezie.

Dar pentru unii vine clipa în care fantezia însăși, ca un arbore în declin, se vestejește. E obosită de a mai născoci frumusețea lucrurilor care n-au nici o frumusețe, e obosită de a admite cu o credință dogmatică importanța a tot ceea ce nu există.

Se stinge.

Culoarea zboară din lume cum iese, dintr-o apă moartă culoarea soarelui care apune. Infinitul se întunecă și se oprește : e amurgul, moare fantezia.

Atunci, asupra nervilor istoviți, nu mai au putere afrodiziacele spirituale care ajută omului să se țină deasupra nenumăratelor nimicuri ale vieții ; și numai înțelegerea stăpînește toate facultățile ființei, înțelegerea rece și sarcastică, rîsul întunecat al intelectualului care a depășit idealul.

Dar e foarte greu de lămurit, celui care n-a încercat, acest sens al ilarității reci, pe care l-ar da atunci spectacolul lumii. E foarte greu deoarece, pentru a-l înțelege, trebuie să te dezamețești, trebuie să-ți eliberezi propriul creier, simțurile toate, de fumul tuturor drogurilor artificiale, care împiedică pe om să fie desăvîrșit.

Simțul critic distruge viața.

Byrigo step.

*

În ziua de 31 a lunii, la orele 5 fix, ca de obicei, apăru cronometric domnul Bollot. Răsufla greoi din pricina astmei, atunci cînd își puse servieta din piele galbenă pe măsuța din sală. Chipul lui frumos de notar al Regenței, cu mustățile și ciocul lui de bătrîn muschetar, cu părul lui de argint, care se umfla sub bătrîna solemnitate a jobenului lui, chipul lui plin de zbîrcituri, printre care strălucea încă lumina tinereții, surîse familiar blondei și veselei Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase, care se grăbea să-i ajute să se dezbrace.

— Bonjur, micuța mea ! Un vînt de aprilie îmi redeșteaptă reumatismul ! Noroc, Linette !... dacă n-aș fi atît de bătrîn, mi-ar place încă să-ți spun vorbe dulci...

— Dar n-ați îmbătrînit, domnule Bollot ! Dimpotrivă, aveți astăzi o înfățișare superbă !

— Complimente, mereu complimente ! Oricum, asta îmi face plăcere. În sfîrșit !... ce mai face doamna ?

— Doamna e în oraș. Dar sînt convinsă că se va întoarce curînd ; a ieșit după masă, spunîndu-mi : azi, la orele 5, va veni domnul Bollot. Dacă din întîmplare întîrzii, roagă-l să mă aștepte.

— Am înțeles ; voi aștepta. Ca să scurtez așteptarea o să stăm puțin de vorbă, noi doi, în salon.

— Cu plăcere, domnule Bollot. Chiar doream să vă spun ceva.

— Da ? Dă-i drumul atunci...

Își luă geanta, mănușile și se plimbă cu pași mărunți, cu acea clătinare deosebită de echilibru, pe care o au bătrînii și copiii.

Soarele aurit înflăcăra mobilele din odaia Bluettei.

— Mai întîi, iată, ține-ți leafa, — zise bătrînul — Vei găsi acolo darul de Paște, pe care ți-l fac eu personal, și asta nu are nimic de-a face cu darurile pe care le vei primi de la Doamna.

— Vă mulțumesc foarte mult, domnule Bollot.

— N-ai de ce să-mi mulțumești. Asta e din economiile administrației, și fiindcă ești atît de credincioasă o meriți.

— Mă faceți să roșesc, domnule Bollot ! — exclamă pudrata Linette, vîrîndu-și banii în buzunarul șorțulețului ei fin de dantelă.

— Mai întîi nu uita că-mi place să beau un mic pahar de kümmel, la sosire, și altul la plecare. Toarnă-mi Linette, și să stăm de vorbă.

Cu degetele ei de culoarea iasomiei, Linette îi puse în față sticla cu lichiorul lui favorit. În timp ce se învîrtea în jurul acelei bătrîneți surîzătoare, ea, cu părul blond, el, cu ciocul alb de mușchetar, păreau amîndoi atît de gingași, atît de curați, că, văzîndu-i, te făceau să te gîndești la acele vechi tablouri de acum o sută de ani, care ilustrează cu atîta măiestrie indiscretele pagini ale galanților povestitori francezi.

— Ceea ce am să-ți spun, domnule Bollot, e foarte scurt. Dumneavoastră știți că o iubesc pe Doamna mai mult decît pe mine însămi...

— Da, știu, Linette.

— Ei bine, domnule Bollot, dumneavoastră sînteți singurul om pe care ea îl respectă și pe care cîteodată

îl ascultă. Vă rog faceți ceva pentru a-i deschide ochii, ca să priceapă... căci vă asigur că Doamna a înebunit!

Bătrînul administrator se gîndi cîtăva vreme înainte de a răspunde; apoi puse pe masă paharul cu lichior, ștergîndu-și cu grijă buzele umezite.

— O știu, Linette. Și crede-mă că i-am și spus părerea mea. Dar ca să fim drepți, acest om nu-i consumă averea. Dimpotrivă, o îndeamnă să facă economii. Asta e neîndoielnic.

— Poate, domnule Bollot. Dar nu economia e totul în lumea aceasta.

— E mult, în orice caz, Linette. Căci asta arată că există o ordine în suflet. Și de ce te întristezi tu atît? Fie că e el, sau un altul, nu-i oare același lucru?

— Deloc, deloc, domnule Bollot! Afirm chiar că într-una din aceste zile se va întîmpla ceva foarte grav. Sînt convinsă. Vedeți, domnule Bollot: ceilalți erau aproape întotdeauna oameni cumsecade; erau cîteodată capriciile, cîteodată obiceiurile și alteori datoriile ei; oricum, niciodată ceva serios; că o femeie ca ea trebuie să aibă... amanți, se înțelege! Ea nu iubea deloc; dimpotrivă, ei o iubeau. Pe cînd de data aceasta ea e nebună după el. V-o spun dumneavoastră, domnule Bollot, e nebună! Și pe lîngă toate acestea, nici nu-i măcar fericită!

Păhărelul cu kümmel tremura ușor între degetele albe ale lui monsieur Bollot.

— E cumva răutăcios cu ea?

— Cine știe? De cînd Doamna se duce la el, pot să vă spun că nu mai e femeia dinainte. Smulgeți-o din brațele acestui bărbat, domnule Bollot! Siliți-o, dumneavoastră care puteți, să plece departe de el, foarte departe, căci într-una din aceste zile se va întîmpla, o spun cu convingere, ceva foarte grav...

— De pildă, ce crezi?

— Cine știe? O nenorocire, fără îndoială. Pe acest om nu l-am văzut decît de departe, și în ascuns, pentru că dumneavoastră știți poate că el nu vine niciodată aici. Înfățișarea lui nu-mi spune nimic bun; e unul din acele capete, domnule Bollot, care au în ele ceva frumos și de

temut. Credeți-mă, nu m-ar mira deloc dacă într-o dimineață aș vedea apărînd acest cap în jurnale, în coloanele unde se descriu crimele...

— Oh, oh, mergi prea departe, Linette !

— Asta-i părerea mea ; oricum, nu exagerez afirmînd că Doamna își pierde cariera și sănătatea. În ce privește banii, domnule Bollot, poate și aceștia au să zboare, cum dealtfel pot zbura toate.

— Îi voi vorbi... îi voi vorbi... liniștește-te, Linette !

— Ascultați, domnule Bollot : de cînd acest străin a intrat în viața noastră, casa nu mai există. E întotdeauna goală, întotdeauna tristă. Doamna își petrece cu el toate zilele ; nu vine decît pentru a-și schimba rochia și pleacă din nou pînă dimineața. A slăbit grozav, domnule Bollot, și cînd îi fac baie parcă nu mai e ea. Doamna Caterina îșI pregătește bagajele la fiecare trei zile, apoi și le desface. Biata femeie ! Nici ea nu mai e cu sufletul liniștit. Nimeni acum nu îndrăznește să pună piciorul în casa noastră. Singurul care vine din cînd în cînd, și care o așteaptă ore îndelungate, e sărmanul Jack... dumneavoastră îl cunoașteți bine, dansatorul ei de altădată. Vorbim, vorbim mereu, eu și cu el, pe sală sau în verandă, pentru că fumează din pipa lui, un tutun care miroase foarte urît. Sărmanul, domnul Jack !... Dacă ați ști cît e de delicat ! De multe ori amîndoi am plîns împreună...

Bătrînul domn Bollot, mișcat el însuși, privea neclintit ultimele picături ale lichiorului în subțirele pahar de cristal. Apoi își șterse gura și spuse încă odată :

— Îi voi vorbi, Linette, fii pe pace.

Acest ton părintesc, pe care îl întrebuința în smerita lui umilință era un fel de obișnuință profesională, care părea că înfășură inima lui de tată, în toga jurisprudentului.

— Nu e de-ajuns să-i vorbiți, domnule Bollot. Căci astfel are să vă răspundă, poate însă cu mai multă politețe, cum mi-a răspuns și mie : „Lasă-mă în pace, Linette !“ Va trebui energie sau chiar șiretenie... da, domnule Bollot, șiretenie ! Dumneavoastră care sînteți atît

de instruit și bun, faceți-o să-și înțeleagă nebunia, găsiți un mijloc oarecare ca s-o puneți pe drumul cel bun.

— De pildă ?

— Ei bine, mai întîi dumneavoastră veți putea să încercați s-o potoliți, cum faceți cîteodată, luînd-o părinteşte. Am văzut-o ades devenind palidă și mușcîndu-și buzele cînd dumneavoastră o sfătuiți. Pe dumneavoastră vă ascultă. Cîteodată se mînie, alteori strigă : „Doamne ! Doamne ! Ce idei înapoiate ai, moș Bollot !... Dar imediat ce plecați, chiar în seara aceea, sau a doua zi, în timp ce o îmbrac, iată că deodată Doamna îmi spune : „Avea totuși dreptate, domnul Bollot. Are idei îmbătrînite, dar sînt drepte. Am să fac cum m-a sfătuit el.“

— Adevărat, adevărat, scumpă Linette, am experiență și nu vorbesc decît pentru binele ei.

— Da, și atunci va trebui să-i dați un ordin, înțelegeți, domnule Bollot ! De pildă : „În cutare zi, dumneavoastră, eu și Linette, — dumneavoastră, eu, Linette și domnul Jack — plecăm toți în cutare loc.“ Nu interesează unde, numai să fie foarte departe.

— Tocmai așa am să fac, Linette. Numai că e mult mai ușor să spui decît să obții.

— Ideea, trebuie s-o mărturisesc, nu este a mea. E a domnului Jack. El are obiceiul de a se duce și întoarce mereu din America. I se pare foarte ușor să te trambalezi de la un colț la altul al pămîntului. În ce mă privește, ideea mea ar fi ou totul alta.

— Și care-i ideea ta, să vedem ?

— Eu, dacă aș fi în locul dumneavoastră m-aș duce drept la acest domn ; și i-aș spune : „Domnule Castillo...“ — acesta-i numele lui, — „Domnule Castillo...“ în sfîrșit nu știu tocmai bine ce am să-i spun, dar fără îndoială lucruri care i-ar mișca inima, dacă este un om cinstit.

— Și dacă nu este ?

— I-aș spune atunci altele, în așa fel ca să-l înspăimînt. Căci noi sîntem trei, la urma urmelor, — dumnea

voastră, domnul Jack și eu, — gata s-o apărăm pe Doamna din toate puterile noastre. Dar, vreți cumva să știți, domnule Bollot ?... E de rîs, e absolut de rîs, și cu toate acestea sînt convinsă că și el o iubește...

— E bine, ascultă Linette, eu sînt aproape de aceeași părere...

— Atunci ?

— Atunci, copila mea, încearcă să înțelegi că totul este în zadar. Ascultă ceea ce-ți spune un bătrîn, a cărui viață întreagă a fost înceată și monotonă ca tic-tacul unei pendule. Află, copilul meu, că între toate iluziile de pe pămînt, una singură e adevărată, una singură străbate, ca să încînte minunat sufletul nostru, și aceasta e iluzia a două făpturi care se iubesc, înaintea căreia orice altceva se șterge ca și cum soarele nu ar mai atinge-o...

— Oh, cît de frumoase lucruri spuneți dumneavoastră, domnule Bollot !...

— Părul meu alb vorbește... Hai, mai toarnă-mi un păhărel din acest excelent kümmel, și fiindcă Doamna întîrzie peste măsură, am să încep plata celorlalți oameni ai casei. Cu tine am isprăvit. Du-te deci și spune și celorlalți că domnul Bollot îi așteaptă.

Și în timp ce pleca, iute și serioasă, cu picioarele ei frumos încălțate, care străluceau pe covor, bătrînul notar ridicîndu-se cu oarecare greutate scoase afară din voluminoasa geantă foile administrative, pline de un scris grav și simetric, apoi plicurile unul cîte unul, în care sunau banii, bănișorii și bănuții lefurilor lunare.

În timp ce aștepta, se puse să facă o ultimă verificare :

— Maurice... Maurice, cameristul — 125 — una sută douăzeci și cinci... iată o risipă ; ce porc de cîine ! N-am să înțeleg niciodată de ce trebuie să arunci una sută douăzeci și cinci de franci pe lună, pentru a-ți plăti luxul unui camerist care nu face nimic de dimineața pînă seara, și care nu-i nici măcar la ușă cînd este vorba să ți-o deschidă...

*

Într-o zi dispăru.

Fără să-i zică un cuvînt de adio, fără ca măcar s-o privească în lumina ochilor, pe neașteptate, cu sufletul poate îndurerat, într-o dimineață luminoasă.

Mai înainte de a da peste el, să-l aresteze, înainte ca obscura tragedie a vieții lui să ajungă la un epilog evident, cu sufletul pierdut, își învinse delirul și plecă.

Venise din lumea îndepărtată; pleca în lumea îndepărtată, pe calea morții pe care merg oamenii care duc cu ei, ca o umbră, o durere definitivă.

Ajunsese pînă la ea, învăluit de o poveste întunecată; o închisese în umbra lui, se lăsase pentru ultima oară îmbătat de parfumul albăstrelelor ei... apoi, fără ca măcar s-o privească în ochi, tăcut și nebun, ca și nomazii, pornea pe drumul infinit.

Era într-o dimineață de Mai cînd ieși pentru ultima oară din casa lui pustie.

Casa aceea era ascunsă într-o străduță liniștită și veche... din acelea pe care edilii inteligenți le șterg încet, încet.

Se vedea de departe, la Colonne de Juillet, ridicîndu-se în Piața Bastiliei.

Se clătină.

Toate ferestrele Parisului străluceau, ca și cum din mănunchiurile de raze pe care le trimiteau, se răspîndea o fericire de foc.

O iubea, o iubea !...

Da, dar era prea tîrziu... prea tîrziu !...

Trebuia să plece... să plece.

Orașul Luminii răspîndea în înălțime, în dimineața aceea a primăverii, puterea infernală a paradisului lui.

Toate acele case, acele ferestre, acele colțuri de cer, pentru el păreau senine ca și ochii lui Mimi Bluette. Mimi Bluette !... Acest nume cînta în zgomotul Parisu-

lui, era frumusețea tuturor lucrurilor, pe care ochii lui le vedeau, surîzătorul suflet al vieții.

Da, adio !... Adio pentru totdeauna, inexorabil, cu disperare, adio...

Se clătină, făcu doi pași... trei... drumul mergea. Depărtarea era o fugă. Mimi Bluette... Mimi Bluette !... Zgomotele amețitoare ale Orașului păreau că răspîndesc în văzduh acest nume minunat. Străzile ridicate se îngrămădeau împotriva cerului ; mulțimea, în grupuri, alerga cu zgomot în imensitatea albă.

Fusese ultimul lui pahar de șampanie, ultimul buchet de trandafiri... Ce nebunie, ce nebunie !...

Parisul măreț, templu și mormînt al idealului, Parisul, floarea pămîntului, în acea dimineață a lunii Mai, era frumos ca o femeie tînără, care, îndrăgostită, se privește în oglindă, imediat ce s-a deșteptat. Pietele lui îmbîcsite de lume, pline de zgomot, rîdeau ca și cum ar fi fost o zi de sărbătoare. Cele mai vechi acoperișuri, încărcate de glorie, încercau să reaprindă în strălucirea soarelui de Mai vechea lor prospețime.

Iar el, își simțea inima apăsătoare, ca o piatră de moară.

Mimi Bluette !... Mimi Bluette !... Fusese blondă ca spicul de grîu, cînd strălucește matur în mijlocul verii. Avea un suflet limpede și parfumat ; cum era părul ei blond, cînd cu avînt îl despletea ca să-și culce pe el goliciunea-i desăvîrșită.

Să mergi, să mergi pe străzi pe care n-ai să le mai vezi...

Parisul cînta. Marele Paris avea o floare la toate ferestrele. Fluviul cel mai minunat al pămîntului, cu apele galbene de noroi, săruta Basilica Franței.

Auzi trăgîndu-se clopotele invizibile de la Notre-Dame. Cele o sută de biserici ale Senei răspunseră în dimineața de primăvară. Clopotele cîntau puternic : Mimi Bluette !... Mimi Bluette !... Mimi Bluette !...

Dar fusese ultimul paradis... Să treci, să treci pe străzi pe care nu le vei mai străbate.

*

Ea găsi ușa închisă și, mai înainte de a suna, bătu în ușă cu mînerul umbreluței. Bătu de mai multe ori, apoi privi la umbrelă, cu teama de a nu o fi stricat. Atunci apăsă pe buton. Auzi lămurit, străbătînd prin odăile interioare, fulgerătorul zgomot al soneriei. Și aș-teptă.

Așteptă.

Atunci sună de trei ori... de patru ori. Dar nu auzi pasul lui grăbit venind spre ușă.

„A ieșit, pentru ce a ieșit ?"

Nimic ciudat în acest fapt ; totuși era prima oară că se întîmpla așa ceva.

Din scrupul, pentru a se convinge, mai sună o dată. Privi în sus, pe scările goale ; privi în jos, în subsolul pustiu, și, cu inima neliniștită, coborî s-o caute pe por-tăreasă.

Portăreasa acelei case era o ființă greu de găsit. Dum-nezeu știe ce treburi avea, ori acolo, ori prin apropiere, dar în cămăruța ei, rău luminată, nu era decît un pisoi nemișcat și care semăna cu un animal împăiat.

Bluette căută să vadă dacă sînt acolo cheile apar-tamentului.

Nu erau.

Pisica o privea cu o imobilitate sinistră, care o înspăi-mînta.

Erau orele trei. Loviturile bronzului se răspîndeau ca valuri de soare, în aerul strălucitor. Această oră de după amiază era zgomotoasă. Casa, strada, ultimele uși, cartie-rul îndepărtat lucrau în surdină.

Deodată, presimțirea unei nenorociri îi străbătu su-fletul. I se păru, nu numai că el era departe, dar că nu mai era deloc. Vru să șadă jos și să aștepte ; dar avu o ascunsă și nelămurită teamă... Ieși, închise ușa cu vitralii a portăresei, și, nehotărîtă, nu știa ce să facă.

Pisoiul neted o privea cu ochii lui magnetici, rotunzi, de culoarea sulfului.

Atunci începu să se plimbe prin curte. În sfîrșit o întîlni pe portăreasa care ținea în mînă o mașină de călcat. O întrebă :

— Madame Greuze ! spune-mi, madame Greuze, unde sînt cheile ?

— Cheile de la parter ? Nu știu deloc. Ați căutat în odăița mea ?

— Nu sînt acolo ; nu sînt...

— Atunci, firește, domnul Castillo le-a luat cu el.

— La ce oră a ieșit ?

— N-aș putea să vă spun. A avut scrisori azi dimineață, i le-am pus eu însămi în cutia poștală. La ora nouă nu mai erau.

— Scrisori ? Dar el nu primește niciodată !

— Totuși a avut două azi dimineață, sînt convinsă. Doamnă, dar mașina mea se răcește.

Bluette rămase nemișcată în curte ca să-și privească propria-i umbră pe care i-o făcea soarele.

Apoi ridică ochii spre casă, ca pentru a întreba cele trei ferestre care dădeau în curte. Dar erau pustii, cuprinse de tăcere, de nemișcare, încălzindu-se la soare. Se întoarse înapoi, cu o mare neliniște, spre locuința portăresei care călca.

— Aceste scrisori, madame, de unde veneau ? Poate c-ai observat ?

— Firește. Veneau din Paris. Una din ele cel puțin era o scrisoare mare, cu antet, ca acelea de la Primărie și Ministere.

— Ce antet avea ?

— N-am citit, Doamnă... îmi pare rău. Am multă treabă, credeți-mă !

— Mulțumesc.

— La dispoziția dumneavoastră, Doamnă.

Bluette ieși în stradă și se hotărî să plece. Dar făcea zece pași înainte și zece înapoi, sau străbătea, lipită de zid, toată lungimea casei.

Dincolo, pe trotuarul celălalt, soarele bătea cu putere în mica vitrină a unui ceasornicar. Pe strada liniștită treceau, rar, trecători.

Se învîrtea de o jumătate de oră, în sus și în jos, de-a lungul zidului, cu ochii ațintiți, cînd la un capăt, cînd la celălalt al străzii. Inima ei înspăimîntată de îndrăgostită nu mai bătea ; nu simțea în ea decît un început de răceală, o mică, ascunsă și adîncă rană. Apoi, mecanic, urcă scările pînă la ușa locuinței, și deși știa că e zadarnic, totuși încercă să sune pentru o ultimă oară.

Același zgomot pustiu străbătu cu iuțeală odăile mute.

Coborî obosită. Ieși. O teamă nelogică și totodată adîncă asaltă sufletul ei timid.

Se gîndea : „Acum se va întoarce", și-și reluă drumul de-a lungul trotuarului. Dar o oboseală grea, reținea picioarele ei de balerină, ca și cum și-ar fi pierdut. deodată, echilibrul natural și agilitatea.

Absența aceea nu putea să fie întîmplătoare. Ieșise la nouă dimineața, luînd cu el cheile ; acum amurgea ; se vedeau funcționarii grăbiți, dactilografele slabe cu ochii obosiți, întorcîndu-se acasă-bătînd trotuarele care străluceau.

Dar unde era oare ? Pe ce stradă se afla ? Cum să găsești un dispărut în vălmășagul acelui imens oraș, care avea străzi vijelioase ca fluviile, piețe unde mulțimea se avînta ca valurile în estuar, și care, din cercul puterii lui infinite, de peste tot, ridica un zgomot greu, de ocean ?

Ea, de fapt, nu cunoștea nici un amănunt din viața lui, impenetrabilă.

Fără să înțeleagă măcar de ce avea această certitudine, totuși, un glas adînc în sufletul ei, îi spunea că el nu se va mai întoarce niciodată.

La orice zgomot de roți care venea din capătul străzii, simțea că-i bate inima atît de tare, că multă vreme își pierdea respirația. Dar de fiecare dată erau trecători necunoscuți ; nu era fruntea lui largă și întunecată, nu era asprimea delicateței lui, ochii lui luminoși de nomad, de care se îndrăgostise atît.

Sărmana Mimi Bluette !... sărmana, micuța, blonda, Mimi Bluette !...

Vremea trecea ; oboseala amurgului apăsa deasupra Orașului Scînteietor. Nu mai era soare în mica vitrină a ceasornicarului, și acum se puteau citi din depărtare lămuritele reclame, prinse la geam :

«Ceas Oméga — Aur garantat — 18 Carate. — Cronometre — Reparații.»

Privind și mergînd Bluette se gîndea : „Am fost atît de oarbă ? În ultimele zile era ceva în ochii lui, foarte întunecat... Ieri seară mi-a zis : „Te iubesc, Bluette..." Am lăsat capul în jos și am plîns amîndoi. Alaltăieri, l-am văzut umblînd la geamantane. Geamantanele lui altădată erau pline, în ultimele zile erau aproape goale. Dar n-am îndrăznit să fiu curioasă, pentru că față de el am fost întotdeauna timidă..."

Strada se popula acum de o lume mai grăbită ; un lucrător, trecînd, îi șopti aproape la ureche :

— „Ce frumoasă ești !"

Se gîndea : — „Se poate să nu fi lăsat nici un cuvînt pentru mine ? Cît sînt de proastă ! Fără îndoială, fără îndoială mi-a trimis o scrisoare acasă !"

Și începu să meargă atît de repede de parcă alerga. Deodată era cuprinsă de nădejde ; bucuria vieții pătrundea din nou în ea.

Luă o trăsură, dar aceasta mergea prea încet, grozav de încet, față de nerăbdarea ei. Cum zări un automobil îi și făcu semn cu umbrela. Șoferul opri. Sărind înăuntru se arătă la fereastră, ca și cum ar fi vrut să iuțească, cu nerăbdarea ei nebună, bătăile motorului. Nici un drum în Paris nu i se păruse vreodată mai lung.

— Repede ! repede ! repede !... — îi zicea mereu șoferului, bătînd cu inele în fereastră.

Și o văzură intrînd în casa ei ca și cum ar fi fost urmărită. Fără să ia ascensorul, parcă zbura pe scări.

— Linette ! Linette, spune-mi !... unde e scrisoarea Linette ?...

— Ce scrisoare, doamnă ? O, Doamne, cît sînteți de palidă ! Ce s-a întîmplat, doamnă ?

— Scrisoarea, îți spun ! Nu e nici o scrisoare, nici un bilet pentru mine ?

— Nu, doamnă.

— Și nimeni n-a telefonat măcar ?

— Nimeni.

Căzu pe un scaun, își plecă privirea în jos, tăcu.

— Doamnă, — zise Linette, luîndu-i mîna, — ce s-a întîmplat ? Ce este ?

Dar Bluette nu răspundea.

După cîtăva vreme, își ridică, în fața Linettei, ochii rătăciți și zise cu greutate :

— A plecat.

— Cum a plecat ? Fără să vă spună nimic ?

Ea își lipi mîna de inimă, își prinse înapoi părul și răspunse încă odată :

— A plecat.

Dar după cîteva clipe se ridică în picioare cu o energie neîntrecută :

— Nu, nu se poate ! — zise cu asprime. — Nu se poate. Repede, repede, Linette ! Trimite să se caute un lăcătuș și automobilul meu să fie gata numaidecît.

— Pentru ce un lăcătuș ?

— Ca să deschidă o ușă. Du-te chiar tu cu automobilul, nu te mai îmbrăca... Repede ! Repede !

— Dar, doamnă...

— Nu întreba nimic, te rog ! Vezi bine că mor de neliniște...

După un sfert de oră lăcătușul era la poarta casei. Îl așeză în automobil alături de șofer.

— Hai cu mine, Linette ; nu mă lăsa singură...

— Să-mi pun pălăria și jacheta...

— Da, dar repede !

În clipa aceea, blonda Caterina revenea acasă după plimbarea ei crepusculară, fragedă și întinerită pe cît e îngăduit unei femei de vîrsta sa. Cum în același timp Linette cobora scările, Bluette nu permise Caterinei nici măcar să se apropie de ușa automobilului :

— Pe urmă, cînd am să mă întorc am să-ți explic, mamă... acum sînt grăbită ! Și o lăsară acolo sub bolta porții, în timp ce copilașii portarului o trăgeau de frumoasa mantilă cerîndu-i obraznic :

— Astă seară n-ai adus ciocolată pentru noi, doamnă Caterina ?

Nu adusese. Dar rămase aproape o jumătate de oră acolo sub portal, ca să stea de vorbă despre cele ce s-au întîmplat, cu acel personaj galant și protocolar, care avea înțelepciunea proverbială a tuturor portarilor.

Acolo, între timp, în strada liniștită și îndepărtată, puținele prăvălii erau luminate de o lumină palidă, electrică. Unii oameni treceau pe marginea trotuarelor ; alții, obosiți de munca zilei, treceau fără să-și întoarcă capul, de-a lungul zidurilor.

Dindărătul ușii cu vitralii, pisoiul d-nei Greuze privea nemișcat cum fierbe o oală pe foc.

Urcară scările.

Mai întîi Bluette sună iar ; apoi, repede, lăcătușul descuie broasca..

Bluette observa ochii nemișcați, mîinile aspre ale lucrătorului, și-i zise :

— Du-te cu automobilul meu, fă numaidecît o cheie nouă și dă-o șoferului. O aștept.

Se auzi pasul lui greoi coborînd pe scări, zăngănind legătura de chei.

Bluette nu îndrăznea să intre.

Linette îi era atît de aproape, că umerii lor se atingeau.

— Nu mai am curaj, Linette... Poate s-a omorît... să văd cadavrul lui...

— Să chemăm pe cineva, doamnă... și mie mi-e teamă.

— Nu, taci din gură. Nu se poate... a plecat... a plecat...

Intrară, închiseră ușa. În sală era întuneric. Dar o rază strălucea în geamul unui mic tablou ; casa pustie părea o cavernă.

Bluette căuta de-a lungul pervazului ușii întrerupătorul luminii electrice, dar în mîna ei nesigură nu-l găsea.

În sfîrșit, Linette reuși să aprindă lumina. Văzură cuierul gol.

Trei tablouri cu vînători englezești atîrnau de perete ; văzură un mic vas de aramă, un vas de cristal cu cîteva flori veștejite, pe care le purtase Bluette.

Deodată, ca o nebună începu să alerge prin casă... privi, răscoli... nimic, nimic, nimic...

Da, plecase pentru totdeauna, plecase ca un adevărat rătăcitor, plecase fără să-i spună măcar adio.

În clipa aceea veni sus portăreasa.

— Nu știu dacă e tocmai legal ceea ce ați făcut, doamnă. E adevărat că sînteți aproape stăpînă aici... totuși, dacă el a închis, înseamnă că nu voia ca nimeni să-i forțeze ușa.

— Da, da, madame Greuze... Da, da, madame Greuze...

— Va trebui să-i scriți că ați făcut-o fără îngăduința noastră. Căci noi, adică eu și bărbatul meu, sîntem însărcinați cu îngrijirea apartamentului.

— Să-i scriu ? Dar unde ?

— Poate știți dumneavoastră. Eu, firește, n-am de unde să știu. De altfel nici nu trebuie să vă mirați : aproape întotdeauna pleacă așa.

— Se va reîntoarce, madame Greuze ?

— Cine știe ? Trec cîteodată mai multe luni fără să se reîntoarcă ; odată, lipsa lui a durat mai mult de doi ani. Noi primim întotdeauna chiria lui, și lefurile noastre foarte precis. De data aceasta nici lefuri, nici termen, nimic. N-a plătit nimic. Ș-apoi bagajele dumnealui sînt aici. Veniți să vedeți, doamnă. Trei geamantane care au făcut înconjurul pămîntului... uitați-vă cîte etichete ! E adevărat, cîteodată trimite să le ia chiar și la opt zile după plecarea lui.

— Și cine vine să le ia ?

— Un domn în vîrstă care se numește Dimitrieff.

— Și unde locuiește acesta ?

— Nu știu deloc. Domnul Castillo mi-a spus o dată : „Vei deschide întotdeauna domnului Dimitrieff“ — care era cu el. Un străin, fără îndoială.

— Dacă vine de data aceasta aici, să nu cumva să-l lași să plece, fără să-mi dai mai întîi un telefon. Asta-i pentru dumneata, madame Greuze.

— Două sute ? Dar e prea mult, doamnă.

— Îți voi mai da încă, numai dacă îmi vei aduce măcar o știre. Deocamdată spune-mi tot ce știi, tot, cele mai mici amănunte. Îmi amintesc, de pildă, că el avea de-asemeni doi saci mari ; nu-i mai văd. Cînd i-a luat ?

— În timpul nopții poate, sînt foarte sigură, căci nu l-am mai văzut revenind aici.

— Eu însămi am fost aici pînă la două dimineața, apoi m-a condus. Oh, te rog, încearcă să afli ceva, madame Greuze !...

— Firește, firește ; voi întreba pe toată lumea. Numai, nu mai plînge, doamnă. Are să se întoarcă, fiți sigură... sînteți atît de frumoasă !

Dar ea era albă și nemișcată, și lacrimile îi cădeau din ochi, fără să-i miște genele ; cădeau ca și cum își pierdea întreg sufletul, puțin cîte puțin, în fiecare lacrimă a plînsului ei.

— Un singur lucru am să vă spun ; dar dumneavoastră îl știți fără îndoială, — conchise madame Greuze. — E aproape o lună de cînd agenți secreți ai poliției au venit aici și mi-au pus multe întrebări despre el, despre viața lui, despre obiceiurile lui... De altfel l-am înștiințat pe domnul Castillo, care a început să rîdă și a înălțat din umeri. Trebuie să vă fi spus, presupun.

— Nu, madame Greuze.

— Ah ?... Au fost de două ori. Iar ieri, după amiază, a primit vizita unui domn gras, cu mustățile lungi și pardesiul cafeniu, care a pretins să intre cu toate că-l opream. Un domn foarte antipatic și arogant. Un parizian desigur.

— Dă-mi amănunte, madame Greuze, trebuie să-l găsesc.

— Amănunte ? N-am nici unul. Dacă din întîmplare are să vină, vă voi telefona. După mine, privind la înfățișarea lui, m-am gîndit oarecum la întîmplare...

— Ce ?

— Mi-am spus : „Iată un creditor al domnului Castillo.“ Căci pătrundea ca acei care vin să-și ceară banii.

Linette ședea pe marginea unui scaun, palidă, frîngîndu-și mîinile, neștiind ce să mai facă.

Așa au trecut trei zile. Barbarul Oraș al Luminii îi furase dragostea. Acel dar pe care i-l făcuse într-o seară de muzică, i-l luă într-o zi cu soare. Ca să se răzbune că o înfrumusețase și îndrăgostise, acum, pe neașteptate — fără ca măcar să-i spună : „Pregătește-te !“ îi ucidea în inimă fericirea. Îi trimitea un suflu prăpăstios de tragedie, ca să-i cuprindă părul blond ; îi dezrădăcina și răsfoia cu o violență mînioasă, florile simple ale cîmpului, albăstrelele lui Mimi Bluette.

Ea băgă de seamă că marele Paris cînta, strălucea, se rotea în jurul spaimei ei neclintite, ca și călușeii unui bîlci zgomotos.

Se numea Mimi Bluette și era mai disperată decît fetele vagaboade, decît acelea care străbat străzile nopții, cînd azilul le gonește și adorm sub poduri.

Se numea Mimi Bluette și nu mai avea în suflet nici măcar o floare.

Făcu tot ce putu ca să-l regăsească pe dispărut, dar în zadar. Depărtarea era de netrecut ; din tăcerea depărtată nu străbătea măcar un cuvînt.

Și ea trăi în acea locuință, multe zile de dimineață pînă seara ; căuta, răscolea, răsturna lucrurile, în nădejdea de a găsi o urmă care s-o ducă pînă la el.

Nimic. Tot ce era acolo nu făcea decît să-i mărească neliniștea. Numai un singur lucru îi atrase atenția : fusese extrem de sărac, căci își vînduse tot. Atunci se gîndi cu deznădejde la propria ei bogăție, pe care i-ar fi dat-o, cum se dă oricui îți cere, un pahar cu apă limpede ; bogăția ei goală și apăsătoare, care de azi înainte nu va mai servi nimănui.

Înțelese că poate mizeria, poate rușinea unei sărăcii mîndre îl silise să-și reia drumul exilului.

— Cine știe ? Poate că nu era nici aceasta pricina. În lumea largă el era un izolat, un călător, unul din acei

oameni fără istorie, a căror viață călătoare nu-i cu putință să fie țintuită.

Dar un gînd înăbușitor o sufoca — să-l regăsească !... să-i spună : „Iată-l ! acest aur e al tău ! această bogăție care mă apasă e a ta. De ce oare n-am putut să ghicesc eu însămi sărăcia ta ? De ce nu mi-ai mărturisit-o tu, Laire ? Ți-a fost teamă oare să-ți pleci fruntea înaltă ? Ei, bine, trebuia să-mi spui : „Fii și tu săracă. Lasă-ți bogăția și vino cu mine : vom munci împreună."

O bucurie înăbușitoare de o clipă... și apoi gîndi : — „Trebuie, trebuie să-l găsesc !"

Era Mimi Bluette, avea de partea ei frumusețea și bogăția, libertatea și farmecul, numai această putere ascunsă trebuia să-i ajungă ca să regăsească un om.

*

— Ce dorește Doamna ? — întrebă cu o politețe arogantă încruntatul domn Pétimel.

— Fii bun și dă cartea mea de vizită domnului Ministru.

— Oh !... vă înștiințez, scumpă doamnă, că veți aștepta cel puțin o oră... sînt doisprezece inși înaintea dumneavoastră.

— Ai aerul de a nu mă recunoaște, domnule Pétimel !

— Iertați-mă, doamnă, n-am decît o pereche de ochelari și e destul de întuneric. Așteptați puțin, așteptați puțin...

Zicînd acestea își încălecă pe nasul îngreuiat de ochelari, o pereche de lentile groase convexe cu marginea de baga, și începu s-o privească de aproape, în timp ce fața lui largă, înecată în grăsime, părea că iese la suprafață ca să se lumineze de uimire.

— Oh, dar chiar pe dumneavoastră vă revăd ? Nici o greșeală ? Sînteți dumneavoastră, doamnă Bluette ?

— Chiar eu... totuși privește-mă mai bine, domnule Pétimel !

— În sfîrșit !... după atîta vreme ! Ce frumoasă surpriză ! Îmi închipui ce înfățișare o să ia domnul Ministru !

— Vrei să-i dai cartea mea de vizită acum ?

— Dar firește, doamnă Bluette ! și, fiindcă sînteți dumneavoastră, pot să vă spun că cele 12 persoane se reduc la un singur delegat de provincie, foarte neîngrijit și foarte plictisitor, de care d-nul Ministru se va descotorosi în cîteva secunde, imediat ce va citi cartea d-voastră de vizită. Uite, mă duc. Dumneavoastră sînteți mereu cea mai frumoasă femeie a Parisului, doamnă Bluette !... deși ați slăbit puțin... Mă duc !

— Ei bine du-te, domnule Pétimel, căci sînt foarte grăbită.

— Oh, cît ne-a părut de rău c-ați plecat, doamnă Bluette ! Au fost multe zile rele din ziua plecării dumneavoastră ! Ș-apoi, un Minister a căzut, altul a venit... așa-i politica !

— Dar du-te, domnule Pétimel.

— Tocmai mă duc.

Se prefăcea că-și iuțește pasul pe cît putea, dar, mai înainte de a bate la ușa Ministrului, făcu înconjurul tuturor birourilor ca să răspîndească știrea extraordinară.

— Criză de guvern !... Criză de guvern ! — șoptea la fiecare birou, înăbușindu-și un rîs pe chipul gras.

În sfîrșit se înfățișă Ministrului, și văzîndu-l ocupat într-o convorbire despre reforme agrare, cu delegatul din provincie, adorabilul domn Pétimel se aplecă la urechea Excelenței Sale, dar rosti cu un glas pe care l-ar fi auzit și un surd :

— Domnule Ministru ! Doamna Bluette e aici, s-a reîntors ca prin minune, și vă roagă s-o primiți numaidecît, o afacere urgentă. — Apoi adause pe un glas dramatic : se vede după ochii ei că trebuie să fi plîns...

Excelența Sa deveni alb, roșu, purpuriu ; se frămîntă, îi privi în față pe delegat, pe secretar, și, la urmă, neștiind ce să spună își mîngîie chelia-i rotundă.

Din fericire, Delegatul era un om de spirit și văzînd încurcătura în care se găsea Ministrul, încercă să-i ușureze situația, atît cît putu.

Cinci minute mai tîrziu zgomotoasa sonerie a Excelenței Sale îl invita pe domnul Pétimel să o introducă în cabinetul său pe solicitatoarea nerăbdătoare.

Excelența Sa o aștepta în picioare, de după birou, drept și nemișcat, cu oarecare mărinimie. Era mîniat și își mușca buzele cu vîrful dinților.

— Închide ușa, domnule Pétimel, și ia seama; oricine ar întreba de mine, lipsesc. Du-te.

Mimi Bluette intră cu mîinile întinse, pe care el nu i le sărută.

— Luați loc, Doamnă, — zise Ministrul cu un gest à la Marchizul de Priola.

— Nu mă disprețui, te rog... — murmură Bluette, sînt atît de nenorocită, atît de nenorocită...

El o privi fără să spună nimic, în timp ce Bluette ședea în fotoliu, cu un fel de umilință stinsă și obositoare.

Poate că omul acesta îi voise sincer binele, poate că acest ambițios scamator, acest puternic politician, acum aproape îmbătrînit, pierduse în ea nu numai pe cea mai frumoasă dansatoare a Parisului, ci și o blondă făptură tînără, care-i trimitea în suflet un vînticel de primăvară.

— Nu fii supărat pe mine... — repetă Bluette cu glas șoptit.

— Asta n-are nici o importanță! — răspunse el pe un ton sarcastic. — Ți s-a întîmplat vreo nenorocire?

— Da: m-am îndrăgostit ca o nebună de un om care a dispărut.

Și ochii Bluettei îl priveau în față, neclintiți, disperați, larg deschiși.

El rămase cîteva clipe înmărmurit, apoi făcu o strîmbătură și-și strînse umerii.

— Se poate, fiindcă o spui. Dar nu descopăr în această fugă nimic care să mă privească. Nu sînt răspunzător de oamenii care dispar.

— Da! Dumneata ești! Dumneata ești! Să nu ne jucăm cu cuvintele, te rog. Eu nu-s decît o sărmană femeie la urma urmelor... Ai puțină milă!

— Ce înseamnă aceste cuvinte ? Crede-mă, e cu neputință să te urmez pe acest drum. Nu cumva crezi poate că...

— Nu știu dacă trebuie să cred, dar sînt sigură că mi s-a spus.

El făcu atunci un gest repede, vizibil reținut.

Îi răspunse :

— Niciodată n-am fost laș, Bluette — Apoi adăugă : — chiar dacă am fost ispitit să fiu.

Ea privi în ochii lui și tăcu.

— Îți dau cuvîntul meu de onoare, Bluette ; nu eu sînt acela care l-a făcut să plece.

— Mulțumesc.

— N-ar trebui să-mi mulțumești, pentru că, într-adevăr la început eram aproape gata s-o fac. E mult de-atunci. Și totuși ai fost atît de crudă cu mine, Bluette ! Dar în clipa în care a trebuit să spun da, cînd nu trebuia să fac decît un singur gest... ei bine, am simțit că pot să mă bat, fără teamă, cu un dușman de talia mea, și că ar fi laș din parte-mi să te lovesc pe tine. Și n-am făcut-o. Nu, n-am făcut-o, Bluette ! Vei avea probe, dacă nu mă crezi.

— Mulțumesc, mulțumesc. Sînt foarte convinsă acum. Eram convinsă de mai înainte, dacă am îndrăznit să bat la ușa dumitale. Îmi pare bine că cu toate acestea, dumneata îmi ești încă un adevărat prieten.

— Nu, Bluette, asta nu. Pentru dumneata eu nu sînt, de-acum înainte, decît un străin. Mi-ar place mai curînd, fără îndoială, să te văd fericită decît tristă, dar eu sînt un om ca toți ceilalți și sînt răni ale căror cicatrici sînt foarte sensibile...

— Fii bun, nu mai mări rana mea. Dacă ai ști ce se petrece în mine, dacă ai ști cît sufăr !... De o săptămînă alerg ca o nebună, străbătînd Parisul, făcînd mii de demersuri, întrebînd în dreapta și în stînga, risipind pumni de aur... Peste tot am pus în mișcare detectivi ; am străbătut birourile de poliție, gările, agențiile de voiaj... Vrei să mă crezi, am fost la morgă să-i văd pe înecați și pe sinucigași. Dar nimic ! nimic din nici o parte. Acest om a

dispărut fără să lase vreo urmă. Și iată am ajuns la capătul puterilor mele, mi-am pierdut capul ; trebuie cu orice preț, ca cineva să mă ajute... Și am venit la dumneata, fără să mă gîndesc, orbește, convinsă că dezolarea mea te va mișca.

— Îți mărturisesc, Bluette, că aș putea să văd o ironie în alegerea persoanei mele, în astfel de împrejurări !

— Alții, poate, dar nu dumneata, nici eu.

— Să trecem mai departe ! Ce trebuie să fac pentru dumneata, Bluette ?

— Să mă ajuți.

— Să te ajut ? Eu ? Cum ?

— Dumneata ești un om atotputernic, știu foarte bine. Dacă dumneata vrei să știi unde a plecat acest om, vei putea să afli cît mai curînd ; vei putea să știi mîine poate, și pentru asta n-ar trebui decît un ordin dat acelora care ar trebui să te asculte.

— Să nu crezi aceasta, eu nu-s birou de informații, scumpa mea ! Îți spun aceasta în treacăt.

— Cît e de trist ! Dumneata amesteci amorul propriu acolo unde e vorba de viața mea.

— Dar nu... nu... Și-apoi nu mai rosti fraze atît de tragice !

— Nu sînt tragice deloc, am fost rănită de moarte în mîndria mea, mai ales în mîndria mea, și îți cer un mic serviciu, pentru dumneata fără însemnătate. Dar dumneata mă refuzi... Bine ! Îți zic la revedere „Excelență !...“

— Oh, cît de gingaș rostești acest : „La revedere, Excelență !...“ Dar în sfîrșit, pentru că ții atît de mult, și pentru că oricum te mai iubesc puțin, sărmana mea Bluette, voi fi ridicol atît cît îți va plăcea, și voi merge să telefonăm împreună Prefectului Poliției, ca să trimită pe cei mai buni copoi pe urmele fugarului, care se numește... Cum se numește el într-adevăr ?

— Hilaire Castillo, domnule Ministru.

— Trebuie să fie un nume fals desigur.

— Credeți, domnule Ministru ? Oricum, eu nu i-am cunoscut altul.

Și Ministrul Agriculturii făgădui sincer ca besmeticul Prefect de Poliției să reușească a pescui acel cadavru din apele Senei.

*

— Iată o nouă încurcătură neobișnuită ! — blestemă cu glas puternic mîniosul domn Ardouin, după ce răspunse mesajului telefonic al Ministrului de Agricultură și Comerț. Mica lui ființă era îngropată îndărătul enormului birou, între un munte de dosare și o mare de ordonanțe, care zilnic se îngrămădeau de la Ministerul de Justiție.

Înfățișarea, deloc Cezară a Președintelui Republicii, îl contempla din peretele opus, cu un surîs dictatorial, dar lipsit de orice ferocitate.

Și unul și celălalt păreau că nu se sinchisesc de propria lor meserie.

— Îi doresc să nu cadă niciodată în ghearele mele, acest șarlatan de Castillo, altfel am să-l fac să-mi plătească foarte scump toate supărările pe care mi le pricinuiește. Încîntătoare zi ! Ca și cum n-aș avea altceva de făcut ca să-mi omor timpul, iată din nou această ameteală ministerială care mă dăruiește cu o anchetă asupra ex-amantului ex-metresei lui !... Încîntătoare zi !

În culmea indispoziției își scoase din gură și aruncă pe jos, nedespărțita lui scobitoare.

Dar fiindcă Prefectul de Poliție nu poate să se dea în lături de a asculta de Ministrul oricărui departament, mîniosul domn Ardouin se duse să caute în arhivă dosarul numitului Hilaire Castillo ; scoase de acolo o hîrtiuță confuză, nelămurită, redactată cu scrisul lui neciteț, apoi dădu ordin să fie răspîndită fără zăbavă tuturor comisariatelor din oraș și împrejurimi, precum și în capitalele regionale.

Apoi își scoase altă scobitoare din buzunar, începu s-o roadă încet, încet, și conchise :

— La urma urmelor are dreptate acest drac de Castillo! Mulțumită profesiei lui de fantomă, pe care o săvîrșește, nu-l plictisește nimeni, nici chiar șeful Poliției.

*

A fost nevoie de mai multe zile de cercetări laborioase, la sfîrșitul cărora domnul Ardouin putu să-l înștiințeze pe Ministru că se dăduse în sfîrșit de urma dispărutului Castillo, și puține ore îi mai trebuiau încă, pentru a supune la un examen riguros informațiile primite. În același timp, primi de la Mimi Bluette fotografiile pe care el le avea de la dispărut, și-i dădu întîlnire pentru după-amiază în cabinetul Ministrului de Agricultură.

Punctual ca un funcționar, la ora stabilită, domnul Ardouin apăru. Un surîs de complezență îi împodobea gura sardonică, și prima lui înclinare fu pentru frumoasa femeie, a doua pentru Ministru. Apoi își scoase mănușile și începu :

— Domnul Hilaire Castillo se bucură de o sănătate desăvîrșită. El e în clipa aceasta în drum spre Algeria, după ce a traversat marea pe un pachebot al mesageriilor maritime.

Mimi Bluette îl privea cu ochi lărgiți, holbați, ca hipnotizată ; dar nu avu putința să scoată un cuvînt. Și domnul Ardouin reluă :

— Ieri, domnule Ministru, v-am comunicat neputința mea de a-l regăsi pe acest om, cînd deodată o idee a țîșnit în creierul meu. Această idee îmi veni amintindu-mi de un faimos norvegian, dispărut, în împrejurări asemănătoare, acum 12 ani. Poliția și-a bătut capul să-l caute către cele patru vînturi ale pămîntului, dar fusese în zadar. Nu putea fi prins. Într-o oarecare zi, izbucni un mare scandal la Legiunea străină.. Urmă o anchetă pe care Ministrul Justiției a avut bunătatea să mi-o încredințeze. Scurt : l-am descoperit pe omul meu sub tunica albastră a legionarului. purtînd galoane de sergent și decorat cu mai multe medalii. Era, fie vorba între noi, un

om foarte cultivat, aventurier și cumsecade ; căci legiunea este o pepinieră unde poți găsi foști ocnași și idealiști, prinți și vagabonzi, amestecați.

— Am fost întotdeauna foarte neîncrezător în ce privește subiectul acestor legende, scumpul meu domn Ardouin !...

— E adevărul curat, domnule Ministru. Și ceea ce nu se poate nega e că acolo toți devin eroi. Acești oameni, care se înrolează de cele mai multe ori sub un nume de împrumut, acești oameni care nu mai au patrie, nici stare civilă bine definită, sînt soldați excelenți, și veți găsi printre ei oameni care ar prefera să moară de zece ori, decît să vă mărturisească numele lor adevărat de familie. Dar la urma urmelor puțin ne interesează, voiam să vă spun numai că întîmplarea norvegianului a făcut deodată lumină în spiritul meu. Fiindcă nicăieri nu se putea descoperi urma trecerii lui, și fiindcă oamenii nu dispar ca ceața, de ce, mi-am zis eu, n-ar fi semnat un angajament la Legiunea Străină ? Fără să pierd vremea mă duc la fața locului și la al treilea Birou de înrolare, cel din Belleville, constat că la 17 Mai, la orele 9 dimineața, un oarecare Laire...

— E el ! e el !... — începu să strige Bluette, căreia un fior de neînvins îi zguduia întreaga ființă.

— Da, doamnă. Asupra acestui punct n-am nici cea mai mică îndoială. E tocmai persoana care vă interesează. S-a înrolat sub numele de Laire, supus Galițian, în vîrstă de 39 de ani, neavînd nici un act... A semnat pentru 5 ani și a vrut să plece chiar în ziua aceea...

*

„Sidi-bel-Abbés, Regimentul 1 Străin..."

Strada cînta. Parisul era pentru ea din nou orașul minunat al domniei ei. Îi insinua fericire și bucurie, muzică și parfum, din zgomotul vieții.

„Sidi-bel-Abbés... Sidi-bel-Abbés..." Mergea repede și ușor, lăsîndu-se aproape tîrîtă de puterea zgomotoasă a

mulțimii, îngrozită și totuși fericită, de confuzia veselă a drumurilor, de învălmășeala de la răspîntiile luminate încă de razele apusului. Și i se părea că vede, acolo, îndepărtarea nelămurită, în visul ochilor ei limpezi, plini de cer, strălucind sub soarele Algeriei, imensele cazărmi arabe, scînteietoare de nisip. Mergea cu un fel de ușurință, eliberată de neliniștea zilelor trecute, ca de apăsarea unei oribile bol ; mergea, ducîndu-și nima tînără, cum se îndreaptă la o fereastră spre razele soarelui de primăvară, o plantă înflorită Acum l-a regăsit. Cunoștea refugiul lui îndepărtat, și-și închipuia drumul luminos spre a se duce pînă la el.

„Sidi-bel-Abbés... Sidi-bel-Abbés...“ Africa barbară dormea fără umbră, sub valurile de soare, dezvăluită și strălucind acolo, unde totul arde.

Cum rîdeau, cum scînteiau străzile Parisului în seara aceea ! Cîtă lume trecînd pe lîngă ea murmura, ca și cum ar fi vrut s-o mîngîie : „Iat-o pe Mimi Bluette...“

Mimi Bluette !... Fusese pentru ei, pentru toți, o floare voluptoasă în grădina Parisului ; dăruise fiecăruia o amintire deosebită despre ea, aproape un contact imaginar cu goliciunea ei albă... Fusese pentru ei, pentru toți, o plăcere, o frumusețe a vieții ; iar, cînd trecea Bluette pe acele străzi pline de lume, părea că fiecare simte, răspîndindu-se prin aer, parfumul sălbatec al albăstrelelor ei.

Mergea. Se aprindeau, în mijlocul luminii amurgului, vitrinele fosforescente ale ceasornicarilor. Un mănunchi de raze solare, invizibil, prin imensul infinit, se răsfrîngea în curcubee de flăcări în ferestrele Operei.

Iată, ajunsese. O mulțime imensă, de becuri electrice, ilumina birourile Thos-Cook and Son. Citi cu răbdare unul după altul titlurile diferitelor ghișeuri :

«Bilete — Cecuri — Excursii — Schimb — Nile Flotilla — Cupoane de hotel — Informații...»

Își puse geanta pe pervazul ghișeului, își sprijini coatele și se adresă cu un zîmbet timid blondului și elegantului englez care, dinăuntru, se arăta deasupra unei

grămezi de orare și hirtii, gata să satisfacă curiozitatea ei îndreptățită.

— Domnule, sînteți bun să-mi spuneți ce drum trebuie să iau ca să ajung la Sidi-bel-Abbés ?...

*

Drumul era departe, lung, plin de soare, plin de amețeală, ca toate drmurile care duc spre fericire. Ar fi făcut cu piciorul ei ușor și delicat chiar și înconjurul pămîntului, fără ca măcar să se oprească, numai să retrăiască o singură zi de poezie.

Acum înțelegea tot ceea ce era de neînțeles între ei. Nu ar fi putut să lămurească nimănui pricina acelei fugi, și totuși în adîncul inimii i se părea că-i „simte" pricina. Înțelegea că o dragoste nemărginită pentru ea — prea mîndru pentru a se umili, prea în înțelegere cu alte furtuni îndepărtate ale vieii — îl tîrîse în acel refugiu de oameni sfîrșiți, poate în căutarea unui mormînt anonim, acolo între acei soldați aventuroși.

Da, îi dezvăluise adevărul în acea primă seară spunîndu-i : „...ești ultimul meu pahar de șampanie..."

Acum în sfîrșit înțelegea, în simplitatea ei tragică puternica durere a acelui suflet, exilarea lui disperată în viață, inima lui sălbatecă de nomad, care nu-și mai găsea drum.

În ultima vreme, ca și cum ar fi ascultat de o întunecată presimțire, îi spunea în fiecare seară înainte de a o părăsi :

— Noapte bună, Bluetta mea... amintește-ți că te iubesc ! că te iubesc !...

Și-i spunea aceste cuvinte cu glasul unui om care era de-acum departe, cu glasul unui om care nu mai avea să se întoarcă.

Sărmana, micuța, blonda, Mimi Bluette !... Cît îl iubea ! Ce adîncă schimbare în ea, din seara aceea cînd îl văzuse la barul Mamei Rouquine și buzele ei surîseră,

umede, pe marginea paharului de șampanie... Ce furtună, ce zgomot în micuța ei inimă de dansatoare, în sufletul ei de culoarea albăstrelelor !...

Nu se căia că fusese frumoasă, dorită, posedată, și că-i dăduse dragostea ei de fecioară, cu toată patima, cuprinsă de fiorul noutății. În el singur găsise amantul, prin el singur cunoscuse acea desăvîrșită contopire a simțurilor și a spiritului, acea intimă beție creatoare, plină de fior și purificare, în care femeia, care fusese și-a altora, simte născînd din păcatele ei înțelesul dragostei nemărginite.

Cînd era mai amețită, mai femeie, în brațele lui de amant, simțea chiar ispita tainică de a pecetlui, în pîntecele ei îndrăgostit, cu o durere maternă, voluptatea trecătoare.

*

— Domnule Bollot, nu te mai osteni să-mi faci morală... orice s-ar întîmpla, voi pleca. Dă-mi banii de care am nevoie, zîmbește-mi frumos, și așteaptă cu răbdare să mă întorc.

— Dar îmi ceri o sumă imensă, copila mea ! O sută de mii de franci pentru a te duce în Algeria ? Asta e risipă, crede-mă, e risipă !

— Și totuși, să-mi dai cît îți cer, în hîrtii de bancă ; nici cecuri, nici scrisori de credit. Nu vreau să am de-a face cu Băncile africane. Grăbește-te, domnule Bollot, căci în trei zile plecăm.

— Dumneata spui, plecăm ? și mai cine ? plecați cu caravana poate ?

— Adică mama, Linette și eu. Mama nu merge decît pînă la Marsilia, de unde pleacă în Italia. Eu și Linette ne ducem la marginile Saharei, pe-o plajă unde viața este foarte scumpă.

— Dar glumești, copila mea, crezi cumva că avem o sută de mii de franci în cutie, gata ca și mărunțișul ?

— Ei bine, vinde, ipotechează, fă un împrumut, fă tot ce vrei, dar în trei zile să-mi procuri atît cît am nevoie, nici un ban mai puțin. Și acum îți zic la revedere, scumpul meu domn Bollot. Căci vezi lista asta, sînt cumpărături pe care trebuie să le fac.

Plecă. Jack o aștepta cu nerăbdare înaintea porții domnului Bollot. În acele ultime zile, limbuția lui redusă devenise o tăcere absolută. Bluette, în schimb, nu avea nici timpul măcar să observe tristețea lui. Îi vorbea ca unui frate, povestindu-i tot ceea ce trecea prin inima ei fremătătoare. Jack o asculta cu o răbdare mînioasă, fără s-o privească, fără s-o întrerupă; la urmă conchidea:

— Cînd o femeie iubește un bărbat, e vreme pierdută.

— Ce vrei să spui cu observația aceasta plină de spirit?

— Vreau să spun atît, Blouette, că e vreme pierdută.

— Ești un mare filosof, Jack, un foarte mare filosof.

Dar într-o seară, cînd stăteau ca altădată în dormitor, și, fără rușine față de el, Bluette nu purta decît o cămășuță străvezie, Jack, pe neașteptate, tăcînd, o răsturnă pe perne, și cu gura adîncită în puful gîtului ei, făcu un gest aproape brutal ca s-o aibă.

Trecuseră mulți ani și el o iubea mereu, ca atunci cînd dansa My Blu, ca atunci cînd în ochii ei de transalpină, strălucea întreaga frumusețe ispititoare și docilă a femeii plăcerilor.

Dar acum, de îndelungate zile, tinerețea ei caldă era plină de singurătate; o pustie și profundă durere curgea prin circuitul vinelor ei. Sub violența aceea repezită, la început ea nu înțelese; încerca numai o fericire fizică, găsindu-se pe un așternut, culcată sub greutatea unui bărbat, care-i strivea inima, pîntecele, sînii, și aproape o înăbușea.

Dar în urmă își aminti printr-un fior că nu era amantul ei, ci dimpotrivă un frate care încerca să-i jignească fecioria renăscută. O durere fulgerătoare depăși în vinele ei acea ispită involuntară a bucuriei și lovitura fu atît

de puternică încît i se păru că e rănită, în timp ce trupul ei supus de femeie plutea într-un început de voluptate.

Nu putu să se revolte, nu strigă : își întoarse chipul într-o parte, și se rugă cu glas stins :

— Nu-mi face rău, Jack... tu ești fratele meu, Jack... tu ești fratele meu... Apoi izbucni într-un plîns cu sughițuri și din ochii ei nemișcați, aproape morți, îi curgeau lacrimi strălucitoare pe umerii goi.

El o privi atunci. O privi, palid, cu ochi întunecați, pierindu-i curajul de a o atinge. Căci în ochii lui limpezi se vedea de asemeni un suflet, și nu putea să posede o femeie care plînge.

Dimpotrivă, o rușine oribilă îl cuprinse ; abia murmură :

— Iartă-mă, Bliouette... — și dispăru.

Dispăru.

Ea rămase multă vreme în pat, cu părul despletit, culcată, amorțită.

Uneori, blonda Caterina era lipsită de recunoștință.

Cînd Maurice, cameristul impecabil, îi dădu pe fereastra trenului ultimul geamantan al numerosului ei bagaj, în timp ce la semnalul plecării trenul alb al Rivierei tîra după el lungile vagoane încărcate, singurul lucru pe care ea putut să i-l spună, fură aceste puține cuvinte :

— Nu plînge, sărmanul meu Maurice, pentru că mă duc... cine știe dacă într-o zi sau alta nu mă voi întoarce !... Și apoi, în lumea aceasta trebuie să iei totul cu puțină filosofie !...

Maurice nu plîngea ; dar era cu adevărat mișcat și nu putea să uite așa de ușor că el a liniștit atîta vreme nervii ei generoși, servindu-i în odaie, în fiecare seară, o ceașcă cu ceai de mușețel parfumat.

Trenul pornea între timp fără zguduiri pe șinele strălucitoare. Atunci blonda Caterina își afișă în pervazul ferestrei bogăția neîntrecută a sînului ei clasic, și surîzînd cameristului impasibil, îi trimise pe vîrful degetelor

un ultim sărut de adio. Apoi se retrase în compartiment cu un adînc suspin de ușurare, în timp ce ochii gingași ai Linettei o priveau încremeniți.

— Ție ți-e sufletul întristat, micuța mea Bluette !... Eu dimpotrivă mă simt cu totul fericită că părăsesc acest oraș atît de bogat și atît de fermecător, care, este, după felul meu de-a vedea lumea. un imens bordel...

Bluette surîse liniștită sub vălul negru de călătorie. Dar Linette, căreia nu-i plăcea vorbăria blondei Caterina și mai ales nu-i plăcea să audă insultîndu-se orașul ei frumos, îi răspunse cu un glas subțire și plin de mînie :

— Iartă-mă, doamnă, sînt parisiană și-mi face rău să aud insultîndu-se orașul meu, care rămîne fără îndoială, cel mai frumos oraș din lume.

— Oh, la, la... tu vorbești doar pentru că ai gură, Linetta mea ! Ce înseamnă cel mai frumos oraș din lume ? Le-ai văzut oare pe celelalte înainte de a vorbi ? Nu, firește ! Tu ești o tînără fată fără experiență și te amesteci în vorbă oriunde ! Eu, care aș putea să-ți fiu mamă, îți spun că e un bordel ! Deci poți să crezi, pentru că eu văd lucrurile mai limpede și n-am, cum se spune, albul găinilor în ochi !

— Da, Doamnă, răspunse Linette cu un ton batjocoritor.

— Căci tu trebuie să știi — reîncepu blonda Caterina — că, la noi, de pildă, sînt lucruri mai puțin frumoase în prăvălii și se poate trece strada fără să te temi că poți să-ți pierzi un picior ; dar viața în țara noastră e mult mai naturală, mai simplă, și nu te simți, la 30 de ani, ros ca niște pantofi vechi ! Parisul, dacă-l privești bine, e doar o etichetă : dar vinul cel bun se găsește în alte sticle. Așa e, Linetta mea ! Și amintește-ți că ți-a spus-o Caterina.

— Da, Doamnă, — răspunse Linette cu un căscat imperceptibil.

— Și acum, de pildă, n-ai decît să privești la fiica mea. Cînd ea a venit la Paris, era o floare de trandafir, dar unul din acei trandafiri care nu cresc în Jardin des

Plantes, nici chiar la Saint Germain !... Acum, poți s-o vezi dacă nu seamnă cu capetele de ceară, care se învîrtesc în vitrinele frizerilor. Și apoi, ce a cîștigat ea, după ce a fost regina Parisului ? O mînă de bani ? Dar, la naiba ! femeile frumoase găsesc bani pretutindeni. Și altceva ? Un pumn de muște. Vino să vezi puțin orașele noastre din Italia, tu care cînți: Sînt Pariziană ! sînt Pariziană !....

— Deocamdată mergem în Africa, Doamnă și e deasemeni foarte interesantă.

— Ei, asta-i vorba ! Dacă fiica mea se întoarce, voi aprinde trei lumînări Madonei ! Tot un „cadou" din Paris e și această „durere de burtă", de care s-a îndrăgostit ! Căci dacă ea l-ar fi întîlnit la noi, pun capul că l-ar fi trimis la plimbare, pe el și întreaga Legiune străină ! Dar la Paris e „foarte șic" să ai un „amor" pentru un „gigolo", care nu prețuiește nici cît un ban ruginit !

Bluette, cu ochii fascinați, privea cîmpia dispărînd repede.

Acum Parisul cel strălucitor se pierdea în adîncul atmosferei fulgerînde ; începea, nemărginită. verdeața minunată a ținuturilor Franței.

*

— Adio, adio, mămico... — strigă Mimi încă odată, aplecîndu-se peste bord, în timp ce vaporul pleca.

Și-i trimise acel salut, cu glasul ei care nu mai putea fi auzit, cu ochii ei de copilă, care erau plini de lacrimi, cu vălul lung, pe care vîntul îl flutura în toate părțile ca pe un steag ușor.

Și blonda Caterina rămase acolo, pe chei, aiurită, nemișcată, pe jumătate urîtă, pe jumătate îmbătrînită, în timp ce-o vedea pe unica ei copilă pierzîndu-se, contopindu-se, în depărtările albastre ale mării.

În clipa aceea își amintea, mai mult ca oricînd, de-a o fi purtat în pîntece, de a-i fi dat părul ei blond și mătăsos. Fulgere puternice asaltau, după amiază, mar-

mora și cupolele triumfătoare ale Marsiliei. Orașul, hrăpăreț, îmbelșugat și strălucitor, părea că-și ține în lanț casele îndesate, ca pe o haită adormită de cîini de pradă, iuți.

Marele vapor al Companiei Transatlantice, descriind o curbă ușoară sub rotocoalele lungi de fum ale celor două coșuri, ieșea în marea liberă cîntînd silabe de sirenă. Dar buna mamă nu se putea mișca de pe asfaltul negru și luminiscent, prin care îi părea că simte mișcarea ritmică a mării. În jurul ei se strîngea mulțimea neliniștită, se îngrămădeau munți enormi de mărfuri; înjurăturile hamalilor scandau loviturile unor lopeți; apa murdară gîlgîia, lovindu-se de ciment fără zgomotul valurilor. Se ridicau nori groși, calzi, ca din explozia unei mine, acolo, din docuri, unde vasele înegrite de funingine răsturnau grămezi de cărbuni.

Dar această biată blondă, Caterina, care-și creease, datorită micilor răutăți ale Parisului, o tinerețe canonică, nu vedea decît vaporul îndepărtat al Bluettei, străbătînd infinitul cu o brazdă de soare în spate.

Un sughiț reținut îi umfla clasicul sîn și cu ochii mijiți, cu buzele strînse, plîngea pe ascuns.

Tîntarii mari ai Marsiliei, făcură în jurul ei atîta zgomot că deodată se deșteptă.

— Sst !... strigă ea ; — m-a cuprins răul de mare de atîta plîns... Curaj, Caterina !

Și se întoarse înapoi încet, încet, cu fruntea plecată, pînă ce se hotărî să ia o trăsură.

Trenul pleca după cîteva ore ; nu-i rămase nici măcar timpul să cunoască galanteria marsiliezilor.

Și fu desigur un mare păcat.

*

Acum vaporul mergea printre stele, străbătînd limpedea noapte mediterană, cu zgomot și iuțeală.

Bluette privea acea mare, pe care și el o văzuse.

Era atît de boltit firmamentul că nu se puteau măcar deosebi care erau stelele cerului și care cele ce pluteau pe unda răspîndită în depărtare. Africa invizibilă își trimitea aroma pămîntului ei cald și barbar prin spațiul vibrînd. Se simțea cum deșertul respiră în noaptea plină de belșug.

Albastrele insule Baleare pluteau ca mari grădini de întuneric și parfum. Palma de Mayorca, îmbătată de trandafirii ei, dormea în adîncul semicerc al golfului nocturn, într-un fantastic furnicar de lumini tremurătoare, care atîrnau pe coaste ca niște ghirlande ușoare.

Se făcu ziuă, cînd apărură nelămurite, prin ceața depărtată, vîrfurile Marelui Kabylia, coastele golfului Alger. Apoi, din ce în ce, acest mare amfiteatru se ivi sub razele soarelui care răsărea, — închis la marginea extremă a barierii ciclopice dintre Kabylia și Atlas.

Bluette privea cu ochii plini de bucurie, și sărută, cu sufletul ei de îndrăgostită, pămîntul acela minunat.

Munții din Buzarea proiectau în sus, pe bolta albastră, Catedrala Nôtre-Dame a Africei. Acolo, cu miile ei de virfuri, strălucea capitala maură a Mediteranei, vechea emulă a Casareei, sclava lui Pedro Navarra, aceea pentru care pierduse Doria frumoasele lui armate, Algerul mereu neînvins, Algerul, minunatul corsar.

Asemeni unei imense scări de marmoră albă, se topea și cobora într-un delir de lumină spre marea nepăsătoare. Pe cea mai înaltă treaptă, Kasba fantastică a vechilor suverani berberi, strălucea din depărtare ca un palat de cristal, cuprins de flăcări. Și Bluette văzu, pe colinele ovale ale lui Mustafa, întinzîndu-se stăpînirea trîndavă a orașului labirint mauritan. Zăpada înaltului Djurjura părea de o albeață imaculată, în mijlocul acelei culori a pustiului.

Era un vis, și Bluette simțea cu sufletul ei de îndrăgostită, că era parcă vrăjită de o mare poezie.

Era micuța dansatoare a Parisului, care pornise în căutarea iubitului ei, acolo, către munții albaștri ai Mare-

lui Kabylia, în soarele continentului amețitor, în delirul roșu al Africii pline de farmec și voluptate.

Africa o privea, îi ieșea înainte cu un oraș scînteietor care părea grădina îndepărtată a Parisului; și totuși aici, înaintea acestui port, la hotarul acestei lumi, viața avea altă înfățișare.

Erau și aici somptuoasele clădiri europene, bulevardele zgomotoase, drumurile mărginite cu șiruri de arbori, aruncate ca niște largi panglici la poalele colinelor; erau și aici, dincolo de mahalale, rețele de șine strălucitoare, străbătute de pufăitul locomotivelor. Dar Bluette simțea, cu sufletul ei de îndrăgostită, că pe pămîntul acesta nestrăbătut, în această Africă atît de îndepărtată, orice stradă putea să se numească într-adevăr o stradă, căci toate în drumul lor se pierdeau, se risipeau, păreau că merg, nu spre un loc anume, ci spre infinit, spre acel punct primejdios, care e singurul hotar al drumurilor: — Depărtarea.

Bluette se înșiruia printre oamenii care în largi valuri coborau pe scara vaporului. Ochii ei mari, albaștri, priveau spectacolul de la Jetée Kheïr-ed-Dine, ca printr-un vis lucid.

De acolo marea se întindea, prin fulgerele de soare, spre Africa mai îndepărtată, și tocmai în această Africă îndepărtată trebuia să înainteze micuța dansatoare a Parisului, ducînd cu ea inima-i ușoară, dar parfumată ca muzica lui My Blu. Trebuia să-și cufunde, în spatele Africii barbare, ca într-o baie obositoare, trupul ei pudrat. Ea însăși, micuța balerină a Parisului, avea un vis rătăcitor de împlinit prin pustiu, către munții albaștri ai Marelui Kabylia, către furtunile neclintite ale soarelui, care năpustesc tropicul neîntrerupt...

Alger, ridicat pe valurile marelui incendiu solar, își desfășura alba strălucire pe amfiteatrul golfului de la minele de marmură Bab-el-Oued, pînă la viile bătrîne ale grădinilor lui Mustafa. Aproape vertical, în spațiu, Fort Empereur veghea neînvins asupra acelui imens evantai de clădiri; moscheia din Djama-Djedid, cealaltă, învechită, din Djama-Kebira, mormintele lui Mohamed-

el-Șerif, Safir și Sidi-Ramadane, strîngeau în ele toată lumina acelei atmosfere mahomedane în care cupolele largi ale Sfîntului Filip și Sfînta Cruce păreau că vor să dărîme cerul.

Bluette privea cu sufletul ei de îndrăgostită acel nou belșug pentru ochii ei, în timp ce puțin uimită, puțin amețită, se lăsa tîrîtă de valurile acelor oameni, care îi iritau timpanul rostind silabele aspre ale limbii arabe, cadențele orientale, sonorităților impure ale francezei algeriene. Înaintea ochilor ei furnica, cu un fel de trepidație solară, viața intensă, maritimă, a capitalei Africii, în vreme ce, străbătută din toate părțile de năvala tuturor bulevardelor, marea piață a Guvernului, asfaltată cu flacări, ardea strălucind, scînteind, ridicînd în mijlocul clădirilor cu arcade, statuia evestră a Ducelui de Orleans...

Dintr-o parte se ridicau, ca zidurile unei fortărețe de pămînt, stîncile turcești ale vechiului port al Algerului, parapetele care ocrotesc insula stîncoasă a Amiralității; pe acolo se desfășura ca o imensă panglică plutitoare, stăvilarul Kheïr-ed-Dine.

Și el trecuse pe asfaltul acesta arzător, privise Algerul strălucind, într-un nor imens de soare. Ca și ea trecuse de-a lungul enormelor transatlantice, de-a lungul prorelor vaselor de război, ca să coobare spre gara din Agha, unde trenul de Orano așteaptă ora plecării, de-a lungul grădinilor orășelelor, în marea Algerie.

Și plecă.

Plecă cu sufletul ei de îndrăgostită spre neclintita Africă roșie, plină de tăcere și ameteală, unde sufletul arde într-un delir intens de soare.

Plecă.

Era o o zi veselă și luminoasă; deasupra tuturor lucrurilor cufundate în aer, părea că vibrează un văl subțire de aur. Grădinile satelor ardeau ca niște cădelnițe, trimițînd largi flăcări de parfum tropical. Orașul se zbătea cu zgomot sub puterea incendiară a soarelui. Șantierele Europei, ciclopicele clădiri ale albilor prădau, nebune de

oboseală și aviditate, bogăția barbară a continentului African.

Apoi Algerul dispăru. Pe cîmpia imensă de la Mitidjia, iuțeala tăcută a trenului răspîndea un tremur neplăcut. Cîmpia Agerului alerga, ca o mare uscată, spre albastrul Atlas din Blida. Soarele ardea de douăzeci de secole deasupra legendarului mormînt al Creștinătății.

Bluette nu vorbea. O tristețe adîncă, inexprimabilă, un simț lămurit de buimăcire îi apăsa sufletul gingaș.

Aici depărtarea era într-adevăr Depărtare. Aici drumurile puteau să nici nu mai ajungă.

Și se simțea acum mai îndepărtată de el, cum nu i s-a părut niciodată pe străzile Parisului. Vraja Africii o amețea, îi pătrundea ființa ca o magie înspăimîntătoare.

Apoi, ziua începea să apună. În întreg infinitul era o întrecere de culori. Sufletul lucrurilor devenea transparent ; totul strălucea ; strălucea pînă și zgomotul.

Își lăsă capul pe spate, închise ochii, visă. Acum era pierdută ; o iuteală, care nu se mai putea întoarce o ducea prin Atlasul albastru, prin furtuni de lumină, către deșertul disperat. Acum nu mai era îndrăgostita dansatoare a Parisului, ci micuța rătăcitoare în voia infinitului, gata să meargă unde o duceau drumurile, fără să le ajungă vreodată, poate niciodată, la țintă.

Din cînd în cînd, parcă pentru a se trezi la realitate, își punea o mînă în mîinile Linettei, care stătea alături, și în tăcere lăsau amîndouă ca trenul să le ducă în exil, în marea primejdie a drumului, tinerețea lor fără sprijin. Acum muntele Atlas urca în prăpăstii pietroase și deșarte, prin parfumul de portocali înșirați în jurul colibelor indigenilor.

Glasul montmartrez al chelnerului ras, străbătea a treia oară prin coridor, repetînd la fiecare ușă : „Domnilor și doamnelor, se servește masa !... Domnilor și doamnelor, se servește masa !...“

Și în Africa Colonială săltau sub unghiile unui arab, prin focurile nopții incendiare mauritane, dopurile vii ale sticlelor cu șampanie.

*

— Ei bine, Linette, fiindcă sîntem foarte aproape de Oran, nu ne mai rămîne decît o oră și jumătate de drum pînă la Sidi-bel-Abbés. Ce zici, Linetta mea, sînt aproape de el ? Inima mea tremură ca și momeala unei undițe. Ce spui tu, Linette ?

— Ce să spun, doamnă ? Eu credeam că în Africa am să văd cămile și caravane... dar văd că aci sînt trenuri de lux ca pe coasta de Azur. Vedeți, sînt cu totul dezamăgită.

— Asta din pricina ignoranței tale, Linette. Căci dacă ai fi studiat puțină geografie, ai fi știut că Algeria nu mai este o țară neagră, și că Oran este unul din porturile cele mai mari ale Mediteranei. Mi s-a spus că e foarte plăcut să faci baie pe plaja de la Sainte-Thérèse, și într-adevăr s-au lipit peste tot reclamele acestei plaje.

— În ce privește reclama, Félix Potin este extraordinar ! I-am văzut afișele în mai multe gări mici, unde nu sînt decît mineri.

— Ce găsești extraordinar într-asta, Linette ? Așta-i felul lui de a coloniza bordeiurile. Dar privește acest mare oraș înflorit, care se desfășoară ca o largă manta sălbatică ; trebuie să fie Oran, dacă nu mă înșel. Vom ajunge acolo în cîteva minute. Oh, cît e de cald ! Șezi jos, Linette, și ia-mi geanta pe genunchi. Vreau să-mi pun puțină colonie la tîmple, puțină pudră pe față, căci mă simt oribil.

— Trebue să fiți obosită, doamnă, judecînd după mine.

— Obosită, Linette ! Ei bine, nu ! Nu acesta-i cuvîntul. Mă simt amețită.. cu totul amețită... și totuși aș putea să merg mult mai departe încă, dacă ar trebui. Tu ai veni de-asemeni cu mine, nu-i așa, Linette ?

— Fără îndoială, doamnă.

— Gîndește-te... nu mai avem decît o oră și jumătate de drum, apoi ajungem la Sidi-bel-Abbés, la cazarma lui !... Am să-l văd astă-seară, Linette... Ah, Doamne ! cînd mă gîndesc, îmi pare că inima mea nu va mai avea putere să bată...

— Ajunge atîta pudră, doamnă ! Pe căldura asta nu trebuie să puneţi atîta.

— Sînt despletită !

— Asta depinde : pentru Africa e tocmai cum trebuie.

— Dealtfel îmi voi pune vălul, mă simt musulmană... Cît e de prost să călătoreşti printr-o ţară aşa de îndepărtată şi să nu vezi nimic. Dar la întoarcere, trebuie să vedem moscheele şi dansatoarele arabe. Sînt foarte curioasă să văd aceste femei, care trebuie să fie plăcute şi pătrunse de soare, ca şi curmalele coapte. Te rog, Linette, să nu pierzi geanta în care-i toată bogăţia noastră. Ce s-ar întîmpla cu noi dacă la marginile Saharei am rămîne fără bani ?

— Pun rămăşag că doamna ar şti să iasă din încurcătură chiar şi în Africa.

— Crezi ?

— Firește, doamnă ! Această Algerie, la urma urmelor, are înfăţişarea unui cartier parisian, şi trebuie să se găsească aici, întotdeauna, vreun domn, care să rămînă încîntat de frumuseţea dumneavoastră....

— Tu nu ştii cît de puţin aş dori să fiu frumoasă, micuţa mea Linette ! şi tu nu ştii, fără îndoială, că mă jigneşti... Nu mai sînt cea de altădată... am devenit ciudat de pudică...

— Dar nu i-aţi observat, doamnă, pe aceşti trei sau patru călători, care n-au încetat de-a se plimba pe coridor, fumînd ţigările lor groase ?

— Le-ai plăcut, Linette. Iată ceea ce cred.

— Oh, da, degeaba vă bateţi joc de mine, doamnă !

— Pînă atunci pregăteşte bacşişul pe care trebuie să-l dăm funcţionarului de la vagon, căci vom fi curînd în gară.

— Vai, doamnă !... E foarte plictisitor să mergi cu trenul pe această căldură.

— Ştii ce am putea face ? O oră şi jumătate cu trenul înseamnă aproape şaptezeci sau optzeci de kilometri. Nu e mult mai departe decît pădurea de la Fontainbleau... nu-i aşa ?

— Eu, doamnă, mă încurc în distanțe. Știu că pentru a merge trebuia să dispunem de o Duminecă întreagă.

— Ei bine, sînt convinsă că nu sînt mai mult de optzeci de kilometri pînă la Sidi-bel-Abbès, așa mi s-a spus de altfel la Cook.

— Foarte bine. Dar ce însemnătate are asta, doamnă, fie că sînt optzeci fie că mai sînt o sută ?

— O foarte mare însemnătate, Linette. Căci știi ce vom face ? În loc de a merge într-un tren asfixiant, vom coborî într-un frumos hotel, voi face o baie călduță și parfumată, iar tu de-asemeni, Linette, vei face o baie cu apă de levănțică. — apoi ne vom odihni, ne vom schimba hainele, vom mînca la un restaurant, ca să vedem capetele acestor francezi ai Africii. Și-n timpul acesta portarul se va însărcina să ne închirieze un automobil dintr-un garaj, ca să ne ducă pînă la Sidi-bel-Abbès, pe șosea. Vom lua aer și vom vedea peisajul. Ce spui, Linette ?

— Spun, că va fi foarte bine. Dar mai întîi de toate mai e și o altă cale ?

— Ești proastă, Linette ! Cum vrei tu să nu fie drum, acolo unde este cale ferată ?

— Nu știu cum e în Africa... Și apoi trebuie să coste grozav de scump ! Căci avem bilete pînă la Sidi-bel-Abbès...

— Nu : așa e în toate părțile ; un franc kilometrul. Optzeci cu optzeci fac o sută șaizeci ; pune deasupra ieșirea din garaj și bacșișul șoferului. Dacă șoferul nu-i un pungaș, vom putea scăpa cu două sute de franci. Aș da și trei sute ca să-l văd cu un sfert de oră mai curînd.

— Luați seama, doamnă, că sîntem în țara negrilor și că nu trebuie să risipim banii. Voi fi totuși fericită ca un pește cufundîndu-mă în baie !

— Deci, am hotărît. Spuneți-mi, domnule controlor, care e cel mai bun hotel din Oran ?

— Continental, doamnă. Deși Victor și Royal nu sînt mai prejos.

— Mulțumesc. Mă voi duce la Continental. Dar, la naiba! aveți niște muște înspăimîntătoare în țara asta frumoasă.

— Ei, da, doamnă... Pe lîngă asta sînt foarte înțepătoare; nimic nu le atrage ca parfumul unei parizience!...

*

Drumul zbura, aspru și liber, impetuos ca și fericirea. Oranul dispărea în depărtare, într-o mare furtună de nori aurii, sub panta ușoară a muntelui Cruz, care părea asemeni unui mușuroi uriaș.

Îmbibate, saturate de lumină, treceau viile roșietice din Tlelat și laurii roșii care înfloresc pe colinele Tessalei; zăgazurile agile care despart marea de uscatele și repezile fluvii, care coboară din Atlas. Trecea, zugrăvită și înfrumusețată ca un covor arab, frumoasa cîmpie a Algeriei, pe care soarele o dăruiește cu o fecunditate îmbelșugată.

Trecea, deșteptat și aproape tremurînd sub găteala amurgului, sufletul interior al acestui pămînt care se avînta, arzînd ,spre disperare, acolo, în infinitul ocean al soarelui, unde străzile albe ale omului, ca riviere moarte, se risipesc sub mînia dogoarei, în imensul spațiu.

Iar Bluette respira ca într-un fel de beție aerul parfumat, pe care pămîntul cald îl trimitea din cînd în cînd în nările ei. Ghemuită în adîncimea fotoliului de piele, se lăsa purtată de iuțeală, ca de o putere plăcută, care-i mîngîia întreaga ființă. Arcurile de aur ale genelor ei lungi vibrau de plăcere și bucurie, în timp ce, primind aerul în față, vedea ca într-un vis de vară, cum fuge cîmpia și dispare orizontul de foc.

În seninătatea deznădăjduită, soarele se prăbușea deasupra pustiului invizibil; casele arabe dispăreau, parcă șterse de mînia luminii; palmierii păreau învăluiți pînă în vîrf, în spirala unui nor auriu. Se simțeau roțile săltînd, zburînd, pe pămîntul bătătorit.

Un nu știu ce roșu, neliniștit și barbar, pătrundea în sufletul albăstriu al micuței dansatoare a Parisului : era delirul Africii, vraja amețitoare a pământului arzător.

Mimi Bluette ! Mimi Bluette !... Fusese frumusețea și muzica scenelor Capitalei, își dăruise goliciunea, împodobită cu briliante, în teatrele orașului nocturn, unde un dans nerușinat devine afrodiziacul tuturor îmbrățișărilor. Și acum își ducea sufletul străveziu de dansatoare spre frumusețea deznădăjduită a tropicului, amestecînd în respirarea pământului acesta ușorul și puternicul ei parfum de Coty.

Cîtă poezie în sufletul acestei vesele făpturi, care străbătea pământul Africii, căutînd un amant dispărut !... Cît soare vedea cu ochii ei de îndrăgostită frumoasa creatură !...

Și iată apărură, cu ape repezi, de-a lungul drumului strălucitor, fluviile pământului : Qued Sarno și Mekerra, care se amestecau fără zgomot sub podurile de piatră. Și iată, apăru cîmpia Bel-Abbés, trandafirie și îmbelșugată, în apusul luminos, ca o cîmpie bogată a Provenței fericite. Mekerra lăsa printre grînele înflăcărate și măslinii albaștri, o lungă fîșie de argint. Zăgazul alb, îndepărtat, al orașului, baricadă orizontul.

Simți deodată că i se face rău. Luă mîna Linettei, și o strînse, o strînse... Apoi, cu degetele ei reci, atinse umărul șoferului, și zise în grabă cîteva cuvinte pe care vîntul le purtă departe...

Dar el înțelese și răspunse :

— Da, doamnă, am ajuns la Bel-Abbés.

Atunci ea se răsturnă pe rezemătoare și stătu uimită, nemișcată, ca și cum nu mai avea viață.

În aerul plăcut, plutea parfumul măslinilor de Mascara ; poarta Oranului strălucea, înrămînd un mănunchi de raze solare.

— Doamnă, sînteți atît de palidă !... — zise tremurînd, cu curaj totuși, mîniata Linette, guvernanta cu ciorapii de mătase.

*

Fie datorită firii lui politicoase, fie datorită adîncii simpatii pe care i-o inspira farmecul Linettei, şoferul nu voi să le părăsească pe cele două călătoare, în pragul hotelului ; ci, după ce ridicase complicatul, deşi restrînsul bagaj, al parizienei, vru să ajute oamenilor hotelului ca să-l ducă sus la etaj. Cele două camere nu erau lipsite de oarecare confort colonial ; cu apărătoarele de ţînţari şi cu mobilele lor vechi de nuc, aminteau de confortul francez de acum o jumătate de secol.

Sosirea aceasta produse o însemnată mişcare în liniştitul hotel „d'Orient et Continental". Portarul, fireşte neamţ, deci refractar oricărei nuanţări, îşi închipui, nimic mai mult, că e vorba de o luxoasă şi bogată cocotă. Directorul, francez de pe malul Provenţei, amestecat cu puţin sînge levantin, se duse repede cu gîndul către vreun dezmăţat ofiţer din cazarma cavaleriei. Hotelierul, care avea desigur o oarecare înfăţişare de Casino de Deauville, nu întîrzie mult să se prezinte cu politeţe în pragul odăii, ca să treacă numele călătoarei în registrul străinilor. Ea îşi dădu jos vălul, îşi scoase mănuşile, şi scrise în grabă cu creionul :

— Mimi Bluette — Paris.

Acesta citi şi reciti, privi îndelung la frumoasa parizianâ şi, la urmă, nu putu să-şi înfrîneze uimirea firească.

— Iertaţi-mă, doamnă... trebuie să citesc Mimi Bluette ?

— Fără îndoială. Şi de ce nu ?

— Dar atunci sînteţi... din întîmplare dumneavoastră, adevărata, celebra, Mimi Bluette ?

— Nu ştiu dacă eu sînt celebră, dar oricum, sînt singura Mimi Bluette pe care o cunosc. Daţi-mi un ceai, dacă se poate ; şi fiindcă şoferului trebuie să-i fie sete, daţi-i bere dacă vrea.

— Mulţumesc, doamnă, beau cu plăcere, — răspunse şoferul, ocupat să pună geamantanele pe diferite scăunaşe.

— Cunoşti cumva oraşul ? — îl întrebă atunci Bluette, care-şi înoda vălul ei lung.

— Se înţelege, doamnă.

— Ştii unde se găseşte cazarma Regimentului I de străini ?

— Strada Tlemcen, doamnă, nu departe de aici.

— Vrei să mă duci pînă acolo ?

— La ordinul dumneavoastră, doamnă.

— Coboară, te rog, noi venim îndată.

Imediat ce el ieşi şi ele rămaseră singure, Bluette îşi apăsă inima cu palma.

— Am să-l văd, Linette ! am să-l văd numaidecît... Oh, Linette, scumpa mea Linette !...

Şi cu o mişcare iute şi neaşteptată, o îmbrăţişă ca pe o mică surioară.

— Hai să coborîm. N-am timp nici să mă răcoresc, nici să mă pieptăn. Sună ca să ne servească ceaiul jos şi foarte repede. Îmi bate inima. Fiecare cuvînt îmi iroseşte energia ; mă înăbuş. Fii alături de mine cînd am să-l revăd !... Cînd am să-l revăd va fi minunat... Oh, tu nu ştii, tu nu ştii cît îl iubesc !

Jos, toţi funcţionarii hotelului scoaseră capul, ca s-o vadă pe Mimi Bluette Directorul o îmbulzea cu atenţiile, în timp ce însetatul şofer din Oran punea în mişcare, înaintea hotelului, motorul maşinii.

Două femei frumoase, care vădit erau divele vreunui Café Concert, luau ceaiul cu cîţiva ofiţeri şi doi notabili ai Montmartre-ului Algerian. Un tînăr arab cu ochii asemeni unor agate mari, cu pielea pămîntie, îşi desfăşura costisitoarele fleacuri ale bazarului ambulant. Patru europeni discutau despre afaceri, într-un limbaj amestecat, arabă şi spaniolă.

Fără zăbavă Bluette ieşi. Strada cea dreaptă Prudhon, între poarta de Oran şi aceea de Daya, avea înfăţişarea obişnuită a unei subprefecturi din Franţa, de pe vremea stăpînirii Republicii a Treia. Unele grupuri de legionari treceau pe marginea trotuarelor cu un aer nepăsător, obosiţi de clima apăsătoare, cu mîinile vîrîte în buzunare, făcînd cu ochiul fetelor care treceau, aspirînd cu lăco-

mie fumul suav pe care-l producea frunza galbenă de tutun a Algeriei.

Pe profilul caselor se lăsa o obscuritate albăstrie ; viața provincială a imensei tabere europene rănea cu zgomotul său de după amiază, parfumata tăcere a cerului Africii. Băștinașul trecea prin mulțimea aceea de năvălitori și de corcituri ca un intrus, ca și cum n-ar fi fost el adevăratul stăpîn.

Cînd ajunseră înaintea cazărmii, toată strada Tlemecen era plină de soldați. Muzica militară trecea printr-o grămadă de haimanale spre grădina publică.

Doicile Europei nu s-ar plictisi deci nici în Sidi-bel-Abbés. Franța lui Mimi Bluette administrează coloniile cum poate, dar nu uită în orice caz, să le mîngîie cu muzici militare. Acesta e fără îndoială un foarte bun mijloc de a stăpîni.

Astfel, ea coborî din automobil cu piciorul ei ușor și trecu prin fața sentinelei. Cum ea ar fi înaintat, pînă cine știe unde, atît era de aiurită, caporalul de gardă o opri. I se puse înainte cu umerii lui largi, ducîndu-și mîna la chipiu :

— Intrarea e oprită, doamnă.

— Ah...

I se părea cu neputință. Neclintită sub portal, își ațintea privirea în curtea cazărmii.

— Vreți să vedeți vreun ofițer, doamnă ? E prea tîrziu...

— Nu, un legionar.

— Un legionar ?

— Da.

— Cum se numește ?

— Laire.

— Laire ?... Nu-l cunosc.

— Nu se poate ! Oare nu e aici Regimentul I de străini ?

— Chiar aici. Vin dinăuntru, dar nu-i cunosc pe toți. Așteptați puțin, doamnă ; îl voi chema, să stați de vorbă cu el pe ofițerul de gardă.

— Mulțumesc, domnule.

Caporalul se întoarse și strigă un legionar :

— Ei, ascultă, Gouin ! du-te și cheamă-l pe locotenentul Silles, ai să-l găsești la popotă. Îl caută niște doamne. Repede, Gouin ! — Apoi se întoarse amabil către cele două vizitatoare : — Nu vă pot invita să luați loc; căci n-avem scaune, după cum vedeți... ne pare rău. De altfel locotenentul Silles are picioare lungi !

Într-adevăr, caporalul de gardă nu exagerase : locotenentul Silles avea înfățișarea ciudată a unei cămile de curse, și avea de la același animal, în păr și culoarea chipului, roșeața gălbuie.

Se prezentă cu un strict salut militar, rostind : „Doamnelor ?“ în timp ce mesteca cu maxilarele lui osoase înghițitura de la masa pe care și-o întrerupsese fără voie.

Privi la cele două femei, cu înfățișarea foarte ciudată pentru o cazarmă din Sidi-bel-Abbés, apoi, cu un gest aproape nobil, le spuse scurt să binevoiască să-l urmeze. Intră într-o odăiță, unde erau vreo două scăunele, o măsuță și un fel de divan. Era, pare-se, sala ofițerului de gardă. Mirosea urît și aspru, a nădușeală și tutun.

El le puse înainte două scaune, le invită să ia loc, aprinse o țigară și, descoperindu-și capul sălbăticit de un păr zbîrlit, își aruncă cu îndemînare bereta pe agățătoarea unui cuier.

— La ordinul dumneavoastră, doamnelor, — spuse cu un glas repezit și aspru, care asemeni ființei lui întregi, părea și el ars de soare.

— Sînt doamna Mimi Bluette și dînsa, camerista mea. Venim din Franța, din Paris... — zise Bluette cu o timidă îndoială.

El nu se arătă deloc mirat, nici de nume, nici de proveniență.

Linette se gîndi atunci : — „Iată un mare strengar, căruia desigur îi plac negresele...“

— Ei bine, domnule locotenent, — conchise Bluette revenindu-și ; — am făcut această lungă călătorie, ca să revăd un bărbat pe care îl iubesc.

— N-am avut plăcerea de a-l cunoaște, dar în orice caz e foarte frumos din partea dumneavoastră !

— Da, e admirabil, într-adevăr, locotenente. Căci eu sînt Mimi Bluette, aceea care a dansat în fața regilor, și iubitul meu nu-i decît un simplu legionar.

— Iubitul dumneavoastră un simplu legionar ? La naiba !

— Ascultați, locotenente. S-a angajat sub numele de Laire ; trebuie să fie sub ordinele dumneavoastră, e pare-se chiar în această cazarmă... deci vă rog, vă rog din tot sufletul meu... Ce ? nu-l cunoașteți ?

— Laire ? Laire ?... A, da... Așteptați o clipă. E de curînd înrolat... sînt două luni parcă ?...

— Da, da, locotenente !

— Ascultați : e înalt, palid, cu ochii aproape verzi, treizeci și opt de ani ; patruzeci poate ?...

— El, el e, locotenente ! Oh, Doamne, ce emoție înspăimîntătoare !... Vreau să-l văd cît mai curînd.

— Nu mai e aici, doamnă. A plecat foarte departe... Îmi pare rău

Ea se ridicase, cu amîndouă mîinile întinse spre el, cu glasul întrerupt. Auzind acele cuvinte se cutremură, lăsîndu-și capul în jos, ca și cum ar fi lovit-o în inimă.

Locotenentul Silles, foarte calm, își căuta prin buzunare o altă țigară și după ce o aprinse începu să-și mîngîie barba aspră de țap.

— Da, doamnă, e destul de neplăcut că ați făcut această lungă călătorie pentru nimic. Dacă ați fi telegrafiat, de pildă...

— Nu puteam s-o fac. Aveam motive... Și-apoi, de ce să nu fi făcut astfel ? Am atîta curaj, ca să mă duc oriunde ; spune-mi numai unde e, locotenente, asta e tot ce vreau.

— E foarte departe, în interior, tocmai în Guebli, mult mai departe decît Colomb-Béchar... Vedeți bine că asta ar însemna o nebunie !

— De ce o nebunie ? Mă voi duce, totuși. Colomb-Béchar, ați zis ? Unde se găsește aceasta ?

— Ah ! sărmană doamnă ! Văd bine că e prima dată cînd puneți piciorul în Africa. Astfel, cu pantofii și cu

frumoasele dumneavoastră toalete, vreți să mergeți pînă în Gharb ?

— Voi merge, domnule locotenent ; voi merge ! Sînt clipe cînd o femeie prețuiește mai mult decît un soldat.

Spuse aceste cuvinte cu o simplitate atît de liniștită, încît ofițerul Africii o privi în față și nu știu ce să răspundă, căci băgă de seamă că se găsește în fața unei femei care iubește. După o lungă zăbavă întrebă cu un glas aproape blînd :

— Și ați făcut această călătorie, și veți merge pînă acolo, ca să-l vedeți pe acest om, dumneavoastră, Mimi. Bluette ?

— Eu, Mimi Bluette, mă voi duce pînă la capătul pămîntului ca să-l revăd măcar o singură dată în viața mea.

— Ah ?... sînt tipi care au noroc ! — murmură locotenentul Silles, rău dispus. Eu, de pildă, sînt nouă ani de cînd mă învîrtesc prin aceste întunecate colonii, și n-am văzut nici măcar umbra vreunei franțuzoaice care să-mi fi trimis măcar un ou de Paște sau o pereche de pantofi brodați. Mă lipsesc, de altfel, căci sînt certat cu Societatea oamenilor...

— Dumneavoastră la fel ? — făcu Bluette uimită — Același lucru mi-l spunea Laire cîteodată, dar el o spunea într-un chip deosebit și pitoresc. — „Sînt sătul de oamenii care-și cunosc cimitirul !...“

— Tocmai așa e, doamnă. Această părere poate să vă pară pesimistă ; dar pentru noi e limpede ca evanghelia. De altfel îmi amintesc acum de acest om. Avea tot ceea ce trebuie ca să placă unei femei frumoase ca dumneavoastră, dar avea în același timp obrajii înfăcărați și palizi, ca și acelora care se duc să lupte în Gharbul Marocan. De altfel, el singur a cerut și a vrut să plece cît mai repede. Noi ceilalți, vedeți dumneavoastră, sîntem adevărații fără patrie. Ne ducem la luptă, ca și cum ne-am duce la nuntă, căci mai presus de orice, avem un steag.

— Fiecare din dumneavoastră e deci un mister ? întrebă Bluette cu un fel de uimire.

— Fiecare dintre noi e un adevărat om, pe cînd ceilalți sînt niște paiațe periculoase. Pe scurt : dacă e acolo, înseamnă că acolo trebuie să fie ; dacă e acolo, înseamnă că nu vrea să se întoarcă. Vă sfătuiesc, doamnă, să vă întoarceți din drum.

— Locotenente Silles, — zise Bluette, cu un surîs, — eu nu reprezint societatea omenească și nu v-am făcut nici un rău ; dumneavoastră păreți să fiți de altfel mai puțin rău decît spuneți, vă rog, deci, să mă ajutați pe cît puteți, fiindcă nu sînt decît o femeie și trebuie să merg foarte departe. Veți fi ghicit, cred, că e vorba pentru mine de o chestiune foarte gravă.

— Dacă este vorba să-l rechemați din Sud-Oranais, nici nu vă gîndiți, doamnă. Colonelul însuși nu va putea să facă absolut nimic.

— Dar nu doresc să-l rechem, nici să fie înștiințat de sosirea mea, ci vă cer un lucru mult mai simplu, locotenente Silles. Arătați-mi itinerariul amănunțit al drumului pe care trebuie să-l urmez, ca să-l ajung, și îndreptați-mă către persoanele care mi-ar putea fi de ajutor în acest lung drum. De fapt am un pașaport al Ministerului. Vreți să mă ajutați, domnule locotenent ? Sînt poate naivă, dar cred că cei mai buni prieteni ai noștri sînt acei pe care necunoscutul și întîmplarea ni-i trimit înainte.

— Oh, doamnă, dacă n-ar fi decît atît, aș face-o din toată inima ! Dar — fiindcă trebuie să vă scriu un mic memoriu cu multe amănunte, mă voi ocupa în seara aceasta și vi-l voi trimite mîine dimineață la hotelul dumneavoastră, dacă într-adevăr stați la hotel.

— Da, locotenente, la hotel Continental. Veți avea pentru totdeauna prietenia lui Mimi Bluette..

*

Și se pregăti din nou să pornească la drum.

Și porni.

Trebuia să se întoarcă la Orano, să ia trenul pentru Colomb-Béchar.

În ziua aceea locotenentul Silles făcu pentru ea un gest foarte frumos. După ce o conduse la gara din Bel-Abbés și după ce o salutase în puține cuvinte, deodată, cînd trenul era gata să plece, făcu un salt pe treaptă, intră în compartiment, nu-și dădu măcar osteneala să răspundă funcționarului care închidea ușa, și se așeză între ele cu cea mai mare liniște.

— La urma urmelor n-am nimic de făcut, pot foarte bine să merg pînă la Oran, ca să-mi arunc puțin privirea asupra Mediteranei.

Bluette surîse, ca și cum i s-ar fi părut toate acestea firești. În schimb îngrijoratei Linette nu-i plăceau deloc gesturile acestui ciudat locotenent. Zise stăpînei sale :

— Foarte bine : voi merge în Sahara și chiar în centrul Africii dacă trebuie ; dar mă tem, doamnă, să nu fiți prea ușuratică, în legăturile d-voastră cu colonialii. Pe legea mea, ăștia au un cap care nu-mi spune a bine.

— Ție, pentru că ți-ai închipuit că e un bărbat pentru negrese, ți-e teamă de el ca de mama pădurii ! Pe mine, dimpotrivă, acest locotenent Silles să înduioșează mult.

Da, privindu-l bine în adîncul ochilor, pe chipul lui aspru și slăbit, se vedea în el sub bronzul soarelui, lumina nefericii. Era poate unul dintre acei oameni, pe care societatea îi alungă, cum rămășițele unui vas înecat sînt, mai tîrziu, aruncate la mal de o mare agitată. Acum Bluette cunoștea aceste tragedii potolite, era ea însăși pătrunsă de acea atmosferă primejdioasă și iremediabilă, care înfășură sufletul acestor aventurieri. Ea însăși își pusese ultima credință la umbra unui drapel îndepărtat.

Cînd ajunseră la Oran, cînd fu în trenul care trebuia s-o ducă spre soarele imens, Bluette băgă de seamă că ofițerul Africii o privea cum în altă seară o priviseră ochii tăcutului străin, atunci cînd pentru întîia oară, îi zîmbise pe marginea paharului de șampanie.

Atunci, cu pupilele orbite, în soarele nestins al Oranului, ea revăzu, ca într-un vis, îndepărtata stradă pariziană — o străduță liniștită și îmbătrînită, din acelea pe care edilii cu cap le șterg treptat, treptat.

Se vedea de departe La Colonne de Juillet, ridicîndu-se din piața Bastiliei.

Într-adevăr erau doi frați, doi frați teribili, doi nomazi pe drumul cel larg, pe care Africa amețitoare îl desfășura sub căldura ei arzătoare. Dragostea pe care o avea pentru unul din ei, pentru acela care era departe, o îndemna, cu un mic fior, să-i adreseze acestuia, care o întovărășea, un cuvînt de recunoștință și adio.

Singuri și nemișcați așteptau pe asfaltul alb al gării. Ofițerul spuse :

— Domnul să vă aibă în pază, doamnă Bluette. Înainte de-a vă cunoaște eram aproape convins că nu există în femeie ceea ce se numește suflet.

Ea își plecă chipul și nu răspunse nimic, stătu nemișcată, parc-ar fi vrut să pună un sărut de îndrăgostită pe acea frunte aspră, care-i sta neclintită dinainte.

— Într-o zi sau alta, doamnă Bluette, acest soare teribil va fărîmița pe undeva scheletul meu. Eu n-am avut pentru oameni o mai mare însemnătate decît una din aceste cămile care hrănesc deșertul. Totuși, dumneavoastră, sînteți atît de frumoasă și atît de fragedă, cînd vă veți întoarce acolo în țară, pe malul celălalt, în mijlocul oamenilor care își cunosc cimitirul, trimiteți cîteodată un zîmbet plăcut, acestui locotenent îndepărtat, Silles...

— Nu mai vorbiți astfel, că mă faceți să plîng... — zise Bluette cu un glas tremurător. — Iată trenul pleacă imediat ; trebuie să mă urc, la revedere, locotenente Silles ! Păstrați totuși această mică amintire de la Mimi Bluette : Vă va mîntui acolo, în Gharb... la revedere, locotenente. Și mulțumesc, mulțumesc !...

Își scoase un mic inel din deget și-l dăruise strîngîndu-i mîna.

El privea, cu ochii lui arși, acel fin giuvaier care venea din Rue de la Paix, îl strînse între degete cu avariție, cum Arabul strînge în palmă o monedă de preț. Nu avu nici un surîs, nici un cuvînt ; dar salută pe această femeie, ca și cum și-ar fi salutat drapelul.

Apoi se întoarse cu iuțeală, parcă pentru a-și ascunde tulburarea; și ea îl văzu traversînd cu pași repezi, asfaltul arzător.

În puțină vreme va fi acolo, unde toate drumurile se pierd în infinitul și potolitul delir al valurilor solare...

Și lui, pe drumul cimitirului, Bluette, trecînd, îi dăruise o floare.

*

Străbătu Algeria. Respiră, trecînd laourile Macta, aroma măcelului oribil, pe care neîmblînzitul Abd-el-Kader o răspîndise acolo. Văzu strălucind portocalii de foc, de-a lungul malurilor Habra și strălucitoarele ciorchine atîrnînd în viile întinse ale ținutului Mascara. Îndelungate ore o întovărășeau auritele, nemișcatele plantații de tutun; apoi, deasupra muntelui, prin curcubeul apusului, văzu umplîndu-se de amurg, măslinii albăstrui din Saida fericită.

Și Saida trecu, cu grădinile ei largi, cu apele ei limpezi de izvor, care strălucesc ca rîuri impetuoase prin șanțurile zidurilor ei învechite. Saida trecu ca ultimul pămînt pe care îl fecundează respirația nobilei Mediterane, strălucitoare stîncă și comoară a principilor mauritani, pînă la hotarul nisipului imens. De acum îi ieșeau înainte ridicături aspre și nelocuite, asemeni unor pietrării fără margini, unde crește numai desfrunzitul copac Thuya. Un mănunchi de alfa răsărea printre crăpăturile pietrelor dogoritoare.

Era începutul pămîntului interior al Africii, unde dispare orice drum.

Dar iată că, trecînd de Khalfallah, începea stepa alfelor, pustiile ținuturi al mirajelor. Se vedeau lacuri și izvoare rostogolindu-se; se vedeau zăgazurile unor fortărețe ciclopice; oaze îmbelșugate; păduri neclintite; caravane lungi; turme păscînd pe cîmpii înclinate: toate acestea apăreau și dispăreau pe scena monotonă a orizontului gol.

Stepa alfelor continua ca un ocean de iarbă mergînd în voia soartei, fără valuri, către imensitatea nemărginită.

Ce lung drum, ce drum lung... ce melancolie nesfîrșită...

— „Mîine seară, — bătea inima ei — mîine seară vom ajunge."

Și trenul alerga pe valea aspră de la Chott-Chergui, ciudatul peisaj de nisip și grămezi de argilă, cu maluri drepte, noroioase, ovale, care păreau că se mișcă.

Luna înflăcăra ca o lumină de neîndurat, cristalele de sare amestecate în nisip, părea că aleargă în mijlocul unei fosforescențe marine. Bolta încercuia infinitul cu o mulțime nenumărată de stele.

Rare și șterse sate se înșiruiau la mari depărtări, ca niște sentinele ale omului pe pămîntul nomad, unde nu sînt pietre arzătoare.

Singur și înalt se ridica muntele Antar, în mijlocul întinderii scînteietoare, de unde începeau să alerge primele dune... Pustiul invizibil își întindea spre apus, cu valuri ușoare care abia se mișcau, mareele lui de nisip. Noaptea era plină de spasm neclintit, de o magnetică intensitate, de un praf albăstrui, care străbătînd aerul, părea că se preface în lumină. La cotituri șinele aprinse străluceau ca două săbii infinite.

La apariția zorilor — a zorilor iradiați, plini de miraje, ca și cum lumea ar fi fost plină de lapislazuli și beril — Ain-Sefra trecu printre cîmpiile ei îmbelșugate de alfa, printre păduricile de arbori de fistic. Gara din Ain-Sefra era o mică fortăreață ; întreg orășelul avea înfățișarea unei tabere militare ; se vedeau cazărmile, depozitele și pretutindeni uniforma soldaților coloniali, printre puțini sudoranezi cu capul frumos și feroce.

Ajunseră la primele fîșii de pămînt mișcător, în apropierea marelui ocean de nisip care dărîmă și îngroapă toate creațiunile omului. Oaza artificială din Ain-Sefra încerca să opună un dig subteran, făcut din nodurile rădăcinilor ei, asaltului periodic al dunelor. Dar acestea se întindeau cît se putea vedea cu ochii pînă spre prăpăstiile munților Ksour, desfășurînd prin forma lor un fel

de imobilitate repede care strălucea de raze și fulgere sub implacabilul foc al eternului miazăzi.

Soare, numai soare. O străbătuse în suflet ameţeala acestei imense lumini, greutatea acestei grozave materii solare, care pătrunde peste tot și poate să se aprindă ca și focul care doarme în moleculele de iască. Acum înţelegea că venise din ţinuturile umbroase, din locurile amurgurilor, unde ochiul omului nu e obișnuit să vadă soarele. Numai aici ființele știau ce înseamnă această putere măreaţă și infernală, acest viscol nemișcat care aprinde nemărginitul, această lumină de neîndurat care nimicește formele într-un potop de strălucire.

Nu mai privea, nu mai asculta ; era un fel de vis care o ducea, un roșu și obositor delir, prin care simţea că-i bate mai puternic, din ce în ce mai puternic, inima-i timidă de îndrăgostită.

Trecea de oazele frumoase, de ţinuturile moarte, de kubele stinghere, de profilurile caravanelor încete, de-a lungul drumurilor acestora, de dunele roșii ca și aurul, care porneau la asaltul lui Atlas Marocanul, de fluviile fără apă, de uimitoarele prăpăstii ale gurilor lui Moghrar, de văile galbene-verzi ca sulful, numai nisip și stînci, unde creşte doar desfrunzitul copac Thuya...

Ce drum îndepărtat, ce îndepărtat... cîtă tristeţe nemărginită !...

Obosită, istovită, Linette aţipea văitîndu-se ; lungi șiruri de sudoare i se prelingeau de pe frunte, din păr. Trenul ardea ; atmosfera aproape roșie, părea că te asfixiază. Dar douăzeci de ore stătură închise în acea închisoare și nu mai era nici un cub de gheaţă la bufet... Puţini călători mergeau pînă la Colomb-Béchar, aproape toţi coborîseră mai înainte de Ain-Sefra. Coborîră în sfîrșit și notabilii, și negustorii băștinași, care se îndreptau spre tîrgul din Figuig. Nu rămaseră decît puţini europeni, cîţiva soldaţi și cele două călătoare. În ora aceea de după amiază căldura te pătrundea cu toată dogoarea ei ; trenul însuși părea că săvîrșește o muncă enormă, ca să facă soarele să intre înăuntru. Spre apus străluceau munţii albaștri ai necredinciosului Maroc. Un suflu periculos și

dușmănos plutea deasupra ținutului barbar. Micile gări păreau bivuacuri de trupe, pe un teritoriu de război; la opriri ofițerul de gardă se urca în tren, ca să predea grămezi de scrisori; se auzeau saluturile reciproce ale trupei localnice, către legionarii care plecau.

Se duceau acolo ca să lupte, probabil ca să moară, pe pământul înroșit al nomazilor, unde mormîntul își schimbă locul, și lumea aceasta nu-și trăda nici cel mai mic semn de uimire, nu-și întorcea măcar ochii ca să privească zidurile înalte ale grădinilor africane, îmbelșugate în parfumuri amețitoare.

Era o mulțime neguroasă, care-și pierduse sufletul, cine știe unde, cine știe cînd, pe drumul străbătut în urmă. Societatea oamenilor îi alungase din sinul ei, iar ei mergeau în tăcere spre soarele veșnic. Mergeau cu ochii închiși, teribili soldați ai aventurii, mulțimi prodigioase pentru batalioanele morții, ca să cucerească noi teritorii, ca să secere noi bogății, strîngîndu-și ultimul ideal la umbra unui drapel care merge. Aspri și întunecați tăcuți și violenți, mirosul prafului de pușcă era singurul parfum care i-ar fi putut într-adevăr îmbăta. Acestor oameni le datora Franța mărețul ei imperiu colonial.

Acum era vremea războiului; din misterioasele corturi marocane, răspîndite pe teritoriul nesupus al Gharbului, șefii religiei, iscusiții reprezentanți ai Sultanului din Fez, și emisarii celorlalte guverne europene, îndemnau și înarmau prin orice mijloace triburile bătăioase marocane, ca să se opună prin revolte continue sîngeroasei și răbdătoarei trude a stăpînirii franceze. Reședințele militare din Talzaza, din Bou-Anane și Bou-Denib, la apus de Colomb-Béchar, în inima aspră a ținutului marocan, se găseau sub amenințarea continuă a agresiunii, în timp ce de-a lungul văii Zousfana, care se află la sud de Colomb-Béchar, posturile avansate din Taghit și din Béni-Abbés luptau cu sîngeros succes împotriva răscoalei marocane.

Și Bluette privea, cu un fel de curiozitate hipnotică, tremurul de neîndurat al pămîntului groazei, înaintea căruia trenul mergea cu ultima provizie de cărbuni. Ea pri-

vea în depărtare, hotarul de foc de la miazăzi, acei nori electrici solari care învăluiau tabăra lui Laire...

Din cînd în cînd, consulta multele pagini ale locotenentului Silles, recitea scrisorile de prezentare pe care i le dăduse, număra kilometri, orele și minutele. Ceea ce le frămînta mai mult pe aceste două călătoare, era o sete bolnavă, o durere care pătrundea prin toate vinele. Apa minerală, caldă și stricată, nu răcorea deloc. Ochii se îngreuiau, brațele nu mai aveau putere, apăsătoarea oboseală a respirației le dădea un fel de amețeală.

La toate opririle, mașiniștii, groaznic de privit, coborau jos din tren și se agățau însetați de gălețile fîntînilor.

Apoi nici un zgomot ; nici un semn vădit de viață. O tăcere nefastă și lucidă se rostogolea cu vîrtejurile, de soare, la poalele munților incendiați.

Era spre ora amurgului. Întreaga emisferă mergea înclinîndu-se spre teribilul Gharb, pămîntul fierbinte.

Apoi văzură apa ; apa vie, săltînd limpede, zgomotoasă, — și mica gară din Colomb-Béchar, pe un fond de curmali.

*

Sosirea celor două pariziene trezise deodată acel comandament militar și puțin numeroasa colonie de europeni. Vestea se răspîndi cu o iuțeală de necrezut. Imediat ce puse piciorul pe pămînt, șeful trenului dădu raportul șefului gării ; acesta vorbi cu gradatul care lua poșta militară ; după o jumătate de oră toată garnizoana trecea curioasă și zgomotoasă, pe dinaintea pragului micului hotel din Colomb.

Montmartre sosise la hotarul deșertului. Rue de la Paix, făcea o vizită galantă străduțelor din Béchar.

Locotenentul Silles le dăduse două scrisori : una către domnul Abel-Khan, comerciant engrosist, care se va îngriji să le facă o caravană ; alta către căpitanul Maylho de Forrest, care va căuta să le dea o escortă.

Domnul Abel-Khan avea pe strada principală din Colomb, un magazin de mărunțișuri, un fel de Luvru Colonial, de unde Mimi Bluette putea să ia tot ceeace-i lipsea, ca să călătorească în caravană. Sidi-Abèl, cum obișnuiau să-l numească în regiune, era un demn evreu din Oran, încărcat de ani și de familie, bogat, iscusit și serviabil. Nu făcu multe greutăți, puse în mișcare o mînă de oameni, și spuse că, în ce-l privește, în trei zile caravana va fi gata din cap pînă-n picioare. În ce privește conducerea caravanei, îi vorbi cu insistență de un oarecare Jossuf-el-Foukani, care era perla căpitanilor de drum lung. Acesta veni chiar a doua zi ca să le facă cunoștință. Era un Berber măsliniu, care, stînd în picioare, părea că-i lipsește calul; uscat, aspru, ca un catarg, bărbat frumos și puternic cu ochii atît de negri, că răspîndeau scîntei, ca și spinarea cărăbușilor. O barbă roșiatică și cîrlionțată îi creștea că mușchiul în jurul maxilarului osos. Înfășurat în faldurile caftanului albastru, făcu un salut desăvîrșit de Prim-Consul.

— Esselame halikoume, lalla! salutul e pentru dumneavoastră, doamnă! Esselame halikoume, lalla!

Vorbea într-o amestecătură oribilă de arabă, berberă, spaniolă și franceză; o privea nemișcat cu un fel de stăpînire respectuoasă. Fusese de vreo sută de ori la Gourara, la Touat, la Tidi-Kelt; fusese mai departe chiar, dincolo de Sahara nesfîrșită, pînă la marile păduri sudaneze și pînă la mișcătoarele caravane ale Tombouctului. Deci călătoria din Taghit și Beni Abbès, îi părea o întreprindere mai ușoară; în ce privește prețul, nici nu voia să stea de vorbă.

— Sidi-Abel, prietenul dumneavoastră, vă va face un preț convenabil, lalla!

Pretindea numai pentru oamenii lui și pentru el însuși o oarecare indemnizație asupra căreia Bluette nu se tocmi.

Căpitanul Maylho de Foorest, în cele patru zile în care ea rămase la Colomb-Béchar, făcu pentru ea tot ceea ce un galant francez poate să facă pentru o fru-

moasă și tînără doamnă. În primul rînd îi aduse la cunoștință că legionarul ei se găsea tocmai la Beni-Abbès, un post militar, la două sute șaptezeci kilometri depărtare, pornind de la Colombo-Béchar. Îi spuse că ținutul pe care trebuia să-l străbată ca să ajungă pînă acolo, nu era deloc lesnicios, nici sigur ; îi arătă neplăceriile și pericolele peste care avea să dea, cu atît mai mult cu cît era foarte greu să-i dea o escortă. În zilele acelea lipseau soldații ; se așteptau întăriri din Ain-Sefra ; dar nu vor veni înainte de două săptămîni. O sfătuia să-i aștepte ca să urmeze călătoria în tovărășia lor.

— Căpitane, cînd cineva vine de așa de departe, înseamnă că va merge pînă la capăt, cu orice preț. Sînt gata să mă duc și singură, chiar fără sprijinul unei călăuze ca Jossuf-el Foukani, dacă ar trebui. Dealtfel, astă-seară vă voi povesti istoria mea...

I-o povestise în seara aceea, plimbîndu-se cu el prin grădina de portocali, în timp ce roșcovele ascunse trimiteau valuri de arome plăcute. I-o povestise cu simplitate, cu un suflu firesc de poezie, făcîndu-l să înțeleagă că și ea, și el, ca și toți acești oameni ai batalioanelor Africii, ducea în inimă o rană de nevindecat, soarta de a porni departe, acolo, spre soare, unde drumurile se sting...

Căpitanul era un bărbat cărunt, aproape îmbătrînit, un exilat, în care se mai vedea semnul nobil al rasei. În surîsul, în culoarea ochilor, în răsunetul glasului, avea aproape transparența unei bunătăți desfrunzite și istovite.

— Ei bine, da, căpitane... am fost o dansatoare, o curtezană, o păpușă de carne, prețioasă și fragedă, pe care Parisul o plătea din ce în ce mai scump... Dar, în seara aceea îngrozitoare cînd m-am ghemuit în scaunul din camera lui goală, mi-a părut deodată că Mimi Bluette fusese sora mea moartă, și pentru prima dată în viața mea am putut înțelege dragostea Mariei Magdalena... Deci nu-mi spune că drumul e lung ; spune-mi numai, asemeni conducătorului caravanei : „Salutul e pentru dumneavoastră, lalla !...“ Vom pleca mîine, către apusul soarelui...

*

— Balec ! Rod balek ! — tună cu un glas asurzitor, căpitanul de drum, în timp ce lovea strașnic cu bîta în mulțimea băștinașă care împiedica înaintarea caravanei. — Balec ! Bara balek.

Cămilele din avangardă se legănau în caravană, trecînd de ultimele colibe ale Bécharului. Guvernatorul dăduse zece oameni pentru escortă. Caid arabul, adusese alți șase. Caravana ducea cu sine provizii, burdufuri și bagaje numeroase, pline de tot ceea ce prevăzătorul Sidi-Abèl crezuse trebuincios frumoasei pariziene.

Întreg orășelul veni să salute plecarea Bluettei. Ofițerii împodobiseră cu flori și ramuri samarul ei larg cu scaun, pe care o puseră ridicînd-o în brațe și aclamînd-o prelung, cînd cămila ei se ridică. Același lucru făcură și sergenții, ca să o încurajeze pe îngrozita Linette.

În timp ce caravana se îndrepta, în șir, încet, pe străduțele întortocheate ale orășelului Béchar, un gornist suflă în goarna lui răgușită și făcu să răsune, sub cerul Africii, cadențele vechiului My Blu.

Franță, Franță dumnezeiască, puternică și măreață, tu ai dăruit lumii cele mai frumoase cîntece !...

Acum caravana se înșiruia legănîndu-se pe drumul șerpuitor de la Taghit. Înapoia hotarului Alpilor Atlantici cobora în prăpăstii o altă zi cu soare.

— Tu, frumoasă și îndrăzneață, lalla ! — zicea căpitanul de cursă lungă. — Mînă-ne tu, eu sînt servitorul, lalla ! Nu vorbi cu nimeni din oamenii caravanei ; eu singur vorbesc cu ei, cu cravașa ! Cînd ți-e foame, cînd ți-e sete, cînd ești obosită, cînd ți-e somn, spune-i lui Jossuf-el-Foukani. Și Jossuf-el-Foukani împlinește dorința lallei.

Și cămilele mari mergeau, în caravana înceată, cu legănarea lor de animale create pentru depărtări și pentru soare. Privind cu ochi omenești monotonia care nu se mai sfîrșea, adormeau cu răbdarea lor ritmul eternului drum, asemeni unor corăbii mari, pe scînteietoarea singurătate a unei mări liniștite. Urmînd sfaturile lui Jossuf-el-Foukani,

escorta se împărțise ; opt călăreți se îndepărtară în galop pe drumul bătut și călăuziră marșul, ținîndu-se la aproape un kilometru de prima cămilă ; ceilalți urmau caravana. Jossuf-el-Foukani se urcase pe o cămilă sprintenă, cu pielea aproape galbenă, cu capul nervos de capră și gîtul asemeni unei cîrme lungi. Cînd Jossuf voia să îndemne caravana, scotea un sunet din gîtlej ca să-și anunțe cămila și aceasta, cu un strigăt strident, își lua locul în șir, aplecîndu-se înainte, lungindu-și gîtul în urma botului.

Încet, încet, pămîntul devenea o vatră nemărginită : orice urmă de locuință, orice urmă de plantă dispărea, totul pînă la zenit era un imens fluviu de soare. Vîntul arzător nu întîlnea nimic în drumul lui ; mergeau într-o lume fără umbră ; o tăcere mai adîncă decît moartea domnea asupra acelei vîlvătăi infinite.

Caravana dispărea ca un rîuleț care încet-încet se pierdea ; ici și colo, se înălțau nori de nisip ; din răsărit înaintau dune, împodobite de culori mărețe.

Bluette suferea de răul drumului, de acea beție a sufletului și a simțurilor pe care nici oceanul nu ți-o dă. I se părea că se simte închisă în infinit, mai strînsă decît într-o carceră. Singură printre acei oameni sălbatici, nici nu se temea măcar. Se azvîrlise în brațele soartei, ca și fecioara îmbătată în brațele primului venit. Nu-l întrebă măcar : — Unde mă duci ?... știe că-i va face rău, grozav de rău ; aceasta era tot ce voia.

Așa și Bluette, căci voia numai să meargă.

Cu sufletul său de îndrăgostită, într-o seară, în Parisul fermecat, își spusese, fără un fior măcar : — Voi merge.

Avea mereu la sînu-i fraged de dansatoare, mănunchiul de albăstrele, parfumat cu parfumul de Coty.

Era un adevărat miracol : înțelesese dragostea Mariei Magdalena.

Ce drum lung, drum greu...

Își aduse aminte de întîia seară, cînd Max o călăuzea pe străzile Parisului, și ca într-un vis revăzu cu ochii

minții moriștile de foc : — „Maxima Maximum — La Revue de l'Alhambra — Rouli Rouli... Crémieux... Luna Park... habille bien... — Le Matin... Michelin... Galeries... Polin... sait tout..."

Cît de lung și greu e drumul... Ce nemărginită melancolie....

Și acum duceau în spate Soarele. În ei înșiși, în propria carne, în celulele lor, — oamenii, cămilele, — depărtările, în toate lucrurile infinitului, Soarele se insinuase, și Timpul nu era decît un spațiu nemișcat, plin de soare.

Aici se rotea infinitul fără umbră.

Aici, în flăcări, se stingeau drumurile.

— Bun drum, lalla, bun drum ! animale voinice, pustiu liniștit, briganzii arabi nu deschid foc. Allah, și brațul meu drept, întotdeauna au în pază pe Jossuf-el-Foukani. Eu am spus : „Nici un pericol dacă mergem la Taghit și Beni-Abbès". Și Sidi-Abel a spus „Nici o grijă". Sidi-Abel e un bun evreu, fură cîte puțin, dar e foarte cinstit. Ofițerii din Colomb Béchar foarte grozavi, dar nu cunosc Guébli și pe toți șefii oazelor. Șefii oazelor sînt puțin tîlhari, dar foarte cinstiți. Nici o teamă, lalla !

Avea cu el, în afară de carabină, pistoale și bită, și o bucată lungă de funie înfășurată și noduroasă, care-i servea să trezească cămilele, sau să mîngîie spatele conducătorilor cămilelor, cînd se ciorovăiau între ei, lovindu-se și înjurîndu-se, azvîrlind o mulțime de blesteme, în certuri care durau kilometri întregi.

Jossuf îi spunea :

— Ești bolnavă, lalla. Jossuf îți pregătește o ceașcă bună de ceai verde, cu mentă și zahăr. Ceai marocan foarte bun. Asta e băutura lui Mahomed ! Vinul e rău, apa e rea, wisky-ul englez foarte rău ; ceaiul marocan e bun, lalla ! Eu îți pregătesc acum ceaiul bun, verde. Ai să bei împreună cu Jossuf-el-Foukani.

Orele treceau, zilele asemeni, întrerupte numai, la depărtări mari, de scurtele oaze, cu puțini curmali. Cînd apărea pe îndepărtatul cerc al orizontului roșiatica umbră

haotică a pădurii care se zărea, oameni apăsați de imensele valuri ale soarelui începeau să urle de bucurie, să urle de sete, în timp ce și animalele învăluite într-o manta de muște înveninate, păreau că descoperă prin aerul mort gîlgîitul apei subterane.

— Sebala ! Sebala ! — strigau călăreții escortei. Izvorul, izvorul !

Și în furia unor coame fluturînd porneau spre oază, în galop.

Strigătul eliberator alerga înainte, înainte, de-a lungul șirului caravanei, pînă la cel mai îndepărtat călăreț, care striga și el bucurîndu-se și lovind cu biciul animalul îmbătrînit :

— Aïne ! Aïne ! Izvorul ! izvorul !

Săracele triburi, care trăiau în mizerie, în oazele îndepărtate din Guébli, ieșeau afară dintre curmali, ca să vadă caravana venind.

De pe spinarea cămilei lui galbene, Jossuf-el-Foukani, maiestuos și afabil, vorbea scurt cu șefii tribului. Aici sărmanii oameni dădeau aproape semne de venerație, puternicului Foukani, care vorbea limba rumilor, și care era prietenul Pașei din Beni-Unif.

Femeile din Guébli, arămii, cu ochi de migdală, cu părul creț, uzate de o sălbatică maternitate, veneau s-o privească în tăcere pe frumoasa creștină. Băieți andri arabi o înconjurau, goi, drepți și strălucitori ca ghindele. Cîte un negru înspăimîntat rîdea cu gura pînă la urechi, ținîndu-și mîinile încrucișate pe pieptu-i plin de păr creț.

Laptele aromatic al micilor turme, îl aducea lumea aceea săracă în largi vase de lemn de palmier. Fetele de nouă ani aveau sînii copți și rotunzi, cu vîrfuri mari, ascuțite.

Apoi animalele se ridicau lenește una după alta, la rînd. Și porneau prin soare, aiurite, pe nisipul amăgitor, spre o oază și mai depărtată.

Din cînd în cînd, scheletul ars al vreunei cămile se desprindea purtat de dune : vreo țeastă de om strălucea

ca o sferă de fildeș șlefuit, printre dunele țesute cu mii de arabescuri de furtunile din Khâmsyn.

Într-o zi, pe neașteptate, cînd mirajele din Guébli pluteau ca un vîrtej de torțe deasupra infinitului, apăru o pădure de pavilioane de aur. Aceasta era, pe scena orizontului, nelămurita grămadă de curmale din Taghit.

Ajunseră cînd soarele asfințise, cînd deasupra curmalilor se strîngeau fîșii de nori purpurii și străluceau în oază, printre corturile întinse, focurile de seară ale taberei franceze.

Erau puțini oameni și un ofițer rănit ; ceilalți se duseseră să lupte, spre răzvrătitul Gharb.

Oaza din Taghit era imensă, îmbelșugată, fericită. În acel oribil grătar de nisip care o încercuia, curmalii ei aplecați sub greutatea fructelor mature, pădurile ei încărcate de jujube sălbatice, covorul de iarbă, care în apropierea izvoarelor răsărea plin de rouă, dădeau oboselii istovitoare a nomazilor călători, adierea unei umbre de fericire și de primăvară paradisiacă.

Caravana se odihni pînă în amurgul zilei, apoi încet își reluă drumul.

Intrau acum într-un peisaj de dune plutitoare, mergeau cu încetineală plictisitoare, în vîrtejul soarelui. Spre apus, spre teribilul Gharb, valurile hotarelor Saharei străbăteau stîncile, îngropau, înăbușeau în fluxul lor ultimele temelii ale stîncii Atlas. Dar de partea cealaltă, spre Guébli și Chergui, ridicînd furtuni de lumină în limpedele văzduh, se vedea pustiul nomad, avîndu-și grămezile de nisip împotriva digului albastru al cerului scînteietor. Nici o depărtare nu putea să egaleze pentru ochiul omului acea imensitate formidabilă. Pe coama dunelor tumultuoase, ici și colo, se aprindeau prismele curcubeului. Vîntul bătea furios în marea singurătate ; pămîntul trimitea valuri, pustiul mergea.

Încete, sfioase, parcă gonite, animalele înaintau cu greu, în caravana care dispărea. Păreau că merg de-a lungul marginii unui flux, plecate sub primejdia talazului gata să-i ajungă. De-aproape și de departe, ca rostogoliri

de ploaie într-o cîmpie, nisipul se ridica vijelios ; o vîltoare roşie se îndrepta împotriva cerului, spre miază-noapte, insinuîndu-se în ochi şi-n respirarea oamenilor, asemeni unei funingini solare.

Se vedeau într-o depărtare imensă, sub un cataclism de lumină, dunele pierdute mergînd în voia soartei.

Acesta era drumul pustiului, drumul spre Guébli primejdiosul, drumul pămîntului fără apă. Animalele înspăimîntate şi obosite căpătaseră înfăţişarea scheletului lor : oamenii, istoviţi nu mai vorbeau. Se lăsau duşi, nu de drumul bătut, nu de propria voinţă nimicită, ci de un fel de instinct : acela de a-şi face drum pe unde nu poate exista vreun drum.

Merseră în ziua aceea pe marginea infernului teribil. Şeful caravanei era singurul care nu dormise. Îi era de-ajuns mantaua lui albă, ca vijelia de nisip să nu-i facă rău.

Avea pustiul în suflet şi se născuse pentru căile sudului.

Trecu alături de Bluette, luă frîul cămilei ei, şi zi şi noapte nu o părăsi.

Cînd era mai amorţită îi înfăşura fruntea cu o batistă umedă ; cînd vîntul ridica cu mai multă putere perdelele baldachinului ei, el lua drumul vîntului, căci cunoştea atmosfera, ca şi cum ar fi călăuzit un vas.

Trei zile şi trei nopţi merseră prin mînia vijeliei. Apoi o linişte infinită se aşeză deasupra acelei lumi nemărginite.

Cîte o dună mai uşoară mai plutea în depărtare, pe vatra cîmpiei moarte ; dar oceanul de nisip şi soare îşi recăpăta, cît vedeai cu ochiul, neclintirea strălucitoare.

Regăsiră în sfîrşit caravana ; ştearsă, pierdută în depărtare, mergînd, încet, încet, spre Gharb, spre asprul şi delurosul pămînt al apusului. Îndepărtate reapăreau vîrfurile albastre ale muntelui Atlas. Înapoia lui, nomazii prădători din Chaouia întindeau curse şi masacrau coloanele franceze, îndată ce ele refuzau împozit şi ascultare militară dregătorilor sultanului din Fez.

El-Foukani trimise înainte escorta și dădu ordin să se tragă foc asupra primului caftan ce s-ar fi zărit, alunecînd sau ascunzîndu-se printre dune. Caii berberi iuți, acum însetați și obosiți, își încetiniseră mersul, caravana se cufunda și se înălța, după valurile nemișcate ale pămîntului, cu o legănare greoaie, ca și cum genunchii animalelor nu le mai susțineau. Catîrii se tîrau sub greutatea samarelor ; roiuri negre de mii de insecte îi învăluiau ca niște cruste arzătoare. Mai slabe, mai înalte, mai lugubre, numai cămilele mergeau mereu cu pas de animal nepăsător, care poate muri mergînd ; uraganul de foc le prelungise cu aproape două zile marșul ; apa din burdufuri era pe isprăvite. Dromaderul care ducea ultimele sorbituri a fost așezat în mijlocul caravanei, sub ochii lui El-Foukani, care desigur n-ar fi ezitat să stingă cu pistoalele lui strălucitoare setea nebună a amenințătorilor conducători de caravană.

În sfîrșit, într-o dimineață, pe calea depărtată dinspre sud, zări născînd o nelămurită și slabă linie albăstruie, ca un brîu de nori care ar fi înconjurat pămîntul, ca o prăpastie de aer în nemărginitul soare. Privi, mai înainte de a vorbi, apoi spuse femeii pe care n-o părăsea niciodată :

— Privește mica lumină a cerului din față, în Guébli, vei vedea Beni-Abbès, lálla ! Mergem mult, mergem bessef, lalla ; apoi ajungem la Beni-Abbès, unde tu dorești, lalla...

După cinsprezece ore ajunseră în oaza îndepărtată, unde marea ei iubire o mînase.

*

Pentru nimic.

Toate drumurile sfîrșesc în acest cuvînt care stăpînește universul : — Nimic.

Și chiar pentru ea, care călătorise purtîndu-și trupul ei frumos în urma unui mic vis, chiar și pentru ea, care se ridicase în sufletul ei de dansatoare, pînă la a înțelege dragostea Mariei Magdalena.

Pentru nimic.

Străzile pornesc ; sînt începutul depărtărilor, lumina sufletului care se îndepărtează ; au deasupra lor mult praf, mult soare, au toate un scop, o țintă — dar n-o ajung niciodată.

O fragedă inimă de dansatoare, trimițînd un surîs de pe marginea paharului de șampanie, într-o seară oarecare, înzăpezită, în Parisul luminilor, se îndrăgostise.

Pentru nimic.

Își răspîndise dragostea așa cum un trandafir își risipește parfumul : pentru nimic.

Se învăluise de muzică și de frumusețe ca o grădină adormită, sub lumina lunii pline de Mai, pătrunsă de poezie.

Pentru nimic.

Într-o zi orașul barbar, strălucitor, călcă peste inima ei fragedă. Imens și puternic, cu greutatea lui înfiorătoare, călcă peste inima ei plăpîndă. Parisul măreț strălucea și se învîrtea în jurul spaimei ei nemărginite, ca și călușeii unui teribil bîlci. Răspîndea un suflu prăpăstios de tragedie ca să-i fluture părul blond ; risipea, desfrunzea cu o violență mînioasă, simplele flori de cîmpie, albăstrele lui Mimi Bluette.

Atunci plecă.

Luă drumul mării, al mării nesfîrșite, care se clatină între malurile aurii, încărcate de grădini uimitoare.

Pentru nimic

Singură se dusese în Africa ametitoare, în delirul ținuturilor interioare, către uraganele nemișcate ale soarelui. Pornise. Izvoarele călătorilor potoleau setea ei înflăcărată. Mîinile ei albe se bronzaseră și sufletul ei luă culoarea nisipului. Mergea, mergea înainte. Pusese piciorul pe pămîntul deșert, îmbătător, unde sub blestemul soarelui nici un ecou nu străbate din lumea pierdută.

I se spusese că el era mai departe, și dragostea o duse mai departe.

Pentru nimic.

Ajunse, unde se războiesc și cad, sub armele marii republici, soldații fără patrie, carnea de măcel și de

cucerire, îndepărtații pentru totdeauna din familiile lumii, care singuri rîd în zilele de masacru, cînd îi îmbată mirosul prafului de pușcă, sau cînd baionetele strălucesc, și vîntul se joacă în drapelul care merge.

Îi privi în ochi, îi privi în sufletul adîncit și stins, ca o orbită fără pupilă, și în văpaia roșie unde se frămîntă energia Africii, i se păru că este o surioară de-a lor, îndrăgostită. Fiindcă purta și ea în suflet înfățișarea exilatului, visul celei din urmă stele care se aprinde pe drumul cel mai îndepărtat.

Cît soare !... cîte ruguri aprinse în spațiu... și pretutindeni, cît se vede cu ochii, în cercul lumii vizibile, ce scînteiere infinită !...

Pentru nimic.

Ca și drumurile, ca și pustiul și oceanul, ca și viața și moartea, tot astfel sufletul ei purta o credință limpede în vîrtejul depărtărilor nesfîrșite.

Pentru nimic.

În oazele parfumate adormise cu fruntea sprijinită pe brațul ei alb. Femeile din Guébli, aproape negre, cu ochii de migdale, cu părul creț, obosite de o maternitate sălbatică, veneau să privească în tăcere pe frumoasa creștină.

Era dansatoarea Parisului, aceea care-și prostituase trupul sub arcurile electrice ale reclamelor uimitoare, în muzica fascinantului My Blu. Era păpușa unui prinț, scala viciului unui rege, opera artei omenești, pe care Parisul o vrăjise ; era trandafirul din grădinile de la Champs-Elysées...

Dar acum o purtau vijeliile de soare pe drumurile fără umbră ale înfiorătorului Gharb.

Se oprea lîngă corturile albe ale taberelor nomade, seara, cînd îndepărtata Sahară tremura parcă de un curent electric, și apăsătoarea melancolie frămînta sufletele acestei lumi, care nu-și cunoaște cimitirul.

Cîteodată îi văzuse plecînd în coloane sprintene și strînse, în urma cămilelor, care duceau cu ele mitralie-

rele ; cîteodată reintrînd în tăcere, cu fruntea plecată, ca o turmă decimată, sub trădările de la Chaouia.

Cîteodată îi văzuse în zilele lor de suspiciune reciprocă, în mînia și neliniștea oribilului spleen, închizîndu-se cu o gelozie puternică, cu o ură oarbă, în tragedia vieții lor anterioare ; stînd la o parte, muți, dușmănoși, ca animale contagioase, ca și cum i-ar asalta amintirea proaspătă a acelei lumi pe care au îngropat-o în inima lor de oameni, sau cînd li se urca pînă la gît, cine știe pentru ce jignire, cine știe pentru ce închipuire, o repezită mînie a sufletului, încă neadormit.

Era dansatoarea Parisului, aceea care dăruise orașului luminilor inima ei ușoară de dansatoare, curata și scînteietoarea ei goliciune... Dar acum închidea în sufletul ei dragostea Mariei Magdalena, și străbătuse pustiul ca să ducă amantului pe care-l iubea, în palma ei transparentă, o sorbitură răcoritoare de apă de izvor. Și ea nu știa măcar cine era acest om care venise la ea învăluit într-o poveste întunecată, din tot ceea ce lumea numește „depărtare".

Poate avea vreun cămin în vreun ținut străin, și vreo femeie răbdătoare care, îndrăgostită, îl aștepta în vreun oraș îndepărtat.

Poate, în serile întunecoase, și el plîngea de remușcare și melancolie, gîndindu-se la depărtarea de nestrăbătut care-l despărțea de viața ei.

Și cine știe de cîte ori, în ținuturile fără umbră, unde apa ascunsă nu izvorăște, unde steagul legionarilor flutură ca o flacără în soarele înfiorătorului Gharb, cine știe de cîte ori i-a îmbătat sufletul acel parfum galben de poezie, pe care, din grădinile ținuturilor crepusculare, îl trimiteau inimei lui adormite, albăstrelele lui Mimi Bluette...

Străzile merg, iau înfățișarea iuțelii, sînt muzica exilului : sînt nesfîrșite, pentru că merg ; stau locului, pentru că nu le ajungi capătul niciodată. Străzile sînt praful timpului : — nimic altceva decît praful unei depărtări, care încă nu a început și care nu se va sfîrși niciodată : — nimic altceva.

Atît ; și poate acel nomad știa.

Cînd pentru alții, din orice groapă, din orice gunoi, se nășteau aurore, pentru el, pe pămîntul infinit, printre nemărginitele iluzii ale oamenilor, apusese pentru totdeauna, pentru totdeauna, poezia.

Atunci poate acel nomad se gîndi că era mai bine să facă ceea ce face soarele ; să se îndrepte spre Gharb, ținutul dunelor.

Să se ducă acolo, în vîlvătaia unde apun drumurile, cu sufletul îngropat la umbra unui steag întîmplător.

Și lăsă oamenilor înțelepți, oamenilor cumsecade, tot ceea ce ei îi dăruiseră : ceea ce se numește patrie, ceea ce se numește vatră, ceea ce purta cu el ca un veșmînt apăsător : numele lui ; în sfîrșit, ceva care venisc prea tîrziu, prea tîrziu... iubirea.

A trăi sau a muri : asta n-avea nici o însemnătate ; dorea numai să se despartă de omul care fusese între oameni, voia să pună un hotar de nestrăbătut între inima lui și el. Oriunde s-ar fi dus cineva să-l caute, în iscusitele registre ale stării civile, ar fi trebuit să se spună despre el : — „dispărut" — ar fi trebuit să se spună despre el : — „poate nu mai există. Voia să treacă prin furnicarul de oameni înțelepți, de oameni cumsecade, fără să aibă vreo experiență proprie, țintuită în foile unui pașaport. Nici măcar în fața cadavrului, nimeni să nu poată spune cine a fost.

Nu era nici o patrie pe pămînt care să poată să-i dea această îngrozitoare libertate, în afară de exilul morților care vor încă să trăiască, trupa unde soldatului nu i se cere decît să știe să moară.

Cine era ?

„Laire".

Laire : sunetul unei silabe, cinci litere repezi ale alfabetului... Era tot și era de-ajuns.

Erau cu zecile acolo în regimentele străine, în focul înfiorătorului Gharb.

Seara, cîteodată îi auzeai cîntînd.

Întinși la umbra palmierilor galbeni, către ora în care se aprind focurile tremurătoare ale bivuacurilor, prin fu-

mul des care se urcă drept spre zenitul ameţitor, cîntau cu glas deslușit înăbușitoarele bocete ale popasurilor, întunecatele cîntece Africane ale temniței călătoare.

Era poate, pentru acei oameni, ultima seară a vieții, ultima lumină a crepusculului pe pămîntul fără de morminte și fără vetre. Și, privind discul enorm, care se afunda la antipodul scînteietor, cu ură și uitare, cînta, mai înainte de a se lăsa ucisă, „canalia glorioasă" a legiunii disperate.

Aceasta e lumea care nu va avea niciodată un mormînt.

Acolo, înapoi, la frontiera exilului, au lăsat oamenilor înțelepți, oamenilor cumsecade, și cimitirul.

Aici, în oceanul de nisip, oasele albe ale morților își schimbă veșnic mormîntul.

Drumurile aleargă, ele sînt valea mormintelor, popasul drumurilor care nu mai sînt; apun ca și ceasurile unei zile, se întîlnesc toate în deșert, acolo, pe pămîntul arzător, unde mormîntul își schimbă locul, sub furtunile solare, împreună cu vîntul mînios, rătăcitor...

*

— Ei bine, doamnă, sînt dezolat, dezolat de ceea ce îmi spuneți, dar nu am dreptul să vă mint, nici să vă păzesc de o durere, oricît de crudă ar fi...

În oaza din Beni-Abbès, în penumbra aurie, pe care o făcea cortul larg al căpitanului adjutant Letellier, Mimi Bluette își duse convulsiv mîinile la gură și stătu nemișcată, fixîndu-l pe omul care-i vorbea ; un ofițer slab, cuprins de friguri, șezînd parcă pe pămînt, pe patul lui de campanie, și care din clipă în clipă, ridica mîna cu o mișcare mecanică, pentru a-și atinge fruntea bandajată.

Pe două chesoane goale, un legionar scria repede ; un altul primea știri prin telefon, de pe teren. Un ofițer medic prepara o băutură răcoritoare cu coniac, gheață și lămîie.

— A murit ?... — zise în sfîrșit Bluette, cu un glas ce abia se auzea.

— În împrejurări deosebit de eroice, doamnă, în ziua de 23 Septembrie, în fața dușmanului.

Numai ochii ei trăiră acea clipă de durere ametitoare; dar trupul ei nemișcat nu simți nimic. Lovitura îi trecea prin inimă fără s-o ucidă; abia din clipa aceea, ochii ei dulci, albaștri, nu mai fură niciodată ochii lui Bluette.

Apoi deodată se clătină, desfăcu ușor brațele, trupul ei se îndoi ca o eșarfă și căzu jos dezrădăcinat, aproape fără zgomot. Ofițerul medic nu avu măcar timpul să întindă un braț ca s-o sprijine; celălalt, căpitanul rănit, cu mare greutate, abia răzbi să se scoale și după ce au ridicat-o, au așezat-o împreună pe patul de campanie.

Ea deschise ochii și-i privi cu inima-i moartă.

Atunci căpitanul se așeză alături de ea cu genunchii la bărbie, cu umerii strînși, într-un colț al cortului, în timp ce medicul, un tînăr frumos și blond, cu ochi de curtezană, îi privea în tăcere, mișcîndu-și mîinile lui palide.

Se auzea, în tăcerea aceea, scîrțîitul repede al peniței pe asprul protocol militar. Departe, în oază, la intervale egale, un lemnar ciocănea. Glasurile aspre ale conducătorilor de cămile, străbăteau din adîncul pădurii de curmali.

Atunci căpitanul zise :

— Soldatul Laire a căzut sub ochii mei, în luptele pe care trupele noastre le-au desfășurat la 23 Septembrie, împotriva răsculaților marocani. Am fost rănit eu însumi, după cum vedeți. Numele lui a fost trecut pe lista morților, deși noi n-am putut să dăm de trupul lui. După propunerea comandantului de batalion, i s-a decernat crucea de război. Medalia lui a fost dusă în sala de onoare a Regimentului I de Străini. A fost un erou, doamnă, fiți mîndră !... Dă-mi ceva de băut căci mi-e tare sete.

Cu mîna lui delicată, doctorul îi turna băutura și-i sprijinea ceafa, în timp ce bea.

— Am plecat în timpul nopții cu mitralierele, știam foarte bine că ne vor ataca. Au fost observați în mai multe

puncte ale Gharbuiui. Gharbul, știți, e ca și Bois de Boulogne pentru tinerele fete : pare-se că și aici sînt satiri. Eram trei sute optzeci, patru sute cel mult, ei erau ca lăcustele ; cu cît îi seceram cu atît veneau mai mulți, dar nouă ni s-a ordonat... trebuia să ascultăm. Și ne-am supus. Ne-am întors șaptezeci și trei, trebuia să vedeți în ce hal. Oh, știu foarte bine că la Paris nu se bănuiește nimic... Coloniștii ! Ei, ce frumoasă treabă ! E bucuria lor să se lase împușcați. Doamnă, vă mărturisesc că burtoșii de burghezi de acolo nu bănuiesc. Nici domnul Fallières : ăsta-i felul lor de a înțelege patria. E foarte comod, nu ? Da, firește ! — Domnule maior, dă-mi sticla, te rog...

Bluette îl asculta nemișcată, plecată pe genunchii ei, singură, pustie, cu ochii halucinați de umbrele soarelui îndepărtat.

— Dar el, acest erou Laire, avea sufletul plin de hotărîre în dimineața aceea. Mergea cu un pas vesel, la cîteva rînduri înaintea mea și trupul lui înalt era cel mai frumos din batalion. Pentru cei proaspăt veniți, vă asigur, era un bun camarad. Subofițerul îmi spunea : — „Căpitane, iată un dandy !"

Găsesc foarte firesc că ați făcut pentru el această lungă călătorie...

Rotocoalele de fum ale țigării pe care o fuma medicul, rămîneau atîrnate în aer, ca niște pînze întinse.

— Da, sîntem convinși ; pentru noi toți, va veni o zi cînd vom avea sufletul plin de o hotărîre definitivă. Nu trebuia decît să-l privim, în dimineața aceea, ca să înțelegem că era ziua lui. Zorii erau roșii ca și coșurile cu cireșe pe care le expun negustorii din Faubourg Saint-Honoré. Asta te îmbărbătează. Nimic nu-ți dă ambiția de a deveni erou cum ți-o dă această lumină purpurie... Coloana mergea, cu mitralierele în frunte, încercînd să străbată încrețiturile pămîntului. Gharbul, dincolo de ultimele dune, strălucea ca un pămînt vulcanic presărat cu fosfor. Era groaznic ! Se vedea în acest spasm orbitor, că se poate omorî omul numai cu o scînteie. Pămîntul se ridica, la orizont se vedeau dealuri. Puteau fi pretutindeni ; căci terenul avea peste tot ridicături. Deodată, fără nici un

motiv vădit, am simțit că ei erau acolo, că se tîrau ca șerpii în ascunzișurile acestui pămînt mort, că vor răsări de pretutindeni cu strigătele lor sălbatice. Cîteva minute mai tîrziu, iată-i că se îndreaptă ca fantomele haotice în vîrfurile colinelor. Mitralierele noastre pîrîiau deasupra acestui tufăriș de sălbatici, dar ei erau mai mulți decît gloanțele noastre și se apropiau mereu. Steagul lor verde fîlfîia deasupra, iar mitralierele noastre nu mai funcționau și a trebuit să luptăm la baionetă. — Mi-e sete, doamnă, dumneavoastră nu vreți un pahar ?

Și bău, bău, cu o febră însetată, o lungă sorbitură.

— Steagul lor era singurul lucru plăcut vederii. „Dacă am putea să li-l smulgem" — le ziceam eu oamenilor.

— Acum, căpitane, — răspunse un glas de bronz, în urma mea. Un om ieși dintre rînduri. Era soldatul Laire, foarte liniștit.

Se avîntă înainte, singur, făcînd din cînd în cînd gesturi ca și cum ar fi dat la o parte niște perdele. Ceilalți îl urmară.

Eram aproape toți răniți ; fără a mai număra morții. Aveam un glonte deasupra tîmplei, o lovitură de baionetă în umăr și una în coastă. Dar nu e nimic o rană atît timp cît ești în Gharb. Viteazul Laire era întotdeauna înaintea noastră, ducea o luptă înverșunată. Era roșu de sîngele lui și al lor... Una din mitraliere, curățată în grabă, a început din nou să cînte. Doamnă, ce beție !...

— Mai încet... — îl sfătui medicul, ai febră.

— Nu face nimic. Mă însănătoșesc și pe urmă este tot una... La urma urmelor e fapta cea mai dobitocească pe care o putem face, de a ne îngriji o rană. Oh, nevoia asta imbecilă de a rămîne viu !... Și de ce ? Ca să crăpi mîine, sau poimîine în Gharb sau în Guébli... Nu-i nici măcar comic... Dobitocie !... Pot să vă spun c-am aflat cîteva lucruri din istoria soldatului Laire. Mai întîi avea în inima lui ochii unei femei. Și asta nu l-ă împiedicat să dorească steagul Profetului... Da, aiurez ; dar îmi face

mare plăcere că o femeie frumoasă stă lîngă patul meu. Ș-apoi cine știe dacă mă ascultă.

— Vă ascult, căpitane, — răspunse ea cu glas liniștit.

— În mijlocul luptei am strigat : „soldat Laire ! Înapoi, înapoi cu noi". El își înălță capul gol, făcu o săritură teribilă și înfipse baioneta în inima negrului care purta drapelul, se agăță apoi cu amîndouă mîinile de steag și-l trase la el... Acesta nu mai era un om, doamnă, ci un nebun... Noi îi auzeam glasul :

— L-am luat, l-am luat, căpitane !...

Dar glasul lui era atît de înspăimîntător, că-l visez de cîte ori închid ochii. El striga : „Dați salutare burghezilor !... Și dacă mă vor decora, căpitane, prindeți medalia de steag... prin-de-ți-o-de-steag-că-pi-ta-ne !..."

Acestea au fost cuvintele lui din urmă.

Acolo, afară, în oaza galbenă, seara cobora cu largi valuri de parfum îmbătător. Era parcă o ploaie înceată, înceată, de polen aurit, care părea că se scutură de pe ramurile încărcate ale curmalilor, arzînd, căzînd în umbră, ca un praf din soare. Se vedeau, pe florile tropicale, deschizîndu-se gurile ovale ale lucitorilor cameleoni.

Caravana din Colomb-Béchar se deșteptase în jurul fîntînilor, în dezordine ; cămilele rumegau iarba plină de rouă, cu o înceată voracitate ; în vase largi de pămînt, conducătorii cămilelor fierbeau cuș-cuș.

Un bătrîn negru, cu mîini lungi, cu trăsături aproape europene, fumînd dintr-o pipă lungă, care-i atîrna dintre buzele umede, îi dădea lui Jossuf-el-Foukani să cerceteze monedele de aur și de argint, pe care francezii i le dăduseră. Mulți legionari, ieșiți afară din corturi, în atenția micilor negrese, jucau cărți sau trik-trak. Una din ele era însărcinată, alta purta părul scurt înodat la tîmplă, cu o panglică colorată. Avea brațe lungi ca doamnele engleze, gura senzuală, și pe umeri ducea un fel de sărăcie resemnată, dar nobilă.

În timp ce Bluette ieșea din cortul căpitanului, legionarii își întoarseră capul s-o privească.

— La naiba ! Îți spun, Jacquelot, că trebuie să fie tare nenorocită, micuța, și mai ales s-o vezi cum plînge, îți face milă !

— Nu-i nimic, Galitzine ! Femeile, aici pling, aici rîd... Numai să știi să le dezbraci în pielea goală, asta-i tot ce-ți cer !

— Totuși era încîntător acest Laire ! Ei ? Ce spui tu, Jacquelot ? să mîngîi femei ca aceasta, și-apoi să te-nrolezi în legiune !... Merită să ai un culcuș ! Nu-i așa, Jacquelot ?

— Da, dar nu trișa între timp, văd că ești pe cale să mă aranjezi. Ei, Galitzine !... Dă-mi cărțile, e rîndul meu să le dau. Da, prințule ! Și apoi îmi vine să cred că acest Laire era poate un fățarnic, dar avea gusturi bune... fără nici o îndoială !

— Spune, Jacquelot ! Nu te-ai duce cu ea, în seara asta, dacă ți-ar face cu ochiul ?

— Să-mi facă mie cu ochiul ? Îți bați joc de mine, apaș ticălos ! Vrei să știi părerea mea ? Tînărul locotenent are s-o aibă în seara asta pe lumina lunii.

— Ah, femeiușca !... De altfel, ce vrei ? Aceste scîrbe de ofițeri au aventuri chiar și în Gharb.

*

Și astfel se întoarse.

Se întoarse cu sufletul ei de îndrăgostită în Parisul luminilor, în piața-i plină de glorie unde se vindea, la bîlciul tuturor bucuriilor omenești : frumusețea și plăcerea.

Se întoarse tăcută, cu fruntea plecată, cu ochii aprinși de flacăra nemișcată care ardea în depărtatul Gharb. Părea și ea departe, ca și deținuții voluntari ai temnițelor descoperite care merg. Lăsase să cadă una cîte una, în caravana din Guébli, ca flori din propria-i viață, albăstrelele lui Mimi Bluette. Acum parfumul exilului pătrunsese în ea ca și în sufletul acelor soldați rătăcitori, care vor avea ca mormînt numai vijelia călătoare. Și se întorcea ca să-și ascundă, în zgomotul Parisului, sufletul ei chinuit și tăcut, sufletul ei de Magdalenă.

Sosi într-o seară rece de Noiembrie, cînd bolta electrică, pe care luminile bulevardelor o creau deasupra norilor înalți, se întindea peste metropola înourată. Bluette privea cu uimire, cu ochii deschiși, neclintiți, viața aceea multiplă, în timp ce în sufletu-i pustiu ardea o îndepărtată furtună solară.

Acesta era Orașul, aceștia erau Oamenii, aceasta era Viața...

Sărmana, micuța, blonda Mimi Bluette !...

Nu înțelegea bine sensul exact, nici nu știa să deosebească precis marginile lucrurilor ; în adîncul ființei ei feminine, secase, sub flacăra pustiului, acel belșug limpede și tînăr, pe care orice făptură îl poartă în sine ca pe un izvor.

Acum înțelegea ce înseamnă să nu-ți mai găsești drum, să ajungi în ceasul nemărginitei și înspăimîntătoarei libertăți, dincolo de care sfîrșesc și drumurile. „Ceilalți", miile acelea care se numesc „Ceilalți", își pierdură pentru ea înțelesul de creaturi umane. Treceau ; erau lucruri mai puțin însemnate decît pietrele de kilometraj, roțile înecate, stupide, care repetă pînă la uzare, învîrtirea lor inutil veșnică... „Ceilalți" erau automatele reci și mecanice, care străbat viața, iar viața, un zgomot, o lumină — nimic.

Ș-apoi ?

Orașele ? Parcurile ? Străzile ? Căminele ?... Toate acele lucruri pe care le săvîrșeau fără oboseală, tot acel vălmășag pe care-l produceau, zi și noapte, ceas de ceas... Dar nu, nu !... Era zadarnic... Zadarnic. Există doar un pustiu imens, pe care ceilalți nu-l vedeau.

Ș-apoi ?

Să fii frumoasă ? Să ai un nume nobil ? Să-ți poți acoperi genunchii cu pletele blonde ?... Să ai carnea parfumată, dulce, limpede, transparentă, ca cea mai frumoasă floare crescută în mirajul unei grădini, să fi fost bucuria, să mai fii încă... dansatoarea Parisului... Mimi Bluette... Nu !, Nu ! e o amăgire !... toate acestea nu trebuiau să se fi întîmplat... Povestea vieții ei, culoarea ei însăși, nu era decît un cerc mare, îndepărtat, nesfîrșit, de soare...

Ș-apoi ?

Ce mai puteau să-i dea acele ferestre întunecate care se deschideau, în umbra interioară a locuințelor oamenilor ? Acele ferestre care, în diminețile de primăvară, se umpleau de seninătate și soare, acele mari ferestre opace, moarte ca și ochii unei ființe care nu mai respiră... Ce mai puteau să-i dea străzile largi ale Capitalei, marile prăvălii strălucitoare, cîntecele orchestrelor nebune ale teatrelor de noapte !... Cît zgomot pentru nimic !... Cît zgomot pentru nimic o, marele Paris !...

Ș-apoi ?

Nu mai exista... Ceva în lume dispăruse, distrus, sfîrșit. Ce ? O ființă ? Nu numai atît, mai mult, poezia ; tot ceea ce în lume se numește : a trăi. Acele aripi desfăcute, mari, invizibile, care înalță greutatea materiei în lumina fericirii, acestea dispăruseră; se sfîrșise poezia...

Parisul babelic era pentru ceilalți. Ei îi rămîneau părul blond, mîinile albe, ochii adevărați de îndrăgostită, plini de soare ; numai de soare...

Acesta era orașul, acestea erau drumurile pe care ea le cunoștea, aceasta era mulțimea de oameni, între care venise într-o seară, ducînd cu ea, ca o floare sălbatică, inima ei micuță de transalpină... „Maxima Maximum... La Revue de l'Alhambra... Le Matin... Michelin... Galeries... Polin... sait tout..."

Ș-apoi ?

Unde ? Cînd ? Cine i-ar mai da înapoi suflul vieții ?

Își aminti de dansurile pe care le dansa, frumoasele dansuri cu picioarele goale pe un covor verde ca și smaraldul cel mai curat... I se părea că muzica nu murise încă în ea, dimpotrivă i se părea că aceasta-i ultima plăcere, cel din urmă înțeles al vieții... Venise pe lume : — ca să danseze.

Nu, ca să iubească.

Cîte cîntece !... Era Parisul care i le dăruia, care i se arunca în jurul picioarelor, ca un lanț în jurul picioarelor ca s-o facă să danseze..

Dar unde ? Cînd ? Și pentru cine ?

Cîntecele merg, poate, mai departe decît toate căile. Totuși mor și ele, își găsesc și ele sfîrșitul în durerea nemărginită.

Să se îmbrace, să redevină cea mai frumoasă dansatoare a Parisului, să-și acopere cu perle reci goliciunea, să-și pună în degetele-i subțiri inele vii ca și pustiul, să rîdă, să se învăluiască în flori, să-și ascundă un surîs amețitor pe marginea unui pahar de șampanie !... pe marginea unui pahar de șampanie !... Oh ! Cît era de departe, pentru totdeauna, seara aceea de poezie nemărginită !...

Și atunci se gîndi numai la glasul iubitului, la glasul rătăcitorului din seara aceea nebună. Se gîndi la parfumul pe care-l avea fiecare suflu de aer în respirarea gurii lui vii, la fremătarea pe care o răspîndea lumea, cînd era cu el, strînsă, ca într-un refugiu, la pieptul lui puternic.

Femeia, amanta care era în ea, tremura pînă în adîncul ființei ei, căci Parisul deodată o redeștepta. Și cu o rușine aproape feciorelnică, se minună că nu murise încă.

Nu ; era ca și muzica, putea să străbată mai departe decît toate drumurile.

Bucuria de a fi pentru aclamant femeia vie și nerușinată, ca un trandafir care în zilele de vară se umflă și vibrează de polenul care o îmbată... bucuria de a-și desface cu mîinile tremurătoare cu bătăi încetinite ale inimii, frumoasele ei bucle, ascultînd zgomotul viclean pe care-l produc acele căzînd de pe cap, apoi goală, sfioasă, cu sîni tari, cu pîntecele umed, care se mișcă încolăcindu-se, cu un mic strigăt catifelat, în jurul acelei puteri masculine care pînă în suflet ajunge, uimitor, s-o stăpînească... a fi goală... — ceea ce poate înseamnă să se simtă ca o femeie fericită — să fie plăcerea lui, frumusețea lui, înfățișarea feminină a vieții lui, să fie Magdalena și amanta, ceea ce înseamnă păcat și Dumnezeu !...

Nu ?... Niciodată ?...

Niciodată.

Care să fie perna pe care părul ei despletit și-ar mai putea oulca frumusețea păcatului ? Care să fie oglinda în

care ar trebui să privească cu plăcere ochii ei îmbătați ? Și care e gura bărbatului, care ar putea să sărute reîmprospătatele ei buze de fecioară fără s-o jignească ? Cui ar putea să-i dăruiască, fără vreun regret, goliciunea-i reînfeciorită ?...

Mimi Bluette... Un nume ; nimic altceva decît un nume ; poate o mică floare de pus la pălăriile de pai în lunile de vară.

Mimi Bluette... Două cuvinte nespus de ușoare...

Vîntul le luase cu el.

Și cimitirele ?...

Da, și cimitirele.

Ici și colo erau destule. Respirau, în seara aceea, aburii albăstrii ai ceții care se roteau, apăsînd deasupra orașului luminat. Erau și ele ca și teatrele : o reprezentație a vieții. Își aminti fraza pe care el i-o spusese într-o seară îndepărtată, înzăpezită : „Sînt sătul de oamenii care-și au cimitirul lor..."

Cimitirele ? Da, cele mai îndepărtate drumuri : dar oricum un drum...

Ș-apoi ?

Iată : trebuia să facă să plutească încă odată micul ei nume deasupra orașului imens, și fiindcă Parisul înfățișase prin ea cîteva ceasuri din frumusețea lui trecătoare, trebuia să fie pînă în ultima clipă dansatoarea vechiului My Blu, trebuia să danseze dansul inimii ei moarte, pe scena celui mai luminos teatru al Parisului.

Și apoi ?...

*

— Da, Jack, am fost dincolo de moarte și mai sînt încă vie... Iată-mă reîntoarsă. Doream să te văd. Ești primul om, singura ființă căreia simt nevoia să îi strîng mîna. De ce mă privești așa, Jack ? M-am schimbat într-atît ?

Era nemișcat ; nu îi vorbea. Acum nu-i putea vorbi. Plecat deasupra chipului ei încă tînăr de dansatoare, ținea

mîna Bluettei într-ale sale, dulce, puternic, cu un fel de teamă frățească și totodată plină de dragoste.

— Da, fără îndoială, m-am schimbat foarte mult, m-am urîțit poate. Dacă ai ști cît de mult te arde pustiul !... Dacă ai ști cum îți pierzi ochii, acolo pe pămîntul acela unde totul te atrage... Ah, nimic ! nimic !... Să vorbim de tine, Jack. Mai dansezi ?

Cu o mișcare repede el clătină din cap, strînse buzele și o strîmbătură îi contractă chipul.

— Cum ? Nu mai dansezi ? Nici tu, Jack ? E nostim ! Ce ai făcut atunci ?

— Te-am așteptat, Blioueţte.

— M-ai așteptat ? Se poate ? Ce copil ești ! Și apoi nu merita s-o aștepți pe Mimi Bluette... Mimi Bluette a murit.

— What a pity ! You are a very naughty girl ! (Ce păcat ! Ești o fată foarte răutăcioasă).

— Nu-s deloc rea, deloc, Jack ! Viața te duce aici... Nu trebuie să-ți fie necaz pe mine. Mai bine să rîdem, Jack !... Dacă ai ști cît de trist e să nu mai știi să rîzi !

— Ai făcut deci o călătorie foarte „uncomfortable" ?

— Tu numești asta „uncomfortable" ?... Da, așa e ! ai poate dreptate, Jack !... Pentru mine nu numai drumul Africii, ci viața întreagă și-a pierdut confortul ei...

El își privi unghiile, frumoasele unghii înroșite, mîna lui liniștită, cinstită, ca și inima lui. Era nehotărît dacă să spună sau nu ceea ce dorea. Apoi o întrebă :

— Ai rămas mereu o sclavă, Blioueţte ?

— Nu mă întreba nimic, Jack... Trebuie să știi numai, că n-am vărsat nici o lacrimă...

— Și simțeai nevoia să plîngi ?

— Oh, era atîta soare !... Nu poți plînge cînd ești orb... Tu ai zis totuși : „simțeai nevoia"... E o mare greșeală, Jack. Trebuia să spui mai curînd : „simți nevoia" ?...

— All right ! Întreb numai dacă prietenul tău...

— Ah, nu, Jack !... Nu mă întreba ! Nici un cuvînt, nici unul !... Tu ești dansatorul meu și bunul meu Jack... Dar n-o întreba niciodată pe Mimi Bluette ce s-a întîmplat acolo, pe pămîntul arzător...

— Oh, yes !... Linette avea deci dreptate... Sînt foarte vinovat.

— Ai vorbit cu Linette ?

— Nu, mi-a șoptit numai, deschizîndu-mi ușa : „Să nu vorbești nimic, domnule Jack ! Trebuie s-o vindecăm întîi".

— Sărmana fată ! A fost atît de gingașă, atît de dulce... De ce oare oamenii mă iubesc mereu pe mine, care am o fire atît de respingător de egoistă ?... În sfîrșit, dacă-ți face plăcere, aprinde-ți pipa, Jack.

— Bine. Dar îmi vei spune apoi că infectez odaia.

— Nu face nimic, aprinde-o.

Se așezară. Jack îndesa cu degetul cel mare tutunul în pipă.

— Era foarte frumos în Africa și toată lumea știa că sînt Mimi Bluette. La Colomb-Béchar, militarii au dansat My-Blu.

— Cînd dansează cineva, atît de bine ca tine, Blouette, e firesc ca vestea să pătrundă pînă și-n Africa.

— Crezi ?

— Yes.

— Ascultă. Aveam un șef de caravană, minunat, care mă numea : „lalla". Era foarte frumos.

— Chestie de gust. Pe mine, asta mă face să rîd.

— Jack, tu nu mi-ai spus încă dacă m-am urîțit.

— Da, foarte puțin.

— Dar știi că am un proiect...

— Aha !

— Tu spui „aha" prea curînd. Asta-i viciul tău : să te grăbești.

— Mi-e întotdeauna teamă de proiectele tale, My Blu.

— De data asta n-are să-ți mai fie. Planurile mele au să-ți placă.

— De pildă ?

— De pildă... ascultă-mă : am să dansez !

— Oh !... My Blu !

Nu putu să-i răspundă într-alte cuvinte. Dar ochii lui trimiteau lumină. Deodată strînse amîndouă mîinile ei arse încă de văpaia Saharei, puse un genunchi jos și le sărută.

— Da, am să dansez un dans pe care-l port în inimă... Mișcarea caravanei mi l-a insinuat, și-apoi soarele din Gharb, soarele ținuturilor unde ei cad... unde cad, Jack, frații mei !... Cînd purtam cu mine inima-mi ca o piatră, acest dans se ridica în vinele mele, îmi învăluia ființa într-o voluptate roșie ca și soarele... Vezi ? Fiecare trebuie să vorbească în limbajul pe care-l cunoaște. Poeții fac poezii ; pictorii lucrează cu vopsele, pe mine care m-am născut dansatoare, mă pătrunde pustiul ca un dans și vedeam orchestre în furtuna soarelui.

— Oh ! cît e de frumos ceea ce spui tu, Bliouette !...

— Dar nu, Jack, e foarte simplu... Am mers zile întregi, apăsați de somnolența caravanei ; era acolo un soare pe care tu nu l-ai văzut niciodată ; și tăcerea nervoasă a acestei atmosfere înăbușitoare, îmi trimitea cîntece care erau asemeni deșertului nesfîrșit... Am simțit născîndu-se în mine muzica soarelui, nouă, în ritmul căreia nimeni, niciodată, nicăieri n-a dansat... Vreau să dăruiesc acestui oraș dansul meu ; el mi-a dat, Jack, dragostea mea...

— Tu atribui aceasta caravanei ; eu cred, Bliouette, că minunea e în picioarele tale.

— Dacă ai fi filosof, cred că te-ar numi materialist. Dar fiindcă ești dansator, nu poate să ți se spună decît idiot. În sfîrșit, tu vei fi impresarul meu, Jack. Tu îmi vei pregăti acest spectacol și cînd voi dansa acest dans, aproape goală, pe covoare roșii, atunci, ca să-ți fac plăcere, le voi dansa și pe ale tale cu tine. Dar vreau ca totul să fie strălucitor ! Un teatru, cum Parisul știe să-l pregătească actrițelor pe care le iubește. Mai întîi trimite-mi un compozitor. Eu voi dansa ; el va trebui să ghicească muzica. Mi-l vei trimite pe cel care a scris My Blu. Cu toate că acum a prins puțină morgă, pentru că a fost aplaudat în cele patru colțuri ale pămîntului, datorită lui Mimi Bluette, își va aminti, nădăjduiesc, că era jerpelit

ca o haină zdrențuită cînd mi-a oferit muzica lui pentru trei ludovici... o adevărată pleașcă ! Acum are un tarif de boxer negru. Dar poți să-i spui că Mimi Bluette n-a rămas la douăzeci și cinci de ludovici. Vei anunța spectacolul cu cît vei putea mai mult zgomot și cît vei putea mai tîrziu.

Dansul soarelui... Mimi Bluette" — „Mimi Bluette.. Dansul Soarelui" — E frumos, nu-i așa ? Dansul Soarelui ?... Această nebunie înfiorătoare mă stăpînește, Jack, și voi dansa un dans furios, însorit... De asemeni îl vei ruga pe Sem să-mi facă un afiș. Nu sînt absolut convinsă că Sem e un desenator extraordinar, dar cînd îl face el, e de Sem și asta prinde ! Apoi, te vei duce să faci o vizită din partea mea domnilor Moucheurs de Chandelles, domnului Strapontin și compania ; vei căuta un mijloc ca Fred Chinchilla să afle că Bluette va risipi pe covorul ei roșu giuvaieruri de un milion... te vei duce chiar în seara aceasta ca să-i spui lui Sanderini să vină la mine, căci vreau să-mi facă un serviciu foarte delicat cu gura lui afurisită.

*

Astfel trecură acele zile, strînse în durerea ei ca într-un lanț rece de pietre scînteietoare.

Mimi Bluette !... Un nume, nimic altceva decît un nume, o mică floare de pus la pălăria de pai, în lunile de vară. .

Parisul o ridicase, ca și țîșnirea luminoasă a unei fîntîni arteziene, și acum cînd trupul ei nu mai putea fi la îndemîna oricui, într-o ultimă amețeală a strălucirii sale, Parisul o regăsea.

În Dansul Soarelui, pe covorul roșu ca și Guebli-ul, voia să-și calce cu mîndrie inima ei moartă. Pe dinaintea orașului care o ridicase strălucitor, voia să treacă scînteind, cum se răsfrînge, după furtună, mirajul curcubeului. Voia să strige milioanelor de oameni care respiră aerul fericit al vieții : „Eu, care dansez încă în ritmul muzicii

delirului meu, aproape goală, răspîndind parfum, eu sînt Mimi Bluette !... Voia să strige în ritmul ultimei muzici, în ritmul ultimului cînt al mișcărilor ei halucinante : „Oraș strălucitor !... Oraș amețitor ca și Guébli... Oraș barbar, unde soarele nu apune niciodată !... Privește-mă încă o dată ! Acesta-i parfumul cărnii, pe care ți-l trimit albăstrelele mele. Am trecut prin primăvara ta, ca și muzica unei raze de soare, am fost cu tot trupul meu, frumusețea de care ai avut nevoie Paris, curtezana secolelor !... Am călcat pe străzile tale nebune, într-o zi a tinereții mele și nimeni nu mă privea. Eram tînără ca primăvara, și nimeni nu mă privea. Eu nici nu știam măcar că există o culoare a curcubeului care se numește glorie, — și tu mi-ai dat-o. Mi-ai spus : „Du-te în grădina mea, micuță flacără, alege-ți o floare". Am cules florile și am făcut o cunună, căci mi se potriveau de minune. Eu n-aveam altceva decît părul meu blond și picioarele delicate ; tu m-ai ridicat ca pe-o pană în vîrtejurile de soare... Privește ! Acum voi dansa pentru totdeauna, dansul inimii mele moarte, și voi strivi sub picioarele mele, pe un covor roșu ca și Guébli, pe iarba veștejită a grădinii mele, albăstrelele lui Mimi Bluette.

*
* *

— Sînt sau nu sînt în fața divinei Bluette ? — spuse în glumă strașnicul Sanderini. Era ca întotdeauna în strălucitoarea jachetă și își legăna, cu un fel de somnolență, capul lui bătrîn de vultur domesticit.

— Ei bine, prietene Sanderini ! Așa e întotdeauna cu existența noastră. Au trecut secole de cînd nu ți-am văzut chipul ! Cîtă plăcere îmi face să spun bună ziua camarazilor !

— Îți spun, doamnă Bluette, că am fost foarte întristați de cîte ori s-a rostit numele dumitale. Ne priveam în ochi, Mama și eu fără să ne spunem nimic ; apoi Mama îmi trimitea o înjurătură, așa, de supărare. Gîndește-te numai cum am sărit de bucurie ieri seara, cînd Jack a

venit să-mi spună că ai sosit și că „Mimi Bliouette dorește să-ți vorbească, mister Sanderini."

— Ah, ce băiat bun! Nu este un poliglot, totuși îl iubesc mult, prietene Sanderini; îl iubesc ca pe un frate.

— Ieri seara a fost radios, a făcut înconjurul meselor și strîngea mîna tuturor: „Știi? Mimi Bliouette are să danseze! Bliouette in the Sun Dance! Yes în Dansul Soarelui!..." Oh! parcă era în al șaptelea cer, micuțul.

— Ei bine, da! Vom încerca înc-odată dacă prinde, amice Sanderini!

— Te îndoiești cumva?

— Nu, nu mă îndoiesc deloc... Numai că am fost prea încercată în ultima vreme și dacă picioarele-mi mai sînt sprintene, uneori inima nu-mi mai este.

— Auzi! asta-i o nenorocire!

— La urma urmelor mi-am spus: „Ei bine, Bluette, dacă e adevărat că te-ai născut dansatoare, trebuie să reîncepi!"

— Da, ai gîndit foarte bine, doamnă Bluette. Asta îmi zic și eu întotdeauna cînd văd chipuri plouate: „Nu trebuie să ne-ntristăm!... nu trebuie!..." La urma urmelor, doamnă Bluette, cine-ți va spune mulțumesc pentru asta?

— Ai dreptate, Sanderini...

— Și atunci la ce bun? Nu trebuie! Sacul e și așa foarte greu de dus, fără să-i mai adaugi tu însăți pietre. Și apoi, într-o frumoasă zi cînd vei avea inima liberă și cînd îți vei revedea ca o bună gospodină, socoteala de peste săptămînă, văzînd tot ceea ce s-a spart, cheltuit și pierdut, fără cel mai mic profit, atunci nu vei mai avea decît un singur lucru să-ți mărturisești, sărmană Bluette: „Vai cît am fost de oarbă! cît am fost de oarbă!" Mă ierți, nu-i așa, că-ți vorbesc atît de sincer.

— Te ascult fără să protestez, scumpe Sanderini. Ești un om cu experiență și nimic nu mă împiedică să cred că ai cu adevărat dreptate...

— Dar, în orice caz, n-am venit deloc ca să-ți fac morală. Sanderini moralist, Sanderini biciuitor de suflete, iată o meserie pentru care n-am nici o aplecare! Pot săvîrși orice alt lucru dacă vrei, și pot ieși din încurcătură,

ca o basma curată, deşi sînt luat drept un pungaş dintre cei mai de temut... Dar pentru dumneata, doamnă Bluette, n-am decît cele mai bune sentimente, şi eu care sînt totuşi un egoist, aş putea să jertfesc toată fericirea mea personală, pentru plăcerea de a te servi.

— O Doamne, da, Sanderini, mai sînt oameni buni! Sînt oameni buni, mai ales printre acei care nu în fiecare clipă au sufletul pe vîrful buzelor şi nu-l aplică pe rănile tale ca un plasture.

— Vivat, frumoasa mea, ai început să înţelegi viaţa.

— Poate, scumpe Sanderini... Ceea ce este sigur, e că mă găsesc şi eu... — oh, fraza are să-ţi pară comică! — mă găsesc şi eu în ceartă cu societatea... Lumea cumsecade, crede-mă, mă îngrozeşte!

— Şi pe mine!... La naiba! Dacă m-ar lăsa cel puţin în pace!... În fiecare resemnat e întotdeauna răzvrătitul care murmură. Vine o zi în care se deşteaptă, şi se îngrămădeşte la întretăierile străzilor, ca să-i spînzure pe burghezi de felinare.

— Se poate; oricum, sufletul meu ar dori mai curînd să se spînzure singur...

— E destul de trist, nu trebuie niciodată să-ţi trimiţi singur sufletul la ghilotină. Ai făcut o mare greşeală, frumoasa mea, că ai citit poezii. Eu pe poeţi i-aş lăsa scăpătaţilor.

— Scăpătaţilor ai spus? Ah, ăsta-i cuvîntul! Cît mi se potriveşte, Sanderini, căci de-acum înainte nu sînt decît o sărmană femeie scăpătată... Da, nu mă ascund deloc: am avut dureri mari, sînt zdrobită de oboseală, am nevoie să găsesc în jurul meu un sprijin oarecare... Ei bine, pe legea mea, fie burghezilor, fie filantropilor sau oamenilor cumsecade, niciodată nu voi fi cuprinsă de slăbiciune ca să le mărturisesc durerile mele! Pentru ei voi dansa Dansul roşu; înaintea lor vreau să par desăvîrşit de fericită, mereu cu surîsul pe buze, ca altădată... Dar aici în culise, unde focul rampei nu mă îmbrăţişează cu o lumină artificială şi înşelătoare, aici, unde Mimi Bluette e copila naivă de altădată, aici pot să-ţi spun, Sanderini,

cît de trist e sufletul meu și cît mă simt de goală, mohorîtă, stingheră, sfîșiată de spaima nopților mele albe...

— Nu, nu ! Trebuie să gonești aceste gînduri ! Trebuie să vii să luăm masa la Mama Rouquine, să ridici paharul mai sus de frunte și-apoi să rizi, să rizi !... Și să te întorci acasă în zori, ușor îmbătată, cu sufletul umflat ca o pînză de vaporii șampaniei... Ce dracu ! se poate oare ca în acest Paris, unde se îngrijesc regi neurastenici, să nu ajungi să te vindeci, tu, care ești o făptură a plăcerii ?

— Am fost îndrăgostită ca o nebună, sărmane Sanderini !...

— Ei și ! Au mai fost și multe altele îndrăgostite nebunește ! Aproape toate au fost. Adică au crezut că sînt, ceea ce înseamnă același lucru. Ei, și ce e cu asta ? Trebuie să crezi că s-a sfîrșit pămîntul ? Încet, încet, zi cu zi, cum a venit, așa are să treacă. Ei da ! Nu clătina din cap... E ca și cu mîncărurile : se duc !

— Am fost îndrăgostită ca o nebună... mai sînt și voi mai fi încă îndrăgostită...

— Firește, firește ! Conjugi de minune... Dar întotdeauna e conjugare, nimic altceva, divina mea !... Nimic altceva decît gramatica sentimentului... Dacă mergi mai departe : vei cădea în amurgul imperfectului, te vei îndepărta în umbra perfectului indefinit... Crede-mă, conjugarea verbelor n-are altă rațiune de a fi decît nestatornicia sufletului omenesc. Cu toate astea vei putea să spui întotdeauna : „iubesc“ — și asta poate fi adevărat pentru toată viața.

— Sanderini, știi c-a murit în Legiunea Străină ?

— Da, știu.

— De unde știi ?

— Ce contează, de îndată ce știu.

— Dar... amănuntele ?

— Da, și amănuntele ! Știm c-a murit ca un erou ciuruit de răni, pe drapelul dușmanului. De altfel, trebuia doar să-i privim ochii, pentru a fi convinși că va merge drept înainte. Eu, mă crezi, întotdeauna le-am spus tuturor : „Da, ea îl iubește, e destul de rău... Totuși sînt convins că tipul ăsta nu e un degenerat ca voi !“ Și Mama

Rouquine se răstea : „Tacă-ți botul porc bătrîn ! Ți-a dăruit un ac de cravată de vorbești parc-ai vorbi de verișorul tău ? Scurt, să lăsăm asta, divina mea. Cînd a dat peste noi o nenorocire... ei bine, e dureros, știu... dar oricum o îndurăm, o îndoim în patru ca pe o batistă frumoasă de mătase, o închidem în cutiuța tainică pe fiecare o avem în inima noastră, și apoi îi spunem acestei tîrfe, da, întocmai cum spun : „Cățea, animal cu patru labe, e foarte dureros, e foarte, foarte greu, dar va trebui să reîncep !...“ Nu-i așa ?

— Sanderini, te-am chemat pentru că știu că ești gata să-mi faci oricînd un mic serviciu...

— Asta-i datoria mea.

— Și pentru că știu că ești un om îndemînatic, subtil, tăcut, bun...

— Așa se spune.

— Știi să fii nelipsit în clipe grele... serviabil și discret...

— Firește, ca o moașă...

— Sau chiar... ca un vînzător de paradise !

— Ah ! da ! Ai nimerit-o, divina mea ! Îți trebuie uitarea chimică, beția cu miligramul...

— Da, prietene, morfină...

— Ah !

— Căci, ți-o mărturisesc cinstit, Sanderini : în fiecare seară îmi vine să mă omor.

— Hm !

— Ajută-mă să trăiesc.

— Înțeleg.

— Vreau să mă întorc în zori, cu sufletul fluturînd ca o pînză de corabie... N-ai să-mi dai ?

— Stau la îndoială.

— De ce ? Știu că îi dai lui...

— Sst ! Nu vorbi ! E cu totul altceva...

— Sanderini, fii bun...

— Îți spun, cazul e deosebit.

— De ce ?

— Ai să rîzi. Aceste femei, mi-e tot una dacă iau stupefiante, afrodisiace, cocaină, morfină, sau se eterizează

cînd și cum le place... De-aici îmi trag eu existența. Și, crede-mă, fie că s-ar prăpădi mai mult sau mai puțin, fie că ar fi mai mult sau mai puțin destrăbălate, pe Maica Domnului din Paris, lumea n-ar avea de pierdut! Dar dacă e vorba de Mimi Bluette, vezi, nu mai e același lucru!...

— Atunci dorești, Sanderini, să-mi cumpăr un colț de pămînt, într-un mic cimitir? Am s-o fac, fără îndoială, în seara asta poate. Sau în prima zi în care voi avea tăria să învinge acest mic fior... Căci acolo, în Gharb, e mai ușor decît aici. Știu foarte bine de ce ei se duc la moarte... Atmosfera e atît de roșie! Dar aici, cînd ești gata să faci acest mic gest, o senzație de frig te oprește... Și-apoi ai mereu dorința să nu te urîțești... Ei, Sanderini, ai să vii astă seară, mîine poate, și îmi vei aduce viață într-un mic flacon transparent...

— La naiba! Dar au să-ți facă rău de tot porcăriile alea!

— Ce importă? Nu-mi vor face mai rău decît moartea... Și apoi dacă mă refuzi, scumpe Sanderini, cine mă va împiedica să iau din altă parte?

— Cu atît mai bine! N-am să mă căiesc că vine din partea mea.

— Dar mă va vindeca, și nu vei avea nici recunoștința mea.

— Ai să te vindeci de tristețe, fără îndoială, dar nu de morfină.

— Crezi?

— Vai, scumpa mea! E mai rea decît alcoolul, decît dansul, decît dragostea, decît crima... Nimic nu te va mîntui de ea, după ce te vei deprinde.

— Poate că tocmai aceasta îmi trebuie, Sanderini!...

— E grozav!

— Și apoi, nu știi că o femeiușcă cum sînt eu, poate să aibă o voință surprinzătoare. Mă voi vindeca cînd morfina nu-mi va mai fi trebuincioasă. Pe cuvîntul meu de cinste, Sanderini: mă voi vindeca.

— Dacă spui tu, Bluette...

— Îți voi da de două, de trei ori prețul obișnuit.

— Taci din gură, te rog ! Știu să vînd bine, da, dar nu ție.

— Sanderini, dă-mi mîna, promite-mi !

— Dar de ce, Bluetta mea ? Vezi, îți zic „Bluetta mea", ca și cînd ai fi copila mea...

— Mi-e tot una : am să-i scriu un cuvînt lui Frédéric din la Rue Blanche... Voi avea chiar în astă seară. Va fi poate la început neplăcută, chiar dăunătoare, dar în schimb mă va ușura.

— Firește.

— Deci, Sanderini ?... Vei fi primul om care i-a refuzat ceva lui Mimi Bluette... lui Mimi Bluette !... Ei, Sanderini ! Nu mai spui nimic ?... Taci ?... Bine ! Atunci ne-am înțeles. Astă seară sau mîine... Și nici un cuvînt mai mult.

*

Într-o dimineață, Parisul se deșteptă într-o atmosferă limpede și azurie, plin de albăstrele, ca o recoltă în lunile de vară, cînd grîul trebuie să fie secerat.

„Mimi Bluette — Dansul Soarelui !..."

Pe zidurile imensei capitale strălucea ca o frivolitate luminoasă, surîsul ei limpede. Ea mergea pretutindeni cu picioarele goale, pe covorul roșu pe care-l înalbăstreau grămezile de albăstrele. Înapoia cărnii ei transparente, înapoia părului ei despletit, se înălța ca și văpaia din Gharb un vîrtej de flăcări. Orașul uimitor, pentru ultima oară, redevenea stăpîn pe frumusețea ei ; sufletul dionisiac al Parisului, pentru ultima oară strălucea sub mirajul dansatoarei lui. De-a lungul străzilor, la fiecare colț, în mahalale, de-a lungul cheiurilor Senei, între culoarea unei flăcări și a unei grădini, reapărea Mimi Bluette.

Milioane de oameni, închiși în amfiteatrul imensei Capitale, priveau cu plăcere surîsul divinei Bluette.

Nu toți se duc s-o vadă, dar toți primeau de la numele acela un fel de ușoară și transparentă poezie. Era pentru toți un obiect al lor, un nume și nu o femeie care dansase cele mai frumoase dansuri ale Parisului sau o muzică în acel zgomot asurzitor — sau, poate, o floare de pus la pălărie în lunile de vară.

„Mimi Bluette — Dansul Soarelui..."

Fusese un dans, răspîndit în cele patru colțuri ale pămîntului și care se numea My Blu ; fusese la modă un fel de a fi frumoasă și care se numea maniera lui Mimi Bluette ; fusese o floare, crescută în vitrinele fosforescente și vîndută în mănunchiuri de florăresele de pe Madeleine, care se numea „bleuet" ; fusese blana, stofa, pana, tabloul, cartea, scandalul, care s-au numit Mimi Bluette : sau muzica și frumusețea acestei dansatoare nu fusese altceva decît frumusețea și muzica însăși a Parisului triumfător.

Brațele ei candide și goale îmbrățișaseră ca un parfumat căpăstru gîtul unui tînăr rege catolic, alungaseră cu vraja lor plictiseala siberiană a unui mare duce nebun. În sfîrșit, s-au înfășurat cu delir, în jurul umbrei unui tragic aventurier... Parisul nu a cerut niciodată altceva, creaturilor de vis și legendă, decît ceea ce sufletul însuși al acestui oraș dionisiac încununa pe altarele păgînătății lui nebune, pentru bucuria de a le vedea strălucind.

„Mimi Bluette — Dansul Soarelui..."

Acum se întorcea din Gharbul amețitor, din bivuacul temniței călătoare ; purta pe trupul ei gol, umbra unui steag plin de glorie.

*

— Dragă domnule Bollot, nu te mișca de pe scaun ! Vin pentru un fleac... ai să rîzi.

— Oh, copila mea, tu ești ? Ah ! Atipisem de cinci minute... Vai !... așa-i cînd îmbătrînești, devii somnoros. Dar unde-mi sînt ochelarii ?

— Iată-i. Au căzut în buzunarul vestei.

— Ah, ticălosul ăsta de secretar !... Ei, ascultă !... Justin ! Neam rău !... Nu ți-am dat oare ordin să baţi din palme, cînd mă vezi că dorm ? — Ah, scumpa mea copilă !... e plictisitor să ai de-a face cu poeții !... Căci trebuie să știi că secretarul meu se crede un urmaș al lui Alfred de Musset !... Abia închid ochii și iată-l că profită de somnulețul meu ca să compună cîntece de dragoste, pe care le trimite afurisitelor de fetișcane !

— Nu găsesc că face rău, acest tînăr. Mie însămi mi-ar plăcea mai mult să fiu poet decît să-ți copiez actele barbare și plictisitoare ca javrele bătrînilor rentieri !

— Foarte bine ! foarte bine ! Vrei să-mi strici și secretarul ! După ce că îmi consumă cerneala, peniţele, sugătoarele și ceara roșie, de două ori pe lună, regulat, suferă de nostalgia de a nu face nimic, pe care o numește cholerină. Își pune o floare la butonieă și fumează la mine în salon. Am avut o servitoare de 36 de ani ; a trebuit s-o schimb cu una de 59... Acum nu mai lipsești decît dumneata, doamnă Bluette, ca să-i aprobi lenevia ! Dar să revenim la treburilor noastre. S-a întîmplat ceva deosebit de săptămîna trecută pînă azi ? Ai de gînd cumva să-mi ceri cîteva sute de mii, ca să faci o călătorie mai lungă ?

— Nu te speria așa de repede, moș Bollot. Am isprăvit cu turismul... și de altfel știi că acum dansez !...

— Da, ți-am văzut pretutindeni chipul în afișele lui Sem. Plimbîndu-te prin Paris n-o întîlnești decît pe Mimi Bluette : asta mi-a făcut o mare plăcere ! Îmi vei aduce deci suma aceea mare, de care am nevoie ca să astup găurile Africii.

— Da, domnule Bollot ; contractul e dintre cele mai avantajoase. Numai să pot să dansez pînă la urmă...

— Cum adică ?

— Nimic, nimic, moș Bollot ! Vreau să spun numai : să fiu sănătoasă... Numai ca soarele de acolo să nu mă fi slăbit... Căci știi cum arde !...

— Foarte bine ! foarte bine, copila mea ! Ei, ce este : aveai ceva să-mi spui...

— Trimite-ți secretarul de aici, domnule Bollot. Nu-i nimic grav, dar doresc să fiu singură cu dumneata.

— Ei, n-auzi, Justin !... Vezi măgarul ? Face pe surdul. — Ia-ți lucrul Justin și du-te în dormitor. Dar vai de tine dacă ai să-mi faci vreo pată de cerneală pe covor !

— Nu, domnule Bollot. Dă-i drumul astă-seară să plece. Nu-i așa, domnule Justin, ca o să-ți prindă bine o oră de plimbare ? Ai să încredințezi grădinilor rimele poeziilor dumitale.

— Firește că da, doamnă !

— Dar cum ! Să-i dau drumul la ora asta ?... Abia e patru... Niciodată !

— Te rog eu, domnule Bollot. Cînd ai un secretar poet... Fă-o pentru mine și spune-i să plece.

— Da, să se ducă la dracu, dacă poate ! Iată-l, a luat vacanță într-o zi de lucru ! Mereu se găsește cineva care să-l ocrotească, pe acest erou al petițiilor timbrate ! Spune mulțumesc doamnei și cară-te.

— Mulțumesc, doamnă.

— Bine, și vezi, nu chefui noaptea asta. Mîine dimineață la ora opt fix. Dacă întîrzii, te amendez.

— Bine, domnule. Bună seara, domnule.

— Bună seara. Sînt fericită că n-ai venit la două, copila mea !

— Ce importanță are... Oricum, cel fericit va fi el...

— Deci, dumneata nu ești ?

— Voi fi, domnule Bollot. În fiecare zi cîte puțin... Dumneata știi, nu-i așa ușor de vindecat !

— Se înțelege. Dar întotdeauna rațiunea trebuie să învingă ; sufletele limpezi și cinstite ca al dumitale, au întotdeauna tăria de a învinge un dușman.

— Da. Să lăsăm asta la o parte ; mă întristează. Pot face acum lucruri pe care le-am crezut cu neputință : să dansez de pildă. Dar sînt încă prea slabă ca să vorbesc de durerea mea. Va trece, totul se va șterge... sînt convinsă.

— Bine copila mea, așa vorbesc sufletele tari, să revenim însă la fapte ; te ascult.

— Dar... ai să rîzi... oh, cum ai să rîzi, tăticule Bollot !

— De îndată ce nu-i vorba să scot bani și nici să-i azvîrl pe fereastră, am să rîd fără îndoială. Căci ideile tale, copila mea, sînt întotdeauna ori tragedie, ori comedie.

— Ei bine, asta de-acum e comedie !...

— Hai, vorbește, uite, iau o priză de tabac și am să rîd strănutînd, e cel mai frumos rîs.

— Dar mai întîi trebuie să-ți povestesc ceva... da, Africa mi-a îngăduit niște idei oarecum roșii, ca să nu spun negre... ba m-a făcut să mă gîndesc la lucruri care, mai înainte, erau departe de sufletul meu, ca și furtunile din Gharb. Africa e o țară... N-ai fost niciodată în Africa, domnule Bollot ?

— Din fericire nu, copila mea.

— Bine ; Africa e o țară care-ți lasă o culoare de rugină pe marginile sufletului, un fior de bătrînețe în căldura sîngelui. După ce m-am întors de acolo, mi-am zis ades, de pildă, că o femeie tînără și sănătoasă, poate foarte bine să se îmbolnăvească...

— Oricare pariziană își poate spune același lucru.

— Da, fără îndoială, dar îmi spun adesea că o femeie tînără și voinică poate foarte bine, dintr-o zi într-alta, să se îmbolnăvească atît de rău... să ia, știu eu... o boală infecțioasă. Să fie călcată de un automobil... în sfîrșit ar putea foarte ușor să moară...

— Ah, dar bine, copila mea ! Ai spus că ai să mă faci să rîd...

— Da, așteaptă, asta nu-i decît o introducere. Ai să rîzi îndată. Deci, după aceste gînduri, mai mult lugubre, am găsit firesc să-mi fac o aspră dojană : „Tu, Bluette, ești de o neprevedere uimitoare ! ai o avere frumoasă, o adevărată comoară și niciodată nu te-ai gîndit să rînduiești ceea ce ai vrea să se facă cu ea, dacă, dintr-o întîmplare oarecare..." Scurt : am venit, domnule Bollot, ca să-ți dictez testamentul.

— Dar ce dracu îmi cînți aici ! Testament, la vîrsta ta ? și pe vremea asta frumoasă ? Sînt într-adevăr silit să ascult prostii ?

— Da, da, moșulică ! Rîzi cît îți place, dar asta e o idee pe care am adus-o din Africa și sînt foarte credincioasă, știi bine, ideilor care îmi vin de acolo.

— Nu spun nu, copila mea. Dacă ții absolut să-ți faci testamentul, am să cred că te-a pișcat o muscă rea. Și o să ne punem pe lucru într-una din zilele astea. Nimic nu ne grăbește.

— Dimpotrivă...

— De ce ?

— Da, ai dreptate, nimic nu ne grăbește. Într-adevăr, nimic nu ne grăbește... Dar vreau totuși să-l fac cît mai repede.

— Ah, scumpa mea, asta e un fel de bucurie la care nu mă așteptam deloc. La naiba ! Mă faci să gîndesc la testamentul meu... ceea ce ar fi mai potrivit și desigur mai simplu.

— Și al meu e tot atît de simplu. L-am scris chiar aseară pe hîrtie pentru că nu puteam să dorm...

— Dar ascultă, copila mea !... Devin din ce în ce mai neliniștit asupra stării tale mintale.

— De loc, moșulică. Asta e numai o mîzgăleală. Ai să-mi spui ce trebue să fac, ca să fie un adevărat testament. Dumneata ești om de afaceri, la urma urmelor ! Nu în mîinile dumitale trebuie să cadă o literatură ca aceasta ?

— Refuz !

— Din simplă răutate ? Dar sînt foarte încăpățînată, mai încăpățînată decît un măgar, moșulică ! Sînt zile și săptămîni de cînd ideea asta mă obsedează. Ar fi pentru mine un talisman, acest testament. Îmi voi ușura inima ca după o mărturisire săvîrșită, și nu mă voi mai gîndi decît la viață.

— Asta-i o afacere afurisită în care nu pot să văd deloc limpede !

— Dar nu e, moșulică, aici nimic limpede, nici întunecat. E un testament, pur și simplu, o foaie de hîrtie... Doar n-ai să mă silești să mă duc la altcineva! Și apoi ascultă cît e de simplu, limpede, scurt...

„Eu, Mimi Bluette — născută Cecilia Malespano — las toată averea mea, compusă din..." — vei trece dumneata aici cu tot ce am, pentru că eu nu știu în amănunțime — „...las întreaga mea avere soldaților Legiunii Străine, pentru ca viața lor să fie mai puțin aspră și să se știe că cineva plînge atunci cînd pustiul îi omoară. Domnul Ministru de Război va avea bunăvoința să studieze cum și-n ce fel dorința mea poate să fie mai bine împlinită.

Dacă voi muri înaintea dumitale, deși mai tînără, dumneata vei fi, domnule Bollot, executorul meu testamentar, și vei avea pînă la sfîrșitul zilelor dumitale, profitul averii mele. De pe acum dau deplină încredere aceluia pe care-l vei desemna ca succesor.

Atît timp cît mama va trăi, i se va pune la dispoziție o treime din rentele mele, plus o sumă de două sute de mii franci, mobilier, covoare, și tot ceea ce se găsește în imobilul din Champs Elysées.

„Dăruiesc Linettei Massanges, credincioasa mea cameristă și prietenă, suma de cincizeci mii franci, ca să se mărite cu un om cumsecade. Îi îngădui să-și aleagă dintre rochiile mele, pe acelea care nu sînt prea luxoase; vreau să primească de asemeni una din gențile mele de platină, și îi doresc să fie întotdeauna dulce și gingașă, așa cum a fost pînă acum.

Vei da dansatorului meu, Jack Morrison, cel mai frumos briliant dintre inelele mele, portretul meu făcut de La Gandara și o buclă din părul meu. Să mă ierte bunul Jack, dacă-mi era cu neputință să-l fac fericit.

În viața mea am fost dansatoare, numele meu era Mimi Bluette; mi-au plăcut rochiile frumoase, dansurile și florile; am văzut soarele beției africane, și acolo inima mea s-a năruit.

N-are nici o însemnătate cînd și unde voi muri, mă vei duce să dorm pe pragul acestui Oraș pe care-l iubesc, și vreau să fiu îngropată ca dansatoare, în frumosul cimitir din Boulogne, într-o grădiniță.

De la biserică pînă la cimitir, un țigan — poate Limka — va urma dricul cîntînd My Blu.

Primăvara albăstrelele vor înflori și împodobi dulcea țărînă care mă va acoperi.

Se va săpa pe mormîntul meu un nume simplu : acela cu care semnez, plină de fericire...

MIMI BLUETTE"

*

Și dansă.

Frumoasă cum n-a fost niciodată, pătrunsă de vis ca niciodată, vioaie și goală, pe scena arzătoare, cu sufletul ei de îndrăgostită, balerina neuitată dansă.

Din sala plină, încărcată peste măsură, cu ochii cei mai frumoși și adînci, Parisul o privea.

Ea simțea cum bate, în ritmul muzicii dansului, inima orașului luminii.

Simțea cum o atinge această putere, ca și vibrația unei pînze imense. Dar cu sufletul era departe, străbătea pustiul magnetic, pe drumurile pierdutului Gharb.

Covorul roșu acoperea toată scena, plin de giuvaeruri neprețuite și de simple albăstrele. Un mare foc, un rug imens de adevărată flacără, izbucnea din mijlocul scenei, incendia teatrul ca o văpaie minunată. Totul era foc și flori ; foc, briliante și flori.

Se vedea pustiul strălucind și luminînd drumul fără umbră al infinitului Gharb...

Întreg teatrul plutea în tragedia aceea de lumină ; orchestra invizibilă, cu arcușurile și țambalele muzicilor mauritane, cînta Dansul Soarelui.

Venise seara gloriei, ceasul roșu al gloriei lui Mimi Bluette !....

Dansul acela era al ei, muzica era a ei, o dictase dansînd în fața celui care o compusese. Trupul ei era pustiul, flacăra, fulgerarea deznădăjduită a ținutului nomad, de-a lungul caravanelor. Trupul ei cuprindea în el, ca o lumină ce se preface în mișcare, muzica soarelui.

Poate prin vraja unor oglinzi, datorită decoratorilor acelei scene, ea trecea înfășurată în văluri, cu părul despletit, prin flăcări.; dansa în fața rugului, i se vedeau brațele goale ridicîndu-se, răsucindu-se prin vîlvătaia flăcărilor; cădea în mijlocul scenei amorțită, orchestra o făcea să se deștepte; își arunca giuvaierurile pe rug, îndrăgostită de frumosul foc; ș-apoi, goală și nebună ieșea.

Era visul drumului ei nesfîrșit, prin ținuturile arzătoare, lipsite de apă, acolo unde pustiul opune curcubeele nomade, antipodului scînteietor.

Ca și în zilele acelea pline de deznădjde, acum și pentru totdeauna, în dansul ei în jurul flăcărilor, în teatrul orașului luminilor acum și pentru totdeauna, dansatoarea Parisului avea în sufletul ei soarele. În sine însăși, în propriu-i trup, dansatoarea Parisului ducea soarele..

În loc de a vorbi cu glasul ei, dansînd își povestea dragostea.

Orchestra cu timbale mauritane cînta Dansul Soarelui.

Ce drum lung, drum nesfîrșit... nemărginită melancolie...

Asemeni călăuzei caravanei, avea ea însăși pustiul în suflet și se născuse pentru drumurile sudului.

Bun drum, bun drum, lalla...

Încet, încet, pămîntul devenea o vatră nemărginită; orice urmă de locuință, orice urmă de plantă dispărea. Și ceasurile treceau, zilele treceau, întrerupte numai la depărtări mari, de oazele cu crînguri de curmali.

Femeile din Guebli, negre, cu ochii de migdale, cu pielea zbîrcită și păroasă, uzate de o maternitate sălbatică, veneau să privească în tăcere pe frumoasa creștină. Fetele

de nouă ani, aveau sînii ascuțiți și tari. În murmurul izvorului cînta muzica primordială a vieții.

Se vedeau la hotarele depărtărilor, într-o lumină strălucitoare de cataclism, dunele pierdute, alergînd în voia soartei.

Iuții cai berberi, însetați și slăbiți, de-acum își încetiniseră mersul. Caravana înainta, coborînd și suind pe valurile nemișcate ale pămîntului, cu o legănare istovită, ca și cum genunchii animalelor n-o mai susțineau. Catîrii erau plecați sub greutatea desagilor; roiuri negre de mii de insecte îi acopereau ca niște cruste înțepătoare. Numai cămilele mai slabe, mai înalte, mai lugubre, mergeau mereu, cu pasul lor de animale răbdătoare, care pot muri mergînd.

Și, în sfîrșit, mergînd într-o dimineață la hotarul drumului spre sud, conducătorul caravanei văzu născîndu-se o slabă și nelămurită linie albastră, ca un fulg de zăpadă care ar înconjura pămîntul; ca o avalanșă de aer în nemărginitul soare. Privi mai înainte de a vorbi apoi spuse femeii, pe care n-o mai părăsea...

Spuse femeii : — Pentru nimic.

Pentru nimic.

Străzile merg, sînt începutul unei depărtări, lumina sufletului care se îndepărtează, au pe ele mult praf, mult soare : au toate o țintă pe care n-o ajung niciodată.

„Pentru nimic".

O inimă micuță de dansatoare, trimițînd un surîs de pe marginea paharului de șampanie, într-o seară înzăpezită în Parisul luminilor, se lăsase în brațele unui străin palid, ca o fecioară ametită, înfiorată, care cedează primului îndrăgostit.

Acum avea un în suflet dragostea Mariei Magdalena.

Merse înainte.

Ajunse unde se războiesc și cad sub armele Marii Republici, soldații fără patrie, „Glorioasa Canalie" a Legiunii deznădăjduite.

Aceasta era lumea care nu va avea niciodată un mormînt.

Înapoia lor, la hotarele exilului, au lăsat cimitirul oamenilor înțelepți și cumsecade.

Seara cîteodată îi auzeai cîntînd...

Cîntînd la umbra curmalilor galbeni, către ceasul în care se aprind focurile pîlpîinde ale bivuacurilor, acolo, în ținuturile nebune, unde în furtunile soarelui, unde împreună cu mîniosul vînt călător, mormîntul aleargă schimbîndu-și locul...

Acesta era Dansul Soarelui.

Cum a dansat în noaptea aceea, sărmana, micuța, blonda, Mimi Bluette !...

Nici o poezie pe pămînt n-a fost mai plină de gingășie și avînt, ca trupul ei, care dansa uimitor de frumos ; nici o grădină în Aprile n-a fost cuprinsă de primăvară, așa cum durerea i-a fost purtată de muzică, dansînd în jurul focului.

Pînă la genunchi o îmbrăca părul ei strălucitor și era atît de desăvîrșită în goliciunea ei, că fiecare gest al ei trimitea lumină. Ca și femeile arabe, avea mîinile, unghiile, nările și sfîrcurile sînilor machiate cu tinctura hénné. Un semn albăstriu, asemeni unei răni adînci, despărțea cele două arcuri lungi și strălucitoare ale sprîncenelor ; acel tatuaj albăstriu se continua sub marginea buzei de jos. Picioarele lungi și aproape transparente ca giuvaierurile de smalț, cu falangele și călcîele vopsite cu hénné, parcă merseseră pe o mantie întinsă de purpură umedă.

Se revărsa din frumusețea ei, creștină și păgînă, o sfîntă nerușinare, o evocare religioasă a unei îmbrățișări barbare. Profilul ei se deslușea dinaintea flăcării, limpede, cu un fel de cruzime ; de-a lungul întregii ei coame se înodau cu șuvițe obscure reflectările focului.

Era mereu ea, Mimi Bluette, dansatoarea Parisului ; ea, cu ochii ei de Magdalenă, cu gura-i de femeie pierdută ; era același giuvaer pentru principi, curtezana viciului unui rege... — dar acum dansa cu sufletul.

Se îndrăgostise ca o fată simplă din ținuturile unde se iubește dragostea însăși ; păstrase pînă în ultima clipă, micul ei mănunchi de albăstrele, ca o cunună firească, de plăcută aromă sălbatecă și de cerească simplitate.

Parisul întinsese pentru ea această imensă mantie de purpură, pe care să danseze cu picioarele ei goale, cu părul-i despletit ; Parisul înălțase pînă pe culmea gloriei, strălucirea goliciunii ei ; dar nu a putut să învingă în ea, nici cu zgomotul aplauzelor, nici cu focul briliantelor, sufletu-i credincios de italiancă.

Atunci, întreaga sală simți că trece pe dinaintea luminilor rampei, nu numai una din acele minunate făpturi, care trebuiesc Parisului, ca și Domul Invalizilor, ca și cupolele de la Notre-Dame în Ile de la Cité ; ci și un suflet, creator de frumuseți, care știa să înfățișeze visul sub formele mișcării, cum, prin culoare sau muzică, prin cuvînt sau piatră, sufletul unui artist revelator închide poezia.

Întreaga sală simțea că o dragoste adevărată, vie, trecea pe dinaintea rugului ameţelii africane ; și un fel de beție lirică ridică și îngenunchie sufletul acelei săli, care aplauda cu toată căldura pe superba dansatoare a Parisului, făptura muzicii și soarelui, care căzuse pe flacăra stinsă, cu brațele pline de albăstrele... Mimi Bluette !

Mimi Bluette ! Mimi Bluette... Dansul Soarelui...

Un nume, nimic altceva decît un nume ; o mică floare pe care o pui la pălăria de pai în lunile de vară.

*

— Tu ești, Linette ? Ce s-a întîmplat ?

— Doamna a sunat...

— De loc ! Dacă intri la fiecare jumătate de oră, cum vrei să mai adorm ! Cît e ceasul ?

— Unsprezece și zece, doamnă, s-a luminat de-a binelea.

— Ei și ! Nici n-am închis ochii. Această blestemată de sonerie mă irită ! Spune portarului că nu sînt acasă, pentru nimeni. Pentru nimeni, ai înțeles ? Dar mai întîi deschide puțin ferestrele. Încet, puțin cîte puțin...

— Bine, doamnă ; le voi deschide. Dar acoperiți-vă mai întîi, pentru că e destul de răcoare.

— N-am închis ochii toată noaptea ; brațele mele sînt cuprinse de friguri.

— Ați avut un succes imens, doamnă. Succesul amețește ; te împiedică să dormi.

— De unde știi, Linette ?...

— Știu că ați fost minunată aseară... că totul a fost uimitor... și nici eu n-am închis ochii, doamnă. La orele șase eram în picioare.

— Pentru ce ?

— Ca să citesc ziarele. !

— Ah, cronicile !... Sînt cuviincioase ? Fac scandal, Linette ?

— Scandal ?... Dar, Doamne ! Apoteoză ! Sînt unii care spun lucruri pentru care aș dori să-i îmbrățișez !

— Tu ești o altruistă, Linette. Îți dau voie cu bucurie. Numai să nu vină să-mi facă vizite, cu mănușile lor care seamănă articolelor pe care le scriu ! Tu n-ai observat niciodată mănușile ziariștilor. Numai ei și cabotinii au asemenea mănuși. Aș vrea să știu, de unde dracu le cumpără !... La naiba !... Trebuie să am o înfățișare urîtă astăzi !

— Deloc, doamnă. Puțină oboseală. Am să vă masez numaidecît și are să treacă.

— Mi-o fi foame, poate ?... Parcă da, parcă nu. Nu știu sigur. Oricum, am să iau cafeaua cu lapte și gogoșile. Hei ! Smulge soneria ! nimicește-o și pe urmă să mai sune dobitocul de jos, să sune !...

— Vi s-au trimis flori, bilete, scrisori... Am în sală o tavă plină.

— Vom citi mîine sau poimîine toată această literatură.

— Sînt atîtea buchete, jerbe și coșuri, că vom putea face din ele o mică grădină.

— Ascultă-mă, Linette : florile, o să le pui în odaia mea ; ai să le lași pe toate la mine.

— Dar o să vă înăbușiți, doamnă.

— Se poate să mă înăbuș, dar tu ai să faci cum îți spun eu.

— Bine, doamnă ; mai sînt și bomboniere ; cutii de bomboane, în lac, în stofă și în carton poleit ; e una chiar de cristal, împodobită cu bronz. Iată oameni cumsecade, doamnă, care au pentru mine o grijă deosebită !... Căci, dumneavoastră îmi dați întotdeauna mie cutiile aproape pline, pe care le colecționez.

— Le vei avea, Linette.

— Mulțumesc, doamnă. A fost regizorul și domnii Glimm, d'Héricourt și Vilmière. Apoi a fost domnul Jack, care mai e aici de la ora nouă de dimineață. Dar pe domnul Jack, doamnă, care e atît de bun, n-ar trebui să-l goniți !

— De ce crezi ?

— Nu merită să fie gonit. Căci saltă de bucurie ca o păsărică, bunul domn Jack, și așteptînd să vă deșteptați, voia să mă învețe, cu orice preț, să dansez un dans care e la modă acum la Balul celor din Quat'Flics, cum mi-a spus el.

— Să intre deci, domnul Jack, de vreme ce tu îl ocrotești. Dar pentru orice altul doamna doarme. Ai înțeles, Linette ? De dimineață, pînă diseară, pentru toată lumea, doamna doarme. Hotărît, nu vreau să mai aud zgomotul soneriei !

Îndată ce guvernanta ieșise ca să dea drumul credinciosului și răbdătorului Jack, înfățișarea Bluettei se stinse ; brațele ei căzură moleșite pe așternut, și își întoarse ochii încet spre fereastra care se înseninа.

Întreg cerul era plin de o lumină de dimineață de iarnă delicată și aproape aurită. Soarele tivea cu vapori tremurători norii deși, fără să-i poată pătrunde.

Mimi Bluette se întinse cu o leneșă și dureroasă voluptate în căldura suavă a patului ei ; apoi, băgînd de seamă

propriu-i gest, prinse într-o mînă celălalt braț, pe care-l vedea prin transparența cămășii, de o țesătură fină ca un văl ; și-și mîngîie brațul pînă sus la subțiori, — făcea aceasta încetișor, cu teamă, cu durere, parcă ar fi vrut să-și regăsească în trupul ei însăși, o amintire pierdută a propriei existențe.

Poate se gîndea că în pervazul albastru al ferestrei, are să revadă soarele zîmbind pentru ultima oară.

Și poate că inima-i, încă tînără, o durea puțin, cînd se gîndea la norii luminoși care străbat cerul Parisului în diminețile de primăvară...

Dansase ; era obosită. Obosită pentru totdeauna.

Deasupra Orașului Luminii, numele ei alerga ca și fumul roșu al vîrtejului de flăcări, pe care brațele ei goale îi stinseseră.

Era Mimi Bluette, dansatoarea Parisului, care nu va mai dansa niciodată...

Niciodată.

Adio !... Așa sfîrșesc toate ceasurile frumoase ale vieții. Soarta ei, în ziua aceea de iarnă, era o ușă care se închidea. Orașul nu va purta în slavă decît numele ei ușor, Mimi Bluette... O mică floare de cîmp, secerată pentru totdeauna... Adio !...

Jack se așezase familar pe frumosul așternut, ținîndu-i o mînă, și puțin plecat deasupra ei îi vorbea.

— De ce ești atît de sălbatică, Blouette ! să nu vrei să vezi pe nimeni ? nu e drept. Parisul delirează ! Nu s-a văzut niciodată un dans mai frumos. Aseară toată lumea mă îmbrățișa. Răspundeam tuturor foarte liniștit : — eu nu sunt Blouette, lăsați-mă în pace !

— Tu-mi spui că sînt sălbatică, dragul meu. O fi adevărat că au vrut să te îmbrățișeze în locul meu, dar nu e drept să mă dăruiești cu un adjectiv atît de ridicol !

— Vorbesc ca să fiu înțeles, și sălbatică e foarte bine zis. Ai să vezi mîine, cît de plină are să fie sala. Nu va fi nici un mijloc de a căpăta bilete mai înainte de cincisprezece zile.

— Adevărat, Jack ? Va trebui să mă odihnesc noaptea asta...

— All right ! Să dormi bine, să bei ouă și Shérry vechi. E un bun tonic.

— Da, Jack. Numai că trebue să-mi făgăduești că n-ai să vii la mine, sub nici un motiv, nici astă seară, nici mîine...

— Cum ? N-ai să ieși deloc, Bliouette ? Voiau să-ți ofere un mare banchet, astă seară.

— Nu vreau astă seară, Jack ; am friguri. Uite cum îmi ard degetele.

— Yes, nervii.

— Deci, dacă vrei să dansez, trebuie să mă lași liniștită. Ai să vii să mă cauți mîine seară, ca să mergem la teatru... Ai înțeles, Jack ?

— Firește, Bliouette.

— Hai ! nu te îmbufna, Jack. Arată-ți chipul. Dar devii din ce în ce mai frumos ! Ai niște ochi ca safirele orientului.

— O ! O ! Firește, sînt fetișcane...

— Care te iubesc ?

— Sau care cel puțin o spun.

— Și tu ?

— Eu te iubesc pe tine, Bliouette.

— Oh, nu vreau. Nu trebuie !... Dar tu mi-o spui ca o fecioară, micul meu Jack !...

— Da, pentru că dragostea mea e foarte curată. Te iubesc numai pe tine, Bliouette, n-am iubit pe nimeni altcineva decît pe tine, Bliouette.

—Frate...

— Nu-mi spune frate. E prea foarte departe.

— Nu se spune „E prea foarte departe". Dar înțeleg. Mai bine taci. Să nu mai vorbim. Lasă-mă să mă acopăr... Ce ? te ridici ?

— Yes ; merg să mă plimb. Ai friguri ; eu, de asemeni.

— Nu, șezi jos, Jack... Spune-mi : Dacă tu m-ai vedea mai urîtă... m-ai mai iubi ?

— Cînd eşti atît de frumoasă, nu poţi să fii urîtă.

— Greşeşti ! Greşeşti grozav ! Cînd eşti frumoasă, sînt mii de întîmplări care pot curînd să te urîţească, deci te întreb....

— Cred că te-aş iubi întotdeauna.

— Ah...

— Da, întotdeauna. Vindecă-te Bliouette. Ai putea să fii soţia mea, eu voi fi bunul tău tovarăş, viaţa va fi încă frumoasă.

— Nu, Jack. Bluette a murit.

— Oh !... Dacă un trandafir ar zice : „Nu mai sînt trandafir", cine ar putea să-l creadă ?

— Jack, în mine nu mai e parfumul de altă dată.

— Cît e de trist ! Atunci de ce ai mai dansat ?

— Pentru că trebuia să dansez ! Da, prietene, trebuia să mai dansez o dată. Dar, ia ascultă ?... Ce faci acolo ? Plîngi...

— Nu, nu !

— Ba da, văd că plîngi ! E o prostie... Mimi Bluette va fi întotdeauna prietena ta ; ea te va iubi ca pe un frate, ca pe un adevărat frate. Ascultă-mă, Jack : dă-mi mîinile, dă-mi buzele tale dacă vrei... îmbrăţişează-mă şi ştergeţi lacrimile în părul meu...

— Altădată erai altfel cu mine !

— Da... altădată inima mea era a unei dansatoare... Am fost învăţată să fiu frumoasă şi asta e tot ce ştiam. Astăzi, cînd mă gîndesc la acea Bluette îndepărtată, am impresia unei bunici care-şi găseşte, în fundul unei cutiuţe, fotografia-i de logodnică. Am vrut să dansez cel mai frumos dans, pe care acest oraş putea să-l vadă numai la răstimpuri mari. Dar azi dimineaţă, Jack, dacă părul meu din întîmplare ar fi încărunţit, cred că n-aş fi fost deloc tristă.

— Se vede că ai citit cărţi proaste. Pe scriitorii de romane îi disprefuiesc.

— Într-adevăr, tu eşti de-o adorabilă naivitate, bunul meu Jack !

— Dar ştiu, Bliouette, că nici tu n-ai cîştigat nimic, fiind o savantă.

— Savantă ?... Ei bine, cum vrei, Jack, dar să te văd că zîmbești puțin ! Tu ai fost dansatorul meu, prietenul și fratele meu : cînd voi fi departe... — dacă din întîmplare va trebui să mă duc foarte departe — gîndește-te că Bluette, în sufletul ei, în adîncul sufletului ei, nu era decît o egoistă.

— Niciodată nu vorbești limpede, cînd nu vrei să spui ceea ce gîndești. Noi, americanii, ne exprimăm întotdeauna părerile într-un limbaj scurt și lămurit.

— Da, în America e mai puțină durere... Se iubește, se plînge și acolo, ca oriunde, dar aveți suflete poate mai vioaie, mai tinere, la voi e mai puțină durere. Voi rămîneți aproape întotdeauna, ceea ce ați fost la naștere. Pe noi, ceilalți, viața ne schimbă. În sufletul nostru originar sînt străini. Eu de pildă, am întruchipat mai multe femei.

— Și nu vei fi niciodată a mea, Blouette ?

— Ascultă, Jack... Încearcă să înțelegi ce înseamnă aceste cuvinte : „Eu nu mai exist". Sufletul meu s-a dus, nu știu unde ; n-a rămas în mine decît un cerc deschis : locul unde a fost durerea lui. Eu îți vorbesc, tu mă asculți ; eu sînt Bluette, tu ești Jack ; aseară am dansat, mîine... voi dansa iar !... Dar mă înțelegi, în inima mea e un pustiu. Un pustiu pe care tu nu-l înțelegi, o senzație a morții care ne desparte, un sfîrșit, al cărui ireparabil gravitează în jurul meu. Cînd mă uit la soare, îmi amintesc că el mi-a ars sufletul.

— Asta se numește nostalgie, melancolie, *spleen*. Ți se pare că-mi spui lucruri extraordinare ; în America noi numim asta *spleen*. Sînt destule mijloace pentru a-l vindeca.

— Tu umbli cu definiții, Jack... e grozav ! Am să-i spun *spleen*, ca să-ți fac plăcere. Da, fără îndoială, sînt doctori foarte subtili, sau foarte naivi, cei care pretind că cunosc și medicina sufletului. Cît despre mine, nu vreau să-i urmez, Jack, sînt niște farsori. Am fost acolo, la Regimentele Străinilor, unde soarele e atît de roșu, că te poate omorî numai prin lumina lui... Sînt cu sutele, acolo,

pe care îi doboară acest spleen. Ei se vindecă, da ; cîteodată, chiar foarte des... cînd cad...

— Da, dar nu-i același lucru !

— Ba da, e același lucru, Jack, același. Nu mai spune nimic, frate... Nu trebuie să profanezi aceste sărmane inimi. Ei sînt acolo, merg, soarele arzător îi copleșește... Nu trebuie să spui nimic despre ei, Jack ; tu nu i-ai văzut.

— Ei merg, pentru că așa vor.

— Da, fără îndoială. Tocmai aici e nenorocirea. Și eu vreau...

— Ce ?

— Nimic... Vreau să dansez, să uit, să trăiesc... Dar, va trebui totuși să știi cît le semăn lor, căci și ei și-au pierdut sufletul, într-o zi, în vîrtejul vieții, pe neașteptate. Eu, l-am pierdut în ultimul popas, în oază, în cort, cînd căpitanul rănit mi-á răspuns cu un glas milităresc : „...în dimineața de 23 Septembrie, în fața dușmanului". Sînt clipe pe care le învingi, numai pentru că viața e mai tare decît tine. Dar, Jack, mai înainte de a te ruga să mă lași să dorm, vreau să afli încă un lucru. Viața e foarte tare, atît de tare, încît poate fi trăită chiar fără suflet. Dar trebuie totuși ca fiecare să-și urmeze drumul său... Mi-am pierdut jumătate din existență, din seara în care am intrat în casa lui pustie ; apoi am străbătut acea distanță nemărginită, am suferit de soarele imens ; m-aș fi dus să-l revăd, doream să-i vorbesc o clipă... Dar am ajuns tocmai cînd a trebuit să aud că a fost decorat... Și femeile, Jack, nu sînt un steag...

— Taci, Blouette ; văd că asta îți face foarte rău.

— Nu, Jack ; aș vrea să înțelegi cum am murit și de ce, frate, tu nu trebuie să mă iubești...

*

Spre apusul zilei, ieși liniștită.

Purta un mănunchi de flori de iarnă, prins în blana călduroasă de jder.

Mergea cu oarecare ușurință, cu un veșnic surîs în vîrful buzelor parfumate.

Străzile crepusculare se urcau la cer cu o înclinare vîbrîndă. Lumea trecea veselă pe trotuarele strălucitoare ; apoi, în depărtare se contopea în lumina unui acquaforte, lucind, dispărînd în acea fulgerare de smarald.

Cîte o vitrină strălucitoare de lumină electrică, își amesteca scînteierea în luminile străzii.

O priveau.

Picioarele ei ușoare erau încălțate cu pantofi de antilopă, țesuți cu argint.

Unii, în urma ei, repetau cîteodată numele-i gingaș : — Mimi Bluette.

Intră într-un oficiu telegrafic, luă de la distribuitor un formular de telegramă, alese cu grijă un loc unde să-și pună cotul, și-n picioare, în fața unei mese, scrise repede aceste cuvinte :

„Adio, mămică. Sînt fericită."

Reciti, semnă cu un zîmbet, dădu o monedă pe care funcționara i-o schimbă ; și ieși.

Își continuă drumul.

Ici și colo, în seara limpede de iarnă, sus, la etajele caselor înalte, ferestrele se luminau.

Mergea.

Casa aceea era ascunsă într-o străduță liniștită, veche, din acelea pe care edilii inteligenți le șterg puțin cîte puțin.

Se vedea de departe La Colonne Juillet, ridicîndu-se în piața Bastiliei.

Mergea.

Se ducea să caute prin rețeaua de cartiere a Parisului strada aceea, pierdută.

Din tot sufletul își amintea povestea unei seri îndepărtate, cînd ieșiseră împreună de la barul Mamei Rouquine.

„...Zăpada fără de vînt, cădea deasupra orașului în potolite fîșii verticale, care păreau că răspîndesc un fior

prin lumina albă, electrică. Automobilul mergea fără zguduiri, prin labirintul cartierelor pustii, prin luminoasele amfiteatre ale pieţelor, mergea încet, aproape tăcut, deasupra acelui element uşor pe care felinarele îl înfăşurau cu un nimb larg, galben, în mijlocul întunericului.

„Domnule Laire... mi-e frig... blana aceasta mă îngheaţă..."

Atunci el se apropie mai mult de ea, umăr la umăr, lipindu-şi gura de parfumul respiraţiei ei, ca s-o miroasă ca pe o floare.

„Ce vrei, Bluette ? Fericirea e singurul lucru de care trebuie să ne temem în viaţă. Cît despre nenorocire... ce ne pasă ?... Asta se întîmplă în fiecare zi... Se întîmplă, şi nu ne sinchisim ! Dar a iubi ceea ce iubeşti, iată un lux pe care unii oameni n-ar trebui să şi-l îngăduie...".

Numai zgomotul motorului mai întrerupea tăcerea amorţită din Bois de Boulogne ; treceau pe dinaintea lor ca decorul unor fabule nordice, lacurile pline de nori, hipodromurile pustii ca stepele, fermele, fîntînile nemişcate, prefăcute în gheaţă, şi părea că-n mijlocul unei astfel de ierni nu mai putea să se nască primăvara. Primăvara pădurii neuitate, mirositoare de viorele, de răşină şi salcie, unde fiecare fir de iarbă pare că e o floare, cînd, în serile de Mai, cu largi fîşii de seninătate, cerul coboară ca să se parfumeze, iar Bois de Boulogne, mîndru, se umflă de voluptate primăvaratică, copleşeşte Parisul aurit, deasupra căruia aruncă în fîntîni de muzică, valurile răsuflării lui puternice...

Mergea.

Blana ei se încărcase de promoroacă.

I se părea că-n labirintul Parisului, n-are să ajungă niciodată în strada aceea pierdută.

Dar o găsi.

Se întuneca ; nu mai era soare în mica vitrină a ceasornicarului, şi acum se puteau citi din depărtare reclamele prinse în vitrină :

«Ceasul Omega — Aur garantat 18 Carate — Ceasornice — Reparaţii.»

Părea că, după atîtea luni, nimeni nu atinsese nici un cadran, nici o limbă.

Prin poarta întredeschisă, se vedea strălucind curtea. Un colț de cer. Un copac fără frunze. Coloana roșcată a amurgului, pe rugina zidului opus.

Intrase.

— Vă merge bine, madame Greuze ?

— Binișor. Muncesc destul. Dar dumneavoastră, doamnă Bluette ?

— Mulțumesc. Mă duc sus pentru o clipă. Unde sînt cheile ?

— S-au ruginit, doamnă Bluette. Și apoi vreau să vă spun : — La ce bun să plătiți chirie pentru un om care nu se va mai întoarce niciodată ?

Pisica o fixa cu ochii ei magnetici, rotunzi, de culoarea sulfului.

— Ai dreptate, madame Greuze... Și niciodată, nici o scrisoare pentru el ?

— Nici una.

Se urcă.

Pe scările vechi domnea o tăcere suspectă de clădire pustie. Cheia pătrunse cu greu în broască, cu un fel de scîrțîit prelung. Ușa deschizîndu-se, se lovi de rezistența întunericului.

Venea din adîncimea odăilor, un zgomot de întuneric, o apăsare de praf mort.

Bluette căută de-a lungul pervazului ușii. Dar în tulburarea ei nu-l găsea. Bîjbîind, aproape de perete, reuși să aprindă lumina. Văzu cuierul gol.

Trei stampe cu partide englezești de vînătoare atîrnau pe perete. Pe masă un vas de aramă, altul de cristal, cu scheletul veștejit al unei flori pe care o purtase Bluette.

Deodată, ca o nebună, începu să alerge prin casă : privea, răscolea... Nimic, nimic, nimic !

Da, plecase pentru totdeauna, plecase ca un adevărat nomad, plecase fără să-i spună adio...

Tremurînd, se opri alături de patul care fusese refugiul lor cald, în delirul și paradisul ultimelor nopți de dragoste ; aruncă deasupra patului, florile pe care le avea la

blana de jder, se trînti pe așternut, deznădăjduită, fără să dea o lacrimă ; și strînsă, în închipuire, în brațele iubitului ei, îmbătată de răsuflarea lui moartă, pentru ultima oară în lume, cu întreaga ei plăcere, cu întregul ei trup, i se dădu, îngălbenind...

*

Cînd se întoarse acasă, și văzu în odaia ei toate acele flori, se opri pentru o clipă ca să le privească cu dragoste și poezie.

Făcu un gest sfios, cu amîndouă mîinile și surîse, ca și cum ar fi vrut să mulțumească acelor suflete generoase, care îi ieșeau înainte, parcă pentru a-i dărui o ultimă plăcere.

Deși erau flori de iarnă, se născuseră pe malul Mediteranei și parfumul lor îmbăta.

Le privea atentă, cu răbdare, cu melancolie, ca și cum ar fi vrut să-și întipărească în suflet frumusețea fiecărei flori.

Avea nevoie să se simtă adormită în mirajul unei mari primăveri.

Făcu încet înconjurul odăii, apoi, oprindu-se înaintea oglinzii, își scoase mănușile, își desfăcu gulerul.

Cele două ace care-i prindeau pălăria de păr se rostogoliră pe marmora lucitoare, și zgomotul lor o trezi.

Ca de obicei, mai înainte de a-și scoate pălăria rămase o clipă ca să se privească în oglindă, apoi, după ce-și scoase pălăria, mașinal, începu s-o învîrtească între degete, așa cum obișnuiesc să facă femeile care se gîndesc la lumea care le-a privit pe stradă.

Era un model de-al Suzanei Talbot, un lucru de nimic, făcut însă cu măiestrie pentru chipul și culoarea părului ei. Puse pălăria pe masă, între mănuși și blană, apoi, cu mîinile, își refăcu frumoasele bucle, ca să redea pieptănăturii ei gingășia obișnuită.

Florile umpleau și odaia toaletei, plină de oglinzi și cristale, care răsfrîngeau în mii de raze fulgerarea luminii

electrice. Odaia, care avea pereții îmbrăcați în marmură roșie, mobilele de un lemn transparent și fildeșul vechi, i-ar fi plăcut marchizei de Pompadour.

Începu să se dezbrace încet, leneș, cu un fel de deliciu feminin. Deși toți din casă dormeau, închise ușa cu cheia, izolîndu-se de ceilalți. Cînd rămase în combinezon, cu brațele goale, puse un drot pe mașina de spirt și privi îndelung la flacăra aceea purpurie.

Apoi își desfăcu părul ; greutatea aceea deasă și blondă o făcu să-și plece puțin capul înapoi. Își văzu în oglindă părul cum cade, cum strălucește pînă aproape de covor. Era viu, scînteietor, ondulat, cel mai frumos păr pe care-l poate avea o femeie. Ea însăși privindu-l, pipăindu-l cu degetele, încerca o voluptuoasă și timidă bucurie.

Pînă ce drotul să se încălzească, se duse să caute în garderobă o pereche de ciorapi subțiri ca rețeaua unui văl. Apoi niște pantofi de dans arcuiți ușor, semănînd cu două mici teci croite într-o stofă de aur.

Își scoase combinezonul de mătase fină și-și desprinse din strînsoarea jartierelor ciorapii pe care-i purta. Desfăcu și-și scoase unul după altul pantofii de stradă, împodobiți cu țesături de argint.

Frumoasele-i picioare, lungile și iuțile ei picioare de dansatoare, apăreau acum fără dantelele combinezonului, atît de albe, că păreau modelate într-un contur azuriu. Își încrucișă picioarele, sprijini tălpile delicate în desimea compactă a covorului. Gleznele îi erau atît de elastice, că putea, cu genunchii întinși să-și afunde întreg călcîiul în covor. Întreaga musculatură a piciorului ieșea, în tensiunea aceea, cu o conturare desăvîrșită. Pe cele două tibii delicate, lumina bătea cu răsfrîngeri aurite ! Genunchii rotunzi erau pătrunși de tendoane robuste și agile, care porneau spre toată întinderea șalelor.

Își pudră îndelung pielea goală, își puse ciorapii de mătase, pantofii de dans, care străluceau ca niște filigrame de aur.

Se ridică. Își scoase cămășuța, o puse lîngă sutienul elastic de mătase care strînsese mai înainte splendoarea sînilor ei moleșiți.

Și era atît de frumoasă și goală, că ea însăși, cu ochii ei albaștri, se privea cu invidie.

Își alese din garderobă rochia cea mai frumoasă pe care o avea ; o ridică delicat cu amîndouă mîinile, o întinse ca să n-o șifoneze, pe spatele unui lung divan.

Flacăra violetă, în mișcarea aerului, pe care o făcea rochia, vibra pînă la atingerea cristalului dulapului. Atunci încercă căldura drotului pe o bucată de hîrtie velină.

Ardea, și-l puse jos.

Făcu un nod mare din părul ei, îl prinse cu cîteva ace, luă o oglindă în mînă și se privi îndelung.

Firele mai ușoare și mai scurte străluceau sub pieptănătură, ca o catifea galbenă.

Ușor, cu drotul potrivit de încălzit, își ondulă părul care-i cădea pe frunte. Dar mai înainte de a-și pune rochia, se privi pentru ultima oară, în oglinda cea mare și scînteietoare. Se privi și închise ochii ; atît de mult era cuprinsă de o plăcere senzuală pentru goliciunea-i și limpedea frumusețe pe care nimeni nu o va mai săruta.

Apoi alese o frumoasă cunună de flori, dintre acelea pe care obișnuia să le poarte pe scenă ; sărutînd-o cu melancolie și-o puse în jurul frunții.

Era cununa de albăstrele, parfumată cu Coty.

Atunci stinse flacăra, închise mașina de spirt, puse în cutia de aur puful de pudră și, după ce săvîrșise cu rînduială aceste gesturi, liniștită, ușor, puse un picior după altul ca să-și tragă rochia, admirîndu-se ca o logodnică. Și, cu mîinile la spate, deși era destul de greu, o prinse repede la copci.

Din strada liniștită nu venea nici un zgomot ; ferestrele închise, ascunse după draperiile de iarnă, o despărțeau pentru totdeauna de spectacolul imensului oraș.

Pentru o clipă, gîndul ei se îndreptă spre teatrele nocturne, spre orchestrele care te copleșesc de muzică sub șirurile de lumini minunate ; într-o clipă se gîndi cu fior la numele ei simplu de dansatoare, la parfumul nevinovat al albăstrelelor lui Mimi Bluette...

Își puse un colan lung de perle, rece și greu, care-i ajungea pînă în mijloc.

Își ridică mîinile, le privi în lumina electrică, poate pentru ca să-și vadă în acea transparență, drumul vinelor ei albastre.

Apoi zîmbi.

Înțelese că pe lume nu mai avea nimic de făcut.

Nimic de făcut...

Ba da, un lucru.

În clipa aceea îi trecu pe dinaintea ochilor, amintirea unei grădini ; a unei grădini sălbatice și strălucitoare, pe lîngă care trecuse în fuga trenului, de-a lungul satelor din Alger.

Luă un pahar, un pahar fără picior ; luă o sticlă pe care o găsise pe lavoar și, vărsînd apa, o observă cum curge, apoi încet, cu băgare de seamă, o reumplu.

În clipa aceea își revăzu mama ; și-o închipuia cum era mai înainte de a se îmbogăți, pe cînd meșterii Parisului nu-i schimbaseră încă culoarea părului.

Deschise dulapul. Într-o casetă, într-o cutiuță mică, printre diferite medicamente ce se obișnuiește să se ia la drum, era cutia de carton, turtită, neagră, închisă, pe care știuse s-o smulgă, cu greu, cinstitului și dubiosului vînzător de paradisuri.

În clipa aceea revăzu barul Mamei Rouquine, înfățișarea chipului de ceară, cu cei doi ochi mari și verzi de pisică.

I se părea că aude glasul ei sonor, pîrlit de arsura țigaretelor rusești.

Cu unghia desfăcu pecetea de ceară. Înăuntrul cutiei, frumos rînduite, ca în cămărușele unui stup, găsi douăsprezece fiole mici, pline cu un lichid fără culoare.

Sfîrșeau cu un tub filiform care se putea frînge ca un pai subțire. Mai era și o mică siringă curată și fină, care strălucea în adîncitura cutiei catifelate. Dar n-o atinse. Rămase nemișcată privind cu ochi neclintiți cele douăsprezece fiole, în care lichidul incolor dădea impresia unui ochi tremurător.

Erau așezate șase sus și șase jos, una după alta, în cămărușele de carton, pe un strat de vată. Pe cutie nu scria nimic, nu era nici cel mai mic semn care să-i trădeze puterea ucigătoare.

Cu degetele le atinse pe toate ca pe niște mici clape, apoi le scoase una cîte una din căsuțele unde erau ; le numără pînă la cinci, pînă la șapte, apoi adause încă una.

De data asta uită să pună la loc cutia, nu împinse măcar la loc caseta și nu închise nici dulapul.

Ci ținea acele fiole în mîna ei delicată, strîngîn.lu-le ca să nu cadă. Se mișcau, se loveau cu zgomot ușor, de sticlă fină. Acei ochi tremurători, luau culoarea mîinilor ei.

În clipa aceea, cu inima ei de dansatoare care moare, se gîndi cuprinsă de fior, la Dumnezeu.

Întinse la marmura lavoarului un prosop și, cînd se convinse că de pe marmură nu poate să alunece pe jos, le puse cu grijă, cu teamă.

Auzea zgomotul brățărilor ei.

Respirația ei agitată.

Se privi iar în oglindă. Vru să se gîndească la chipul ei mort...

Dar nu-l **văzu.**

Desfăcu o fiolă. Vărsă puținul lichid în pahar. Apa nu-și schimbă culoarea. Produse cîteva cercuri — care se opriră.

Auzea zgomotul brățărilor ei.

Se gîndi la cadavrul soldatului Laire, care nu-și găsea mormînt în vijelia soarelui...

Cu gura închisă își închipuia gustul apei nevinovate care avea să-i dăruiască paradisul...

Sparse încă două fiole, încă trei...

Apa nu părea să se schimbe ; otrava puternică, pătrundea cu ușoare bășici de aer care explodau. Odaia nemișcată se oglindea în sticlele fine.

Le sparse pe toate, cu o iuțeală voită.

Își auzea zgomotul brățărilor.

Luînd paharul în mînă, vru să surîdă, vru să creadă că moare, dar nu putu...

Bău pe nerăsuflate.

Paharul se sparse.

Privi florile, oglinda, viața...

Înconjură odaia, își privi mîinile, genunchii, stofa aurită a pantofilor de dans, care îi încălțau picioarele.

Aștepta să se nască în ea o profundă beție...

Nimic : un pahar cu apă.

Rîse.

Îi trecură pe dinaintea ochilor, prin desimea unui nor imens, acei vapori galbeni pe care-i dă șampania, cînd mîna unui amant ridică paharul....

În orașul depărtat, cineva cînta My Blu...

Cînta My Blu.

Își auzea zgomotul brățărilor.

Străbătu odaia toaletei, dormitorul ; se opri cu un fel de teamă extatică, aproape de capătul patului.

Rămase nemișcată lîngă pat.

Dori să privească la ceas, dar nu vedea bine limbile...

Nu vedea bine limbile.

I se părea că-și pierde echilibrul ; întinse amîndouă mîinile pe așternut, înfundă în mătase, zvîrcolindu-se, degetele pe care nu și le mai simțea...

Ridică un genunchi, apoi celălalt ; se tîrî de-a bușilea pe pat ; își vîrî ceafa în pernă, întinse mîinile de-a lungul șalelor...

Adormi.

Revăzu atunci strălucind moriștile de foc : „Maxima Maximum... La Revue de l'Alhambra...“ sub vălul primului vis, în culoarea Parisului luminilor...

Mimi Bluette... Mimi Bluette !... Fusese frumusețea și muzica, goală, printre șirurile de lumini electrice minunate... Purtase, în sufletu-i curat, durerea veșnicei poezii...

Nimic ; un pahar de apă.

Și vedea caravanele pierdute înaintînd ca niște vîrtejuri de flăcări spre antipodul scînteietor, acolo, în ținuturile fără umbră, unde, în furtunile de soare, cu vîntul rătăcitor, mormîntul își schimbă locul...

Mormîntul își schimbă locul.

Era neclintită, era departe, înălțată în marele miracol, cuprinsă într-un început de paradis...

Acolo, în urmă, în orașul îndepărtat, parcă dincolo de viață, cineva cînta My Blu...

Cînta My Blu.

I se păru, treptat-treptat, că prin muzica aceea se simte divin sărutată...

Dar nu putea fi convinsă, nici să răspundă și nici nu știa de cine e sărutată.

Cineva, în sufletu-i pustiu îi șoptea cu dragoste: „...tu ești ultimul pahar de șampanie, ultimul meu mănunchi de trandafiri... ce nebunie!..."

SFÎRȘIT

„...unde, în furtunile de soare, cu vîntul mînios rătăcitor, mormîntul își schimbă locul...“

*

Bluette, soarele care dormea în părul tău blond acum s-a stins. Albăstrelele ușoare care îți azureau ochii adînci de îndrăgostită, au căzut acum și s-au risipit în amurgul îndepărtat al acelui soare.

Tu, care ai fost muzica vieții mele, — și pentru mulți ani muzica de dragoste a vieții mele, — Bluette, floare a grădinii mele, minunat treci acum prin orașul luminii, fără să privești la oameni, neclintită și tu, pentru totdeauna, ca acei nomazi care nu mai au nici un drum.

Acolo vei dormi în parfumul părului tău blond, mort în preajma zgomotului fluviului care înconjoară biserica Franței ; acolo, în micul cimitir parizian, la hotarul Orașului luminii, deasupra căruia veghează, cu cupola-i de aur, Domnul Invalizilor.

Ai fost cea mai frumoasă făptură pe care am văzut-o vreodată cu ochii mei de rătăcitor, ai fost — cum e trandafirul — ceea ce în lume se numește poezie ; te-am purtat ca pe o floare a simplității, fie aproape, fie departe, pînă la strălucirea măreață a antipodului, în viața mea rătăcitoare.

Străzile aleargă ; sînt valea mormintelor, lumina sufletului care se îndepărtează, popasul unui ideal care nu există... Străzile sînt praful timpului : — nimic altceva. Praful unei depărtări, care nu are nici un început, și care nu se va sfîrși niciodată...

Nimic altceva.

Astfel Bluette, în visul meu, tu erai și această distanță.

*

Acum sicriul tău străbate străzile și răspîntiile Orașului luminii, și moare o zi de primăvară, în această biserică eternă a suveranității mediterane.

Tu treci și nu ești decît o floare smulsă a grădinii mele ;

Tu treci și nu ești decît dansatoarea, pentru veșnicie adormită în zgomotul Parisului.

Vioara țiganului Limka, plîngînd cu melodii triste, te însoțește pînă la cimitir.

E o zi senină de primăvară, și orașul care-ți dădu gloria, te privește trecînd în tăcere.

Azi Mama Rouquin s-a îmbrăcat în doliu, ca să te urmeze pînă la Boulogne.

Boblikoff vorbește pe șoptite cu efebul Jean Kiki.

Oh, ce frumoase culori răspîndesc în această zi plină de viață canalurile Parisului !...

Sărmana Linette, guvernanta cea credincioasă, are fața toată zbîrcită de plîns ; e obosită și merge încet, încet, la brațul bătrînului administrator, monsieur Bollot.

Pe neașteptate, străbate cerul un parfum îmbătător de arbori abia în floare. E luna teilor ; aerul amurgului se umflă de flăcări parfumate.

Bunul Jack te privește cu ochii lui limpezi, plini de lumina Atlanticului.

Sanderini spune Fredei Chinchilla : — „Ah, ce șiretlic ! Iată morișca de cafea a lui Pathé Frères !... Iar ci-

nema... Merge! Nu-i așa, Frede? Dar dacă-i vorba de film am un titlu: — „Albăstrelele lui Biribi“ [1]. Eu, dacă e vorba de albăstrele [2], le-aș prefera pe cele ale băncii Franței!... Nu-i așa, Frede?... Ai să vezi îndată cum vreo otreapă de ziarist, în ziarul lui de șantaj, are să-mi pună în spinare moartea divinei Bluette...“

Și încă, între această lume înceată, care te conduce la cimitir, parcă îmi pare că recunosc pe vreuna din surorile tale mai îndepărtate.

Asemeni Mamei Rouquin și ele sînt învești mîntate în doliu și, tăcînd, deschid spre tine acei ochi fără apus, pe care-i au adevăratele îndrăgostite.

Întoarce-te și privește, Bluette: — în această zi de primăvară, se aude în urma frumoaselor tale ghirlande, foșnetul ușor și plin de grație al rochiei Manonei Lescaut...

*

Nu acesta era, Bluette, ceasul liniștit și senin, ca să-ți risipești mănunchiul de albăstrele, în primăvara Orașului luminii.

Acum lumea se oprește la răspîntii și spune:

„Un nume: nimic altceva decît un nume; o floricică de pus la pălăria de pai în lunile de vară.“

Dar tu te-ai născut, și existai, mai înainte ca Ulanii Vandalului să ajungă să cantoneze cu nerușinare la marginea pădurii din Compiègne.

Acest oraș atît de larg și diferit, care a știut să fie scena minunată a goliciunii tale, azi e pătruns de o sfîntă tăcere; teatrele lui sînt închise, cum s-a închis, pentru totdeauna, dansul în șoldurile tale nemișcate, Bluette.

---

[1] Biribi înseamnă în argoul francez: Companie disciplinară în Africa.

[2] Albăstrele în argoul francez: bancnotă.

Azi, pe străzile Parisului, stingher și umil, trece carul tău funebru.

Tu care înfățișai, în orașul dionisiac, plăcerea lui divină și glorioasă, acum zaci și străbați metropola, care ți-a dăruit atîta viață, pentru că ai avut în suflet dragostea Mariei Magdalena...

Te-ai născut ca o floare sălbatică, pe valea dulce a Padului ; ai străbătut vijeliile de soare care ard teribilul Gharbo ; ai dansat pe un covor roșu ca și Guebli, dansul inimii tale moarte !....

Ce drum lung, drum nesfîrșit... ce infinită melancolie...

Azi cîntă mitralierele.

*

Ai cadențat muzica a două limbi în parfumul albăstrelelor tale, ai știut să topești visul în armonia mișcărilor tale, așa cum poetul închide frumusețea în ritmul eternei Poezii.

Azi cîntă mitralierele.

Și Parisul, care are întotdeauna un cînt pentru steagul lui rătăcitor, Parisul care știe să surîdă și în ceasul nemuririi, se pleacă asupra acelei care se întoarce din delirul roșu african, și depune medalia lui Laire pe sicriul albastru al dansatoarei.

Azi cîntă mitralierele.

*

Bluette, vei aduce puțină muzică în tranșeea care nu doarme, de la vîrfurile albe ale munților Stelvio pînă în valurile liniștite, care oglindesc ferestrele tragice din Miramare.

Poate în bivuacuri, pe iarba plecată a taberelor nomade, noaptea, la lumina torțelor, vei desface, dansatoare, părul tău blond minunat. Vei duce, iarna, pe zã-

pada vîrfurilor înalte, albastrul parfumat, care se revarsă din micile tale albăstrele....

Şi ţi se va ierta în mijlocul acestui groaznic război, acel delicat foşnet de eşarfă, pe care l-a născut gingăşia ta.

Aceasta-i ceea ce rămîne, ca un ultim semn în ochii celui care nu se mai întoarce : străvezimea unui văl pe culoarea neuitată a unei şuviţe de păr, ochii unei îndrăgostite care doarme în muzica unui oraş depărtat...

Asta-i tot, tot ceea ce rămîne, dinapoia ferestrele închise, în urma cimitirelor imense : parfumul sînilor unei femei care va face viaţa să continue, care va îndrepta idealul popoarelor, spre ceea ce au nevoie...

Pentru ca lumea să poată să înceapă iar să se ucidă.

Azi cîntă mitralierele.

*

„...unde, în vijeliile de soare, cu vîntul mînios rătăcitor, mormîntul îşi schimbă locul..."

Mai 1916. G. d. V.

TIPARUL EXECUTAT LA „ROMCART S.A.“ — c. 367

Mimi Bluette

Romanul scriitorului italian GUIDO DA VERONA reprezintă un best-seller clasic, cunoscînd un remarcabil succes, de la apariția sa (interbelică) și pînă în prezent. Tradusă în 7 limbi și tipărită în peste 15 milioane de exemplare, această frumoasă poveste de dragoste a unei dansatoare de cabaret, a cunoscut două ecranizări, dintre care, cea mai recentă (1984) a fost un hit al Hollywoodului.

Editura NIKAWA

ISBN 973-95093-0-4

Lei 425